

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
COMMUNITY ORGANIZATIONS
DEVELOPMENT INSTITUTE

รายงานประจำปี 2562

ANNUAL REPORT 2019

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เป็นการดำเนินงานตามภารกิจหลักขององค์กรและนโยบายคณะกรรมการสถาบันฯ ในการพัฒนาชุมชนองค์กรชุมชน และงานตามนโยบายรัฐบาล โดยสนับสนุนชุมชนองค์กรชุมชน สภาองค์กรชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนประเด็นงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนในพื้นที่ที่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาตามแนวทางการพัฒนาและฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่นสู่การจัดการตนเอง พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ภายใต้ยุทธศาสตร์ “องค์กรชุมชนเป็นแกนหลัก พื้นที่เป็นตัวตั้ง” ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ผ่านประเด็นงานต่าง ๆ และขับเคลื่อนงานตามนโยบายรัฐบาลในการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทใน 4 มิติ ดังนี้

เกิดการพัฒนาศักยภาพผู้นำและคนในชุมชนองค์กรชุมชนรวม 4,395 คน ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาคมนในชุมชนองค์กรชุมชน 3 ปี (พ.ศ.2561-2563) ที่สอดคล้องกับการพัฒนาในบริบทของพื้นที่ ส่งผลให้ผู้นำเกิดความเชื่อมั่นในแนวคิด “ชุมชนเป็นแกนหลักพื้นที่เป็นตัวตั้ง” มีคุณธรรม มีจิตสาธารณะ คิดเชิงยุทธศาสตร์/เชิงวิเคราะห์ รู้เท่าทันเทคโนโลยี สื่อสารถ่ายทอดงานได้ และสามารถประสานงานและเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายได้ โดยมีแกนนำได้รับการพัฒนาศักยภาพในแต่ละภาค ดังนี้

คนมีแนวคิด
และ
ความสามารถ
เพิ่มขึ้น

จากการพัฒนาคุณภาพของคนในชุมชนองค์กรชุมชน ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์เชิงรูปธรรมต่อชุมชนท้องถิ่น ได้แก่

- 1) แกนนำสามารถวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบล แผนยุทธศาสตร์จังหวัด และแผนการขับเคลื่อนเชิงประเด็น โดยเกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลที่เชื่อมโยงแผนกับหน่วยงานในท้องที่ 518 ตำบล และเกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดที่สามารถเชื่อมโยงหรือได้รับการสนับสนุนจากแผนพัฒนาจังหวัดได้ จำนวน 38 จังหวัด
- 2) แกนนำมีความรู้และทักษะในการใช้งานโปรแกรมบริหารจัดการโครงการ (CODI-Project Management) ในการบริหารโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ รวมถึงสามารถจัดทำบัญชีกองทุน/องค์กรอย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน โดยมีสหกรณ์ที่ได้รับการรับรองการเงินของสหกรณ์จากผู้สอบบัญชี รวม 150 องค์กร
- 3) แกนนำมีความรู้ความสามารถในการจัดการความรู้ชุมชน โดยสามารถถอดบทเรียนพื้นที่รูปธรรมจำนวน 539 ชุดความรู้ และผลิตสื่อ เช่น คลิปวิดีโอทัศนด้วยมือถือเพื่อเผยแพร่ในช่องทางสื่อสารสาธารณะ
- 4) แกนนำมีความรู้ความเข้าใจเจตนารมณ์ของการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน สามารถนำ พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชนไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาความเข้มแข็งในตำบล โดยเกิดการจดทะเบียนจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนใหม่ จำนวน 490 ตำบล และพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชน จำนวน 1,756 ตำบล ในการจัดทำข้อเสนอแนะทางการแก้ไขปัญหาที่ชุมชนประสบ/ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับท้องถิ่นเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

องค์กรชุมชน
เข้มแข็ง
มีความสามารถ
ในการบริหาร
จัดการ

เกิดการขยายผลจดทะเบียนจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล 490 ตำบล โดยเชื่อมโยงความร่วมมือกับกรมการปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล ก่อให้เกิดสภาองค์กรชุมชนตำบลนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 จนถึงปัจจุบัน 7,775 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 99.37 ของจำนวนตำบล/เทศบาล/เขตทั่วประเทศ มีสมาชิกสภาองค์กรชุมชน 254,160 คน มีชุมชน/กลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายองค์กรชุมชนเข้าร่วมและจดทะเบียน 156,044 องค์กร

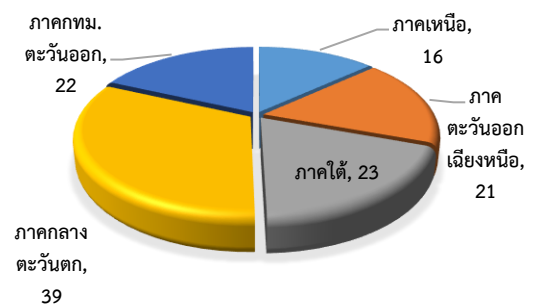
เกิดการพัฒนาคณาภาพสภาองค์กรชุมชน 1,756 ตำบล โดยยกระดับคุณภาพสภาองค์กรชุมชนเป็นกลไกกลางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ก่อให้เกิดการจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ชุมชนประสบ/ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับท้องถิ่นเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานรัฐในระดับพื้นที่ ส่งผลให้ชุมชนได้รับการแก้ไขและการพัฒนาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน อันเป็นการเสริมสร้างประชาธิปไตยชุมชนจากฐานราก

ข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่

- 1) การปรับปรุงสาธารณูปโภค/สิ่งแวดล้อมในชุมชน
- 2) การแก้ไขปัญหาเสพติด
- 3) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ/ป่าชุมชน/การจัดการน้ำ
- 4) การพัฒนาที่อยู่อาศัย/กรรมสิทธิ์ที่ดิน
- 5) การส่งเสริมการประกอบอาชีพทั้งด้านการผลิต การแปรรูปสินค้า การค้าขาย เกษตรกรรมและท่องเที่ยวชุมชน
- 6) การเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

เกิดพื้นที่รูปธรรมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การจัดการตนเอง 518 ตำบล โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลที่สามารถเชื่อมโยงและวางเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในมิติต่างๆ สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยเชื่อมโยงบรรจุเป็นแผนของหน่วยงานและได้รับการสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน เช่น งบประมาณ สถานที่ บุคลากร เป็นต้น ก่อให้เกิดรูปธรรมการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนในมิติต่างๆ เช่น การพัฒนาอาชีพ การจัดการที่อยู่อาศัย การฟื้นฟูวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยชุมชนเป็นแกนหลักในขับเคลื่อน ทำให้ชุมชนสามารถพึ่งพาและจัดการตนเองได้อย่างเป็นระบบ เช่น แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตำบลบางโรง อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทราได้รับการบรรจุในแผนของ อบจ.ฉะเชิงเทราในแผนพัฒนา 4 ปี (พ.ศ. 2561 – 2564) โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการชุมชนจังหวัดฉะเชิงเทราใน 45 ตำบล แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตำบลอำมรงค์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรได้รับการบรรจุในแผนของ อบต.อำมรงค์ในแผนพัฒนา 4 ปี (พ.ศ. 2561 – 2564) กิจกรรมซ่อมแซม ปรับปรุงบ้านผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ งบประมาณ 200,000 บาท และกิจกรรมฝึกอาชีพกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสตรี งบประมาณ 40,000 บาท

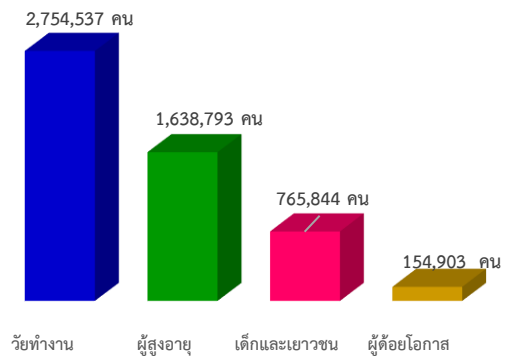
เกิดแผนธุรกิจเพื่อชุมชน 121 ตำบล เพื่อให้องค์กรชุมชนสามารถจัดธุรกิจด้วยตนเอง เพื่อคนในชุมชน โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ก่อให้เกิดผู้นำในการจัดทำแผนธุรกิจเพื่อชุมชนในพื้นที่ 111 คน และเกิดการผสานพลังเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน 4 ฝ่าย คือ (1) ผู้นำองค์กรชุมชน (2) พอช. (3) เครือข่ายภาครัฐและเอกชนและ (4) กลไกการตลาดของภาคเอกชนต่าง ๆ

**คุณภาพชีวิต
คนในชุมชน
ดีขึ้น**

กองทุนสวัสดิการชุมชนสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตให้กับคนในชุมชน โดยเกิดการพัฒนาและสมทบงบประมาณกองทุนสวัสดิการชุมชน 1,507 กองทุน ครอบคลุมสมาชิก 1,291,890 คน และงบประมาณสมทบ 377,548,314 บาท ปัจจุบันมีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบล/เมือง 6,001 กองทุน สมาชิกกองทุนรวม 6,003,969 ราย เงินกองทุน 15,841 ล้านบาท โดยสามารถจัดสวัสดิการพื้นฐาน

แก่สมาชิกครอบคลุมทุกช่วงชีวิต คือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ผู้ด้อยโอกาส มีรูปแบบสวัสดิการมากกว่า 15 ประเภท อาทิ สวัสดิการรับขวัญเด็กแรกเกิด อุปกรณ์การเรียนของนักเรียน จ่ายกรณีเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาล บำนาญผู้สูงอายุ สวัสดิการเสียชีวิตจัดงานศพ สวัสดิการผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ทุนประกอบอาชีพ ภัยพิบัติ ฯลฯ

ผลจากการจัดสวัสดิการของชุมชน ก่อให้เกิดการฟื้นฟูระบบคุณค่า/ทุนทางสังคมที่มีอยู่เดิมในชุมชน และเกิดการสร้างหลักประกันความมั่นคงของคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งในรูปของสิ่งของ เงินทุน และการช่วยเหลือเกื้อกูลของคนในท้องถิ่นที่มีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย รวมถึงเกิดรายได้จากการออมเงินของสมาชิกในชุมชน ลดภาระรายจ่ายภาครัฐนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน อันเป็นรูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชน โดยชุมชนและเพื่อชุมชน

ผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทที่มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 24,375 ครัวเรือน

- **บ้านมั่นคง** : ชุมชนเกิดการรวมกลุ่มในลักษณะกลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยสู่การสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัย โดยสนับสนุนการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและที่อยู่อาศัย 6,945 ครัวเรือน 166 ชุมชน 32 จังหวัด สามารถแก้ปัญหาชุมชนแออัด ชุมชนบุกรุก สร้างสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ของเมืองและชุมชน และดำเนินการครอบคลุมการพัฒนาที่ดินตามนโยบายปฏิบัติการยึดคืนพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินร่วมกับสำนักงานปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.) และที่ดินรัฐประเภทต่าง ๆ ใน 37 พื้นที่ 4,512 ครัวเรือน โดยการจัดโซนที่ดินทำกินและโซนที่อยู่อาศัยให้กับกลุ่มมีรายได้น้อย ยากจน ด้อยโอกาส ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรผู้ยากจน ส่งผลให้เกิดการใช้โครงการบ้านมั่นคงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับชุมชนที่ประสบปัญหาความไม่มั่นคงในการอยู่อาศัยทั้งในพื้นที่ชนบท และพื้นที่ประสบปัญหาภัยพิบัติ ก่อให้เกิดพื้นที่รูปธรรมเพื่อเป็นต้นแบบและขยายผลในหลายพื้นที่

- **การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง** : เป็นการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลในการกำหนดมาตรการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและการสร้างที่อยู่อาศัยรुकกล้าแนวคลองและทางระบายน้ำ ผลจากการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว ก่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาการรุกกล้าของชุมชนริมคลองและพัฒนาที่อยู่อาศัย ผู้มีรายได้น้อยสามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง มีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและสิ่งแวดล้อมที่ดีสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความสามารถในการใช้จ่ายของคนในชุมชน โดยสามารถดำเนินการในพื้นที่ 35 ชุมชน 3,288 ครัวเรือน จำแนกเป็น ก่อสร้างบ้านแล้วเสร็จ 2,324 ครัวเรือน อยู่ระหว่างการก่อสร้าง 533 ครัวเรือน และพื้นที่พร้อมก่อสร้างบ้าน 411 ครัวเรือน และอยู่ในช่วงรื้อย้าย 1,741 ครัวเรือน และยังเกิดการขยายผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตในโครงการชุมชนริมคลองนำมอมนำอยู่ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครดำเนินการใน 22 ชุมชน 3,061 ครัวเรือน พร้อมทั้งสนับสนุนให้ชุมชนจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตและศูนย์การเรียนรู้ใน 5 ชุมชน เช่น การจัดการขยะ การพัฒนาอาชีพ เป็นต้น

การพัฒนาที่อยู่อาศัยในพื้นที่คลองเปรมประชากร ซึ่งแผนการดำเนินงาน 3 ปี (พ.ศ. 2562 – 2564) ใน 4 พื้นที่ 32 ชุมชน 6,386 ครัวเรือน โดยในปี 2562 เป้าหมาย 904 ครัวเรือน มีการทำความ

เข้าใจกับชุมชนในทุกพื้นที่ และอยู่ระหว่างกระบวนการรับรองสิทธิ์ จัดตั้งสหกรณ์ รั้งวัดเนื้อที่รายชุมชนของกรมธนารักษ์ ซึ่งอนุมัติโครงการและงบประมาณสนับสนุนใน 3 ชุมชน 583 ครัวเรือน

- **บ้านพอเพียงชนบท** : เกิดการปรับปรุง ซ่อมแซมและก่อสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาสครอบคลุมพื้นที่ 76 จังหวัด 1,338 ตำบล 16,275 ครัวเรือน ส่งผลให้ครัวเรือนยากจนที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในชุมชนได้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตในการอยู่อาศัยที่ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อสุขภาพของผู้อยู่อาศัยที่เป็นครัวเรือนยากจนภายใต้แนวคิด “สร้างบ้าน สร้างสุข สร้างความมั่นคง” และก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือกับภาคีพัฒนาในการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยอย่างบูรณาการ

- **การพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มคนไร้บ้าน** : เกิดการสนับสนุนสร้างศูนย์คนไร้บ้าน ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องจากปี 2562 ใน 2 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตคนไร้บ้าน จังหวัดขอนแก่น “บ้านโฮมแสนสุข” และศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตคนไร้บ้าน จังหวัดปทุมธานี ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มและฟื้นฟูศักยภาพคนไร้บ้าน เป็นการช่วยเหลือให้คนไร้บ้านกลับคืนสู่สังคมเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและสังคม รวมทั้งพัฒนาศักยภาพเครือข่ายคนไร้บ้านร่วมกันช่วยเหลือดูแลและสร้างความเป็นครอบครัว/ชุมชนของคนไร้บ้านที่มีกตिकाและระบบบริหารจัดการร่วมกัน เป็นการลดและแก้ปัญหาของสังคม และภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐ

- **การพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไล่อื้อ** : ชุมชนที่ประสบภัยไฟไหม้ ไล่อื้อและน้ำท่วม 1,416 ครัวเรือนมีที่อยู่อาศัยชั่วคราว ทำให้กลุ่มคนด้อยโอกาสและเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนได้รับการดูแลที่มีที่อยู่อาศัยรองรับเฉพาะหน้าและได้รับโอกาสในการพัฒนา เพื่อสร้างที่อยู่อาศัยที่มั่นคงต่อไป

เกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชนระดับจังหวัด 44 จังหวัด โดยสามารถเชื่อมโยงและบรรจุเป็นแผนพัฒนาของหน่วยงานท้องถิ่น/หน่วยงานภาครัฐ ประกอบด้วย แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่สามารถเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัดหรือแผนหน่วยงาน และแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน/ภาคีความร่วมมือผ่านโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ทั้งการสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ และงบประมาณรวม 279.57 ล้านบาท ส่งผลให้แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชนและหน่วยงานสามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการของชุมชนได้อย่างสอดคล้อง และเกิดการปรับวิธีงบประมาณของหน่วยงานในการสนับสนุนแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมของชุมชน ก่อให้เกิดการแก้ปัญหาที่ตรงจุดสู่การใช้งบประมาณที่เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ เช่น

- จังหวัดสระบุรีสามารถเชื่อมโยงแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2561 – 2565 (ฉบับทบทวน) ประเด็นยุทธศาสตร์เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของกระบวนการผลิตสินค้าและบริหารสู่มาตรฐานสากลในปี 2563 ภายใต้กิจกรรม ได้แก่ (1) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและการสร้างมูลค่า (การปลูกผักปลอดภัย) งบประมาณ 400,000 บาท โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด (2) พัฒนาศักยภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ ประจำปี 2563 งบประมาณ 12,000,000 บาท โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด (3) สนับสนุนการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร งบประมาณ 1,500,000 บาท โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด
- จังหวัดลำปางสามารถเชื่อมโยงแผนพัฒนาจังหวัด (พ.ศ. 2561 – 2564) ในประเด็นยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและสังคมลำปางให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยได้รับการสนับสนุนโครงการและงบประมาณผ่านสำนักงานจังหวัดลำปางใน 2 โครงการ คือ การพัฒนาศักยภาพในการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล งบประมาณ 1,000,000 บาท และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนา ศักยภาพสภาองค์กรชุมชนตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาสวัสดิการสังคมในระดับพื้นที่/กองทุนสวัสดิการชุมชน งบประมาณ 1,000,000 บาท เป็นต้น

การประสานความร่วมมือและบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคีพัฒนา

- **เกิดการประสานความร่วมมือกับภาคีพัฒนาระดับนานาชาติ** โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานพัฒนาในพื้นที่ทั้งในมิติด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระหว่างสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ขบวนการองค์กรชุมชน และภาคีพัฒนาระดับนานาชาติ เช่น เวทีเสวนานานาชาติ หัวข้อ Asian Partnership for Urban

เกิดการ
เปลี่ยนแปลง
เชิง
ความสัมพันธ์
โครงสร้าง และ
นโยบาย

Poor and Inclusive City Development ในงาน Thailand Social Expo 2019 ระหว่างวันที่ 5 - 7 กรกฎาคม 2562 โดยมีผู้แทนจากประเทศกัมพูชา พม่า ศรีลังกา และ UNHABITAT เข้าร่วมนำเสนอรูปแบบการพัฒนาที่อยู่อาศัยของแต่ละประเทศ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการพัฒนาโดยชุมชนเป็นแกนหลัก ซึ่งรับรองคณะผู้ศึกษาดูงานจากหน่วยงานภายนอกประเทศ อาทิเช่น คณะเจ้าหน้าที่ภาครัฐจากประเทศพม่า นักวิชาการและคณะนักศึกษาจากประเทศญี่ปุ่น ผู้บริหารระดับสูงและผู้แทนราษฎรจากสาธารณรัฐเคนยา

- **เกิดการประสานความร่วมมือกับภาคีพัฒนาในงานพัฒนาประเด็นต่าง ๆ** ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) สำนักงานประสานงานสนับสนุนการพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพรองรับสังคมสูงวัย (สปสว.) สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) ศูนย์วนศาสตร์ชุมชนเพื่อคนกับป่า มูลนิธิองค์กรกลาง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ภาคประชาสังคม นักวิชาการ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาระบบข้อมูล วิชาการ และจัดเวทีสาธารณะในการกำหนดประเด็นและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ เช่น การพัฒนาประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง โครงการธนาคารต้นไม้ ดิจิทัลกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง เป็นต้น

- **เกิดความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น** ใน 5 ภาค คือ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ส่งผลให้องค์กรชุมชน 121 องค์กร ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะการบริหารจัดการที่ดี โดยเฉพาะด้านการเงินและบัญชี การใช้คอมพิวเตอร์ในการดำเนินงาน สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการพัฒนาไปใช้ในการพัฒนาองค์กร เช่น การจัดทำบัญชีที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน การปรับปรุงระเบียบขององค์กร

ผลการประเมินสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เป็นการดำเนินงานใน 4 องค์ประกอบ 12 ตัวชี้วัด โดยผลประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ มีผลการดำเนินงานสูงกว่าเป้าหมายทุกองค์ประกอบ และสรุปผลประเมินภาพรวมองค์กรอยู่ในระดับคุณภาพ

ในส่วนผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) มีระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานในระดับ A ค่าคะแนน 85.46

Function Base	Agenda Base	Area Base	Innovation Base	Potential Base	สรุปผลประเมินองค์กร	คะแนน ITA
● สูงกว่าเป้าหมาย	● สูงกว่าเป้าหมาย	● ไม่กำหนดตัวชี้วัด	● สูงกว่าเป้าหมาย	● สูงกว่าเป้าหมาย	● ระดับคุณภาพ	85.46 คะแนน (ระดับคุณธรรมฯ : A)

ผลการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ประจำปี 2562 ในระดับพื้นที่

● แผนพัฒนา ระดับตำบล	103 ตำบล
● แผนพัฒนา ระดับจังหวัด	9 จังหวัด
● พัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชน	16 พื้นที่
● พัฒนาศักยภาพแกนนำ	876 คน
● สภาองค์กรชุมชนฯ	
- จัดตั้งสภา	105 ตำบล
- พัฒนาสภา	316 ตำบล
● กองทุนสวัสดิการชุมชน (สมทบงบ)	202 ตำบล สมาชิก 195,751 คน
● พัฒนาที่อยู่อาศัย	
🏠 บ้านมั่นคง	1,182 ครัวเรือน
🏠 บ้านพอเพียงชนบท	2,454 ครัวเรือน

● แผนพัฒนา ระดับตำบล	103 ตำบล
● แผนพัฒนา ระดับจังหวัด	5 จังหวัด
● พัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชน	21 พื้นที่
● พัฒนาศักยภาพแกนนำ	836 คน
● สภาองค์กรชุมชนฯ	
- จัดตั้งสภา	257 ตำบล
- พัฒนาสภา	645 ตำบล
● กองทุนสวัสดิการชุมชน (สมทบงบ)	440 ตำบล สมาชิก 421,557 คน
● พัฒนาที่อยู่อาศัย	
🏠 บ้านมั่นคง	1,074 ครัวเรือน
🏠 บ้านพอเพียงชนบท	2,826 ครัวเรือน

● แผนพัฒนา ระดับตำบล	105 ตำบล
● แผนพัฒนา ระดับจังหวัด	9 จังหวัด
● พัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชน	39 พื้นที่
● พัฒนาศักยภาพแกนนำ	945 คน
● สภาองค์กรชุมชนฯ	
- จัดตั้งสภา	51 ตำบล
- พัฒนาสภา	327 ตำบล
● กองทุนสวัสดิการชุมชน (สมทบงบ)	274 ตำบล สมาชิก 185,185 คน
● พัฒนาที่อยู่อาศัย	
🏠 บ้านมั่นคง	1,213 ครัวเรือน
🏠 บ้านพอเพียงชนบท	2,584 ครัวเรือน

● แผนพัฒนา ระดับตำบล	103 ตำบล
● แผนพัฒนา ระดับจังหวัด	7 จังหวัด
● พัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชน	22 พื้นที่
● พัฒนาศักยภาพแกนนำ	764 คน
● สภาองค์กรชุมชนฯ	
- จัดตั้งสภา	39 ตำบล
- พัฒนาสภา	191 ตำบล
● กองทุนสวัสดิการชุมชน (สมทบงบ)	179 ตำบล สมาชิก 167,987 คน
● พัฒนาที่อยู่อาศัย	
🏠 บ้านมั่นคง	1,931 ครัวเรือน
🏠 บ้านพอเพียงชนบท	2,383 ครัวเรือน

● แผนพัฒนา ระดับตำบล	104 ตำบล
● แผนพัฒนา ระดับจังหวัด	8 จังหวัด
● พัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชน	23 พื้นที่
● พัฒนาศักยภาพแกนนำ	974 คน
● สภาองค์กรชุมชนฯ	
- จัดตั้งสภา	38 ตำบล
- พัฒนาสภา	277 ตำบล
● กองทุนสวัสดิการชุมชน (สมทบงบ)	412 ตำบล สมาชิก 321,410 คน
● พัฒนาที่อยู่อาศัย	
🏠 บ้านมั่นคง	1,545 ครัวเรือน
🏠 บ้านพอเพียงชนบท	2,303 ครัวเรือน

สรุป	
* แผนพัฒนา ระดับตำบล	518 ตำบล
* แผนพัฒนา ระดับจังหวัด	38 จังหวัด
* พื้นที่รูปธรรมเศรษฐกิจและทุนชุมชน	121 ตำบล
* พัฒนาศักยภาพแกนนำ	4,395 คน
* จัดตั้งและพัฒนาสภาองค์กรชุมชนฯ	2,246 ตำบล
- จัดตั้งสภา	490 ตำบล
- พัฒนาสภา	1,756 ตำบล
* กองทุนสวัสดิการชุมชน(สมทบงบ)	1,507 ตำบล สมาชิก 1,291,890 คน
* พัฒนาที่อยู่อาศัย	19,495 ครัวเรือน
🏠 บ้านมั่นคง	6,945 ครัวเรือน
🏠 บ้านพอเพียงชนบท	12,550 ครัวเรือน

1

วิสัยทัศน์และพันธกิจ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เป็นองค์การมหาชน จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ซึ่งประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2543 โดยการรวมสองหน่วยงาน คือ สำนักงานกองทุนพัฒนาชนบท และสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง สถาบันฯ เริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2543 ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีวิสัยทัศน์และพันธกิจ ดังนี้

1.1 วิสัยทัศน์ระยะ 5 ปี และ 20 ปีข้างหน้า

วิสัยทัศน์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560 – 2564) ชุมชนท้องถิ่น มีความเข้มแข็งสู่การจัดการตนเอง	วิสัยทัศน์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ชุมชนท้องถิ่น มีความเข้มแข็งเต็มพื้นที่ประเทศไทย

จากการระดมความเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นต่างมีความเห็นไปในทิศทางร่วมกันว่า ควรจะต้องมีการพัฒนาให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถจัดการตนเองได้ ทั้งนี้ ความเข้มแข็งสามารถจัดการตนเองได้ของชุมชนท้องถิ่นในอนาคต ควรมีพื้นฐานจากคนในชุมชนท้องถิ่นที่แสดงบทบาทเป็นพลเมือง ผู้ตื่นรู้ใส่ใจสังคม มีการรวมตัวกันตามพื้นที่ในประเด็นต่างๆ เป็นองค์กรชุมชนที่มีภาวะผู้นำที่สอดประสานส่งต่อกันในทุกระดับ องค์กรชุมชนจะเป็นฐานของชุมชนท้องถิ่นและเป็นองค์การสำคัญที่จะเอื้อให้ชุมชนท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี อันเป็นผลเนื่องมาจากการร่วมกันจัดการให้มีระบบเศรษฐกิจชุมชนและระบบทางสังคมที่เข้มแข็ง และมีความพร้อมทางทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การมีขบวนองค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง เป็นเอกภาพและมีธรรมาภิบาล เป็นรากฐานที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง ดังนั้น จึงต้องมีกลไก เครือข่ายและการบริหารจัดการขบวนองค์กรชุมชนที่ดี รวมทั้ง มีการเชื่อมประสาน ถักทอและผนึกพลังกับภาคีเครือข่ายจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคการศึกษา ภาคประชาสังคม ภาคสื่อสารมวลชน ฯลฯ ในอันที่จะหนุนเสริมความเข้มแข็งของขบวนองค์กรชุมชน รวมทั้งการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบายเพื่อบรรลุเป้าหมายสู่ชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็งสามารถจัดการตนเองได้ในอนาคต

ดังนั้น การขับเคลื่อนให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง จึงเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญขององค์กรที่ต้องการให้บรรลุในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจ ยุทธศาสตร์และกรอบเป้าหมายการพัฒนา อันได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs) นโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1.2 พันธกิจ

1

สนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมและ **การพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่**ของสมาชิกในชุมชนทั้งในเมืองและชนบท โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวมหรือบูรณาการ และหลักการพัฒนาที่สมาชิกมีส่วนร่วมเป็นแนวทางสำคัญ ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคม

2

สนับสนุนและให้การ**ช่วยเหลือทางการเงิน**แก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

3

สนับสนุนและให้การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา**องคกรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน** ตลอดจนประสานงานการสนับสนุนและการให้การช่วยเหลือดังกล่าวจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

4

ส่งเสริมและสนับสนุนและ**สร้างความร่วมมือ**ขององคกรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

2

ยุทธศาสตร์และนโยบายเพื่อการพัฒนาขบวนองค์กรชุมชน พ.ศ. 2560 - 2564

2.1 ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ปี พ.ศ. 2560 - 2564

ยุทธศาสตร์ องค์กรชุมชนเป็นแกนหลัก พื้นที่เป็นตัวตั้ง

ยุทธศาสตร์การดำเนินงานสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2560 - 2564

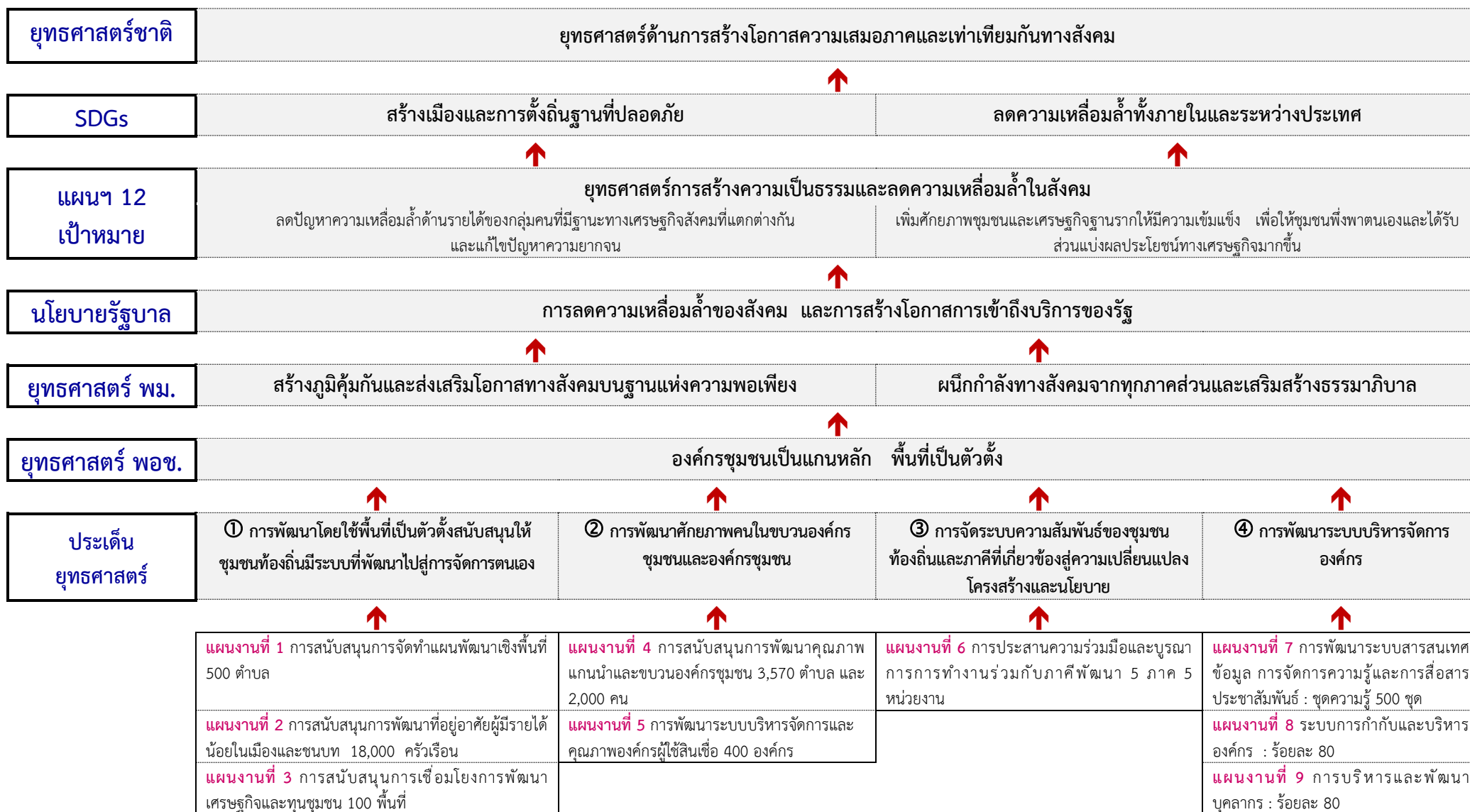
วิสัยทัศน์ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)
 “ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งเต็มพื้นที่ประเทศไทย”

วิสัยทัศน์ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560 – 2564)
 “ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสู่การจัดการตนเอง”

ยุทธศาสตร์ : องค์กรชุมชนเป็นแกนหลัก พื้นที่เป็นตัวตั้ง

ประเด็นยุทธศาสตร์	① การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง	② การจัดระบบความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้องสู่ความเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและนโยบาย	③ การพัฒนาศักยภาพคนในขบวนองค์กรชุมชนและองค์กรชุมชน	④ การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กร
เป้าประสงค์	ขบวนชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถจัดการตนเองบนพื้นฐานทุนชุมชนท้องถิ่นได้อย่างสมดุล ชุมชนผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยสามารถพึ่งตนเองได้	ภาควิชาความร่วมมือสนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง	ผู้นำชุมชนมีศักยภาพและสัมพันธ์ภาพที่ดี เป็นพลเมืองต้นรู้ใส่ใจสังคมสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนผ่านสู่การเป็นประเทศไทยยุคใหม่ตามแนวทางชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง องค์กรชุมชนสามารถบริหารจัดการตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล	ระบบบริหารจัดการขององค์กรมีความพร้อมสามารถรองรับและสนับสนุนงานขององค์กรและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรมีความรู้ ความสามารถปฏิบัติงานอย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ
เป้าหมาย	● แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเชื่อมโยงสู่แผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน/ภาคีพัฒนาในพื้นที่ 3,000 ตำบล ● ขยายผลและสร้างโอกาสให้ชุมชนและผู้มีรายได้น้อยเข้าถึงสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยมีที่อยู่อาศัยของตนเองและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม 176,714 ครัวเรือน	ยกระดับความร่วมมือระหว่างชุมชน หน่วยงานภาครัฐและภาคีพัฒนาสู่เครือข่ายความร่วมมือชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองอย่างเป็นรูปธรรมใน 77 จังหวัด	● ผู้นำชุมชนมีความรู้ความสามารถเท่าทันการเปลี่ยนแปลงและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 15,000 คน ● องค์กรชุมชนมีคุณภาพและขีดความสามารถในการบริหารจัดการการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วม 6,260 ตำบล (ร้อยละ 80 ของพื้นที่ อบท.)	● เพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับดูแลและพัฒนาองค์กรร้อยละ 80 ● บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานร้อยละ 80
กลยุทธ์	● การพัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นพื้นที่ต้นแบบ ● การพัฒนาความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ● การจัดการพื้นที่อย่างมีส่วนร่วม ● การสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ● การพัฒนาความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินในเมืองและชนบท	● การพัฒนาภาคีความร่วมมือ ● การสร้างพื้นที่รูปธรรมความร่วมมือ ● การเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่ยุทธศาสตร์จังหวัด	● การพัฒนาคนในชุมชนท้องถิ่นให้มีคุณภาพและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ● การสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงในชุมชน ● การยกระดับคุณภาพขององค์กรชุมชนและขบวนองค์กรชุมชน	● การยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศสู่องค์ความรู้เพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและการสื่อสารเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง ● การบริหารจัดการองค์กรสู่ธรรมาภิบาล ● การบริหารการเงินและสินเชื่อที่มีประสิทธิภาพ ● การบริหารและพัฒนาศักยภาพบุคลากร

การเชื่อมโยงทิศทาง นโยบาย แผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของสถาบันฯ กับแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

2.2 นโยบายเพื่อการพัฒนาขบวนการชมชน พ.ศ. 2561 - 2563

นโยบายคณะกรรมการสถาบันฯ เพื่อการพัฒนาขบวนการชมชนได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างคณะกรรมการสถาบันฯ ผู้แทนขบวนการชมชน ภาคประชาสังคม ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ โดยมีการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน รวมทั้งมีการแต่งตั้งคณะทำงานสังเคราะห์เนื้อหา ร่างนโยบาย ซึ่งคณะกรรมการสถาบันฯ มีมติเห็นชอบนโยบายเพื่อการพัฒนาขบวนการชมชน พ.ศ. 2561 – 2563 ใน 7 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

1

การพัฒนาพื้นที่รูปธรรมเชิงคุณภาพในประเด็นงานต่างๆ และพื้นที่ชมชนท้องถิ่นจัดการตนเองทั้งระดับชมชน ตำบล/เมือง และจังหวัด

- 1.1 สนับสนุนการพัฒนาและยกระดับพื้นที่ปฏิบัติการเป็นพื้นที่รูปธรรมเชิงคุณภาพ
- 1.2 สนับสนุนการพัฒนาแผนพัฒนาชมชนท้องถิ่นเชื่อมโยงสู่ยุทธศาสตร์จังหวัด ครอบคลุมทุกมิติทั้งด้านการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

2

การเชื่อมโยงและพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานราก โดยการใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง : สนับสนุนการพัฒนา ระบบเศรษฐกิจและทุนชมชนฐานรากบนวิถีเศรษฐกิจพอเพียง

3

การเชื่อมโยงและขับเคลื่อนงานร่วมกับหน่วยงานภาคีพัฒนาเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทั้งระดับพื้นที่และระดับนโยบาย

- 3.1 พัฒนากลไกความร่วมมือในระดับพื้นที่และระดับนโยบาย
- 3.2 ผนึกพลังเครือข่ายขบวนการชมชนในพื้นที่ เชื่อมโยงกลไกและขบวนการชมชนในทุกกระดับ

4

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงระหว่างขบวนการชมชนไทยและขบวนการชมชนในประเทศอาเซียน : เป็นการพัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชมชนท้องถิ่นภายในประเทศและระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน

5

การพัฒนาผู้นำองค์กรชมชนและขบวนการชมชนเพื่อขับเคลื่อนชมชนท้องถิ่นจัดการตนเองร่วมกับหน่วยงานภาคี

- 5.1 สร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงในชมชน
- 5.2 ยกระดับคุณภาพองค์กรชมชน ขบวนการชมชน และสภาองค์กรชมชน เป็นกลไกกลางในการเชื่อมโยงและขับเคลื่อนงานในทุกระดับทุกพื้นที่อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

6

การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้วยการกระจายอำนาจไปยังภาคและชมชน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการทำงานในทุกระบบ โดยพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการองค์กรและการสนับสนุนการพัฒนาขบวนการชมชนให้มีความคล่องตัว รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐาน

7

การส่งเสริมการบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาลของพอช. และขบวนการชมชน : มุ่งเน้นการวางรากฐานการพัฒนาให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนในระยะยาว ทั้งในส่วนขององค์กร พอช. และขบวนการชมชนในทุกระดับ

3

ผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานของสถาบันฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ดำเนินงานภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ 4 ประเด็น ประกอบด้วย

- 1) การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง
- 2) การจัดระบบความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้องสู่ความเปลี่ยนแปลง โครงสร้างและนโยบาย
- 3) การพัฒนาศักยภาพคนในขบวนองค์กรชุมชนและองค์กรชุมชน
- 4) การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กร

โดยมีสาระสำคัญครอบคลุมงานตามภารกิจหลักขององค์กร งานตามนโยบายรัฐบาล การประเมินองค์การมหาชน และสถานะการเงินของสถาบันฯ

1	งานตามภารกิจหลักและนโยบายการพัฒนาองค์กรชุมชน	2	งานตามนโยบายรัฐบาล
3	ผลการประเมินองค์การมหาชนและการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ	4	รายงานสถานะการเงิน

3.1

งานตามภารกิจหลักและนโยบายการพัฒนาขบวนองค์กรชุมชน

เป็นการดำเนินงานตามภารกิจหลักขององค์กรและนโยบายของคณะกรรมการสถาบันฯ ในการสนับสนุนและพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีจุดเน้นการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

1. เน้นพื้นที่เป็นตัวตั้งสู่ชุมชนเข้มแข็ง โดยสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ทั้งในระดับตำบลและจังหวัด รวมทั้งส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนพัฒนาระดับกลุ่มจังหวัด เพื่อปูทางสู่การจัดทำแผนระดับภาค พร้อมเตรียมความพร้อมด้านข้อมูล ภาวศึเครือข่ายในพื้นที่และแผนงาน/โครงการที่จะดำเนินการในแต่ละภาค ซึ่งจะช่วยหนุนเสริมให้การทำแผนพัฒนาระดับภาคมีความเป็นไปได้มากขึ้น โดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และมีขบวนองค์กรชุมชนและสภาองค์กรชุมชนเป็นกลไกกลางในการเชื่อมโยงและบูรณาการแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นกับแผนหน่วยงาน/ภาคีพัฒนา ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในทุกระดับ จะทำให้ชุมชนมีทิศทางการพัฒนาและสามารถรองรับการเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์พื้นที่และแผนของหน่วยงานในการเสนอแผนงาน/งบประมาณอุดหนุนจากรัฐได้ตามระยะเวลาการจัดทำงบประมาณประจำปี รวมถึงการสนับสนุนแผนงานและงบประมาณระหว่างปีจากหน่วยงานต่างๆ

2. การพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท ภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579) ประกอบด้วย บ้านมั่นคง บ้านพอเพียงชนบท และการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไล่อื้อ ภัยพิบัติ รวมทั้งขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าวและพัฒนาศูนย์คนไร้บ้านจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดปทุมธานีต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบทั้งเมือง และสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยในระดับตำบล/เมือง และจังหวัด ซึ่งมีคณะทำงานขับเคลื่อนนโยบายและแผนการพัฒนาที่อยู่อาศัยระดับจังหวัดเป็นกลไกในการขับเคลื่อน พร้อมทั้งประเมินมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานพัฒนาที่อยู่อาศัย

3. การพัฒนาคุณภาพขบวนองค์กรชุมชน ทั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน สภาองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และองค์กรผู้ใช้สินเชื่อให้มีความเข้มแข็ง โดยการสอบทานคุณภาพองค์กร กำหนดเกณฑ์การวัดผลและจำแนกระดับคุณภาพขององค์กรเพื่อการจัดแผนและพัฒนาคุณภาพองค์กร ควบคู่กับการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของขบวนองค์กรชุมชน สร้างการรับรู้ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ ที่สามารถตรวจสอบได้ ควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพและศักยภาพกลไกและขบวนองค์กรชุมชนในทุกระดับ โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อให้มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการองค์กร อันจะส่งผลต่อการบริหารเงินทุนของสถาบันฯ

4. การพัฒนาระบบสารสนเทศ ข้อมูล การจัดการความรู้ และการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่เท่าทันสถานการณ์ สามารถเชื่อมโยงการทำงานอย่างเป็นระบบ และนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานและประกอบการจัดทำชุดความรู้ ทั้งในมิติงานพื้นที่และงานประเด็น เพื่อการสื่อสาร เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ อันเป็นการสร้างความรับรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายและสาธารณะ พร้อมทั้งเป็นต้นแบบในการขยายผลสู่พื้นที่อื่นๆ ต่อไป

1
การสนับสนุนการ
จัดทำแผนพัฒนา
เชิงพื้นที่

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่ครอบคลุมทุกมิติทั้งด้านการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คนในชุมชนได้กำหนดและเห็นเป้าหมายการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นร่วมกัน โดยใช้แผนเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนงานพัฒนาที่จะทำให้ชุมชนท้องถิ่นมีความมั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดี พร้อมทั้งรักษาเอกลักษณ์และปรับใช้ภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมในการจัดการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วมและเป็นพื้นฐานสำคัญในการฟื้นฟูและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่ความสมดุลและยั่งยืน

1.1 แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล

การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลของแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันตามสภาพปัญหา ความต้องการ และบริบทของชุมชน รวมถึงการจัดความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน จากการประมวลผลการดำเนินงาน พบว่า **ปัจจัยความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนระดับตำบล** ที่เป็นลักษณะร่วม และก่อให้เกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีดังนี้

1) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในตำบล ทั้งองค์กรชุมชน ท้องถิ่น ท้องที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีสภาองค์กรชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการประสานเชื่อมโยงขับเคลื่อนกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2) การมีข้อมูลพื้นที่ ประกอบด้วย **ข้อมูลทั่วไป** (ประวัติ ที่ตั้ง ข้อมูลด้านกายภาพ ฯลฯ) **ข้อมูลทุนชุมชน** (ข้อมูลกลุ่มองค์กรชุมชน/ทรัพยากรธรรมชาติ/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ) **ผังตำบล ข้อมูลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม วิสัยทัศน์ แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลที่ครอบคลุมมิติด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านทรัพยากร**

3) การวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตำบล

ขั้นแรก การวิเคราะห์ศักยภาพของตำบล (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ข้อจำกัด/ภัยคุกคาม) รวมถึงปัญหาและความต้องการของคนในชุมชน วิเคราะห์ทุนที่มีในพื้นที่ (ทรัพยากรธรรมชาติ การเงิน องค์กรความรู้และภูมิปัญญา)

ขั้นที่สอง การวิเคราะห์เพื่อกำหนดทิศทางของชุมชน เป็นการนำผลจากการวิเคราะห์ในขั้นแรกมาใช้เพื่อนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายที่สำคัญของชุมชนร่วมกัน หรืออาจเรียกว่าการกำหนดวิสัยทัศน์ของชุมชนในระยะ 3-5 ปีข้างหน้า

ขั้นตอนสุดท้าย คือ การวิเคราะห์แนวทาง/วิธีการดำเนินงานที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นต้องมีสอดคล้องกับปัญหาของชุมชน ครอบคลุมทุกมิติ และเกิดจากการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในระดับตำบล โดยแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นจะมีทั้งแผนงานที่ชุมชนสามารถดำเนินการได้เอง แผนงานที่ต้องดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงาน และแผนงานที่ต้องให้หน่วยงานดำเนินการ

ทั้งนี้ในแต่ละขั้นตอนมีความแตกต่างตามบริบทของพื้นที่และการออกแบบของขบวนการองค์กรชุมชนในพื้นที่

4) การจัดการความสัมพันธ์การทำงานร่วมกันระหว่างชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้รับการยอมรับ สามารถแปลงสู่การปฏิบัติ และเกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง

5) การนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลไปใช้ประโยชน์ โดยแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้รับการบรรจุเป็นแผนท้องถิ่นหรือแผนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และได้รับการสนับสนุนทรัพยากร พร้อมทั้งเชื่อมโยงเป็นแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด

ในปีงบประมาณ 2562 เกิดการพัฒนาและยกระดับพื้นที่ปฏิบัติการเป็นพื้นที่รูปธรรมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การจัดการตนเอง จำนวน 518 ตำบล ซึ่งได้มีการวิเคราะห์ศักยภาพตำบลสู่การจัดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงานและภาคีพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลสามารถเชื่อมโยงและวางเป้าหมายการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในมิติต่างๆ สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยได้รับการเชื่อมโยงและบรรจุเป็นแผนของหน่วยงาน รวมทั้งได้รับการสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน เช่น งบประมาณ สถานที่ บุคลากร เป็นต้น และก่อให้เกิดรูปธรรมการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนในมิติต่างๆ เช่น การพัฒนาอาชีพ การจัดการที่อยู่อาศัย การฟื้นฟูวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยชุมชนเป็นแกนหลักในขับเคลื่อนทำให้ชุมชนสามารถพึ่งพาและจัดการตนเองได้อย่างเป็นระบบ

ภาค	จำนวนตำบลที่มีแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น (ตำบล)
เหนือ	103
อีสาน	103
ใต้	104
กลางและตะวันตก	105
กทม.ปริมณฑลและตะวันออก	103
รวม	518

ตัวอย่างแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล

1. แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลบางโรง อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

การวิเคราะห์ทุน และสภาพปัญหาในชุมชน

ทุนเดิม ศักยภาพ และสิ่งที่ดีในตำบล

- มีกลุ่มออมทรัพย์วันละบาททั้งหมู่บ้าน
- มีวัดฤดูบิ เช่น ไบลาน และมีภูมิปัญญาพื้นบ้านมาจักสานเป็นผลิตภัณฑ์ เช่นหมวก กระเป๋า กล่องต่างๆ
- มีศูนย์การเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น กลุ่มเกษตรผสมผสาน/เศรษฐกิจพอเพียง มีกลุ่มองค์กรหลากหลายการมีส่วนร่วมของผู้นำและอบต.มีการรวมกลุ่มฝึกอาชีพของแม่บ้าน

ปัญหา และข้อติดขัดที่เกิดในตำบล

- ขาดผู้นำชุมชนที่มีความรู้มาพัฒนาชุมชน
- รายได้ไม่พอกับรายจ่าย

- ประชาชนขาดความรักความสามัคคี ขาดจิตสำนึกในการมีส่วนร่วม

โอกาส/ สิ่งเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

- นโยบายของทางรัฐบาลยังคงให้การสนับสนุนและพัฒนาทั้งภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรมตลอดจนส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี
- เศรษฐกิจของประเทศในภาพรวมยังคงมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง
- นักท่องเที่ยวในปัจจุบันนิยมท่องเที่ยวเชิงนิเวศอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี
- กระแสความนิยมในการดูแลสุขภาพสภาพโดยใช้สมุนไพรมีเพิ่มมากขึ้น
- การคมนาคมที่สะดวกรวดเร็ว สามารถเดินทางติดต่อได้อย่างทั่วถึงทุกภูมิภาค

ข้อจำกัด/สิ่งที่อาจส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

- ปัญหาด้านขยะ มูลฝอย ซึ่งองค์การบริหารตำบลบางโรงไม่มีรถจัดเก็บขยะ
- ขาดการส่งเสริมการเรียนรู้
- ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ
- ขาดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการมีส่วนร่วมกิจกรรมชุมชน

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลบางโรง อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2562 – 2565

วิสัยทัศน์ : ชุมชนพึ่งพาตนเอง

โครงการ	การจัดสวัสดิการชุมชนระดับตำบล			
วัตถุประสงค์	1) เสริมสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งของกองทุนสู่การพัฒนาคุณภาพ 2) เสริมสร้างและเชื่อมโยงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) พัฒนาระบบการบริหารจัดการกองทุน 4) พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย			
เป้าหมาย	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
	ขยายสมาชิกทั้ง 10 หมู่บ้าน	ขยายสมาชิกทั้ง 10 หมู่บ้าน	ขยายสมาชิกทั้ง 10 หมู่บ้าน	ขยายสมาชิกทั้ง 10 หมู่บ้าน
	<i>เชิงคุณภาพ</i> 1) เกิดการสอบทานเพื่อทราบถึงสถานะกองทุน 2) เกิดการเชื่อมโยงกับหน่วยงาน/ภาคีที่เกี่ยวข้อง 3) เกิดระบบการบริหารกองทุนอย่างโปร่งใส 4) เกิดข้อเสนอการพัฒนากองทุนระดับตำบลและผลักดันสู่แผนยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด			
งบประมาณ	3,000,000 บาท			
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/สนับสนุน	พอช./พมจ./อบจ./ท้องถิ่น/ท้องที่/ภาคีภาคเอกชน/พช.			
โครงการ	การปลูกจิตสำนึก สร้างคนชุมชนดูแล พ่อแม่เอาใจใส่ ไร่ยาเสพติด			
วัตถุประสงค์	1) ณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในชุมชนโดยสภาองค์กรชุมชนตำบล 2) เชื่อมโยงกับหน่วยงานในการบำบัดผู้ติดยาเสพติด 3) ปลูกจิตสำนึกแบบค่ายเยาวชน 4) ส่งเสริมให้เด็กเยาวชนร่วมกิจกรรมในขบวนการองค์กรชุมชน			
เป้าหมาย	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
	แกนนำ คนที่สนใจใน 10 หมู่บ้าน	แกนนำ คนที่สนใจใน 10 หมู่บ้าน	แกนนำ คนที่สนใจใน 10 หมู่บ้าน	แกนนำ คนที่สนใจใน 10 หมู่บ้าน
	<i>เชิงคุณภาพ</i> 1) เกิดการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด			

	2) เกิดการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาคีทุกภาคส่วนในรูปแบบประชารัฐ 3) เกิดกิจกรรมการพัฒนาอบรมปลูกจิตสำนึกเยาวชนคนรุ่นใหม่ 4) เยาวชนและคนในชุมชนทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์และจิตอาสา			
งบประมาณ	800,000 บาท			
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/ สนับสนุน	ปปส./ตำรวจ/ทหาร/อบจ./วัด/โรงเรียน/รพ.สต./ภาคีเอกชน/สำนักงานบังคับคดีจังหวัด/อัยการจังหวัด/ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด / สำนักงานสถิติจังหวัด			
โครงการ	การส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่น			
วัตถุประสงค์	1) พัฒนาคนรุ่นใหม่เพื่อสืบสานประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) จัดทำและพัฒนาศูนย์ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) นำเสนอประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การสร้างรายได้และมูลค่าเพิ่มของชุมชน			
เป้าหมาย	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
	10 หมู่บ้าน	10 หมู่บ้าน	10 หมู่บ้าน	10 หมู่บ้าน
	<i>เชิงคุณภาพ</i> 1) เกิดการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาคนรุ่นใหม่เพื่อสืบสานประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) เกิดโรงเรียนถ่ายทอดสดประเพณี วิถีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) เกิดการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น 4) เกิดการพัฒนาสู่แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน			
งบประมาณ	1,200,000 บาท			
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/ สนับสนุน	พช./อบจ./พช./กทจ./วัฒนธรรมจังหวัด/หอการค้าจังหวัด/พาณิชย์จังหวัด/ท้องที่/ท้องถิ่น/กคน./วัด/โรงเรียน/สสส.			
โครงการ	การเชื่อมโยงหน่วยงานภาคีในการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคของชุมชน (ไฟฟ้า ประปา ถนน และโครงสร้างพื้นฐาน)			
วัตถุประสงค์	1) สำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการระบบสาธารณูปโภคของชุมชน 2) เวทีประชาคมจัดลำดับปัญหาความต้องการและรับรองข้อมูลเพื่อจัดทำแผน 3) จัดทำแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาความต้องการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง			
เป้าหมาย	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
	ทั้ง 10 หมู่บ้าน	ทั้ง 10 หมู่บ้าน	ทั้ง 10 หมู่บ้าน	ทั้ง 10 หมู่บ้าน
	<i>เชิงคุณภาพ</i> 1) เกิดการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดประเภทความต้องการโครงสร้างพื้นที่และบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบ 2) จัดความเร่งด่วนของปัญหาความต้องการและแยกประเภทที่ชุมชนทำเอง และชุมชนร่วมกับท้องถิ่น หรือหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเข้ามาแก้ไขปัญหา 3) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายบรรจุแผนยุทธศาสตร์ในระดับจังหวัด			
งบประมาณ	25,000,000 บาท			
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/ สนับสนุน	พช./กรมทางหลวง/แขวงทางหลวงปราจีนบุรี/สำนักงานโยธาและผังเมืองจังหวัด/กฟภ./ประปา/ปภ.จังหวัด			
โครงการ	การพัฒนาความเข้มแข็งของสภาองค์กรชุมชน			
วัตถุประสงค์	1) พัฒนาศักยภาพแกนนำและสมาชิก 2) พัฒนาระบบข้อมูลและการสื่อสาร 3) พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดีของขบวนการสภาองค์กรชุมชน 4) จัดทำและพัฒนาแผนทบทวนสภาองค์กรชุมชน 5) เชื่อมโยงและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 6) จัดทำและพัฒนาแผนของขบวนการสภาองค์กรชุมชน			
เป้าหมาย	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
	ทั้ง 10 หมู่บ้าน	ทั้ง 10 หมู่บ้าน	ทั้ง 10 หมู่บ้าน	ทั้ง 10 หมู่บ้าน

	เชิงคุณภาพ
	1) เกิดหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพแกนนำคนรุ่นใหม่ 2) เกิดการพัฒนากระบวนการข้อมูลเพื่อเสริมพลังและจัดสถานะความเข้มแข็งของกลุ่มองค์กร 3) เกิดการสอบทานเพื่อเสริมพลังและจัดสถานะความเข้มแข็งของกลุ่มองค์กร 4) เกิดการวิเคราะห์ศักยภาพตำบลและกำหนดเป้าหมายแผนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาระดับตำบล 5) เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนการทำงาน ผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับตำบลเพื่อเชื่อมโยงหน่วยงานภาคีและท้องถิ่น
งบประมาณ	100,000 บาท
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/ สนับสนุน	พอช./สถาบันการศึกษา/สสส./โรงเรียน/วัด/รพ.สต./กศน.อบจ.

เกิดการเชื่อมโยงแผนพัฒนาระดับตำบลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยบูรณาการระหว่างแผนตำบลกับแผนของ อบจ.ฉะเชิงเทรา ในแผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564) โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการชุมชนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 45 ตำบล ซึ่งมีตัวแทนจากสภาองค์กรชุมชน/สวัสดิการชุมชน ตำบลบางโรงเข้าร่วม

2. แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลอำมรงค์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

การวิเคราะห์ทุน และสภาพปัญหาในชุมชน

ทุนเดิม ศักยภาพ และสิ่งที่ดีในตำบล

- ที่ตั้งและพื้นที่ มีความเหมาะสมในการทำการเกษตรมีความอุดมสมบูรณ์ ในการปลูกพืช
- มีแหล่งน้ำ/ แม่น้ำปิง เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรสินค้าเกษตรตอบสนองและส่งเสริมทางการเกษตร
- มีโรงงานน้ำตาลทรายกำแพงเพชร ในการสนับสนุนในด้านเครื่องจักร และน้ำตาลในการจัดประชุมจัดอบรมต่างๆ
- มีแหล่งน้ำจากโรงงานไว้ใช้ในฤดูแล้งในบางพื้นที่
- มีสภาองค์กรชุมชนตำบลเขียนโครงการและประสานงานของงบประมาณจากหน่วยงาน

ปัญหา และข้อติดขัดที่เกิดในตำบล

- ทรัพยากรดินเสื่อมโทรม จากการใช้สารเคมีจำนวนมากและยังขาดการปรับปรุงบำรุงดิน
- ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง เนื่องจากมีแหล่งน้ำจากโรงงานไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และลำคลองตื้นเขินเปลืองงบประมาณในการขุดลอก
- ผลผลิตทางการเกษตรยังมีคุณภาพมาตรฐานไม่ตรงตามความต้องการของตลาด เนื่องจากยังปนเปื้อนสารเคมี
- เกิดฝุ่นละอองในพื้นที่เนื่องจากการจราจร
- ที่อยู่อาศัยทรุดโทรม/ขยะมูลฝอย

โอกาส/ สิ่งเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

- นโยบายด้านการเกษตรที่ส่งเสริมการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐานและปลอดภัย ประกอบกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคของผู้บริโภคต่อสินค้า อาหาร
- ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด/จังหวัดเน้นส่งเสริมการลงทุนการพัฒนาด้านการเกษตร และส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เอื้อประโยชน์ร่วมกัน มีโอกาสได้รับการสนับสนุนงบประมาณที่เพิ่มขึ้น
- พอช. สนับสนุนการพัฒนาเรื่องที่อยู่อาศัยในตำบลและประเด็นงานต่างๆ

ข้อจำกัด/สิ่งที่อาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

- ราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ/ต้นทุนการผลิตสูง
- รัฐบาลการรับประกันราคาพืชผล/เกษตรกรขาดอำนาจการต่อรอง
- นายทุนค้ากำไรเกินควร
- เกษตรกรเป็นหนี้สิน/ที่ดินหลุดมือ

-
- คณะทำงานสภายังขาดประสบการณ์ และขาดความรู้เกี่ยวกับการทำโครงการและการเสนอแผนงานต่าง ๆ ต้องอาศัยทีมงานจังหวัดเข้ามาให้ความรู้
-

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลอำมรงค์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ปี 2561-2565
วิสัยทัศน์ : “พัฒนาคุณภาพชีวิต ผลผลิตการเกษตรปลอดภัย นำพาเศรษฐกิจก้าวไกล เพิ่มรายได้สู่ชุมชน”

การพัฒนาด้าน : สังคม						
แผนงาน (แผนการพัฒนา) : การส่งเสริมสุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิตของประชาชน และสังคมที่เข้มแข็ง.						
วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยที่ดีขึ้น 2. เพื่อลดปัญหาอาชญากรรมในชุมชน 3. เพื่อให้ประชาชนในตำบลมีสวัสดิการและได้ช่วยเหลือกัน						
กิจกรรม	ตัวชี้วัด	วิธีการดำเนินงาน	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินงาน	งบประมาณ	ที่มา
การสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย	การซ่อมแซม บ้านที่อยู่อาศัย ผู้ยากจนผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาส จากข้อมูลที่สำรวจ	- ประสานท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุน - สำรวจข้อมูลทั้งตำบล เสนอแผนงบประมาณ - ดำเนินการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	32 ครัวเรือน	2561 - 2565	570,000 บาท	พอช/ท้องถิ่น/ กองทุนหมู่บ้าน
รวมพลังต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด	เด็กและประชาชนในตำบลห่างไกล ปัญหาเสพติด	- ประสานท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุน - จัดโครงการอบรมในสถานศึกษา - ณรงค์ให้ความรู้	8 หมู่บ้าน	2561- 2565	120,000 บาท	อปท และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
สมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลอำมรงค์	ประชาชนมีเงินออมและเป็นสวัสดิการ(เกิด แก่ เจ็บ ตาย)	- ประสานท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุน - สมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลอำมรงค์ - พัฒนาคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน	8 หมู่บ้าน	2561- 2565	400,000 บาท	อปท และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
การพัฒนาด้าน : ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						
แผนงาน (แผนการพัฒนา) : แผนพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืน ปี 2561 - 2565						
วัตถุประสงค์ : (1) เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมสมดุล (2) เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนและการพัฒนาอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (3) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของภาคีการพัฒนาเพื่อให้ทุกภาคส่วนมีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ (4) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						
กิจกรรม	ตัวชี้วัด	วิธีการดำเนินงาน	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินงาน	งบประมาณ	ที่มา
สร้างพลังชุมชนเพื่อลดขยะมูลฝอย	ประชาชนมีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาขยะ	- ประสานท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุน การให้ความรู้ - อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะ - ณรงค์การลดปัญหาขยะ	ประชาชนใน 8 หมู่บ้าน	2561 - 2565	80,000 บาท	อปท และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ปลูกต้นไม้เพื่อแม่ของแผ่นดิน	ชุมชนน่าจะเพิ่มมากขึ้นมีต้นไม้เพิ่มขึ้น มลพิษลดลง	-รณรงค์สร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาต้นไม้ -ปลูกต้นไม้ในพื้นที่ชุมชน	8 หมู่บ้าน	2561 - 2565	90,000 บาท	อปท และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ค่ายเยาวชนรักษ์ป่า รักสิ่งแวดล้อม	เยาวชนมีจิตสำนึกรักและหวงแหนป่า เห็นคุณค่าของทรัพยากร	-ประสานท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการให้ความรู้ -จัดกิจกรรมให้เยาวชนเข้าค่าย	นักเรียน 80 คน	2561 - 2565	80,000 บาท	อปท และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
การพัฒนาด้าน : เศรษฐกิจและทุนชุมชน						
แผนงาน (แผนการพัฒนา) : ส่งเสริมรายได้แก่ประชาชนในตำบล						
วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อเพิ่มรายได้ให้ครัวเรือนในชุมชน 2. เพื่อพัฒนาอาชีพในคนในชุมชน 3. เพื่อให้ประชาชนรู้จักแปรรูปสินค้าทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า						
กิจกรรม	ตัวชี้วัด	วิธีการดำเนินงาน	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินงาน	งบประมาณ	ที่มา
ฝึกอบรมกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสตรีตำบลอำมรงค์	กลุ่มสตรี กลุ่มแม่บ้านในตำบลมีรายได้เพิ่ม สามารถช่วยเหลือค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวได้	-ประสานท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการให้ความรู้ -จัดกิจกรรมการฝึกอบรม	8 หมู่บ้าน	2561 - 2565	160,000 บาท	อปท/พอช
อบรมเพิ่มประสิทธิภาพการตลาดและสินค้าการเกษตร	ประชาชนมีรายได้มากขึ้น มีช่องทางการตลาดมากขึ้น ขยายช่องทางการตลาดในระดับชุมชนและตำบล	-ประสานท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการให้ความรู้ -จัดกิจกรรมอบรมประสิทธิภาพการตลาดและสินค้าการเกษตร	8 หมู่บ้าน	2561 - 2565	80,000 บาท	อปท/พอช
แปรรูปและพัฒนาคุณภาพผลผลิตสินค้าทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า	-ผลผลิตทางการเกษตรได้รับการพัฒนาและแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มพร้อมสามารถวางจำหน่ายในตลาดได้ -เกษตรกรและคนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น	-ประสานท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการให้ความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตสินค้าทางการเกษตร -อบรมการแปรรูปผลผลิตสินค้าทางการเกษตร -พัฒนาผลผลิตสินค้าทางการเกษตรที่น่าสนใจ เป็นที่ต้องการของตลาด	8 หมู่บ้าน	2561 - 2565	80,000 บาท	อปท/พอช

เกิดการเชื่อมโยงแผนพัฒนาระดับตำบลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยบูรณาการระหว่างแผนตำบลกับแผนของ อบต.อำมรงค์ ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2561 - 2564) ได้แก่ (1) ซ่อมแซมปรับปรุงบ้าน ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ งบประมาณ 200,000 บาท (ปี 2563) (2) ฝึกอบรมกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสตรี งบประมาณ 40,000 บาท

1.2 แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด เป็นการสนับสนุนกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภาคชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต บริบทของพื้นที่ สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนใน 44 จังหวัด โดยเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างขบวนองค์กรชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่ สามารถเชื่อมโยงและบรรจุเป็นแผนพัฒนาของหน่วยงานท้องถิ่น/หน่วยงานภาครัฐ รวมถึงได้รับการสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ และงบประมาณในการดำเนินงาน โดยเป็นการเชื่อมโยงแผนกับยุทธศาสตร์จังหวัด/หน่วยงานใน 2 ระดับ ได้แก่

จังหวัดที่มีการเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์จังหวัดหรือแผนของหน่วยงานและได้รับการสนับสนุนในปี 2562 ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและได้รับการเชื่อมโยงตั้งแต่ปี 2561 ใน 6 จังหวัด	ความคืบหน้าจังหวัดที่มีการเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์จังหวัดหรือแผนของหน่วยงานในปี 2561 และได้รับการสนับสนุนในปี 2562
พิจิตร	เกิดการพัฒนาผู้ด้อยโอกาส โดยได้รับสนับสนุนงบประมาณโครงการในแผนส่งเสริมความเข้าใจกองทุนสวัสดิการชุมชนในกลุ่มผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสที่ยังไม่ได้เป็นสมาชิกสวัสดิการชุมชน และได้รับงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมในโครงการพาผู้ด้อยโอกาสหลุดพ้นจากความยากจน โดยการสนับสนุนผ่านกระทรวง พม.
แม่ฮ่องสอน	เกิดการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ดำเนินการโครงการอุดหนุนสมาคมฟื้นฟูและพัฒนาผู้นำสาละวินจังหวัดแม่ฮ่องสอน (โครงการจัดการทรัพยากรดิน น้ำ ป่าของเครือข่ายองค์กรชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน) ต่อเนื่องจากปี 2561 โดยมีการประชุมเครือข่าย จำนวน 22 แห่ง จัดกิจกรรม โครงการบวชป่า อำเภอละ 1 แห่ง รวม 7 อำเภอ และยกระดับเครือข่ายเป็นสภาองค์กรชุมชนตำบลเพื่อเตรียมจัดทำแผนพัฒนาชุมชน
กำแพงเพชร	เกิดความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) ในการพัฒนาการทำงานเพื่อดำเนินโครงการพัฒนากลไกสนับสนุนเครือข่ายจิตอาสาประชารัฐจังหวัด เสริมสร้างสังคมสุขภาวะ ปี 2562
บึงกาฬ	เกิดการพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชน ขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดบึงกาฬกำหนดแผนพัฒนาและยกระดับความเข้มแข็งของพื้นที่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) ซึ่งมีการประเมินพื้นที่แล้วในช่วงเดือนมกราคม 2562
สุราษฎร์ธานี	เชื่อมโยงองค์การบริหารส่วนจังหวัดผ่านการสนับสนุนงบประมาณและได้รับการบรรจุแผนงานโครงการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพกองเสนาธิการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลในด้านการบริหารจัดการ การจัดทำระบบบัญชี การบริหารจัดการที่ดีภายใต้หลักธรรมาภิบาล
เพชรบุรี	1) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) สนับสนุนงบประมาณโครงการพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมจังหวัดเพชรบุรี ปีงบประมาณ 2562 จำนวนเงิน 400,000 บาท และสนับสนุนการจัดทำธรรมนูญชุมชน งบประมาณ 420,000 บาท ดำเนินการในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ สุพรรณบุรี กาญจนบุรี และเพชรบุรี 2) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สนับสนุนโครงการเวทียโยบายสาธารณะ การสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ จำนวน 150,000 บาท

จังหวัดที่ได้รับการ สนับสนุนทรัพยากร/ งบประมาณในปี 2562 และสามารถเชื่อมโยง แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น กับแผนยุทธศาสตร์ จังหวัดหรือแผน หน่วยงานในปี 2563 ใน 38 จังหวัด	ภาค	จังหวัด	จำนวนงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน ผ่านแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ จากเชื่อมโยง แผนพัฒนาของหน่วยงานท้องถิ่น/หน่วยงานภาครัฐ
	ภาคเหนือ	จำนวน 9 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย น่าน พะเยา เพชรบูรณ์ ลำปาง ตาก พิชณุโลก แพร่ สุโขทัย	13,511,050 บาท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ อุดรธานี ชัยภูมิ สกลนคร นครราชสีมา มุกดาหาร	84,167,844 บาท	
ภาคใต้	จำนวน 8 จังหวัด ได้แก่ พัทลุง กระบี่ ระนอง ภูเก็ต สตูล นราธิวาส ยะลา ปัตตานี	18,869,000 บาท	
ภาคกลางและตะวันตก	จำนวน 9 จังหวัด ได้แก่ ชัยนาท กาญจนบุรี สมุทรสงคราม ราชบุรี สระบุรี อุทัยธานี ประจวบคีรีขันธ์ ลพบุรี นครสวรรค์	150,658,400 บาท	
ภาคกรุงเทพ ปริมณฑล และตะวันออก	จำนวน 7 จังหวัด ได้แก่ สระแก้ว ระยอง กรุงเทพฯ ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ตราด ปทุมธานี	12,368,448 บาท	
รวม	38 จังหวัด	279,574,742 บาท	

จังหวัดที่เชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัดหรือแผนหน่วยงานในปี 2563 และได้รับการสนับสนุนในปี 2562

ที่	จังหวัด	ยุทธศาสตร์/แผนงาน (ชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด) ที่เชื่อมโยง	การเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
			หน่วยงาน	การเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัด	ผลลัพธ์
ภาคเหนือ บูรณาการแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดสู่ยุทธศาสตร์จังหวัด จำนวน 9 จังหวัด					
1	เชียงราย	ประเด็นยุทธศาสตร์ : การติดตามนโยบายของรัฐที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน	สำนักงานจังหวัดเชียงราย	เชื่อมโยงแผนพัฒนาจังหวัดเชียงราย (พ.ศ. 2561 - 2564) ประเด็นยุทธศาสตร์ : การจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดำรงความสมบูรณ์และยั่งยืน	เกิดการเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคอยาว-คอยผาหม่น(ยุทธศาสตร์ภูชี้ฟ้า) ในแผนพัฒนายุทธศาสตร์จังหวัดเชียงราย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ภายใต้โครงการหมู่บ้านเชิงนิเวศ ใน 2 กิจกรรมย่อย ดังนี้ - อบรมเชิงปฏิบัติการปลูกป่าและแนวป้องกันไฟป่าถาวร งบประมาณ 1,904,000 บาท - เพิ่มขีดความสามารถบุคลากรและเยาวชนชุมชนนิเวศ งบประมาณ 1,288,000 บาท
2	น่าน	ประเด็นยุทธศาสตร์ : การพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชน และเพิ่มประสิทธิภาพการเกษตรปลอดภัย	สำนักงานจังหวัดน่าน	เชื่อมโยงแผนพัฒนาจังหวัดน่าน (พ.ศ. 2561 - 2565) ประเด็นยุทธศาสตร์ : การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม	เกิดการสนับสนุนโครงการอบรมสร้างความเข้าใจตามนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) และแผนปฏิบัติการภายใต้ยุทธศาสตร์การบูรณาการการจัดการป่าเสื่อมสภาพบนพื้นที่สูงชั้น (เขาหัวโล้น) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 งบประมาณ 2,560,000 บาท ซึ่งดำเนินงานในพื้นที่เป้าหมาย 99 ตำบล ก่อให้เกิดการรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกับหน่วยงานระดับท้องถิ่น ตามแนวทาง Nan Sanbox
				ประเด็นยุทธศาสตร์ : การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตการเกษตร	เกิดการสนับสนุนโครงการอินทรีย์วิถีบ้าน สร้างฐานเศรษฐกิจ สร้างชีวิตที่ดี ในกิจกรรม "เดินตามรอยพ่อ" มหกรรมเกษตรอินทรีย์ วิถีคนน่าน จากภูผาสู่สากล ครั้งที่ 3 ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 งบประมาณ 250,000 บาท ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงตลาดสินค้าอินทรีย์และขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ประชาชนอย่างต่อเนื่อง
3	พะเยา	ประเด็นยุทธศาสตร์ : พัฒนาศักยภาพของสวัสดิการชุมชนสู่ความมั่นคงของชีวิตคนพะเยา	สำนักงานจังหวัดพะเยา	เชื่อมโยงแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา 4 ปี (พ.ศ. 2561 - 2564) ประเด็นยุทธศาสตร์ : สร้างคุณค่าและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน	เกิดการสนับสนุนโครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายทางสังคม ใน 2 กิจกรรมย่อย ดังนี้ 1) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดระบบสวัสดิการสังคม งบประมาณ 500,000 บาท 2) พัฒนายุทธศาสตร์ที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน งบประมาณ 300,000 บาท เพื่อสนับสนุนการสำรวจข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และพัฒนาสู่การจัดทำแผนพัฒนาด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของจังหวัด
4	เพชรบูรณ์	ประเด็นยุทธศาสตร์ : การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	สำนักงานจังหวัดเพชรบูรณ์	เชื่อมโยงแผนพัฒนาจังหวัดเพชรบูรณ์ 4 ปี (พ.ศ. 2561 - 2564) ประเด็นยุทธศาสตร์ : การส่งเสริมเกษตรปลอดภัย	เกิดการสนับสนุนกิจกรรมพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและเพิ่มมูลค่า (จัดอบรมเกษตรกรทุกตำบลด้านการผลิตผักปลอดสารพิษ คุณภาพผลผลิต การตลาด

จังหวัดที่เชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัดหรือแผนหน่วยงานในปี 2563 และได้รับการสนับสนุนในปี 2562

ที่	จังหวัด	ยุทธศาสตร์/แผนงาน (ชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด) ที่เชื่อมโยง	การเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
			หน่วยงาน	การเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัด	ผลลัพธ์
		ประเด็นยุทธศาสตร์ : การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน		การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม ประเด็นยุทธศาสตร์ : การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	และรวมกลุ่มกันเป็นวิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็ง ในพื้นที่อำเภอหนองไผ่ งบประมาณ 1,000,000 บาท เกิดสนับสนุนกิจกรรมการมีส่วนร่วมการลด คัดแยกและใช้ประโยชน์การนำขยะมูลฝอยให้เกิดมูลค่า งบประมาณ 500,000 บาท
5	ลำปาง	ประเด็นยุทธศาสตร์ : การพัฒนาเครือข่ายสวัสดิการชุมชน และสวัสดิการสังคม	สำนักงานจังหวัดลำปาง	เชื่อมโยงแผนพัฒนาจังหวัด (พ.ศ. 2561 - 2564) ประเด็นยุทธศาสตร์ : การเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และสังคมลำปางให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้มีความเข้มแข็งมีภูมิคุ้มกัน สามารถดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	เกิดสนับสนุนโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ของสำนักงานจังหวัดลำปาง จำนวน 2 โครงการ ดังนี้ 1) การพัฒนาศักยภาพในการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล งบประมาณ 1,000,000 บาท 2) การส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาศักยภาพสภาองค์กรชุมชนตำบล ในการจัดทำแผนพัฒนาสวัสดิการสังคม ในระดับพื้นที่/กองทุนสวัสดิการชุมชน งบประมาณ 1,000,000 บาท
6	ตาก	ประเด็นยุทธศาสตร์ : การพัฒนาคน กลุ่มองค์กร และการแก้ไขปัญหาความยากจน ให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี	สำนักงานจังหวัดตาก	เชื่อมโยงแผนพัฒนาจังหวัดตาก พ.ศ. 2561 - 2564 (ฉบับทบทวน) ประเด็นยุทธศาสตร์ : การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนและแก้ไขปัญหาความยากจน ประเด็นยุทธศาสตร์ : การส่งเสริมการท่องเที่ยวสินค้า OTOP และการค้าชายแดน	เกิดสนับสนุนโครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน โดยส่งเสริมคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และขยายผลโครงการพระราชดำรินในพื้นที่จังหวัดตาก งบประมาณ 39,965,400 บาท เกิดการสนับสนุนโครงการเพิ่มศักยภาพการจำหน่ายสินค้าชุมชน โดยส่งเสริมช่องทางจำหน่ายสินค้า OTOP/ สินค้าวิสาหกิจชุมชน/ สินค้าพื้นเมืองของจังหวัดตาก งบประมาณ 15,120,000 บาท
		ประเด็นยุทธศาสตร์ : การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม		ประเด็นยุทธศาสตร์ : การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เกิดการสนับสนุนโครงการป้องกัน อนุรักษ์ ป่าพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและป้องกันบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่จังหวัดตาก โดยสนับสนุนส่งเสริมการป้องกัน อนุรักษ์ ป่าพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดตาก งบประมาณ 2,050,000 บาท
7	พิษณุโลก	ประเด็นยุทธศาสตร์ : รายได้เพิ่มขึ้นตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง			เกิดการสนับสนุนโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ของสำนักงานจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 4 โครงการ ดังนี้

จังหวัดที่เชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัดหรือแผนหน่วยงานในปี 2563 และได้รับการสนับสนุนในปี 2562

ที่	จังหวัด	ยุทธศาสตร์/แผนงาน (ชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด) ที่เชื่อมโยง	การเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
			หน่วยงาน	การเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัด	ผลลัพธ์
		องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ประเด็นยุทธศาสตร์ : ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง ประเด็นยุทธศาสตร์ : ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมมีความสมดุลอย่างยั่งยืน		เชื่อมโยงแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561 - 2564) ประเด็นยุทธศาสตร์ : ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ประเด็นยุทธศาสตร์ : ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1) การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง งบประมาณ 2,000,000 บาท เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเกษตรกรและจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ 2) การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพ ทักษะ ความรู้ การจัดทำแผนชุมชนของจังหวัดพิษณุโลก งบประมาณ 400,000 บาท เพื่อจัดทำแผนหมู่บ้านและชุมชนได้รับการพัฒนาทักษะในการจัดทำแผนชุมชน 3) การส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม งบประมาณ 150,000 บาท เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น 4) สัมมนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลอันตราย งบประมาณ 500,000 บาท เพื่อสร้างการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลอันตรายให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ
8	แพร่	ประเด็นยุทธศาสตร์ : การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างเสริมสุขภาพชุมชนทางกาย ทางใจ ไม่เป็นหนี้	สำนักงานจังหวัดแพร่	เชื่อมโยงแผนพัฒนาจังหวัดแพร่ (พ.ศ. 2561 - 2564) ประเด็นยุทธศาสตร์ : การยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง	เกิดสนับสนุนโครงการสร้างระบบการดูแลผู้สูงอายุที่เหมาะสมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ 1) พัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุคุณภาพ งบประมาณ 420,000 บาท (ได้รับการสนับสนุนต่อเนื่องในงบประมาณปี พ.ศ. 2562 - 2563) โดยในปี 2562 ได้ดำเนินการใน 3 กิจกรรม งบประมาณรวม 85,900 บาท ดังนี้ - การพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการและแกนนำกองทุนสวัสดิการเทศบาลเมืองแพร่ งบประมาณ 38,800 บาท - การร่ากระบองเพื่อสุขภาพผู้สูงอายุ งบประมาณ 28,100 บาท - การเสริมสร้างศักยภาพบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหัวเมือง งบประมาณ 19,000 บาท 2) ยกระดับศูนย์พัฒนาผู้สูงอายุ (Aging Center) งบประมาณ 800,000 บาท (เริ่มสนับสนุนงบประมาณปี พ.ศ. 2563)
9	สุโขทัย	ประเด็นยุทธศาสตร์ : พัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน	สำนักงานสุโขทัย	เชื่อมโยงแผนพัฒนาจังหวัดสุโขทัย (พ.ศ. 2561 - 2565) ประเด็นยุทธศาสตร์ : น้อมนำศาสตร์พระราชา พัฒนาคนและคุณภาพชีวิตสู่สังคมเป็นสุขอย่างยั่งยืน	เกิดการสนับสนุนโครงการเพื่อขอรับเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ประจำปี 2562 งบประมาณ 73,150 บาท จำนวน 16 กองทุน จำนวน 80 คน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการหลักธรรมาภิบาล และเป็นแหล่งเรียนรู้ขยายผลสู่กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล/เทศบาลต่างๆ ในพื้นที่

จังหวัดที่เชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัดหรือแผนหน่วยงานในปี 2563 และได้รับการสนับสนุนในปี 2562

ที่	จังหวัด	ยุทธศาสตร์/แผนงาน (ชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด) ที่เชื่อมโยง	การเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
			หน่วยงาน	การเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัด	ผลลัพธ์
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บูรณาการแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดคู่ยุทธศาสตร์จังหวัด จำนวน 3 จังหวัด และเชื่อมโยงแผนงาน/โครงการของหน่วยงาน 2 จังหวัด					
1	อุดรธานี	ประเด็นยุทธศาสตร์ : การส่งเสริมการพัฒนาความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน เพื่อป้องกันปัญหาและผลกระทบทางสังคม	สำนักงานจังหวัดอุดรธานี	เชื่อมโยงแผนพัฒนาจังหวัดอุดรธานี ประจำปี พ.ศ. 24561 - 2564 ประเด็นยุทธศาสตร์ : การยกระดับคุณภาพชีวิตเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้สังคม มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม	เกิดการสนับสนุนโครงการการพัฒนาบุคลากรดำเนินงานลดความเหลื่อมล้ำ โดยส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชนตำบล : การส่งเสริมการพัฒนาสวัสดิการชุมชนตำบลสู่ความยั่งยืนงบประมาณ 1,000,000 บาท
2	ชัยภูมิ	ประเด็นยุทธศาสตร์ : การพัฒนาและเสริมสร้างขบวนการชุมชนสู่การจัดการตนเอง	องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ	เชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ (พ.ศ. 2560 - 2563) ประเด็นยุทธศาสตร์ : การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิต	เกิดการสนับสนุนโครงการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนจังหวัดชัยภูมิ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 งบประมาณ 260,744 บาท จำนวน 40 คน โดยเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับคณะขับเคลื่อนกองทุนสวัสดิการชุมชนจังหวัดสิงห์บุรี และลงพื้นที่ 3 ตำบล
		ประเด็นยุทธศาสตร์ : การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		ประเด็นยุทธศาสตร์ : การส่งเสริมอนุรักษ์และการใช้พลังงานอย่างมีคุณค่า	เกิดการสนับสนุนโครงการไทยนิยมยั่งยืน เพื่อติดตั้งระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อการเกษตร งบประมาณ 44,668,800 บาท เพื่อช่วยเหลือแก่เกษตรกรในจังหวัด
3	สกลนคร	ประเด็นยุทธศาสตร์ : การจัดทำทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ศูนย์ป่าไม้สกลนคร สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 6 สาขานครพนม	เกิดการสนับสนุนโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การส่งเสริมเครือข่ายป่าชุมชนเพื่อพิทักษ์ป่า ระดับอำเภอ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 งบประมาณ 271,800 บาท ระหว่างวันที่ 4 - 27 มีนาคม 2562 โดยมีตัวแทนเครือข่ายป่าชุมชน กรมป่าไม้แต่ละหมู่บ้าน จำนวน 540 คน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทำงาน และวางแนวทางการบริหารจัดการป่าชุมชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	
4	นครราชสีมา (เชื่อมโยงหน่วยงาน)	ประเด็นยุทธศาสตร์ : การพัฒนาระดับองค์กรชุมชนสู่พื้นที่รูปธรรมจัดการตนเอง	โครงการชลประทานนครราชสีมา	เกิดการสนับสนุนแผนงานส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยปรับปรุงระบบเก็บกักน้ำและอาคารระบายน้ำ อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำเค็ม ความจุเพิ่มขึ้น 600,000 ลบ.ม. ณ ตำบลหนองแจ้งใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา งบประมาณ 37,629,000 บาท	

จังหวัดที่เชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัดหรือแผนหน่วยงานในปี 2563 และได้รับการสนับสนุนในปี 2562

ที่	จังหวัด	ยุทธศาสตร์/แผนงาน (ชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด) ที่เชื่อมโยง	การเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
			หน่วยงาน	การเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัด	ผลลัพธ์
5	มุกดาหาร (เชื่อมโยงหน่วยงาน)	ประเด็นยุทธศาสตร์ : การพัฒนาแกนนำระดับตำบล/ จังหวัด	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดมุกดาหาร	เกิดการสนับสนุนโครงการปรับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุให้เหมาะสมและปลอดภัย โดยซ่อมบ้านพักผู้สูงอายุจำนวน 18 หลัง งบประมาณ 337,500 บาท	
ภาคใต้ บูรณาการแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดสู่ยุทธศาสตร์จังหวัด จำนวน 8 จังหวัด					
1	พัทลุง	ประเด็นยุทธศาสตร์ : การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน	สำนักงานจังหวัดพัทลุง	เชื่อมโยงแผนพัฒนาท้องถิ่นห้าปี (พ.ศ. 2561 - 2565) ฉบับทบทวนประจำปี 2563 ประเด็นยุทธศาสตร์ : การพัฒนาคุณภาพสังคมคุณธรรม สู่มืองแห่งภูมิปัญญา สุขภาวะยั่งยืน	เกิดการสนับสนุนงบประมาณภายใต้โครงการสร้างความเข้มแข็งแก่ครอบครัว ชุมชน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม งบประมาณ 13,000,000 บาท โดยได้รับการสนับสนุนใน 5 กิจกรรมย่อย ดังนี้ (1) เสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กและเยาวชน (2) สร้างครอบครัวเข้มแข็งเพื่อสังคมสร้างสรรค์ (3) เสริมสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยแก่ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ (4) เสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนสู่การจัดการตนเอง และ (5) TO BE NUMBER ONE
		ประเด็นยุทธศาสตร์ : การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน	องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง	เชื่อมโยงแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561 - 2564) ประเด็นยุทธศาสตร์ : การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการบริหารจัดการบ้านเมือง รองรับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาเมืองสู่อนาคต และยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดที่ 4 การบริหารจัดการองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล	เกิดการสนับสนุนแผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จำนวน 2 โครงการ ได้แก่ (1) ส่งเสริมประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม งบประมาณ 500,000 บาท โดยส่งเสริมเยาวชนให้รับทราบบทบาทของตนเองตามกฎหมาย และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ (2) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชน งบประมาณ 600,000 บาท เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเป็นการส่งเสริมบทบาทของ อปท. องค์กรภาคประชาชน ในท้องถิ่น ในการจัดทำแผนชุมชนเพื่อสอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น
2	กระบี่	ประเด็นยุทธศาสตร์ : การจัดการสาธารณะภัย	องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่	เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2560-2562 ประเด็นยุทธศาสตร์ : พัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อมุ่งสู่เมืองท่องเที่ยวคุณภาพ	เกิดการพัฒนาเครือข่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งบประมาณ 1,000,000 บาท ซึ่งมีการจัดกิจกรรมอบรมและพัฒนาเครือข่าย จำนวน 3 เครือข่าย ประกอบด้วย 1) เครือข่ายพนักงานประจำเรือหางยาวและเรือสปีดโบ๊ท 2) เครือข่ายกู้ชีพกู้ภัยทางบก-ทางทะเล และ 3) เครือข่ายเสริมสร้างศักยภาพการสื่อสารเพื่อการเตือนภัยและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโดยชุมชน โดยผู้เข้าร่วมได้รับการฝึกทักษะและฝึกซ้อมแผนการ

จังหวัดที่เชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัดหรือแผนหน่วยงานในปี 2563 และได้รับการสนับสนุนในปี 2562

ที่	จังหวัด	ยุทธศาสตร์/แผนงาน (ชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด) ที่เชื่อมโยง	การเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
			หน่วยงาน	การเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัด	ผลลัพธ์
					สื่อสารและการรับมือต่อภาวะฉุกเฉิน และสามารถฝึกปฏิบัติการจัดตั้งเป็นเครือข่ายย่อยในระดับพื้นที่ได้ในลำดับต่อไป
3	ระนอง	ประเด็นยุทธศาสตร์: พัฒนาพื้นที่ตำบลเพื่อการจัดการตนเอง	องค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง	เชื่อมโยงแผนพัฒนาสี่ปี (พ.ศ. 2561 - 2564) ประเด็นยุทธศาสตร์ : การพัฒนาสังคมและส่งเสริมคุณภาพชีวิต	เกิดการเสริมสร้างพลังชุมชนในการจัดสวัสดิการชุมชนจำนวน งบประมาณ 450,000 บาท เพื่อให้ประชาชนในจังหวัดระนอง เกิดความตระหนักรู้และผลักดันให้เห็นความสำคัญของกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อเป็นกลุ่มพลังทางสังคมที่สามารถพึ่งพาตนเองได้
4	ภูเก็ต	ประเด็นยุทธศาสตร์: การส่งเสริมความเข้มแข็งของภาคประชาชนสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต	เชื่อมโยงแผนพัฒนาสี่ปี (พ.ศ. 2561 - 2564) ประเด็นยุทธศาสตร์ : การพัฒนาด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต	เกิดการส่งเสริมและสนับสนุนสมัชชาสวัสดิการชุมชนจังหวัดภูเก็ต งบประมาณ 300,000 บาท เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2562 เพื่อดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ของขบวนการชุมชนในการเสริมสร้างกองทุนสวัสดิการชุมชนให้มีความเข้มแข็งยั่งยืน และเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับภาคธุรกิจ หน่วยงานในเกี่ยวข้อง ในการสนับสนุนการช่วยเหลือสังคมสู่การทำธุรกิจเพื่อสังคมตามเป้าหมาย "ภูเก็ตโกกรีนและอันดามันโกกรีน" ต่อไป
5	สตูล	ประเด็นยุทธศาสตร์ : ส่งเสริมสนับสนุนสภาองค์กรชุมชนตำบลให้มีบทบาทเชื่อมโยงภาคีในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและข้อเสนอเชิงนโยบายต่อสาธารณะ	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล	เชื่อมโยงแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 - 2565) ประเด็นยุทธศาสตร์ : พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนให้เกิดความยั่งยืนสังคมสงบสุข	เกิดการสนับสนุนโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล ได้แก่ 1) เวทีสาธารณะเพื่อการนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายในระดับจังหวัด และระดับหน่วยงาน งบประมาณ 100,000 บาท โดยอุดหนุนงบประมาณภายใต้โครงการเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน (กทบ.) ในระดับจังหวัดสตูล
		ประเด็นยุทธศาสตร์ : ส่งเสริมสนับสนุนการเชื่อมโยงเครือข่ายภาคีพัฒนาที่ดินและที่อยู่อาศัยของคนด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืน			2) ส่งเสริมและสนับสนุนผู้ด้อยโอกาสด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน งบประมาณ 419,900 บาท เพื่อซ่อม/ ต่อเติมที่อยู่อาศัยให้กับผู้เดือดร้อนในระดับตำบล จำนวน 5 ตำบล
6	นราธิวาส	ประเด็นยุทธศาสตร์ ลดความเหลื่อมล้ำพัฒนาและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตประชาชนบนพื้นฐานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	เชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ประเด็นยุทธศาสตร์ : ด้านการเสริมสร้าง	เกิดการสนับสนุนการดำเนินงานพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (นราธิวาส ปัตตานี ยะลา) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ตำบลละ 100,000 บาท ซึ่งจังหวัดนราธิวาส ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในพื้นที่ 9 อำเภอ จำนวน 21 ตำบล งบประมาณ 2,100,000 บาท

จังหวัดที่เชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัดหรือแผนหน่วยงานในปี 2563 และได้รับการสนับสนุนในปี 2562

ที่	จังหวัด	ยุทธศาสตร์/แผนงาน (ชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด) ที่เชื่อมโยง	การเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
			หน่วยงาน	การเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัด	ผลลัพธ์
				เศรษฐกิจ และลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้แก่ประชาชน	เพื่อสนับสนุนในเรื่องพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนโดยรอบอุทยานแห่งชาติบูโด-สุโขทัย ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ และรายได้แก่ประชาชน
7	ยะลา	ประเด็นยุทธศาสตร์ สร้างการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม	ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	เชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ประเด็นยุทธศาสตร์ : ด้านการเสริมสร้างเศรษฐกิจ และลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้แก่ประชาชน	เกิดสนับสนุนการดำเนินงานพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (นราธิวาส ปัตตานี ยะลา) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ตำบลละ 100,000 บาท ซึ่งจังหวัดยะลา ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในพื้นที่อำเภอรามัน จำนวน 2 ตำบล คือ ตำบลจะก๊ะ และตำบลเกาะรอบ งบประมาณ 200,000 บาท เพื่อสนับสนุนในเรื่องพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนโดยรอบอุทยานแห่งชาติบูโด-สุโขทัย ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ และรายได้แก่ประชาชน
8	ปัตตานี	ประเด็นยุทธศาสตร์ : การสนับสนุนการเชื่อมโยงขบวนการองค์กรชุมชนระดับจังหวัด ในประเด็นการสร้างคามมั่นคงในที่ดินและการอยู่อาศัย	ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	เชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ประเด็นยุทธศาสตร์ : ด้านการเสริมสร้างเศรษฐกิจ และลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้แก่ประชาชน	เกิดการสนับสนุนการดำเนินงานพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (นราธิวาส ปัตตานี ยะลา) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ตำบลละ 100,000 บาท ซึ่งจังหวัดปัตตานี ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในพื้นที่อำเภอกะพ้อ จำนวน 2 ตำบล คือ ตำบลกะรุปี และตำบลตะโล๊ะดีรามัน งบประมาณ 200,000 บาท เพื่อสนับสนุนในเรื่องพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนโดยรอบอุทยานแห่งชาติบูโด-สุโขทัย ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ และรายได้แก่ประชาชน
ภาคกลางและตะวันตก บูรณาการแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดสู่ยุทธศาสตร์จังหวัด 9 จังหวัด					
1	ชัยนาท	ประเด็นยุทธศาสตร์ : พัฒนาศักยภาพแกนนำและองค์กรชุมชนสู่การหนุนเสริมระบบสวัสดิการสังคม(เมืองน่าอยู่)	องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยนาท	เชื่อมโยงแผนพัฒนาสี่ปี (พ.ศ. 2561 - 2564) ดังนี้ ประเด็นยุทธศาสตร์ : การพัฒนาด้านการเมืองการบริหาร แผนงาน สร้างความเข้มแข็งของชุมชน	เกิดการสนับสนุนโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์จำนวน 2 โครงการได้แก่ (1) โครงการพัฒนาเครือข่ายด้านประชาธิปไตยกิจกรรมการสร้างเครือข่ายผู้นำ งบประมาณ 500,000 บาท และ (2) โครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยชุมชนพลเมืองยุคใหม่ งบประมาณ 200,000 บาท เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้นำระดับเครือข่ายอำเภอให้เรียนรู้การมีส่วนร่วมในมิติประชาธิปไตยชุมชน ตลอดจนเป็นการเผยแพร่และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและส่งเสริมการปฏิรูป จำนวน 170 คน

จังหวัดที่เชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัดหรือแผนหน่วยงานในปี 2563 และได้รับการสนับสนุนในปี 2562

ที่	จังหวัด	ยุทธศาสตร์/แผนงาน (ชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด) ที่เชื่อมโยง	การเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
			หน่วยงาน	การเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัด	ผลลัพธ์
		ประเด็นยุทธศาสตร์ : การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในลุ่มน้ำภาคประชาชน (เมืองน่าน) ประเด็นยุทธศาสตร์: พัฒนาศักยภาพแกนนำและองค์กรชุมชนสู่การหนุนเสริมระบบสวัสดิการสังคม(เมืองน่าน)	สำนักงานจังหวัดชียงนาท	ประเด็นยุทธศาสตร์ : การพัฒนาคุณภาพคนและเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม	เกิดการสนับสนุนโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ จำนวน 7 โครงการ ดังนี้ 1) โครงการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพประชาชนจังหวัดชียงนาท กิจกรรมหลัก : การส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำของผู้สูงอายุ งบประมาณ 492,000 บาท โดยการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำของผู้สูงอายุ (การฝึกอาชีพพระยาสัน) รวมจำนวน 160 คน 2) โครงการอุดหนุนโครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำองค์กรชุมชนจังหวัดชียงนาท งบประมาณ 47,400 บาท เพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนสวัสดิการสังคมในการแก้ไขปัญหาในชุมชนและพัฒนาแกนนำในการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการดำเนินงานจัดทำแผนได้ 3) โครงการจัดทำแผนสวัสดิการสังคม 10 ตำบลน่านจังหวัดชียงนาท งบประมาณ 28,300 บาท เพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนสวัสดิการสังคมอย่างมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนและเสนอแผนสวัสดิการสังคมให้กับหน่วยงานภาคีผู้ปฏิบัติ 4) โครงการสรุปบทเรียนการจัดทำแผนสวัสดิการสังคมสู่การถอดเป็นชุดความรู้ งบประมาณ 28,300 บาท เพื่อสื่อสารผลการดำเนินงานในการจัดทำแผนสวัสดิการสังคม 5) โครงการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน งบประมาณ 61,350 บาท เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน 6) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการทำโปรแกรมบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน (V3) งบประมาณ 58,250 บาท เพื่อการบันทึกข้อมูลและการจัดการไฟล์เอกสาร ในการรายงานผลการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนได้มากขึ้น 7) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการระบบการทำเอกสารกองทุนสวัสดิการชุมชน งบประมาณ 58,250 บาท เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและดำเนินการได้อย่างถูกต้อง
2	กาญจนบุรี	ประเด็นยุทธศาสตร์: เสริมสร้างสังคมเป็นสุข	สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี	เชื่อมโยงแผนพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรีสี่ปี (พ.ศ. 2561 - 2564) (ฉบับทบทวนปี พ.ศ. 2562) ดังนี้	เกิดการสนับสนุนโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ของสำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี ดังนี้ 1) การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างทุนทางสังคม ชุมชนเข้มแข็ง งบประมาณ 25,465,000 บาท โดยกรมทหารราบที่ 19 กองพลทหารราบที่ 9/ อำเภอยะโยค/ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกาญจนบุรี และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกาญจนบุรี เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ

จังหวัดที่เชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัดหรือแผนหน่วยงานในปี 2563 และได้รับการสนับสนุนในปี 2562

ที่	จังหวัด	ยุทธศาสตร์/แผนงาน (ชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด) ที่เชื่อมโยง	การเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
			หน่วยงาน	การเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัด	ผลลัพธ์
				ประเด็นยุทธศาสตร์ : เสริมสร้างสุขภาพ ความมั่นคง ความปลอดภัยและสังคมแห่งการเรียนรู้	2) การเสริมสร้างความมั่นคงและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ งบประมาณ 885,400 บาท โดยสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกาญจนบุรี เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ 3) การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยศิลปกรรม คุณธรรม แก่เด็ก เยาวชน งบประมาณ 995,100 บาท โดยสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกาญจนบุรี เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ
		ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาเกษตรยั่งยืนและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็ง (เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ ประมงปศุสัตว์)		ประเด็นยุทธศาสตร์ : การส่งเสริมการพัฒนาาระบบเกษตรกรรมอย่างครบวงจร	4) การส่งเสริมและพัฒนาาระบบข้อมูลแผนพัฒนาการเกษตร ระบบสารสนเทศการเกษตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ งบประมาณ 5,000,000 บาท โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ 5) การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัย เพื่อการพัฒนาการเกษตรโดยใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิมร่วมกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ งบประมาณ 6,095,000 บาท โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี และมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ 6) การส่งเสริมการผลิตอาหารและสินค้าเกษตรปลอดภัย การแปรรูปการจำหน่ายให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง งบประมาณ 27,995,700 บาท โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี/ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี/ สำนักงานประมงจังหวัดกาญจนบุรี และหน่วยเฉพาะกิจลาดหญ้า เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ
		ประเด็นยุทธศาสตร์: ส่งเสริมการท่องเที่ยวตามอัตลักษณ์วิถีชีวิตคนเมืองกาญจน์		ประเด็นยุทธศาสตร์ : ส่งเสริมการท่องเที่ยวตามอัตลักษณ์และการท่องเที่ยวปลอดภัย	7) การสำรวจ วิจัย และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ งบประมาณ 30,295,000 บาท โดยสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกาญจนบุรี/ อำเภอหนองปรือ/ อำเภอไทรโยค และมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ 8) การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวเดิมอย่างสมดุลและยั่งยืน งบประมาณ 24,896,300 บาท โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกาญจนบุรี/ อำเภอเมืองกาญจนบุรี/ มณฑลทหารบกที่ 17/ อำเภอพนมทวน เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ

จังหวัดที่เชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัดหรือแผนหน่วยงานในปี 2563 และได้รับการสนับสนุนในปี 2562

ที่	จังหวัด	ยุทธศาสตร์/แผนงาน (ชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด) ที่เชื่อมโยง	การเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
			หน่วยงาน	การเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัด	ผลลัพธ์
					9) การเสริมสร้างความเข้มแข็ง ภาคีเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว งบประมาณ 2,920,000 บาท โดยสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกาญจนบุรี และสำนักงานตำรวจท่องเที่ยวกาญจนบุรี เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ 10) การส่งเสริมอัตลักษณ์ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน งบประมาณ 5,550,000 บาท โดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกาญจนบุรี/ กรมทหารราบที่ 19 กองพลทหารราบที่ 9 และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกาญจนบุรี เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ 11) การส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ งบประมาณ 6,815,000 บาท โดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกาญจนบุรี และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกาญจนบุรี เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ
3	สมุทรสงคราม	ประเด็นยุทธศาสตร์: อนุรักษ์และฟื้นฟูวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาธรรมชาติ 3 น้ำของจังหวัดสมุทรสงคราม	สำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม	เชื่อมโยงแผนพัฒนาจังหวัดสมุทรสงคราม ห้าปี (พ.ศ. 2561 - 2565) ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตรและประมง	เกิดการสนับสนุนโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ของสำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม ดังนี้ 1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ งบประมาณ 1,500,000 บาท โดยสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ 2) การผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน งบประมาณ 4,000,000 บาท โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ
		ประเด็นยุทธศาสตร์: ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน		ประเด็นยุทธศาสตร์ : สร้างเสริมประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมทุกภาคส่วน แผนงาน : เสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการและสิ่งแวดล้อม	3) การเสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน งบประมาณ 1,300,000 บาท โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ
		ประเด็นยุทธศาสตร์: พัฒนาระบบสวัสดิการ	สำนักงานพัฒนาสังคมจังหวัดสระบุรี	-	เกิดการสนับสนุนโครงการพัฒนาศักยภาพกองทุนสวัสดิการชุมชนจังหวัดสระบุรี สู่การขับเคลื่อนเป็นองค์กรการจัดสวัสดิการสังคมของประชาชน ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดสระบุรี ครั้งที่ 1/2562 เพื่อสร้างพื้นที่ตำบลในการจัดการตนเองที่เข้มแข็งและการจัดทำแผนพัฒนาสร้างหลักประกันความมั่นคงให้กับคนในชุมชนและทั่วไป รวมถึงเกิดระบบบริหารจัดการที่

จังหวัดที่เชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัดหรือแผนหน่วยงานในปี 2563 และได้รับการสนับสนุนในปี 2562

ที่	จังหวัด	ยุทธศาสตร์/แผนงาน (ชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด) ที่เชื่อมโยง	การเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
			หน่วยงาน	การเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัด	ผลลัพธ์
					ดีในกองทุน เช่น ระบบบัญชี บ้านที่กรับ-จ่าย การจัดเก็บเอกสารสู่การจัดการแบบธรรมาภิบาลที่ดีในกองทุน โดยมีพื้นที่ดำเนินการจำนวน 40 กองทุน จำนวน 120 คน
4	ราชบุรี	ประเด็นยุทธศาสตร์ : การลดความเหลื่อมล้ำ ส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชน สร้างความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน พัฒนาคน “อาสา”	สำนักงานจังหวัดราชบุรี	เชื่อมโยงแผนพัฒนาจังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2561 – 2564 (ฉบับทบทวนปี พ.ศ. 2562) ประเด็นยุทธศาสตร์ : การพัฒนาคุณภาพประชาชน และความมั่นคงในคุณภาพชีวิตด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง <u>กลยุทธ์ที่ 3</u> เสริมสร้างคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำ ด้วยคุณภาพการบริการรัฐ และระบบสวัสดิการชุมชน มุ่งสู่ความเป็นเมืองสุขภาวะ	เกิดการสนับสนุนโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ของสำนักงานจังหวัดราชบุรี ในปี 2563 ได้แก่ โครงการลดความเหลื่อมล้ำไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ภายใต้กิจกรรมการปรับปรุง/ซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุและคนพิการ งบประมาณ 1,600,000 บาท โดยสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ
5	สระบุรี	ประเด็นยุทธศาสตร์ : พัฒนาระบบเศรษฐกิจและทุนชุมชน	สำนักงานจังหวัดสระบุรี	เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัดสระบุรี พ.ศ. 2561 - 2565 (ฉบับทบทวน) ประเด็นยุทธศาสตร์ : ส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของกระบวนผลิตสินค้าและบริหารสู่มาตรฐานสากล แผนงาน : โครงการพัฒนาการบริหารจัดการและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรปลอดภัย	เกิดการสนับสนุนโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ของสำนักงานจังหวัดสระบุรี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ดังนี้ 1) การพัฒนาการบริหารจัดการและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรปลอดภัย ภายใต้กิจกรรม ได้แก่ 1.1 ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและการสร้างมูลค่า (การปลูกผักปลอดภัย) งบประมาณ 400,000 บาท โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด 1.2 พัฒนาศักยภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ ประจำปี 2563 งบประมาณ 12,000,000 บาท โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด 1.3 สนับสนุนการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร งบประมาณ 1,500,000 บาท โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด
				แผนงาน : โครงการส่งเสริมตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยจังหวัดสระบุรี	

จังหวัดที่เชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัดหรือแผนหน่วยงานในปี 2563 และได้รับการสนับสนุนในปี 2562

ที่	จังหวัด	ยุทธศาสตร์/แผนงาน (ชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด) ที่เชื่อมโยง	การเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
			หน่วยงาน	การเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัด	ผลลัพธ์
					สำนักงานพาณิชย์จังหวัด งบประมาณ 400,000 บาท โดยสำนักงานพาณิชย์จังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ
6	อุทัยธานี	ประเด็นยุทธศาสตร์ : พัฒนาส่งเสริมการผลิตและแปรรูปสินค้าทางการเกษตรให้มีความปลอดภัย	สำนักงานจังหวัดอุทัยธานี	เชื่อมโยงแผนพัฒนาจังหวัดอุทัยธานีปี 2561-2564 ประเด็นยุทธศาสตร์ : ส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์การเกษตร เกษตรแปรรูปให้มีคุณภาพ	เกิดการสนับสนุนโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ของสำนักงานจังหวัดอุทัยธานี โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบโครงการจำนวน 3 โครงการ 1) การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีชีวภาพในการเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนในการกำจัดศัตรูพืช งบประมาณ 2,000,000 บาท 2) การส่งเสริมการผลิต การแปรรูป การตลาด และเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัย งบประมาณ 2,448,200 บาท 3) การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง งบประมาณ 1,000,000 บาท
7	ประจวบคีรีขันธ์	ประเด็นยุทธศาสตร์ : เสริมสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจและทุนชุมชนบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	เชื่อมโยงแผนพัฒนาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (พ.ศ. 2561 - 2565) ประเด็นยุทธศาสตร์ : ยกระดับการผลิตสินค้าการเกษตรอุตสาหกรรมโดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน	เกิดการสนับสนุนโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ของสำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คือ โครงการพัฒนาระบบการผลิตและการแปรรูป และการตลาดสินค้าเกษตร กิจกรรม : ส่งเสริมการผลิต การแปรรูป และการตลาดสับปะรด และมะพร้าวครบวงจร ซึ่งสำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ โดยได้รับการสนับสนุนใน 2 กิจกรรมย่อย ดังนี้ - เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการผลิตสับปะรด งบประมาณ 527,300 บาท - การเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการผลิตมะพร้าว งบประมาณ 1,955,800 บาท
8	ลพบุรี	ประเด็นยุทธศาสตร์ : การพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินและสิ่งแวดล้อม	สำนักงานจังหวัดลพบุรี	เชื่อมโยงแผนพัฒนาจังหวัดลพบุรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2565 ประเด็นยุทธศาสตร์ : พัฒนาลพบุรีเมืองสะอาด สังคมคุณภาพและความสุขของบ้านเมือง	เกิดการสนับสนุนโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ของสำนักงานจังหวัดลพบุรี ในปี 2563 คือ โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตคนทุกช่วงวัย และผู้ด้อยโอกาสในสังคม ในกิจกรรม การปรับปรุง/ ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาส งบประมาณ 5,000,000 บาท โดยสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ
9	นครสวรรค์	ประเด็นยุทธศาสตร์ : พัฒนาระบบเศรษฐกิจและทุนชุมชน	สำนักงานจังหวัดนครสวรรค์	เชื่อมโยงแผนพัฒนาจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2565 ประเด็นยุทธศาสตร์ : พัฒนาศักยภาพการ	เกิดการสนับสนุนโครงการส่งเสริมตลาดข้าวปลอดภัย/ อินทรีย์จังหวัด ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2562 งบประมาณ 4,694,700 บาท โดยสำนักงานพาณิชย์จังหวัดเป็น

จังหวัดที่เชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัดหรือแผนหน่วยงานในปี 2563 และได้รับการสนับสนุนในปี 2562

ที่	จังหวัด	ยุทธศาสตร์/แผนงาน (ชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด) ที่เชื่อมโยง	การเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
			หน่วยงาน	การเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัด	ผลลัพธ์
				ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยเพื่ออุตสาหกรรม การแปรรูป	ผู้รับผิดชอบโครงการ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่ม ขยายช่องทางการตลาดสร้างรายได้ รวมทั้งการสร้างเครือข่ายทางการตลาดข้าวปลอดภัย/ อินทรีย์ของจังหวัด
กรุงเทพฯ ปริมาณและตะวันออก บูรณาการแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดสู่ยุทธศาสตร์จังหวัด จำนวน 5 จังหวัด และเชื่อมแผนงาน/โครงการของหน่วยงาน 2 จังหวัด					
1	สระแก้ว	ประเด็นยุทธศาสตร์ : สร้างความมั่นคงให้กับชุมชนท้องถิ่นฐานราก โดยการปกป้องแหล่งผลิตอาหาร สร้างเศรษฐกิจและทุน สัมมาชีพ ในชุมชน	สำนักงานจังหวัด	เชื่อมโยงแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว (พ.ศ. 2561-2565) ประเด็นการพัฒนา : เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมของประชาชนให้สามารถปรับตัว ประกอบอาชีพและมีสภาพแวดล้อม และคุณภาพชีวิตที่ดี ประเด็นการพัฒนา : ฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้มีความปลอดภัย และปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเสริมสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเชื่อมโยงอารยธรรมโบราณ	เกิดการสนับสนุนโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ของสำนักงานจังหวัดชัยนาท ดังนี้ 1) การพัฒนาการผลิตและการค้าผลไม้ภาคตะวันออก กิจกรรม : ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ "การทำปุ๋ยหมักอินทรีย์" งบประมาณ 193,848 บาท เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้และบริการความรู้ให้แก่เกษตรกรในชุมชนจังหวัดสระแก้ว 2) การส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดสระแก้ว กิจกรรม : สปาสุนัขไทรบำบัดเพื่อสุขภาพ งบประมาณ 400,000 บาท
2	ระยอง	ประเด็นยุทธศาสตร์ : การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์และพื้นที่ระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด	องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง	เชื่อมโยงแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565) ประเด็นยุทธศาสตร์ : การพัฒนาคุณภาพชีวิต สังคม และการเมืองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	เกิดการสนับสนุนโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ได้แก่ (1) การพัฒนาคุณภาพชีวิตเครือข่ายองค์กรชุมชนจังหวัดระยอง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2563 งบประมาณ 500,000 บาท ผ่านการจัดอบรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเครือข่ายองค์กรชุมชนในจังหวัด (2) การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสภาองค์กรชุมชนจังหวัดระยอง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 งบประมาณ 4,000,000 บาท ผ่านการจัดอบรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ ของสภาองค์กรชุมชนในจังหวัด
3	กรุงเทพมหานคร	ประเด็นยุทธศาสตร์ : ส่งเสริมสวัสดิการชุมชน	กรุงเทพมหานคร	เชื่อมโยงแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2561 - 2565) ด้าน มหานครสำหรับทุกคน	ได้รับการสนับสนุนภายใต้ยุทธศาสตร์ของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ โครงการค่าใช้จ่ายในการอบรมสัมมนาเพื่อให้ความรู้ด้านกองทุนสวัสดิการชุมชน งบประมาณ 216,400 บาท เพื่อสร้างความเข้าใจการขอรับเงินสมทบกองทุนสวัสดิการ ตามระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ การจ่ายเงินสมทบ และอัตราการจัดจ่ายเงินสมทบกองทุน

จังหวัดที่เชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัดหรือแผนหน่วยงานในปี 2563 และได้รับการสนับสนุนในปี 2562

ที่	จังหวัด	ยุทธศาสตร์/แผนงาน (ชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด) ที่เชื่อมโยง	การเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
			หน่วยงาน	การเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัด	ผลลัพธ์
					สวัสดิการชน พ.ศ. 2558 และวางแผนการจัดประชุมสมัยสามัญของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ขอรับงบประมาณจากกรุงเทพมหานคร
4	ปราจีนบุรี	ประเด็นยุทธศาสตร์ : ประเด็นด้านเศรษฐกิจ (เกษตร อาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชน สถาบันการเงินชุมชน การตลาด)	สำนักงานจังหวัดปราจีนบุรี	เชื่อมโยงแผนพัฒนาห้าปี (พ.ศ. 2561 - 2565) ประเด็นยุทธศาสตร์ : เพิ่มศักยภาพการผลิต การตลาด สินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เหมาะสม	เกิดการสนับสนุนการเพิ่มศักยภาพการผลิตและมูลค่าภาคการเกษตร ผ่านโครงการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชน ใน 2 กิจกรรม ดังนี้ 1) เพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่เกษตรกรอินทรีย์ งบประมาณ 535,000 บาท 2) เพิ่มมูลค่าตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัย/ อินทรีย์จังหวัดปราจีนบุรี งบประมาณ 750,000 บาท
5	ฉะเชิงเทรา	ประเด็นยุทธศาสตร์ : สร้างระบบสวัสดิการชุมชนให้ทั่วถึงทุกพื้นที่	องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา	เชื่อมโยงแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561 - 2564) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ประเด็นยุทธศาสตร์ : พัฒนาสวัสดิการสังคม รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ให้ครอบคลุมประชาชนทุกวัยอย่างทั่วถึง	เกิดการส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการชุมชนจังหวัดฉะเชิงเทรา งบประมาณ 1,000,000 บาท เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนสำหรับสมาชิกและกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน และเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนและขยายฐานสมาชิกให้ครอบคลุม
6	ตราด (เชื่อมโยงหน่วยงาน)	ประเด็นยุทธศาสตร์ : การพัฒนาที่ดินทำกินที่อยู่อาศัย	กรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม	กรมเจ้าท่า มอบใบอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ แม่น้ำ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต พื้นที่ภูมินิเวศน์อ่าวตราด จำนวน 4 ตำบล 546 ราย ได้แก่ ตำบลหาดเล็ก ตำบลคลองใหญ่ ตำบลหนองคันทรัง ตำบลไม้รูด โดยกรมเจ้าท่าภูมิภาค สาขาตราด เป็นผู้มอบใบอนุญาตตามข้อตกลงการใช้ประโยชน์	
7	ปทุมธานี (เชื่อมโยงหน่วยงาน)	ประเด็นยุทธศาสตร์ : การประสานความร่วมมือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	สนับสนุนโครงการยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงวัยและผู้ด้อยโอกาส ในกิจกรรม กายอุ่นใจอ้อมรักกันไม่รู้โรย งบประมาณ จำนวน 4,773,200 บาท ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563	

1.3 แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับกลุ่มจังหวัด/ระดับภาค เพื่อเตรียมความพร้อมของสำนักงานภาคและขบวนองค์กรชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับภาค เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ภาค พร้อมทั้งพัฒนาแผนงาน/โครงการเสนองบประมาณเชิงพื้นที่ โดยมีกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีความต่อเนื่องทั้งในระดับ ตำบล จังหวัด กลุ่มจังหวัดและภาค

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 กำหนดเป้าหมายให้แต่ละภาคมีการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับกลุ่มจังหวัดหรือระดับภาคใน 5 ภาค ผลการดำเนินงาน เกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับกลุ่มจังหวัด/ระดับภาคครอบคลุมพื้นที่ 5 ภาค ดังนี้

1. ภาคเหนือ	เกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภาคเหนือ ซึ่งได้รับการพิจารณาอุดหนุนงบประมาณ ปี 2563 จำนวน 1 โครงการ คือ การพัฒนาขีดความสามารถผู้นำชุมชนสู่ความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น
2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	เกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นกลุ่มจังหวัดอีสานตอนบน (เลย หนองบัวลำภู อุดรธานี หนองคาย และบึงกาฬ) ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การพัฒนาคนและขบวนองค์กรชุมชน 2) เกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ 3) การท่องเที่ยวโดยชุมชน วิถีวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง 4) การอนุรักษ์ ป้องกันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5) ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม
3. ภาคใต้	เกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นกลุ่มสามจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งได้รับการพิจารณาอุดหนุนงบประมาณ ปี 2563 จำนวน 1 โครงการ คือ การพัฒนาศักยภาพแกนนำขบวนองค์กรชุมชน และเกิดกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 2 แผน ได้แก่ กลุ่มจังหวัดทะเลสาบ และกลุ่มจังหวัดอันดามัน
4. ภาคกลางและตะวันตก	เกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นกลุ่มจังหวัดสองสมุทรเพชรศรีษัชน์ ประกอบด้วย จังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในพื้นที่ภูมิเวศน์อ่าว ก โดยใช้เรื่องการพัฒนาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ป่าชายเลนเป็นเครื่องมือ
5. ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก	เกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับภาคตะวันออก ระยะ 5 ปี (2562-2566) (ประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ ตราด จันทบุรี ระยอง ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา และสระแก้ว) กำหนดวิสัยทัศน์ <i>พลเมืองรู้คิด มีคุณภาพชีวิตที่ดี วิถีชุมชนท้องถิ่นพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน</i> และ 7 ยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภาคตะวันออก ได้แก่ 1) การพัฒนาคนเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง 2) การสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยด้านอาหารอย่างยั่งยืน 3) การปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ดิน น้ำ ป่า) 4) การพัฒนาสวัสดิการชุมชนและคุณภาพชีวิต 5) การพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชน กินดี อยู่ดี วิถีไท 6) การพัฒนาที่อยู่อาศัยเมืองและชนบท มีที่ดินทำกินอย่างมั่นคง และ 7) การกระจายอำนาจและจัดการตนเอง

2 การสนับสนุนการ เชื่อมโยงการ พัฒนาเศรษฐกิจ และทุนชุมชน

เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนยกระดับพื้นที่ปฏิบัติการเป็นพื้นที่รูปธรรม ในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การจัดการตนเองระดับตำบล/เมือง เน้นพื้นที่ที่มีรูปธรรมความสำเร็จที่ชัดเจน ก่อให้เกิดกระบวนการวิเคราะห์พื้นที่ ยกระดับการพัฒนาจากกิจกรรมงานประเด็นต่างๆที่ได้มีการดำเนินงานในพื้นที่ พร้อมทั้งเชื่อมโยงและประสานความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นที่ ต้นแบบในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายผลสู่การเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่น และการผลักดันเชิงนโยบาย โดยใช้กลไกขบวนองค์กรชุมชนขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การจัดการตนเองอย่างเป็นรูปธรรม

เกิดการสนับสนุนกลุ่มองค์กรเศรษฐกิจและทุนชุมชนใน 5 ภาค โดยการจัดทำแผนธุรกิจเพื่อชุมชน (CBMC : Community Business Model Canvas) ก่อให้เกิดความเข้าใจในการปรับเปลี่ยนวิธีคิด (Mind set) จากการใช้ “เงินเป็นตัวตั้ง” มาเป็นการใช้ “ทุน” ที่เป็นปัจจัยทางการผลิตในการประกอบการ หรือการ รู้จักใช้ปัจจัยทางการผลิต ได้แก่ **ธรรมชาติ** ทุนที่เป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้น และ **หนึ่งสมองสองมือ** ที่ สอดคล้องกับวิถีชุมชนมาเป็นตัวตั้ง ทำให้องค์กรชุมชนเกิดความมั่นใจว่า องค์กรชุมชนสามารถจัดการธุรกิจ ด้วยตนเองได้ เป็นธุรกิจเพื่อชุมชน เพื่อคนในชุมชนท้องถิ่น ให้เกิดการช่วยเหลือเอื้อเพื่อซึ่งกันและกัน เอื้อให้ เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในพื้นที่ ทั้งผู้คน ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างเข้มแข็ง และยั่งยืน

แนวทางการดำเนินการจัดทำแผนธุรกิจเพื่อชุมชนการจัดการพัฒนาที่ยั่งยืน (CBMC : Community Business Model Canvas)

1. ใช้การทำงานแบบผสานพลัง ตามแนวทางการพัฒนาร่วมกันทุกภาคส่วน โดยใช้พื้นที่เป็น ตัวตั้ง (Area Based Collaborative Development) อย่างน้อย 4 ภาคส่วน ได้แก่ 1) คณะผู้นำองค์กรชุมชน 2) คณะเจ้าหน้าที่ พอช. 3) เครือข่ายภาครัฐและเอกชน เช่น บริษัทประชารัฐรักสามัคคีวิสาหกิจเพื่อสังคม และ คณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนนโยบายสานพลังประชารัฐ ประจำจังหวัด (คสป.) และ 4) กลไกทาง การตลาดของภาคเอกชนต่างๆ

2. หลักการเพิ่ม Human Capacity Building ด้วยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการ ปฏิบัติ (Interactive Learning Through Action)

3. หลักการติดตามสนับสนุนงานแบบเพิ่มพลัง (E- Evaluation & Empowerment)

4. หลักการดำเนินการแบบครบกระบวนการ คือ เพิ่ม Human Capacity Building ทั้ง Mindset และ Skillset ด้วยการเพิ่มความรู้ (Knowledge) ทักษะ (skill) เครือข่าย (network) และ ความสามารถในการประกอบการ (Business) หรือที่เรียกว่า KSNB ด้วยวิธีการติดตั้ง ติดตาม และเชื่อมต่อ C-BMC โดยพิจารณาจากเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมก่อน และหลังเข้าร่วมกระบวนการ

5. หลักการพัฒนาที่มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) ที่ดูจากรายได้ดีขึ้น เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ดีขึ้น เช่น ดูจากการที่ชุมชนร่วมคิดร่วมทำ ร่วมเรียนรู้ ร่วมแบ่งปัน ร่วมตรวจสอบ ธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมถูกดูแลเพิ่มพูนดีขึ้น

กระบวนการทำแผนธุรกิจชุมชน ด้วยโมเดลธุรกิจชุมชน “แคนวาสชุมชน” (KSNB – C-BMC) 9 ขั้นตอน

1. ค้นหาจุดขาย หรือคุณค่าของ สินค้าและบริการ ที่ลูกค้าจะได้รับ

3. การสื่อสารการตลาด ทำอย่างไรให้ 2 และ 1 ได้ พบกัน

5. ที่มาของรายได้ ให้ร่วมกันค้นหา ว่า รายได้จะสามารถ มาจากกิจการไหน อีกได้บ้าง ? (ระดมสมองให้ ละเอียด ครบถ้วน จากสินค้าและบริการในข้อที่ 1)

6. กิจกรรมที่สำคัญที่ต้องทำ เพื่อให้บรรลุ ข้อที่ 5 4 3 2 และ 1

7. ค้นหาปัจจัยการผลิตใดบ้างที่ยัง นำมาใช้ได้ไม่เต็มที่เพื่อ ข้อ 6 สำเร็จ

2. กลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่ชัดเจน (ผู้ซื้อและรับบริการ) คือใครบ้าง ? ให้ ระดมความเห็นให้ ครอบคลุมทุกระดับ

4. การปิดการขายและการซื้อซ้ำ ทำอะไร? อย่างไร?

8. สิ่งที่จะต้องทำใน ข้อ 6 แต่ทำด้วยกลุ่มเองลำพังไม่ได้ ต้องร่วมมือกับภายนอกหรือภาคีคืออะไร กับใครบ้าง

9. ค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ต้องใช้เงินกับกิจกรรมใดในข้อที่ 6 บ้าง ถ้าทำ ข้อ 7 และ 8 ได้ดี จะช่วยให้ลดการใช้เงินในการลงทุนได้มาก

เป้าหมายและผลการดำเนินงานในปี 2562

เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
กลุ่มองค์กรชุมชน/เครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนมีแผนธุรกิจเพื่อชุมชน จำนวน 100 พื้นที่/แผนธุรกิจ Change agent หรือผู้นำกลุ่มองค์กรชุมชน และเจ้าหน้าที่พอช. ที่สามารถจัดทำแผนธุรกิจเพื่อชุมชน และถ่ายทอดกระบวนการแผนธุรกิจชุมชนได้ด้วยกลไกของ พอช. เพื่อพัฒนากลุ่มองค์กรชุมชน/เครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนไม่ต่ำกว่า 100 คน	- ตำบลที่มีแผนธุรกิจเพื่อชุมชน 121 ตำบล - เกิดผู้นำที่เป็น Change agent ในการจัดทำแผนธุรกิจเพื่อชุมชนในพื้นที่ 111 คน จากผู้นำที่เข้าร่วมกระบวนการอบรมทั้งหมด 473 คน - เกิดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชนตำบล (T-BMC) จำนวน 5 ตำบล ได้แก่ 1) ตำบลสันติสุข อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย 2) ตำบลต้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย 3) ตำบลเวียงห้า อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย 4) สภาองค์กรชุมชนตำบลสองพี่น้อง อำเภอนำใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา และ 5) สภาองค์กรชุมชนตำบลบางกะจะ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
ประสานพลังเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อการพัฒนาาร่วมกันทุกภาคส่วนโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ทั้งระหว่างเครือข่ายองค์กรชุมชนกับองค์กรชุมชน กับ พอช.ภาค บริษัทประชารัฐรักสามัคคี และคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายสานพลังประชารัฐ (คสป.) และกับภาคีต่างๆ	เกิดการประสานพลังเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อการพัฒนาาร่วมกันทุกภาคส่วนโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ทั้งระหว่างเครือข่ายองค์กรชุมชน/องค์กรชุมชน กับ พอช. สำนักงานภาค บริษัทประชารัฐรักสามัคคี จำกัด และภาคีต่าง ๆ เช่น นักพัฒนาธุรกิจชุมชน บริษัทประชารัฐรักสามัคคีจังหวัดพัทลุง องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม จังหวัดสงขลา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคานรูด ตำบลเกวียนหัก อำเภอชลุง จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นต้น
ชุดความรู้ (How to) การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากโดยขบวนชุมชนด้วยกระบวนการจัดทำแผนธุรกิจชุมชน จำนวน 1 ชุด	เกิดชุดความรู้การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากโดยขบวนองค์กรชุมชน ประกอบด้วยกระบวนการจัดทำแผนธุรกิจเพื่อชุมชน จำนวน 1 ชุด จัดทำเป็นคู่มือในการสนับสนุนการพัฒนากลุ่มองค์กรชุมชน

แผนธุรกิจเพื่อชุมชน 121 พื้นที่/ตำบล

พื้นที่	สรุปสาระสำคัญของแผนธุรกิจเพื่อชุมชน
ภาคเหนือ 16 พื้นที่/ตำบล จ.เชียงราย >> ต.สันติสุข และต.เวียงห้า อ.พาน, ต.ต้า อ.ขุนตาล จ.เพชรบูรณ์ >> ต.นาป่า อ.เมืองเพชรบูรณ์ จ.ลำพูน >> ต.ในเมือง อ.เมืองลำพูน จ.พิจิตร >> ต.ป่ามะคาบ อ.เมืองพิจิตร จ.เชียงใหม่ >> ต.ฮอด อ.ฮอด จ.ลำปาง >> ต.วังเงิน อ.แม่ทะ จ.พิษณุโลก >> ต.ท้อแท้ อ.วัดโบสถ์ จ.อุตรดิตถ์ >> ต.ด่านนาขาม อ.เมืองอุตรดิตถ์, ต.น้ำไผ่ อ.น้ำปาด จ.สุโขทัย >> ต.บ้านน้ำพุ อ.คีรีมาศ จ.กำแพงเพชร >> ต.คลองน้ำไหล อ.คลองลาน, ต.ทุ่งทอง อ.ทรายทอง วัฒนา จ.ตาก >> ต.ช่องแคบ อ.พบพระ จ.แพร่ >> ต.บ้านกลาง อ.สอง	● ท่องเที่ยวโดยชุมชน : ในเมืองลำพูน (ลำไย) ● เกษตรอินทรีย์ : จิ้งหรีด/ข้าวปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์/ข้าวปลอดสารพิษ/ข้าวสามสีเพื่อสุขภาพ/ข้าวอินทรีย์ ● แปรรูป/ร้านค้าชุมชน/ตลาดชุมชน : ลำไย/น้ำดื่ม/กล้วยตาก/มะม่วงแผ่น/วิสาหกิจชุมชนเกษตรแปรรูป ม.2/สามพันโบก
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 21 พื้นที่/ตำบล จ.ชัยภูมิ >> ต.สำราญ อ.คอนสวรรค์ จ.นครราชสีมา >> ต.บ้านปรางค์ อ.คง, ต.สารภี อ.หนองบุญมาก จ.บุรีรัมย์ >> ต.หนองโสน อ.นางรอง, ต.สตึก อ.สตึก จ.นครพนม >> ต.หนองโพธิ์ อ.วังยาง จ.มุกดาหาร >> ต.นิคมคำสร้อย อ.นิคมคำสร้อย จ.อุบลราชธานี >> ต.สำโรง อ.สำโรง จ.ศรีสะเกษ >> ต.หนองอึ่ง อ.ราชสีห์, ทต.ขุนหาญ อ.ขุนหาญ จ.ยโสธร >> ต.คูลาด อ.ทรายมูล จ.สุรินทร์ >> ต.เทพารักษ์ อ.สังขะ จ.ร้อยเอ็ด >> ต.บ้านฝาง อ.เกษตรวิสัย จ.สกลนคร >> ต.สว่างแดนดิน และ ต.ค้อใต้ อ.สว่างแดนดิน จ.อุดรธานี >> ต.หนองไผ่ อ.เมืองอุดรธานี จ.หนองคาย >> ต.สร้างนางขาว อ.โพนพิสัย จ.ขอนแก่น >> ต.เขื่อนอุบลรัตน์ อ.อุบลรัตน์ จ.หนองบัวลำภู >> ต.เก่ากลอย อ.นาแก, ต.วังทอง อ.นาหว้า, ต.บุญทัน อ.สุวรรณคูหา	● ท่องเที่ยวโดยชุมชน : สันภูซาง (เส้นทางสหาย) ● เกษตรอินทรีย์ : ผักอินทรีย์/ผักปลอดสารพิษ/ข้าวอินทรีย์/แพะเห็ดนางฟ้า ● แปรรูป/ร้านค้าชุมชน/ตลาดชุมชน : ทอผ้าไหม/กระติบข้าวจากต้นกก/ขนมตาล/กล้วยอบเนย/ข้าวเม่า/น้ำดื่ม/แปรรูปปลา/ผ้าย้อมคราม/เห็นนางฟ้าสามรส/ปลาหมักสด/ปลาชิวหาดแก้ว/น้ำอ้อนบ้านไทยนิยม
ภาคใต้ 23 พื้นที่/ตำบล จ.ตรัง >> ต.เกาะลิบง อ.กันตัง, ต.ห้วยยอด อ.ห้วยยอด, ต.หนองบัว อ.รัษฎา จ.ชุมพร >> ต.เกาะสาหร่าย อ.ท่าแซะ, ต.ปากคลอง และ ต.บางสน อ. ปะทิว	● ท่องเที่ยวโดยชุมชน : วิสาหกิจชุมชนที่มีรอยยิ้ม/เชิงอนุรักษ์/บ้านถ้าเสือ/คนเขาป่า/สายน้ำมีชีวิต/วิถีบ้านท่าช้าง/โฮสเทล/คนระยะโตด/ล่องเรือขุนาดารา/ต้นหยงลูโละ/บ้านเมืองแก้ว ● เกษตรอินทรีย์ : ปุ๋ยมูลไส้เดือน/ชันโรง (ผึ้ง)/พริกไทยยั่งยืน/วิถีทำข้าม

พื้นที่	สรุปสาระสำคัญของแผนธุรกิจเพื่อชุมชน
จ.พัทลุง >> ต.พนางตุง และ ต.ทะเลน้อย อ.ควนขนุน, ต.คลองใหญ่ อ.ตะโหมด, ต.เขาย่า อ.ศรีบรรพต, ต.ปากพะยูน อ.ปากพะยูน, ต.ควนขนุน อ.ควนขนุน, ต.หนองธง อ.ป่าบอน, ต.ลำสินธุ์ อ.ศรีนครินทร์ จ.นครศรีธรรมราช >> ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี, ต.ควนหนองหงส์ อ.ชะอวด, ต.หัวไทร อ.หัวไทร จ.กระบี่ >> ต.อ่าวลึกใต้ อ.อ่าวลึก จ.ปัตตานี >> ต.ตาโล๊ะกาโปร์ อ.ยะหริ่ง, ต.ตันหยงลูโละ อ.เมืองปัตตานี จ.นราธิวาส >> ต.ลุโบะบายะ อ.ยี่งอ จ.สงขลา >> ต.สะทิงหม้อ อ.สิงหนคร, ต.ท่าข้าม อ.หาดใหญ่	● แปรรูป/ร้านค้าชุมชน/ตลาดชุมชน : ยางก้อน ถ้วย/"หลานกั้งลั้ง"/ขนมหม้อแกงพรก/ข้าขาว ไข่มุก/ปลาตุกร้า/เคยซ์ตันน้ำ/มะม่วงเบา ● อื่นๆ : วิสาหกิจชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง
ภาคกลางและตะวันตก 39 พื้นที่/ตำบล จ.เพชรบุรี >> ต.ถ้ำรงค์ และ ต.ห้วยลึก อ.บ้านลาด, ต.น้ำกัลใต้ อ.หนองหญ้าปล้อง, ต.หนองปรัง อ. เขาย้อย จ.ราชบุรี >> ต.บางไทรน้อย และ ต.ธรรมเสน อ.โพธาราม จ.นครปฐม >> ต.ยายชา อ.สามพราน, ต.วัดละมุด อ.นครชัยศรี จ.อุทัยธานี >> ต.โคกหม้อ อ.ทัพทัน, ต.หาดทอง อ.เมืองอุทัยธานี จ.พระนครศรีอยุธยา >> ต.ลุมพินี อ.พระนครศรีอยุธยา, ต.สามัคคี อ.อุทัย จ.สุพรรณบุรี >> ต.หนองโพธิ์ อ.หนองหญ้าไซ, ต.บางตาเถร อ.สองพี่น้อง จ.สิงห์บุรี >> ต.หัวป่า อ.พรหมบุรี, ต.บางพุทรา และชุมชนเทศบาลเมือง อ.เมืองสิงห์บุรี จ.ลพบุรี >> ต.โพตาลาดแก้ว อ.ท่าม่วง จ.นครสวรรค์ >> ต.ห้วยถั่วเหนือ อ.หนองบัว, ต.บ้านแม่เลย์ อ.แม่วงก์ จ.ชัยนาท >> ต.บางซุด อ.สรรคบุรี, ทต.เจ้าพระยา อ.สรรพยา, ต.เนินขาม อ.เนินขาม, ต.กุดจอก และ ต.กุดยา อ.หนองมะโมง จ.อ่างทอง >> ต.ทางพระ อ.โพธิ์ทอง, ต.บ้านแห อ.เมืองอ่างทอง จ.สระบุรี >> ต.หนองสรวง อ.วิหารแดง, ต.บ้านกล้วย อ.หนองโดน, ต.บ้านแก่ง อ.เฉลิมพระเกียรติ, ต.ดาวเรือง อ.เมืองสระบุรี จ.กาญจนบุรี >> ต.หนองขาว อ.ท่าม่วง, ต.กลอนโดน อ.ด่านมะขามเตี้ย, ต.สหกรณ์นิคม อ.ทองผาภูมิ จ.สมุทรสงคราม >> ต.แม่กลอง อ.เมืองสมุทรสงคราม, ต.กระดังงา อ.บางคนที จ.สมุทรสาคร >> ต.กาหลง อ. เมืองสมุทรสาคร จ.ประจวบคีรีขันธ์ >> ต.บึงนคร อ.หัวหิน, ต.คลองวาฬ อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์	● ท่องเที่ยวโดยชุมชน : บ้านลุมพินี/วิถีลาวครึ่ง บ้านลำพันบอง/ป่าชุมชน/วิถีวนเกษตร/บ้านแก่ง/เชิงวัฒนธรรม ● เกษตรอินทรีย์ : ชุมชนสวนเกษตรล้านปี/อาหารปลอดภัย/บ้านศรีพัฒนา/ผักปลอดภัย/สุขภาพดี เริ่มที่อาหารปลอดภัย ● แปรรูป/ร้านค้าชุมชน/ตลาดชุมชน : ขนมไทย/หมุกรอบและปลาเค็มสมุนไพร/สินค้าจากขยะ/หมวกจากกลุ่ม UHT/แต้มตะกอกผ้าไหมลายโบราณ/ผลิตภัณฑ์พันธุ์ข้าว/ไม้กวาดดอกหญ้า/หุ่นฟางหุ่นมานเล็ก/ผ้าขึ้นตีนจก/ผ้าปักบ้านศรีพัฒนา/ขนมกง/ตลาดริบแวง/ขนมแหบปลา/ปลาตุกร้าทรงเครื่องสมุนไพร/กล้วยปลอดภัย สารพิษ/สบู่ทานาคาน้ำผึ้งป่า/สินค้าปลอดภัย/น้ำพริกเผาและพริกแกง/ตลาดเสน่ห์แม่กลอง/ตลาดบางน้อย/สินค้าชุมชน/ตลาดย่ำค่าคลองวาฬ/สบู่ลูกโหนด/ผ้าทอกระเหรี่ยงโพรง/ไม้ตาลกลิ้ง/ขนมทองม้วน/แปรรูปปลา
ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก 22 พื้นที่/ตำบล กทม. >> เขตสายไหม เขตบางแค เขตบางบอน จ.ฉะเชิงเทรา >> ต.วันยาว ต.ตรอกนอง และ ต.ขลุ้ง อ.ขลุ้ง, ต.แก่งหางแมว และ ต.เขาวงกต อ.แก่งหางแมว, ต.คลองพลู อ.เขาคิชฌกูฏ, ต.บางกะจะ	● ท่องเที่ยวโดยชุมชน : วิถีชุมชนวันยาว/เชิงวัฒนธรรมไทยพวน ● เกษตรอินทรีย์ : พริกไทย/ไผ่ตงหวาน/สวนผสมผสานเขาไม้แก้ว/น้ำมันเบอร์รี่

พื้นที่	สรุปสาระสำคัญของแผนธุรกิจเพื่อชุมชน
อ.เมืองจันทบุรี, ต.บางกะไชย และ ต.พลี อ.แหลมสิงห์, ต.โป่งน้ำร้อน อ.โป่งน้ำร้อน, ต.สองพี่น้อง อ.สองพี่น้อง จ.นครนายก >> ต.ท่าทราย อ.เมืองนครนายก, ทต.เกาะหวาย อ.ปากพลี จ.สมุทรปราการ >> ทต.คลองด่าน อ.บางบ่อ จ.ปราจีนบุรี >> ต.เขาไม้แก้ว และ ต.หนองก้อ อ.กบินทร์บุรี, ต.เนินหอม อ.เมืองปราจีนบุรี จ.ปทุมธานี >> ต.บางเตย อ.สามโคก จ.ตราด >> ต.ตะกวด อ.เมืองตราด	● แปรรูป/ร้านค้าชุมชน/ตลาดชุมชน : มะม่วงหิมพานต์/ขนมจีน/ทุเรียนทอดกรอบ/เสื่อชุมชนบ้านบางกะจะ/อาหารทะเล/ถ้วยถ้วยผัดปูเส้นจันทร์/สบู่สมุนไพรลูกลอย/กึ่งแห้ง/มะดันแปรรูป/พริกแกงตลาดอิง/น้ำสามโคก/แจกันจากเศษผ้าผสมปูน/น้ำพริกเพื่อสุขภาพ/เห็ดปลอดภัย/กะปิ ● อื่นๆ : เพาะพันธุ์ไก่อดำ/ศูนย์เรียนรู้ฟื้นฟูเด็กพิการ

3 การสนับสนุนการ พัฒนาคุณภาพแกนนำ และขบวนองค์กรชุมชน	เป็นการวางรากฐานการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง โดยการพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถของคนทำงาน พร้อมทั้งเสริมสร้างขีดความสามารถของขบวนองค์กรชุมชน ซึ่งเป็นกลไกและแกนนำสำคัญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และเท่าทันการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับองค์กรและชุมชนท้องถิ่น

3.1 การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพคนในขบวนองค์กรชุมชน

สถาบันฯ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน เพื่อพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถของคนทำงานในขบวนองค์กรชุมชน และผู้นำชุมชนท้องถิ่น มุ่งหวังให้คนในขบวนองค์กรชุมชนและองค์กรชุมชน มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมตามหลักธรรมาภิบาล เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับองค์กรและชุมชนท้องถิ่น จึงกำหนด**ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน 3 ปี (พ.ศ.2561-2563)** เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ภายใต้วิสัยทัศน์ **“ผู้นำ และคนในขบวนองค์กรชุมชน เป็นคนมีคุณธรรม มีความสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นไปสู่การจัดการตนเองและเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้”**

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน

1	การพัฒนาผู้นำ และคนในขบวนองค์กรชุมชน ให้มีคุณธรรม มีคุณภาพสามารถขับเคลื่อนการพัฒนา โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ไปสู่ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง เป้าประสงค์ : ผู้นำ และคนในขบวนองค์กรชุมชน ได้รับการพัฒนาเป็นคนที่มีความรู้ คุณธรรม มีคุณภาพ สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นไปสู่การจัดการตนเอง และเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้
2	การใช้พื้นที่ปฏิบัติการเป็นฐานสำคัญในการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning by doing) ในการพัฒนาความสามารถผู้นำ และคนในขบวนองค์กรชุมชน และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น เป้าประสงค์ : ผู้นำ และคนในขบวนองค์กรชุมชน มีพื้นที่ปฏิบัติการที่สามารถพัฒนา และบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3	การจัดการความรู้ สร้างกระบวนการเรียนรู้ นวัตกรรมการพัฒนา เป็นชุมชนนักปฏิบัติ (COPs : Community of Practice) และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นเครื่องมือสร้างพื้นที่แห่งการเรียนรู้ เป้าประสงค์ : ผู้นำ และคนในขบวนองค์กรชุมชนมีการจัดการความรู้ และการนำเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นเครื่องมือในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกัน โดยสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์
4	การพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถของผู้นำ และคนในขบวนองค์กรชุมชน ในการสร้างพื้นที่ปฏิบัติการพื้นที่รูปธรรม องค์ความรู้ วิชาการชุมชนท้องถิ่น สื่อสารสู่สาธารณะชุมชนท้องถิ่น เป้าประสงค์ : ผู้นำ คนในขบวนองค์กรชุมชน และภาคีเครือข่าย สามารถนำองค์ความรู้ด้านการพัฒนาในมิติต่างๆ ของผู้นำและคนในขบวนองค์กรชุมชน ไปปฏิบัติการปรับใช้ตามบริบทของพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม และสื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง

แนวทางการพัฒนาศักยภาพคนในขบวนองค์กรชุมชน

แนวทางที่ 1 การพัฒนาวิถีคิดและทัศนคติ (Attitude)

• การรู้จักตนเอง (Self-awareness) คือ การรับรู้ และรู้จักความสามารถของตนเอง โดยต้องรู้ว่าตนเองเป็นอย่างไร ซึ่งการรู้จักตนเองเป็นรากฐานของการสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง และการรู้จักตนเองหมายรวมถึง ชีตความสามารถของตนเอง (เก่งอะไร) รู้ข้อจำกัดของตนเอง การรู้จักตนเองทำให้สามารถเข้าใจผู้อื่นได้มากขึ้น เช่น เจตคติ ความคิด ความเชื่อ ประสบการณ์ ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เมื่อเราได้เข้าใจปัจจัยต่างๆ จะทำให้เกิดการยอมรับ เข้าใจผู้อื่น และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

• การคิดเชิงระบบ (Systems Thinking) หมายถึง ทักษะในการจัดระบบความคิดเรื่องต่างๆ โดยสามารถมองเห็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ และเชื่อมโยงกัน

• การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) หมายถึง การจำแนกแยกแยะองค์ประกอบต่างๆ ว่ามีองค์ประกอบอะไรบ้าง และรู้ว่าแต่ละองค์ประกอบมีความแตกต่าง และเหมือนกันอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหา และพัฒนาความสามารถของตนเอง

• การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking) หมายถึง ความสามารถในการหาวิธีการ หรือทางเลือกที่ดีที่สุด ท่ามกลางสถานการณ์ที่อาจมีอุปสรรคและความไม่แน่นอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ความคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking) จะทำให้เราเป็นนักคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinker) สามารถนำความรู้ ประสบการณ์ที่มี คิดหาทางแก้ไขปัญหา และหาแนวทางที่ดีที่สุด สำหรับการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง หรือในการดำเนินงานต่างๆ ได้

แนวทางที่ 2 การพัฒนาสมรรถนะและทักษะ (Skill) ให้มีความรู้ (Knowledge) มีความเชี่ยวชาญ โดยมุ่งเน้นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็ง ที่นำไปสู่การจัดการตนเอง และการสังเคราะห์ความรู้จากการปฏิบัติในงานพัฒนาในพื้นที่ และในด้านต่างๆ

แนวทางที่ 3 การสร้างพื้นที่ปฏิบัติ (Practice) เป็นฐานรูปธรรมการทำงาน เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในงานพัฒนา การคลี่คลายปัญหาของพื้นที่ การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ และไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ร่วมกัน ด้วยกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Learning by doing)

แนวทางที่ 4 การจัดการความรู้ (Knowledge Management) สร้างกระบวนการปลดปล่อยศักยภาพของแต่ละคน แต่ละพื้นที่ โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือ และนำมาสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน นำความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติมาแลกเปลี่ยนเคล็ดลึกลับ เทคนิคการทำงาน เทคนิคการแก้ปัญหาจากการปฏิบัติ สำหรับความรู้ที่ชัดเจนที่ได้รับจากภายนอก (Explicit Knowledge) อาจจัดทำเป็นเอกสารฐานความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนความรู้ที่ฝังในตัวคน (Tacit Knowledge) อาจจัดทำเป็นระบบที่มิข้ามสายงาน ข้ามพื้นที่ และสร้างนวัตกรรมการพัฒนา เป็นชุมชนนักปฏิบัติ (COPs : Community of Practice) ที่จัดให้มีระบบพี่เลี้ยง (Coaching) การจับคู่ (Matching) พื้นที่แลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น

กลุ่มเป้าหมาย : ผู้นำ และคนในขบวนองค์กรชุมชน ได้แก่

• ผู้นำระดับพื้นที่ ตำบล ที่เป็นคนทำงาน ปฏิบัติการในพื้นที่ ทั้งที่เป็นคนรุ่นเก่า คนที่สนใจงานพัฒนาคนที่มีจิตอาสา

• ผู้นำระดับจังหวัด ที่จะเป็นคนผลักดันเนื้องานของพื้นที่ สู่ระดับนโยบายจังหวัด หรือบรรจุในแผนยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด

• ผู้นำยุทธศาสตร์ ที่จะเป็นคนผลักดันเนื้องานของพื้นที่ จังหวัดสู่นโยบายระดับภาค พัฒนาเป็นประเด็นนโยบายสาธารณะ

• ผู้นำกองเลขาขบวนจังหวัด ขบวนงานประเด็น เป็นคนที่ต้องสนับสนุนการทำงานของพื้นที่ในเรื่องต่างๆ เช่น การบริหารจัดการ การสนับสนุนข้อมูล การประสานงาน เป็นต้น

- คนรุ่นใหม่ในขบวนการชุมชน และในชุมชนท้องถิ่น เป็นคนที่ทักษะความสามารถใหม่ๆ เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นผู้ที่จะสืบทอดกระบวนการทำงานพัฒนาของขบวนการชุมชน
- ผู้ปฏิบัติงานสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เป็นคนที่จะสนับสนุน ส่งเสริม และเอื้ออำนวยความสะดวกการทำงานของขบวนการชุมชนให้บรรลุเป้าหมาย

ผลการดำเนินงานปี 2562 ภายใต้อัตลักษณ์ “พัฒนาคุณภาพของคนในขบวนการชุมชน ให้เป็นคนคุณธรรม มีความสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นไปสู่การจัดการตนเอง และเป็นแหล่งชุมชนแห่งการเรียนรู้/เครือข่ายการเรียนรู้”

การพัฒนาคนในขบวนการชุมชน ปี 2562 ภาพรวมทั้งสิ้น 4,395 คน

จากการพัฒนาคุณภาพของคนในขบวนการกลุ่มชุมชน ตามแนวทางการพัฒนา ได้แก่

1) **การพัฒนาวิธีคิด และทัศนคติ (Attitude)** ให้การรู้จัก จุดแข็งจุดอ่อน ความสามารถของตนเอง พัฒนาและปรับเปลี่ยนวิธีคิดยอมรับความแตกต่าง รู้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลง เช่น หลักสูตรการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ “เรียนรู้ประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนภาคอีสาน” หลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลงขบวนการกลุ่มชุมชน ผู้นำยุทธศาสตร์เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม อุดมการณ์ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งของสภาองค์กรชุมชน (สภาฯ จัดตั้งใหม่, สภาฯ คุณภาพ, สภาฯ ติดเตียง) หลักสูตรนักยุทธศาสตร์ขบวนการกลุ่มชุมชน/การจัดตั้งขบวนการ/การบริหารขบวนการ และหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพเยาวชน เพื่อการพัฒนาสังคม เป็นต้น

2) **การพัฒนาทักษะความสามารถ (Skill) ให้มีความรู้ (Knowledge)** มีความเชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งนำไปสู่การจัดการตนเอง เช่น ผู้นำยุทธศาสตร์เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม หลักสูตรการพัฒนา นโยบายสาธารณะ “เรียนรู้ประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนอีสาน” หลักสูตรการพัฒนาทักษะการขับเคลื่อนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายรัฐ หลักสูตรการบริหารจัดการทางการเงินองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ หลักสูตรระบบสารสนเทศการบริหารโครงการ (CODI-Project PM)/ ดิจิทัลเพื่อชุมชน หลักสูตรธรรมาภิบาล/การบริหารจัดการที่ดี และการบริหารโครงการ การพัฒนาคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน หลักสูตรการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบล/จังหวัด หลักสูตรแผนธุรกิจเพื่อชุมชน คานงัดการพัฒนาที่ยั่งยืน (C-BMC) หลักสูตรสื่อสารสาธารณะระบบโซเชียล หลักสูตร Training of the Trainer (TOT) เป็นต้น

3) **การจัดการความรู้ (Knowledge Management)** เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในพื้นที่ และการเรียนรู้ข้ามพื้นที่ ส่งเคราะห์ให้เป็นองค์ความรู้ของชุมชน/ พื้นที่ ได้แก่ การเขียนเพื่อการสื่อสารสาธารณะ (บทความ/สารคดี/ข่าว) หลักสูตรนักสื่อสารจัดการความรู้ชุมชน (การถอดบทเรียนพื้นที่รูปธรรม/ทำคลิปวิดีโอด้วยมือถือ)

ผลจากการพัฒนาคุณภาพคนในขบวนการกลุ่มชุมชน ก่อให้เกิดผลลัพธ์เชิงรูปธรรมต่อชุมชนท้องถิ่น ดังนี้

1) แกนนำที่เข้าร่วมหลักสูตรการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบล/จังหวัด สามารถวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบล แผนยุทธศาสตร์จังหวัด และแผนการขับเคลื่อนเชิงประเด็นได้ โดยในปีงบประมาณ 2562 เกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลที่เชื่อมโยงแผนกับหน่วยงานในท้องที่ 518 ตำบล และเกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดที่สามารถเชื่อมโยงหรือได้รับการสนับสนุนจากแผนพัฒนาจังหวัดได้ จำนวน 38 จังหวัด

2) แกนนำที่เข้าร่วมหลักสูตรการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะได้เรียนรู้กระบวนการขับเคลื่อนประเด็นงานที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน จากประสบการณ์การขับเคลื่อนจริงของแกนนำ (เชื่อนราธิ์ ไศล เหมืองแร่โปแตช เกษตรยั่งยืน สภาองค์กรชุมชนลุ่มแม่น้ำโขง และถ่านหินเทพา) ทั้งเทคนิคและกลยุทธ์ในการขับเคลื่อน การใช้เครื่องมือที่จำเป็นในการขับเคลื่อนงานที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน ที่สามารถนำไปปรับใช้กับประเด็นงานพัฒนาต่างๆ ในพื้นที่ เช่น การสร้างการสื่อสาร การใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิชุมชน การเก็บรวบรวมข้อมูล งานวิชาการ งานวิจัย การกำหนดเป้าหมาย และการจัดรูปขบวนการ

3) แกนนำที่เข้าร่วมหลักสูตรธรรมาภิบาล/การบริหารจัดการที่ดี/การจัดทำบัญชีสหกรณ์ และการบริหารโครงการเกิดความเข้าใจ และสามารถเข้าใช้งานโปรแกรมบริหารจัดการโครงการ (CODI-Project Management) ในการขออนุมัติโครงการและเบิกจ่ายงบประมาณโครงการได้ รวมทั้งกองเลขากองทุนสวัสดิการชุมชน สหกรณ์ และองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ สามารถจัดทำบัญชีกองทุน/องค์กร ที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน โดยมีสหกรณ์ที่ได้รับการรับรองงบการเงินของสหกรณ์จากผู้สอบบัญชี รวม 150 องค์กร

4) แกนนำที่เข้าร่วมหลักสูตรการจัดการความรู้ / นักสื่อสารจัดการความรู้ชุมชน สามารถถอดบทเรียนพื้นที่รูปธรรม จำนวน 539 ชุดความรู้ และผลิตสื่อ เช่น คลิปวิดีโอที่ค้นคว้าด้วยมือถือเพื่อเผยแพร่ในช่องทางสื่อสารสาธารณะ

5) แกนนำที่เข้าร่วมหลักสูตรพัฒนาสภาองค์กรชุมชนตำบล ความรู้ความเข้าใจเจตนารมณ์ของการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน สามารถนำ พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชนไปใช้เป็นเครื่องมือของภาคประชาชนในการพัฒนาตำบลให้เกิดความชุมชนเข้มแข็งในการทำงาน ประสานงานกับภาคีหน่วยงานเป็น เกิดการรวมตัวเป็นเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนขับเคลื่อนงาน ส่งผลให้เกิดการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนใหม่ จำนวน 490 ตำบล และพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชน จำนวน 1,756 ตำบล

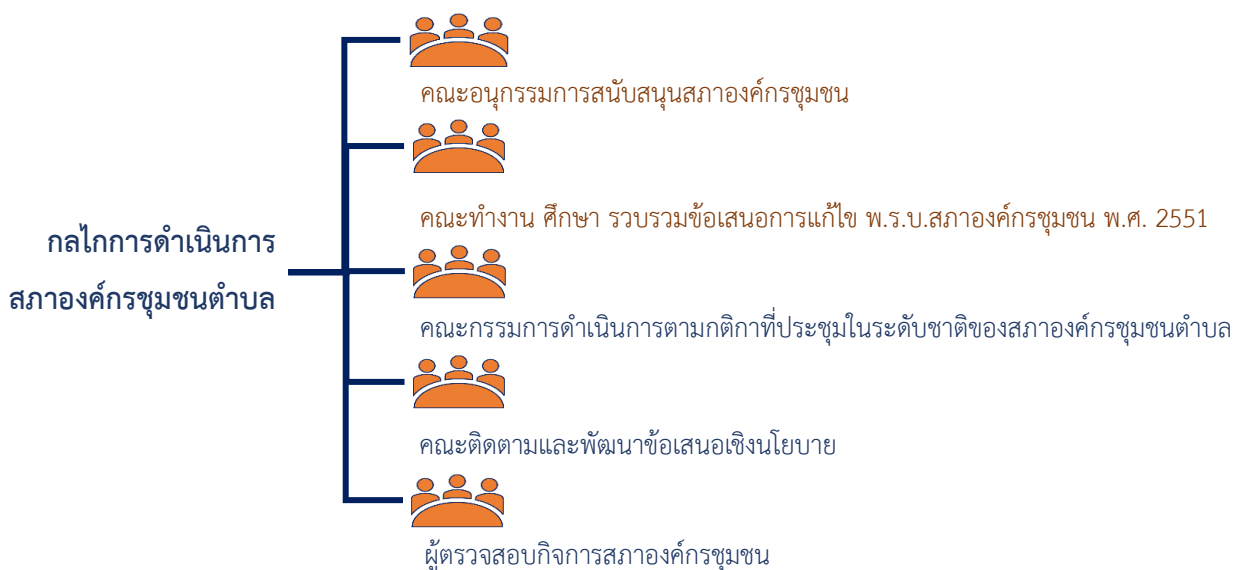
3.2 การสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบล

เป็นการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 มีเจตนารมณ์สำคัญในการส่งเสริมให้ชุมชน ซึ่งเป็นสังคมรากฐานมีความเข้มแข็ง สามารถจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นตามความหลากหลายของวิถีชีวิต วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน มีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งและพัฒนากิจการของสภาองค์กรชุมชนตำบล ในปี 2562 มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

การส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบล

กลไกการสนับสนุนการดำเนินงานสภาองค์กรชุมชน

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนสนับสนุนกลไกการดำเนินงานสภาองค์กรชุมชนทั้งในด้านข้อมูลการจัดตั้งและการพัฒนาความเข้มแข็งของสภาองค์กรชุมชนเพื่อเสนอต่อการประชุมกลไกสนับสนุนสภาองค์กรชุมชน คณะต่าง ๆ เพื่อร่วมกันออกแบบแนวทางและวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล ให้บรรลุเป้าหมายผ่านการประชุมสำคัญของกลไก ได้แก่

โดยสนับสนุนกลไกต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนงานของสภาองค์กรชุมชน ดังนี้

คณะอนุกรรมการสนับสนุนสภาองค์กรชุมชน สนับสนุนการดำเนินงาน ทั้งในด้านการประชุมระหว่างคณะอนุกรรมการสนับสนุนสภาองค์กรชุมชนร่วมกับคณะกรรมการดำเนินการตามกติกา

ที่ประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล เพื่อจัดเตรียมข้อเสนอเชิงนโยบาย และจัดทำ Roadmap การประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล ประจำปี 2561 สนับสนุนด้านข้อมูล ตลอดจนแผนการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนที่ผ่านมา และร่วมวางแผนเตรียมการจัดประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล และเวทีนำเสนอข้อเสนอสภาองค์กรชุมชนและประชาสังคมต่อพรรคการเมือง รวมทั้งสนับสนุนการประชุมพิจารณาแผนการใช้งบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ของสภาองค์กรชุมชน 5 ปี ให้สอดคล้องกับแผนการใช้งบประมาณของภาค เพื่อเป็นแผนระยะยาว รวมถึงข้อเสนอต่อการขับเคลื่อนงานของสภาองค์กรชุมชน ในปี 2562

คณะทำงาน ศึกษา รวบรวมข้อเสนอการแก้ไข พ.ร.บ. สภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบต่อการจัดเวทีทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการแก้ไขพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน โดยเป็นการขับเคลื่อนจากในระดับภาค (Work shop) เมื่อวันที่ 29 - 30 เมษายน 2562

คณะกรรมการดำเนินการตามมติที่ประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชน สนับสนุนการดำเนินกิจการต่างๆ ภายใต้มติที่ประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล รวมทั้งดำเนินการตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน อาทิเช่น สนับสนุนการประชุมคณะกรรมการดำเนินการตามมติที่ประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล เพื่อการพิจารณาแนวทางที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนงาน การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย ปี 2561 และแผนขับเคลื่อนการดำเนินงานในปี 2562 ออกแบบและการสร้างแนวทางการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายของสภาองค์กรชุมชนตำบล ในปี 2561 อีกทั้งจัดให้มีการจัดเวทีเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบายสภาองค์กรชุมชน เพื่อนำไปสู่การวางแผนการขับเคลื่อนพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายต่อไป การติดตามความคืบหน้าของผลการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชน และความคืบหน้าการติดตามข้อเสนอเชิงนโยบายของสภาองค์กรชุมชน ปี 2561 การติดตามรับทราบความคืบหน้าผลการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชน ในปี 2562 และการเสนอร่างแก้ไขพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 ที่ต้องเสนอร่างต่อคณะกรรมการสถาบันฯ พิจารณาเห็นชอบก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาตามขั้นตอนต่อไป

คณะติดตามและพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อติดตามและพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายในพื้นที่ โดยรวบรวมและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายของสภาองค์กรชุมชนเสนอต่อที่ประชุมในระดับชาติ ฯ ประจำปี 2561 และดำเนินการจัดเวทีเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบายสภาองค์กรชุมชนที่จัดขึ้นในเดือนกรกฎาคม 2562

ผู้ตรวจสอบกิจการสภาองค์กรชุมชน ในการตรวจสอบภารกิจและผลการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนโดยให้ข้อเสนอเพื่อปรับปรุง/ประเมินผล รายงานต่อคณะกรรมการดำเนินการฯ ลงพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูลแนวทางการบริหารจัดการตำบลและแนวทางการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนในระดับพื้นที่ รวมถึงประเด็นปัญหาในตำบลและจังหวัดนำไปสู่การประเมินผล จำนวน 5 ครั้ง ได้แก่ (1) ลงพื้นที่ติดตามข้อเสนอในประเด็นแรงงานต่างด้าว เวิร์กช็อปการแก้ไขพระราชบัญญัติแรงงานต่างด้าว ซึ่งสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลวังสมบูรณ์ร่วมกับ ม.บูรพาวิทยาเขตสระแก้ว ร่วมติดตามการขับเคลื่อนข้อเสนอของสภาองค์กรชุมชนตำบลในระดับพื้นที่ (2) ลงพื้นที่ติดตามและประเมินผลสภาองค์กรชุมชนตำบล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 9 แห่ง ในจังหวัดขอนแก่น หนองบัวลำภู หนองคาย บึงกาฬ และ สกลนคร (3) ลงพื้นที่ติดตามและประเมินผลสภาองค์กรชุมชนตำบล ภาคกลางและตะวันตก จำนวน 4 แห่ง ในจังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสาคร และ สมุทรสงคราม (4) เวิร์กช็อปศึกษากายภาพผู้นำสภาองค์กรชุมชนพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายรัฐจากโครงการคลองระบายน้ำหลากบางบาล-บางไทร ณ ศูนย์เรียนรู้ภูมิรูปที่ดิน จ.อยุธยา (5) ติดตามการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบายในระดับพื้นที่ตำบล ณ สภาองค์กรชุมชนตำบลสำนักท้อน อ.บ้านฉาง จ.ระยอง เพื่อติดตามการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบาย EEC

☀ การจัดแจ้งจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล

ตามแผนยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนระยะ 5 ปี (พ.ศ.2561-2565) กำหนดให้มีการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ในปี 2562 โดยเป้าหมายการจัดตั้งปี 2562 จำนวน 534 แห่ง มีสภาองค์กรชุมชนตำบลจัดตั้งใหม่แล้ว จำนวน 490 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 91.76

ตารางแสดงจำนวนสภาองค์กรชุมชนตำบลที่จัดตั้งใหม่ ปีงบประมาณ 2562

ภาค	เป้าหมาย (ตำบล)	จัดแจ้งจัดตั้งใหม่ (ตำบล)	จำนวนสมาชิก (ราย)	จำนวนกลุ่มองค์กรชุมชนที่จัดแจ้ง (องค์กร)
เหนือ	104	105	2,201	1,188
ตะวันออกเฉียงเหนือ	307	257	7,183	4,337
ใต้	38	38	830	384
กลางและตะวันตก	47	51	1,970	786
กรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก	38	39	993	582
รวม	534	490	13,177	7,277

ข้อมูล ณ วันที่ 26 กันยายน 2562

จำนวนสภาองค์กรชุมชนตำบลสะสมตั้งแต่ปี 2551-2562 มีจำนวนทั้งสิ้น 7,775 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 99.37 ของจำนวน อปท. ทั่วประเทศ (7,825 แห่ง) มีสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิ จากจำนวนสภาองค์กรชุมชนตำบลทั้งสิ้น 254,160 คน หรือจำนวนสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลโดยเฉลี่ยแห่งละประมาณ 33 คน และมีกลุ่มหรือองค์กรชุมชน/เครือข่ายองค์กรชุมชนที่จัดแจ้ง จำนวนรวมทั้งสิ้น 156,044 องค์กร รายละเอียดดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนการจัดตั้งสะสมสภาองค์กรชุมชนตำบล แยกตามรายภาค

ภาค	จำนวนพื้นที่ อปท.	จำนวนจัดตั้งสะสม (พ.ศ.2551-2562)	จำนวนกลุ่มองค์กรชุมชนที่จัดแจ้ง (องค์กร)	จำนวนสมาชิก (ราย)
เหนือ	1,471	1,472	37,319	46,532
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2,947	2,890	59,168	100,123
ใต้	1,176	1,176	17,802	33,425
กลางและตะวันตก	1,449	1,453	22,828	48,865
กรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออก	782	784	18,927	25,215

รวม	7,825	7,775	156,044	254,160

ข้อมูล ณ วันที่ 26 กันยายน 2562

☀ การพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบล

เป็นการยกระดับบทบาทสภาองค์กรชุมชนตำบลที่จัดตั้งแล้วให้มีศักยภาพในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ผ่านการจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ชุมชนประสบหรือข้อเสนอนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่นเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ปัญหาาร่วมของคนในพื้นที่ได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 กำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน 1,676 ตำบล

ผลการดำเนินงาน เกิดการยกระดับบทบาทสภาองค์กรชุมชนตำบลในการจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ชุมชนประสบหรือข้อเสนอโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่นเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1,756 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 104.78 ของเป้าหมายการดำเนินงาน ปี 2562 โดยข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ชุมชนประสบ หรือข้อเสนอโยบายสาธารณะครอบคลุมประเด็นการปรับปรุงสาธารณูปโภค/สิ่งแวดล้อมในชุมชน การแก้ไขปัญหาหยาเสพติด การเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ/ป่าชุมชน/การจัดการน้ำ การส่งเสริมการประกอบอาชีพทั้งด้านการผลิต การแปรรูปสินค้า การค้าขาย เกษตรกรรม และการท่องเที่ยวชุมชน รวมทั้งการพัฒนาที่อยู่อาศัย/กรรมสิทธิ์ที่ดิน โดยมีการเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อบต. ทต. พร้อมทั้งติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่รับข้อเสนอ ส่งผลให้เกิดการยกระดับคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นกลไกกลางในการจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ชุมชนประสบหรือข้อเสนอโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น และเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ชุมชนได้รับการแก้ไขและการพัฒนาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชน

ตารางแสดงผลการดำเนินงานสภาองค์กรชุมชนตำบลที่มีศักยภาพยกระดับบทบาทในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ปี 2562

ภาค	จำนวนเป้าหมาย (ตำบล)	จำนวนสภาองค์กรชุมชนตำบลที่มีศักยภาพยกระดับบทบาทในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น (ตำบล)
เหนือ	314	316
ตะวันออกเฉียงเหนือ	607	645
ใต้	262	277
กลางและตะวันตก	322	327
กรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออก	171	191
รวม	1,676	1,756

ข้อมูล ณ วันที่ 26 สิงหาคม 2562

การสนับสนุนบทบาทสภาองค์กรชุมชนตำบลในการขับเคลื่อนระดับนโยบาย

➤ การจัดประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล ประจำปี 2561 ระหว่างวันที่ 30 - 31 มกราคม 2562 ณ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ซึ่งดำเนินการตาม พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน 2551 มาตรา 30 เพื่อรวบรวมข้อเสนอเชิงนโยบายของสภาองค์กรชุมชนตำบล ปี 2561 โดยข้อเสนอนโยบายตามมาตรา 32 (2) จำนวน 10 ประเด็น และ มาตรา 32 (3) จำนวน 6 ประเด็น ซึ่งพลเอก สุรศักดิ์ ศรีศักดิ์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวง พม. ได้รับมอบข้อเสนอเชิงนโยบายของสภาองค์กรชุมชนตำบล ปี 2561

➤ การประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำข้อเสนอสภาองค์กรชุมชนต่อกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยระดมความคิดเห็นข้อเสนอที่เกี่ยวข้องกับสภาองค์กรชุมชน พร้อมทั้งการเสนอโครงการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน และได้นำเสนอผลการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชน ปี 2561 ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2561

➤ การประชุมหารือเพื่อพัฒนายุทธศาสตร์ป่าไม้ภาคพลเมืองของสภาองค์กรชุมชน โดยมีผู้แทนในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของสภาองค์กรชุมชนที่มีต่อการขับเคลื่อนป่าไม้ภาคพลเมือง และร่วมกันขับเคลื่อนโครงการ

➤ เวทีนำเสนอข้อคิดเห็นต่อการพัฒนาสภาองค์กรชุมชนตำบลในระดับพื้นที่ เพื่อแลกเปลี่ยนจุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและอุปสรรค ตลอดจนนำเสนอบทเรียน ข้อค้นพบจากการทำงานในระดับพื้นที่ ซึ่งทำให้เห็นถึงข้อเสนอการพัฒนาต่อสถาบัน ฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

➤ เวทีสาธารณะการเสนอและแลกเปลี่ยนนโยบายขบวนสภาองค์กรชุมชนและภาคประชาสังคมกับพรรคการเมือง เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2562 ณ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) โดยมีข้อเสนอต่อพรรคการเมือง รวม 11 ประเด็น ได้แก่ (1) สิทธิชุมชนกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (2) การจัดการที่ดินทรัพยากรธรรมชาติลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม (3) ความมั่นคงทางอาหารต่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก (4) การพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจและระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก (5) ข้อเสนอทางนโยบายรองรับสังคมสูงวัย (6) ข้อเสนอการแก้ไขปัญหาที่ดิน (7) ส่งเสริมสิทธิของประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง (8) การสร้างความมั่นคงในชีวิตของผู้หญิงและเส้นทางสู่ความเสมอภาค (9) นโยบายแรงงานนอกประเทศ (10) นโยบายรัฐสวัสดิการถ้วนหน้าจากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน และ (11) ประมงพื้นบ้าน ซึ่งมีพรรคการเมือง จำนวน 16 พรรคเข้าร่วมปราศรัยถึงนโยบายที่สำคัญและอภิปรายตามประเด็นข้อเสนอเพิ่มเติม

➤ เวทีกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาสภาองค์กรชุมชนสู่ชุมชนเข้มแข็งและการขับเคลื่อนการแก้ไขพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน เมื่อวันที่ 29 - 30 เมษายน 2562 ณ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

เพื่อร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนาสภาองค์กรชุมชน และได้วิเคราะห์ถึงบทเรียน และปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลา 11 ปีที่ผ่านมาและได้มีข้อเสนอต่อสถาบัน ฯ เพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งอย่างยั่งยืน สามารถเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคีได้ทุกภาคส่วนและเป็นที่ยอมรับ และให้เกิดการส่งเสริมการพัฒนา พื้นฟู พัฒนาผู้นำสภาองค์กรชุมชนให้มีศักยภาพ และยกระดับสภาองค์กรชุมชนในทุกระดับ

➤ **การประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบายที่ประชุมสภาองค์กรชุมชนตำบลในระดับชาติ** เมื่อวันที่ 21 - 22 กรกฎาคม 2562 ณ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) ร่วมกับภาคประชาสังคมและสภาองค์กรชุมชนในระดับพื้นที่ ปรับปรุงข้อเสนอเพิ่มเติม เพื่อดำเนินการยื่นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบาย จำนวน 10 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) นโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ (2) การกระจายอำนาจ (3) นโยบายสังคมสูงวัย (4) นโยบายเศรษฐกิจชุมชน (5) นโยบายด้านภัยพิบัติ (6) นโยบายการบริหารจัดการน้ำ (7) นโยบายเกษตรกรรมยั่งยืนและคุ้มครองพื้นที่การเกษตร (8) นโยบายการปฏิรูปยางพาราทั้งระบบ (9) นโยบายการจัดการทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่ง และประมง (10) นโยบายผลกระทบจากนโยบายรัฐและโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ โดยสภาองค์กรชุมชนได้เข้าพบหน่วยงานและยื่นข้อเสนอที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาต่อ 3 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงพลังงาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงยื่นข้อเสนอแก่พรรคพลังประชารัฐ และมีการนำเสนอทั้งหมดดังกล่าว ฯ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาตามขั้นตอน

การสอบทานคุณภาพและการพัฒนาความเข้มแข็งของสภาองค์กรชุมชนตำบล

การประเมินผลการขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนตำบล เพื่อศึกษาการขับเคลื่อนงานของสภาองค์กรชุมชนตำบลแต่ละพื้นที่ โดยการสอบทานคุณภาพของสภาองค์กรชุมชนตำบล เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการออกแบบแนวทางในการสนับสนุนพัฒนาสภาองค์กรชุมชนตำบลให้เกิดความเข้มแข็งผ่านแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

(1) **การสร้างความเข้าใจการใช้โปรแกรมสอบทานคุณภาพสภาองค์กรชุมชน** โดยสร้างความเข้าใจในแนวทางการสอบทานคุณภาพ และกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการสอบทานเป็น 2 ระดับ คือ พื้นที่ที่เหลือจากปี 2561 สอบทานครบถ้วน และสอบทานพื้นที่จัดตั้งในปี 2562

(2) **การออกแบบการพัฒนาตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง (เชิงคุณภาพของสภาองค์กรชุมชน)** เพื่อออกแบบหลักเกณฑ์และเป้าหมายตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับการพัฒนาสภาองค์กรชุมชน และเชื่อมโยงการสอบทานคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาคน การพัฒนาองค์กรชุมชน การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน และการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะและการทำงานร่วมกับหน่วยงาน และเชื่อมโยงการทำงานและสนับสนุนการพัฒนา

(3) **การทบทวนและพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพสภาองค์กรชุมชนที่เชื่อมโยงกับตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง** ใช้สำหรับเป็นเครื่องมือสอบทาน พัฒนาคุณภาพของสภาองค์กรชุมชน ในปี 2563 ต่อไป

ตารางแสดงผลการสอบทานสภาพองค์กรชุมชนตำบล ปี 2562 รายภาค

ภาค	ปี 2561			ปี 2562			รวมผลการสอบทานทั้งหมด			
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	รวม
กทม.ปริมณฑล/ตะวันออก	0	2	2	16	33	30	16	35	32	83
กลางและตะวันตก	2	11	46	44	39	56	46	50	102	198
ตะวันออกเฉียงเหนือ	0	7	3	95	148	203	95	155	206	456
ใต้	0	0	1	6	11	38	6	11	39	56
เหนือ	0	0	2	66	351	485	66	351	487	904
รวม	2	20	54	227	582	812	229	602	866	1,697

ข้อมูล ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2562

จากข้อมูล พบว่า ผลการสอบทานคุณภาพสภาพองค์กรชุมชนปี 2561 - 2562 จำนวน 1,697 แห่ง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 22.14 จากจำนวนสภาพองค์กรชุมชนที่จัดตั้งแล้ว สามารถแบ่งระดับตามความเข้มแข็งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับ A จำนวน 229 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 14 ระดับ B จำนวน 602 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 35 และระดับ C จำนวน 866 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 51 โดยหลักเกณฑ์การจัดลำดับความเข้มแข็งของสภาพองค์กรชุมชนตำบล จากกรอบค่าคะแนน 81-100% อยู่ในระดับ A 61-80% อยู่ในระดับ B และ 0-60% อยู่ในระดับ C

รูปธรรมการดำเนินงานสภาพองค์กรชุมชนตำบล

สภาพองค์กรชุมชนมีการขับเคลื่อนการทำงานในหลากหลายประเด็น ทั้งด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน การรองรับสังคมสูงวัย และอื่นๆ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาของชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยมีพื้นที่รูปธรรมที่สภาพองค์กรชุมชนเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบายอย่างมีรูปธรรม พร้อมปัจจัยความสำเร็จและข้อเสนอต่อการขับเคลื่อนงาน ที่เป็นกรณีตัวอย่าง ดังนี้

การพิทักษ์ป่าห้วยเม็กของสภาพองค์กรชุมชนตำบลบ้านดง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น : สภาพองค์กรชุมชนตำบลบ้านดง ซึ่งจัดตั้งเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2559 ได้มีการพิทักษ์ป่าห้วยเม็กตามเงื่อนไขกระทิงแดง โดยวางแผนการสำรวจจับพิกัด GPS เพื่อทำแผนที่ GIS ในการใช้ประโยชน์ และมีการดำเนินการยกร่างธรรมนูญตำบล เพื่อผลักดันเข้าสู่ข้อบัญญัติของท้องถิ่น ในการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ป่าแห่งอื่นๆ ให้ครอบคลุมทั้งตำบลจนได้ผืนป่ากลับคืนมา

ฐานเกษตรอินทรีย์สู่การรับรองมาตรฐานสากล ท้องเที่ยวโดยชุมชน สภาพองค์กรชุมชนตำบลคือใต้ อำเภอสว่างดินแดน จังหวัดสกลนคร : สภาพองค์กรชุมชนตำบลคือใต้ มีการเปิดเวทีกลางในการประสานความร่วมมือเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา และแนวทางการพัฒนาในด้านต่างๆ อาทิเช่น ด้านการเกษตรอินทรีย์มาตรฐานสากล ด้านหลักประกันสุขภาพ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านกองทุนสวัสดิการชุมชน และอบรมหลักสูตรท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นต้น จนทำให้คนในชุมชนมีรายได้เสริม และสามารถร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม และภาคประชาชน

เทศบาลเมืองชุมพรร่วมภาคี เตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัย : สภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองชุมพร ได้ตระหนักถึงสถานการณ์สูงวัยที่จะเกิดขึ้น และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยในอนาคต ซึ่งขับเคลื่อนโดยคณะกรรมการและสมาชิกสภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองชุมพร เทศบาลเมืองชุมพร สสจ.ชุมพร และกองสวัสดิการเทศบาลเมืองชุมพร โดยการจัดเวทีทำความเข้าใจ เวทีวิเคราะห์ข้อมูล และเวทีนำเสนอแผนขับเคลื่อนสังคมผู้สูงวัยต่อเทศบาลตำบล จนนำไปสู่เกิดแนวทางเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

ตำบลนาขา ขับเคลื่อนข้อเสนอสังคมสูงวัยสู่เวทีนโยบายสาธารณะ : สภาองค์กรชุมชนตำบลนาขา อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ได้ขับเคลื่อนกระบวนการผ่านเวทีประชุมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคมและกฎหมาย รวมทั้ง การจัดบริการสาธารณะของหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลต่อพื้นที่มากกว่าหนึ่งหมู่บ้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมของตำบล ร่วมกับแกนนำ ชาวบ้าน หน่วยงาน ด้วยสภาพสังคมในปัจจุบัน การบริหารราชการแผ่นดิน มีความรวดเร็ว และสั่งการตรงทำให้ตำบลนาขา จำเป็นจะต้องเตรียมพร้อมรับมือเพื่อขับเคลื่อนสังคมสูงวัยต่อไป

ตำบลแม่แฝกใหม่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ ขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะรองรับสังคมสูงวัยในพื้นที่ ผ่านการมีส่วนร่วมของคนในตำบล : สภาองค์กรชุมชนตำบลแม่แฝกใหม่ ได้ริเริ่มขับเคลื่อนวางแผนพัฒนารองรับ สังคมผู้สูงวัยตำบล โดยนำแผนพัฒนาที่ได้ผ่านกระบวนการจัดทำแผน และสื่อสารต่อหน่วยงานและกลุ่มองค์กรในพื้นที่ ผ่านขั้นตอนกระบวนการในตำบลและเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของแกนนำกลุ่มองค์กรต่างๆ ในตำบล นำไปสู่ขั้นตอนการทำแผนพัฒนาสังคมผู้สูงวัยตำบล

ตำบลสง่าบ้าน อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ ขับเคลื่อนการรองรับสังคมสูงวัยในพื้นที่ดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long term care) : สภาองค์กรชุมชนตำบลสง่าบ้าน ได้ดำเนินการจัดทำแผนการขับเคลื่อนงานสังคมสูงวัยใน 4 มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และสังคม โดยมีหน่วยงานร่วมจัดกิจกรรมตามแผน เพื่อดูแลและพัฒนาผู้สูงอายุในตำบล และได้มีการขับเคลื่อนงานในพื้นที่และเกิดผลสำเร็จรูปธรรมที่เห็นได้ชัดเจน

สภาองค์กรชุมชนตำบลย่านยาว ร่วมสร้างสังคมสูงวัยแบบมีส่วนร่วม : สภาองค์กรชุมชนตำบลย่านยาว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ได้ดำเนินการต่างๆ ตามภารกิจมาตรา 21 ของสภาองค์กรชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สิน และการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชน โดยเสนอให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ส่งเสริมการจ้างงานให้กับผู้สูงอายุทั้งในหน่วยงาน หรืองานในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจระดับตำบล และส่งเสริมให้มีการจ้างงานในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

สภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งคลีร่วมสร้างชุมชนน่าอยู่ สู่การรองรับสังคมสูงวัย : สภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งคลี อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ได้จัดประชุมหารือเพื่อหาแนวทางการแก้ไขสภาพแวดล้อมในพื้นที่ การสร้างชุมชนน่าอยู่และใส่ใจสุขภาพผู้สูงอายุ ร่วมกันขับเคลื่อนสังคมสูงวัยผ่านกลไกคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ เพื่อสร้างการเรียนรู้ ค้นหาแนวทางการพัฒนาระบบและนโยบายสาธารณะรองรับสังคมสูงวัยในระดับพื้นที่ตำบลทุ่งคลีร่วมกับ รพ.สต. และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตของตำบลทุ่งคลี และเสนอต่อหน่วยงานโดยตรง ใน 3 มิติ ได้แก่ มิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติสิ่งแวดล้อม

สภาองค์กรชุมชนตำบลทางเกวียน อ.แก่ง จ.ระยอง ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พื้นที่พระบนิเวศ : สภาองค์กรชุมชนตำบลทางเกวียน ได้มีการเปิดเวทีพูดคุยปรึกษาหารือ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจากการท่องเที่ยว สามารถเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชนได้มากขึ้น ตลอดจนให้มีการเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ และเครือข่ายองค์กรภายนอกหนุนเสริมการท่องเที่ยว การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวโดยชุมชน

สภาองค์กรชุมชนตำบลบางขนาก อ.บางน้ำเปรี้ยว จ.ฉะเชิงเทรา ส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัย พื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร : สภาองค์กรชุมชนตำบลบางขนาก ได้ร่วมมือจากทุกภาคส่วนของตำบล ได้แก่ ฝ่ายบริหารระดับตำบล ผู้นำชุมชน นักวิชาการ และประชากรทุกคนที่อาศัยในตำบลบางขนาก ในการที่จะสร้างความเข้าใจและถ่ายทอดองค์ความรู้ ตลอดจนการกำหนดแนวทางร่วมสร้าง “ต้นแบบ” เพื่อส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัย ใส่ใจต่อสุขภาพผู้บริโภค ให้มีพืชปลอดสารพิษไว้บริโภคตลอดไป

3.3 การสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน

เป็นการสร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงของคนในชุมชน ให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งในรูปของสิ่งของ เงินทุน และการช่วยเหลือเกื้อกูล เกี่ยวพันวิถีชีวิตตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย ซึ่งเป็นระบบการช่วยเหลือเกื้อกูลของคนในท้องถิ่นที่มีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย ก่อให้เกิดรายได้ ลดรายจ่าย นำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน เป็นการจัดสวัสดิการชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชนบนพื้นฐาน “ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี” ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่แต่ละชุมชนเป็นฐานในการจัดสวัสดิการให้ครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนตาย บนฐานของการช่วยเหลือเกื้อกูลกันและสร้างพลังในการพึ่งตนเอง สร้างความร่วมมือกับภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนให้เกิดการจัดสวัสดิการอย่างต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์สวัสดิการชุมชน พ.ศ. 2561-2565

การสนับสนุนสวัสดิการชุมชนขับเคลื่อนงานภายใต้ ยุทธศาสตร์สวัสดิการชุมชน พ.ศ. 2561-2565

วิสัยทัศน์ : “สวัสดิการชุมชนสร้างโอกาสและความเสมอภาค เพื่อสังคมสันติสุขอย่างยั่งยืน”

- พันธกิจ**
1. พัฒนาศักยภาพและความสามารถของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลให้เป็นกลไกกลางการจัดสวัสดิการชุมชนในพื้นที่
  2. พัฒนาสวัสดิการชุมชนให้เป็นระบบสวัสดิการสังคมของประเทศ

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	โครงการ
1. การเสริมสร้างบทบาทและความสามารถกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นกลไกการจัดสวัสดิการในพื้นที่	1) ปรณรงค้อดุมการณั “สวัสดิการชุมชน ให้อ่างมค้คุณค้ารบออย่างมค้ค้ค้ครึ” 2) พัฒนามาตรฐานและตัวชี้วัดสวัสดิการชุมชน 3) พัฒนาระบบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ดี มีธรรมาภิบาล	1) พัฒนาค้ภพภกรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน 2) พัฒนามาตรฐาน ตัวชี้วัด และการรับรองกองทุนสวัสดิการชุมชน 3) รางวัลสวัสดิการชุมชนต้นแบบ
2. การพัฒนาค้ภพภกรมการชว้สวัสดิการชุมชนในการขับเคลื่อนงาน	1) เชื่อมโยงและพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล เป็นเครือข่ายสวัสดิการชุมชนระดับจังหวัด 2) เชื่อมโยงงานสวัสดิการชุมชนกับยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้าน อื่นๆของชวบนองคร้ชุมชนและนโยบายรัฐ 3) พัฒนาค้ภพภกรมการชว้สวัสดิการชุมชน 4) ขยายการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล	1) พัฒนาค้ภพภกรมการชว้สวัสดิการชุมชนจังหวัด 2) สมัชชว้สวัสดิการชุมชนภาค/จังหวัด 3) จังหวัดน้าร่องยุทธศาสตร์สวัสดิการชุมชนระดับจังหวัด
3. การพัฒนาระบบข้อมูล องค์ความรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้สวัสดิการชุมชน	1) พัฒนาระบบข้อมูลและ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการบริหารจัดการกองทุน 2) พัฒนาระบบการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้สวัสดิการชุมชน 3) ยกกระดับความรู้สวัสดิการชุมชนจากการปฏิบัติสู่วิชาการและสากล	1) พัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน 2) อบรมเชิงปฏิบัติการนักจัดการความรู้สวัสดิการชุมชน 3) วิจัยเพื่อกำหนดนวัตกรรมสวัสดิการสังคมไทย ซึ่งเป็น โครงการร่วมในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4
4. การพัฒนานโยบายสวัสดิการชุมชนให้เป็นระบบสวัสดิการสังคมของประเทศ	1) เชื่อมโยงสวัสดิการชุมชนกับแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม 2) พัฒนาสวัสดิการชุมชนเป็นนโยบายผ่านพรรคการเมือง ฝ่ายนิติบัญญัติ และรัฐบาล 3) การสื่อสารสังคม	1) พัฒนานโยบายและกฎหมายสวัสดิการชุมชน/สวัสดิการสังคม 2) สื่อสารเพื่อพัฒนานโยบาย

ผลการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนปี 2562 ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาสวัสดิการชุมชน

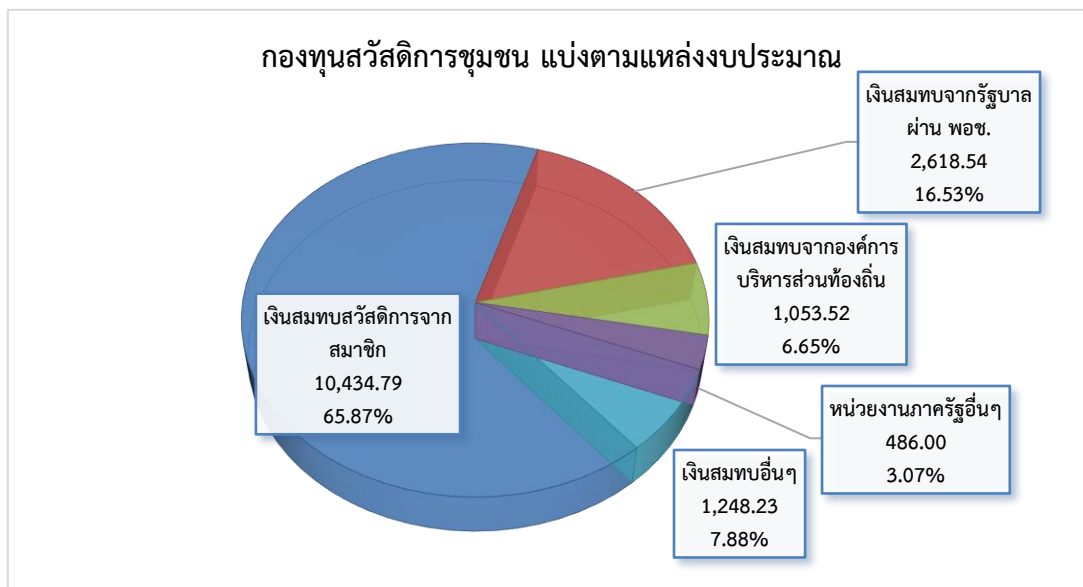
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างบทบาทและความสามารถกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นกลไกการจัดสวัสดิการในพื้นที่

1.1 ภาพรวมกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล ปีงบประมาณ 2562 (ณ 30 กันยายน 2562)

การส่งเสริมการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนนับตั้งแต่ปี 2548 จนถึงเดือนกันยายน 2562 มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล/เมืองไปแล้ว 6,001 กองทุน มีจำนวนสมาชิกกองทุนทั้งหมด 6,003,969 รายมีเงินกองทุนรวมกว่า 15,841.09 ล้านบาท

ภาค	จำนวน อปท. ทั้งหมด	จำนวน กองทุน (%)	จำนวนหมู่บ้าน		ปี 2562 (สะสม)		จำนวน คณะกรรมการ (คน)
			ทั้งหมด	เข้าร่วม (%)	จำนวน สมาชิก(คน)	จำนวนเงินกองทุน ของชุมชน (บาท)	
ภาคเหนือ	1,471	1,145 (77.84)	10,649	10,301 (95.59)	1,225,798	2,960,477,665.12	12,355
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2,947	2,186 (74.18)	21,450	19,646 (98.11)	2,255,599	5,418,469,865.80	18,048
ภาคใต้	1,176	1,103 (93.79)	8,386	8,169 (94.97)	1,248,289	3,119,841,493.79	16,126

ภาค	จำนวน อปท. ทั้งหมด	จำนวน กองทุน (%)	จำนวนหมู่บ้าน		ปี 2562 (สะสม)		จำนวน คณะกรรมการ (คน)
			ทั้งหมด	เข้าร่วม (%)	จำนวน สมาชิก(คน)	จำนวนเงินกองทุน ของชุมชน (บาท)	
ภาคกลางและตะวันตก	1,449	915 (63.15)	8,075	7,207 (69.72)	626,982	2,337,257,264.50	13,125
ภาคกรุงเทพฯและ ปริมณฑลและตะวันออก	782	652 (83.38)	48,565	6,629 (12.54)	647,301	2,005,039,525.79	7,253
รวม	7,825	6,001 (76.69)	97,125	51,952 (53.49)	6,003,969	15,841,085,815.00	66,907

ตารางแสดงที่มาของเงินสมทบกองทุน

ลำดับ	ที่มาของเงินกองทุน	จำนวน(บาท)	ร้อยละ
1	เงินสมทบสวัสดิการจากสมาชิก	10,434.79	65.87
2	เงินสมทบจากรัฐบาลผ่านสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)	2,618.54	16.53
3	เงินสมทบจากองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น (อบต./เทศบาล/อบจ.)	1,053.52	6.65
4	เงินสมทบจากหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ (ที่นอกเหนือจากการสมทบที่ผ่าน พอช.)	486.00	3.07
5	เงินจากแหล่งอื่นๆ เช่น ภาคเอกชน เงินบริจาค ฯลฯ	1,248.23	7.88
	รวมทั้งหมด	15,841.08	

กองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถจัดสวัสดิการพื้นฐานแก่สมาชิกโดยครอบคลุมทุกช่วงชีวิตคือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ผู้ด้อยโอกาส จัดสวัสดิการชุมชนครอบคลุมได้มากกว่า 15 ประเภท อาทิ สวัสดิการรับขวัญเด็กแรกเกิด อุปกรณ์การเรียนของนักเรียน จ่ายกรณีเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาล บำนาญผู้สูงอายุ สวัสดิการเสียชีวิตจัดงานศพ สวัสดิการผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ทุนประกอบอาชีพ ภัยพิบัติ ฯลฯ แม้จำนวนเงินการจ่ายให้แก่สมาชิกจะไม่มากนักตามสถานะการเงินแต่ละกองทุน แต่สวัสดิการที่ได้รับ เช่น การที่ตัวแทนกองทุนได้ไปเยี่ยมไข้หรือเป็นเจ้าภาพงานศพทำให้เกิดความภาคภูมิใจมีคุณค่าทางจิตใจ ทั้งนี้จากข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 มีผู้ได้รับสวัสดิการตรงประมาณ 1,971,573 ราย เงินจ่ายสวัสดิการรวม 2,060.80 ล้านบาท

ในส่วนของจำนวนผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน จำแนกเป็นบุคคลทั่วไปในวัยทำงาน 2,754,537 ราย ผู้สูงอายุ 1,638,793 ราย เด็กและเยาวชน 765,844 ราย ผู้ด้อยโอกาส 154,903 ราย

การสมทบงบกองทุนสวัสดิการชุมชนจากรัฐบาลผ่านสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ปีงบประมาณ 2562 เกิดการสมทบงบกองทุนสวัสดิการชุมชน 1,507 กองทุน สมาชิกได้รับการสมทบ 1,291,890 คน งบสมทบกองทุนสวัสดิการรวม 377.55 ล้านบาท

ภาค	จน.กองทุนที่ได้รับการสมทบ งบประมาณ (กองทุน)	สมาชิกได้รับการสมทบ (คน)	งบประมาณสมทบ (บาท)
เหนือ	202	195,751	42,161,041.00
อีสาน	440	421,557	130,201,446.00
ใต้	412	321,410	99,683,292.00
กลางตะวันตก	274	185,185	55,022,990.00
กทม.ตะวันออก	179	167,987	50,479,545.00
รวม	1,507	1,291,890	377,548,314.00

การสอบทานและพัฒนากองทุนสวัสดิการ

การสอบทานสวัสดิการชุมชนเพื่อนำสู่การออกแบบพัฒนาระดับกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยมีกรอบแบบฟอร์มการสอบทานให้สั้นกระชับ เข้าใจง่าย สอดคล้องกับหลักการแนวทางการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนมากขึ้น และดำเนินการโดยใช้วิธีการบันทึกผลการสอบทานผ่านแบบสอบถาม Online Google Forms แบบสอบทานกองทุนสวัสดิการชุมชน ปี 2562 เป็นเครื่องมือสำหรับคณะทำงานเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนจังหวัดในการสอบทานและประเมินคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชนแต่ละแห่งและภาพรวมของจังหวัด เพื่อวางแผนพัฒนาคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล และสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนจังหวัด ประกอบด้วย

- 1) ข้อมูลเบื้องต้น
- 2) ข้อมูลทั่วไปของกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ณ 31 มีนาคม 2562
- 3) ประเด็นสอบทาน ประกอบด้วย 11 ด้าน (1) สถานะการดำเนินงานของกองทุน (2) สมาชิกกองทุน (3) คณะกรรมการกองทุน (4) ระเบียบกองทุน (5) การบัญชี (6) การเงินและทรัพย์สิน (7) สวัสดิการที่จัดให้กับสมาชิก (8) ระบบข้อมูล (9) การมีส่วนร่วมและการสร้างการรับรู้ต่อสาธารณะ (10) การพัฒนากองทุน (11) การเชื่อมโยงกองทุนกับประเด็นงานพัฒนา/หน่วยงานอื่นๆ

สรุปผลการสอบทาน

ภาค	ระดับดีมาก (A)		ระดับดี (B)		ระดับปานกลาง (C)		ระดับน้อย (D)		จำนวนกองทุนที่ได้รับการสอบทาน	จำนวนกองทุนทั้งหมด (ณ 15 ธ.ค. 2562)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ภาคเหนือ	391	40.14	175	17.97	153	15.71	255	26.18	974 (85.24%)	1,143
ภาคใต้	170	30.69	112	20.22	101	18.23	171	30.87	554 (50.23%)	1,103
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	412	43.41	183	19.28	127	13.38	227	23.92	949 (43.47%)	2,183
ภาคกลางและตะวันตก	83	37.22	59	26.46	45	20.18	36	16.14	223 (24.34%)	916
ภาคกทม.ปริมณฑลและตะวันออก	30	63.83	7	14.89	5	10.64	5	10.64	47 (7.21%)	652
รวม	1,086	39.53	536	19.51	431	15.69	694	25.26	2,747 (45.81%)	5,997

คำอธิบาย >> การวัดผลจากการสอบทาน เป็นการวัดผล “องค์ประกอบของการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ดี 11 ด้าน” จำนวน 55 ข้อ ได้แก่

- ระดับดีมาก (A) คือ มีองค์ประกอบของการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ดี “สูงมาก” (ร้อยละ 80-100)
- ระดับดี (B) คือ มีองค์ประกอบของการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ดี “สูง” (ร้อยละ 70-79)
- ระดับปานกลาง (C) คือ มีองค์ประกอบของการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ดี “ปานกลาง” (ร้อยละ 60-69)
- ระดับน้อย (D) คือ มีองค์ประกอบของการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ดี “น้อย” (ไม่ถึงร้อยละ 60)

จากกองทุนสวัสดิการชุมชนทั้งหมด 5,997 กองทุน (ณ 15 ธันวาคม 2562) มีการสอบทานกองทุนสวัสดิการชุมชนจำนวน 2,747 กองทุน คิดเป็นร้อยละ 45.81 ของกองทุนทั่วประเทศ สามารถจำแนกเป็นระดับดีมาก (A) จำนวน 1,086 กองทุน คิดเป็นร้อยละ 39.53 ระดับดี (B) จำนวน 536 กองทุน คิดเป็นร้อยละ 17.97 ระดับปานกลาง (C) จำนวน 431 กองทุน คิดเป็นร้อยละ 15.69 และระดับน้อย (D) จำนวน 694 กองทุน คิดเป็นร้อยละ 25.26

ระดับคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชนเข้มแข็ง เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชนทั้งด้านระบบการบริหารจัดการ บทบาทของคณะกรรมการ สมาชิกกองทุน รูปแบบการจัดสวัสดิการที่ดี ตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนให้กองทุนสวัสดิการมีความเข้มแข็งสามารถเชื่อมโยงการทำงานและการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีต่างๆ ได้ โดยกำหนดเกณฑ์การวัดระดับคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชนเข้มแข็ง ดังนี้

ประเด็นการวัด	เกณฑ์การวัดผล	
	กองทุนมาตรฐาน	กองทุนต้นแบบ
ระบบการบริหารที่เข้มแข็ง มีระบบบัญชี/ระบบการเงินที่ดี	● มีการบันทึกและจัดเก็บเอกสารบัญชีรับ - จ่าย ถูกต้อง ครบถ้วนและ เป็นปัจจุบัน สามารถตรวจสอบได้ ● ออกรายงานสถานะการเงินประจำเดือนได้ การเงินได้ ● จัดทำงบการเงินประจำปีได้	● มีเงินกองทุนเพิ่มขึ้นทุกปี ● สถานะการเงินมีสภาพคล่องและเติบโต ● มีระบบการวิเคราะห์สถานะการเงินกองทุนล่วงหน้า 3 ปี
ระบบข้อมูล	● มีการบันทึกและจัดเก็บ ข้อมูลสมาชิก ประชากร และผู้ด้อยโอกาสในพื้นที่ ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน	● มีระบบข้อมูลสมาชิก /ข้อมูลการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการรัฐ ของกลุ่มเป้าหมายต่างๆในท้องถิ่น พร้อมวิเคราะห์
ระเบียบ / ข้อบังคับ	● มีระเบียบที่มาจากการเห็นชอบของสมาชิก เป็นลายลักษณ์อักษร ที่ประกาศให้สมาชิกทราบ ● ทั้งกรรมการและสมาชิกมีการปฏิบัติให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของระเบียบ	● มีการทบทวน ปรับปรุงระเบียบให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องเป็นประจำสม่ำเสมอ
ระบบการเปิดเผยข้อมูลและการรายงานผล	● มีการรายงานผลการดำเนินงานที่สำคัญในที่ประชุมใหญ่เป็นประจำทุกปี ● มีการติดประกาศข้อมูลข่าวสาร รายงานสถานะกองทุนที่เป็นปัจจุบัน ณ ที่ทำการกองทุน	● มีการเปิดเผยข้อมูลผลการดำเนินงานต่อสมาชิกทุกหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจต่อสังคม
มีระบบการสอบทาน	● มีกรรมการตรวจสอบภายในกองทุนฯที่มาจากการเลือกของสมาชิก ● มีการตรวจสอบและรายงานผลการตรวจสอบต่อที่ประชุมประจำปี ● ได้รับการรับรองการสอบทานจากกลไกที่เกี่ยวข้องทุกปี	● มีการสอบทานประสิทธิภาพประสิทธิผลการดำเนินงานและมีการปรับปรุงจัดทำแผนพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตามผลการสอบทาน

ประเด็นการวัด	เกณฑ์การวัดผล	
	กองทุนมาตรฐาน	กองทุนต้นแบบ
คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการเข้มแข็ง ที่มาของคณะกรรมการ / องค์ประกอบ	● มีกรรมการบริหารที่มาจากคัดเลือกของสมาชิกในที่ประชุมประจำปี ● กรรมการกองทุนฯ มีการแบ่งบทบาทภารกิจหน้าที่ชัดเจน ● กรรมการมีความรู้ความสามารถที่หลากหลายกระจายจากทุกชุมชน/หมู่บ้าน	● กรรมการมีการกระจายบทบาทและทำงานร่วมกันเป็นทีม ● กรรมการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการบริหารดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน
การจัดการบริหารกองทุน	● มีการประชุมคณะกรรมการ บันทึกรายงานการประชุมและจัดเก็บรายงานการประชุมอย่างเป็นระบบเพื่อบริหารกองทุนให้มีประสิทธิภาพทันสถานการณ์ เป็นประจำทุกเดือน ● จัดทำแผนการพัฒนากองทุนประจำปี	● กรรมการมีการร่วมกันออกแบบการแก้ไขปัญหาและผลักดันทางนโยบายได้ ● มีการจัดทำแผนการพัฒนาสวัสดิการชุมชนและแผนพัฒนาสังคมระดับท้องถิ่นได้ ● สามารถสังเคราะห์สรุปบทเรียนการบริหารกองทุนได้
การมีส่วนร่วมสมาชิกที่ดี ความครอบคลุม / ความหลากหลาย เพศ วัย (พื้นที่)	● มีการกระจายสมาชิกเชิงพื้นที่ และความหลากหลายกลุ่มคนเพศวัย ● สมาชิกร่วมสมทบเงินต่อเนื่อง ● มีการเพิ่มขึ้นของสมาชิกต่อเนื่องทุกปี	● มีการเพิ่มขึ้นของสมาชิกต่อเนื่อง ครอบคลุมมากกว่า 60% ของกลุ่มเป้าหมายหรือ/มากกว่า 10% ของจำนวนสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน ● มีการอบรมสมาชิก / กิจกรรมที่ต่อยอดคุณธรรมเป็นประจำ
การมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบ	● สมาชิกส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุมสามัญประจำปี และมีส่วนร่วมในการเลือกกรรมการ เห็นชอบข้อบังคับ /ระเบียบ/แผนการพัฒนากองทุนและการแก้ไขปัญหาสำคัญของกองทุน	● สมาชิกมีกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือเกื้อกูลกันของสมาชิก ประชาชนในพื้นที่และผู้ด้อยโอกาส
ศักยภาพการจัดสวัสดิการของกองทุนที่เหมาะสม สวัสดิการที่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่	● มีการจัดสวัสดิการได้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และครอบคลุมกลุ่มคนทุกเพศวัย อย่างน้อย 3 เรื่อง	● มีการจัดสวัสดิการที่หลากหลายครอบคลุมในการดูแลคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่
มีสวัสดิการที่สอดคล้องกับระเบียบ	● กองทุนดำเนินงานได้ตามข้อบังคับ/ระเบียบที่กำหนด ● ไม่มีสวัสดิการที่มีความเสี่ยงต่อการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน	● คนที่อยู่ในภาวะยากลำบาก ได้รับการดูแลคุ้มครองจากระบบสวัสดิการชุมชน
การจัดความสัมพันธ์กับภาคส่วนอื่นๆ ในสังคม การบูรณาการ/เชื่อมโยง/ร่วมมืองานสวัสดิการกับงานพัฒนา อื่น ๆ	● การดำเนินงานของกองทุนมีการประสานความร่วมมือกับองค์กรชุมชนอื่น ๆ ในพื้นที่ทั้งสภาองค์กรชุมชนและเครือข่ายอื่น ● กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการร่วมพัฒนาแผนพัฒนาตำบลด้านสังคม	● กองทุนสวัสดิการเป็นกลไกกลางในการจัดระบบสวัสดิการชุมชนของประชาชนในพื้นที่
การได้รับการสนับสนุนจากภาคีการพัฒนาอื่น ๆ	● กองทุนฯ ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานจากองค์กรส่วนท้องถิ่น/ องค์กรอื่น ๆ ในพื้นที่	● กองทุนฯ สามารถมีระบบ/โครงการความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่/ระดับจังหวัด/ภาค
ยกระดับการทำงานจากการปฏิบัติ สู่นโยบาย/ยุทธศาสตร์	● เข้าร่วมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและสวัสดิการชุมชนระดับท้องถิ่น/อำเภอ/จังหวัด/กลุ่มจังหวัด ● เข้าร่วมกิจกรรมการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนระดับจังหวัดเช่น สมัชชา/แผนยุทธศาสตร์	● กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นแกนนำ/ศูนย์การเรียนรู้การจัดสวัสดิการชุมชนในระดับจังหวัด/ภาค ● มีการเชื่อมโยงสังเคราะห์องค์ความรู้จากการปฏิบัติไปสู่นโยบาย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายสวัสดิการชุมชนในการขับเคลื่อนงาน

เป็นการพัฒนาคณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนระดับจังหวัด ผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับจังหวัด รวมไปถึงกองทุนสวัสดิการชุมชนทั้ง 5 ภาค 76 จังหวัด โดยมีการแบ่งกลุ่มรายจังหวัดเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ในกองทุนและประเมินคณะกรรมการสวัสดิการชุมชนจังหวัดฯ และข้อเสนอต่อการพัฒนารายจังหวัด เพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับจังหวัด มีจำนวนผู้เข้าร่วมทั้ง 5 ภาครวมทั้งสิ้น 840 คน ซึ่งจากการประชุมก่อให้เกิดแผนปฏิบัติการรายจังหวัดที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาสวัสดิการชุมชน แผนพัฒนาศักยภาพคนทำงานกองทุนสวัสดิการระดับตำบลและจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนากองทุนสู่ความเป็นองค์กรกลางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน การพัฒนาและจัดการฐานข้อมูลทางสังคม พัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนแบบครบวงจรที่สอดคล้องกับแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบข้อมูล องค์กรความรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้สวัสดิการชุมชน

❖ โครงการมอบรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิด ศาสตราจารย์ ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน”

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ร่วมกับวิทยาลัยพัฒนาศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มูลนิธิมั่นพัฒนา มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ คณะอนุกรรมการส่งเสริมกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับประเทศ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) เครือข่ายสวัสดิการชุมชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดทำโครงการมอบรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิด ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” เพื่อยกย่อง เชิดชู องค์กร/กองทุนสวัสดิการชุมชนที่ดำเนินงานช่วยเหลือ ดูแลคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนอย่างโดดเด่นในด้านต่าง ๆ

ในปี 2562 มีกองทุนสวัสดิการชุมชนทั่วประเทศเข้ารับการคัดเลือก จำนวน 43 กองทุน โดยมีกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีผลงานดีเด่นในแต่ละด้าน รวม 9 กองทุน ได้รับรางวัล “ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ณ ธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2562 ดังนี้

ประเภทรางวัล	กองทุนที่ได้รับรางวัล
ประเภทที่ 1 ด้านการสร้างครอบครัวอบอุ่น (ทุกช่วงวัยและเพศสภาพ) ให้มีคุณภาพชีวิตและคุณค่าในสังคม	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกกลาง อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
ประเภทที่ 2 ด้านการเสริมสร้างสุขภาพ การรักษา ดูแล ป้องกัน สุขภาวะในชุมชน	กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลหาดท่าเสา จังหวัดชัยนาท

ประเภทรางวัล	กองทุนที่ได้รับรางวัล
ประเภทที่ 3 ด้านการพัฒนาเด็กเยาวชนและการเรียนรู้ เพื่อเติบโตเป็นคนดี และมีคุณภาพชีวิต	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลตำหนักธรรม จังหวัดแพร่
ประเภทที่ 4 ด้านการพัฒนาอาชีพ ทั้งในระดับครัวเรือน กลุ่ม และชุมชน และการแก้ปัญหาหนี้สิน	กองทุนสวัสดิการภาคประชาชน (สัจจะวันละ 1 บาท) ตำบลธมณีย์ จังหวัดพังงา
ประเภทที่ 5 ด้านการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์พลังงาน การจัดการขยะการจัดการและฟื้นฟูภัยพิบัติ	กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลศรีถ้อย จังหวัดพะเยา
ประเภทที่ 6 ด้านการจัดการ/จัดสรรที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัย พอเพียงต่อการดำรงชีพ	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองหินปูน จังหวัดสระแก้ว
ประเภทที่ 7 ด้านการบริหารจัดการกองทุนที่ดี และมีธรรมาภิบาลเพื่อแก้ไขปัญหาของสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ	กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประเภทที่ 8 ด้านผลงานการจัดสวัสดิการชุมชนแบบองค์รวมหลายมิติ สามารถเชื่อมโยง/บูรณาการทรัพยากรจากหลากหลายแหล่งเพื่อแก้ไขปัญหาของสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลริมกก จังหวัดเชียงราย
ประเภทที่ 9 ด้านการฟื้นฟูระบบคุณค่าทางวัฒนธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกลุ่ม และภาคี นำไปสู่การแก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น และสังคม	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

❖ โครงการประมวลผลลัพธ์กองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนและมูลนิธิสร้างสุขชุมชน เพื่อศึกษาการดำเนินงาน ผลผลิต ผลลัพธ์ และการส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมของการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนและสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ตลอดจนค้นหาปัจจัย วิธีการ และความสามารถที่พัฒนาขึ้นที่กองทุนสวัสดิการชุมชนแต่ละแห่งใช้เป็นเครื่องมือดำเนินงานจนนำไปสู่ความสำเร็จ และศึกษาความเป็นไปได้ของการพัฒนาและยกระดับกองทุนสวัสดิการชุมชนให้เป็นกลไกที่มั่นคงและยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจและสังคมรากฐานรวมถึงศึกษาองค์ความรู้ของกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยกำหนดพื้นที่ 5 ภาค 10 จังหวัด 10 กองทุนเป็นพื้นที่ตัวอย่าง จากการศึกษา พบว่า กองทุนสวัสดิการชุมชนทั้ง 10 แห่ง มีการพึ่งพาตนเองของสมาชิกโดยกระบวนการรวมเป็นกลุ่มเป็นองค์กรเพื่อการจัดการตนเอง กองทุนหลายแห่งได้เริ่มงานสร้างรายได้สมทบซึ่งเป็นการสะท้อนถึงการพึ่งพาตนเองที่เข้มข้น ด้านการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน สามารถนำเอาความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มของสมาชิกไปจัดการแก้ไขปัญหาสังคมในระดับชุมชนที่มากกว่าการตั้งรับจากปัญหาที่เกิดขึ้นสู่การลดเงื่อนไข อันจะนำไปสู่การลดปัญหาของสมาชิกและชุมชน เช่น การรณรงค์ให้ความรู้กับสมาชิกเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนานโยบายสวัสดิการชุมชนให้เป็นระบบสวัสดิการสังคมของประเทศ

★ การขับเคลื่อน พ.ร.บ.สวัสดิการชุมชน โดยเครือข่ายสวัสดิการชุมชนผลักดัน (ร่าง) พ.ร.บ. ส่งเสริมระบบสวัสดิการชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของกองทุนสวัสดิการชุมชน

★ (ร่าง) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ผู้แทนเครือข่ายสวัสดิการชุมชน 77 จังหวัด ทำหนังสือเพื่อยื่นอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขอความอนุเคราะห์ผลักดันให้มีระเบียบกระทรวงมหาดไทย เพื่อสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาเบื้องต้นของคณะกรรมการร่างกฎหมายของมหาดไทย และอยู่ระหว่างการลงนามของ รมต.ว่าการกระทรวงมหาดไทย

★ **สวัสดิการชุมชนกับการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะรองรับสังคมสูงวัย** เป็นการประสานความร่วมมือกับสำนักงานประสานการสนับสนุนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพรองรับสังคมสูงวัย (สปสว.) ดำเนินการใน “โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะรองรับสังคมสูงวัยในระดับพื้นที่” เพื่อสนับสนุนการพัฒนาและขับเคลื่อนให้เกิดผลทางรูปธรรมในระดับพื้นที่และเกิดการพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อรองรับสังคมสูงวัยในด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ประกอบกับการดำเนินกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลและการพัฒนาข้อเสนอสู่แผนพัฒนาตำบลหรือในระดับท้องถิ่นต่อการวางแผนหรือปฏิบัติการขับเคลื่อนงานรองรับระบบสังคมสูงวัย

4 การพัฒนากระบวนการจัดการและคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ	เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ และฟื้นฟูแก้ไขปัญหาสินเชื่อผิดนัด อันเป็นแผนงานสำคัญที่จะส่งต่อสถานะเงินทุนของสถาบันฯ ในการชำระสินเชื่อขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ โดยสนับสนุนกลไกการบริหารและพัฒนากระบวนการสินเชื่อ สอบทานและพัฒนาองค์กรผู้ใช้สินเชื่อระดับพื้นที่ เสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ และสนับสนุนการฟื้นฟูแก้ไขปัญหาสินเชื่อผิดนัด

จากการสรุปบทเรียนการทำงานด้านการติดตามพัฒนาองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ได้เกิดการกำหนดเกณฑ์ความเข้มแข็งขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ มาตรการในการดำเนินการพัฒนาองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ แผนปฏิบัติการในการพัฒนาและติดตามองค์กรผู้ใช้สินเชื่อในปี 2562 รวมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ของ ระดับพื้นที่ ระดับภาค และส่วนกลาง ในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้สินเชื่อในปีงบประมาณ 2562 โดยได้ประมวลผลเกณฑ์การจัดชั้นความเข้มแข็งและมาตรการในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ และกำหนดเป็นเกณฑ์กลาง แบ่งเป็น 3 ระดับ ซึ่งจากการกำหนดเกณฑ์กลาง ทำให้สามารถจัดลำดับความเข้มแข็งและมาตรการในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้สินเชื่อได้เหมาะสมและสอดคล้องกับคุณภาพขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ดังนี้

- ระดับ A องค์กรผู้ใช้สินเชื่อมีความเข้มแข็งดีมาก
- ระดับ B องค์กรผู้ใช้สินเชื่อมีความเข้มแข็งปานกลาง
- ระดับ C องค์กรผู้ใช้สินเชื่อมีความเข้มแข็งพอใช้/ต้องปรับปรุง

สำนักงานภาค/ส่วนงาน	จำนวนรวมทั้งสิ้น	จำนวนองค์กรที่ทบทวนตามเกณฑ์ความเข้มแข็งขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ		
		ระดับ A	ระดับ B	ระดับ C
● เหนือ	45	-	27	18
● ตะวันออกเฉียงเหนือ	72	16	27	29
● ใต้	51	19	16	16
● กลางและตะวันตก	75	36	24	15
● กรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออก	152	67	42	43
● ศปก.ที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง	49 (30 องค์กร)	19	18	12
รวม	444	157	154	133

จากการประเมินคุณภาพขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อตามเกณฑ์มาตรฐาน นำสู่การจัดทำแผนการพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ โดยประสานความร่วมมือกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดอบรมให้กับองค์กรผู้ใช้สินเชื่อทั้งในส่วนกลางและระดับพื้นที่ ผลจากการอบรมพัฒนาระบบบริหารจัดการและคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ก่อให้เกิดการพัฒนาด้านมาตรฐานระบบบริหารจัดการที่ดีขององค์กรชุมชน โดยพัฒนาความรู้

ความสามารถและทักษะการบริหารจัดการที่ดีให้แก่สหกรณ์ผู้ใช้นสินเชื่อในโครงการบ้านมั่นคง เกิดความเข้าใจเรื่องระบบบัญชีสหกรณ์ (กฎหมาย ระเบียบ การจัดทำเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี และการบันทึกบัญชีของสหกรณ์) ตามระดับหลักสูตรที่ได้รับการอบรมและสามารถนำไปใช้บริหารจัดการสหกรณ์

การเปลี่ยนแปลงขององค์กรผู้ใช้นสินเชื่อที่ได้รับการพัฒนา จากการติดตามผลการเปลี่ยนแปลงขององค์กรผู้ใช้นสินเชื่อที่ได้รับการพัฒนา โดยองค์กรผู้ใช้นสินเชื่อสามารถจัดทำบัญชีและงบการเงินได้ตามมาตรฐานจำนวน 235 องค์กร สรุปผลการเปลี่ยน ดังนี้

สำนักงานภาค	จำนวนสหกรณ์	จัดทำงบแสดงฐานะการเงิน			คงเหลือ
		ระดับ A	ระดับ B	ระดับ C	
เหนือ	41	21	10	3	7
ตะวันออกเฉียงเหนือ	47	30	4	5	8
ใต้	47	16	7	9	15
กลางและตะวันตก	73	31	3	16	23
กรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออก	123	49	12	14	48
ศูนย์ปฏิบัติการที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง	25	3	-	1	21
สำนักบ้านมั่นคง (สลัม 4 ภาค)	13	-	1	-	12
รวม	369	150	37	48	134
	รวม	235			

จากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ก่อนที่จะจัดให้มีการอบรมบัญชีสหกรณ์นั้น มีบางสหกรณ์ที่ไม่สามารถจัดทำงบการเงินให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและรับรองตามปีบัญชีของสหกรณ์ต่อเนื่องหลายปี ภายหลังจากผู้เข้าร่วมอบรมโครงการ “สร้างความเข้มแข็งให้สหกรณ์จัดทำบัญชีและงบการเงินได้” ทำให้สหกรณ์สามารถบันทึกบัญชีเป็นปัจจุบันและนำส่งงบการเงินให้กับผู้สอบบัญชีได้ โดยจัดระดับเป็น 3 ระดับคือ

- ระดับ A สหกรณ์ที่บันทึกบัญชีเป็นปัจจุบันและผู้สอบบัญชีรับรองงบการเงินของสหกรณ์เรียบร้อยแล้ว (สหกรณ์ที่มีรอบปีบัญชีถึงเดือนสิงหาคม 2562 และสหกรณ์ที่ยังไม่ถึงรอบการปิดบัญชี คือมี รอบปีบัญชีระหว่างเดือนกันยายน - ธันวาคม 2562) รวมจำนวน 150 องค์กร
- ระดับ B สหกรณ์ที่บันทึกบัญชีเป็นปัจจุบันที่มีรอบการปิดบัญชีถึงเดือนมีนาคม 2562 ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและรับรองงบการเงินภายใน 150 วัน รวมจำนวน 37 องค์กร
- ระดับ C สหกรณ์ที่บันทึกบัญชีไม่เป็นปัจจุบัน เนื่องจากอยู่ระหว่างการแก้ไขเอกสารหลักฐานขององค์กรผู้ใช้นสินเชื่อร่วมกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จำนวน 48 องค์กร

5	เป็นการจัดความสัมพันธ์การทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ขบวนการองค์กรชุมชน และภาคีพัฒนาในการหนุนเสริมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและการผลักดันเชิงนโยบายสาธารณะ โดยมีรูปแบบความร่วมมือในลักษณะต่างๆ ซึ่งได้มีการกำหนดบทบาท พื้นที่ ประเด็น และแผนการดำเนินงานร่วมกัน ก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือ ดังนี้
การประสานความร่วมมือและบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคีพัฒนา	

5.1 เกิดการประสานความร่วมมือกับภาคีพัฒนาระดับนานาชาติ โดยการแสวงหาความร่วมมือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานพัฒนาในพื้นที่ทั้งในมิติด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ระหว่างสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ขบวนการองค์กรชุมชน และภาคีพัฒนาระดับนานาชาติ มีผลการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้

การจัดเวทีเสวนานานาชาติ หัวข้อ Asian Partnership for Urban Poor and Inclusive City Development ในงาน Thailand Social Expo 2019 ระหว่างวันที่ 5 - 7 กรกฎาคม 2562 โดยมีผู้แทนจากประเทศกัมพูชา พม่า ศรีลังกา และ UNHABITAT เข้าร่วมนำเสนอ รูปแบบการพัฒนาที่อยู่อาศัยของแต่ละประเทศ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาที่อยู่อาศัยคนจนเมือง และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรชุมชนในประเทศไทยและองค์กรชุมชนในเอเชีย ซึ่งในการสัมมนาดังกล่าว เกิดข้อเสนอเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาจากการพัฒนาเมืองอย่างมีส่วนร่วม ได้แก่ (1) เสนอให้องค์กรสหประชาชาติมีบทบาทในการสนับสนุนให้เกิดเวทีแลกเปลี่ยนโดยเน้นย้ำเรื่องการทำงานร่วมกันกับรัฐบาล ซึ่งประเทศไทยมีกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งต้องได้รับการสนับสนุนเชิงนโยบาย (2) บทบาทของท้องถิ่นควรมีบทบาทในการตอบสนองความต้องการของชุมชน คือ ทำหน้าที่บริหารจัดการทรัพยากรของท้องถิ่น รับรู้สิทธิของชุมชนที่พึงมีทางออกการแก้ไขปัญหาของชุมชน และชุมชนต้องรู้สิทธิของชุมชนเอง ต้องมีฉันทมติร่วมของชุมชนและท้องถิ่นเพื่อความรับผิดชอบต่อชุมชน

การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการพัฒนาโดยชุมชนเป็นแกนหลัก โดยรับรองคณะผู้ศึกษาดูงานจากหน่วยงานภายนอกประเทศ ได้แก่

- * คณะเจ้าหน้าที่ภาครัฐจากประเทศพม่าจำนวน 12 คน ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย ที่มีชุมชนเป็นแกนหลัก ซึ่งผู้เข้าร่วมสามารถนำไปปรับใช้ตามบริบทของประเทศตน
- * นักวิชาการจากประเทศญี่ปุ่น 2 คน ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย ที่มีชุมชนเป็นแกนหลัก ซึ่งผู้เข้าร่วมสามารถนำไปปรับใช้ตามบริบทของประเทศตน
- * ผู้บริหารระดับสูงและผู้แทนราษฎรจากสาธารณรัฐเคนยาจำนวน 8 คน จากโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยคนจนเมือง สาธารณรัฐเคนยา (Kenya Informal Settlements Improvement Project) กระทรวงคมนาคม สาธารณูปโภค งานพัฒนาที่อยู่อาศัยภาคเมืองและงานโยธาธิการ ประเทศสาธารณรัฐเคนยา ศึกษาดูงานเรื่องการพัฒนาที่อยู่อาศัยตามโครงการบ้านมั่นคง และลงพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว เพื่อนำไปปรับใช้ในโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยคนจนเมือง จำนวน 14 เมืองในประเทศเคนยา เนื่องจากประเทศไทยเป็นต้นแบบใน

การพัฒนาที่อยู่อาศัยของประชาชนที่มีรายได้น้อยและนโยบายของรัฐบาลไทยที่ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยจนประสบความสำเร็จ

✳️ คณะนักศึกษาและคณาจารย์จากมหาวิทยาลัย Meiji กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น จำนวน 27 คน เยี่ยมชมโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยริมคลองลาดพร้าว ชุมชนหลังมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

✳️ คณะนักศึกษาจาก Kadambari Memorial College of Sciences and Management, School of Social Work ประเทศเนปาล จำนวน 26 คน ศึกษาการดำเนินงานโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และลงพื้นที่ศึกษาดูงานโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว ชุมชนหลังมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

 การเข้าร่วมพิจารณาคัดเลือกผู้แทนประเทศเข้ารับรางวัลผู้นำอาเซียนด้านการพัฒนาชนบท และขจัดความยากจน ประจำปี 2562 ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน เกิดการพิจารณาประเภทองค์กรที่ไม่ใช่องค์กรของรัฐ (NGOs) หรือองค์กรภาคประชาสังคม และประเภทองค์กรภาคธุรกิจ เพื่อคัดเลือกผู้แทนประเทศเข้ารับรางวัลผู้นำอาเซียนด้านการพัฒนาชนบทและขจัดความยากจน โดยมีเรื่องเพื่อพิจารณาองค์กรที่สมัครรับการคัดเลือก จำนวน 2 ประเภท ได้แก่ 1) ประเภทองค์กรที่ไม่ใช่องค์กรของรัฐ (NGOs) หรือองค์กรภาคประชาสังคม และ 2) ประเภทองค์กรภาคธุรกิจ

 การพัฒนาความรู้ความสามารถของคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนโดยศึกษาดูงานการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น การพัฒนาเมือง การพัฒนาที่อยู่อาศัยที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม การฟื้นฟูอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่น การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากโดยชุมชนท้องถิ่น และระบบการศึกษาที่เชื่อมโยงกับงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ณ มหาวิทยาลัยโคจิ และมหาวิทยาลัยรัฐอเมริกัน วิทยาเขตโอซาก้า รวมทั้งได้ศึกษาดูงานบริษัทแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและร้านค้าชุมชน

5.2 ประสานความร่วมมือกับภาคียุทธศาสตร์ในการพัฒนา

การขับเคลื่อนแผนปฏิรูปประเทศไทย 11 ด้าน โดยประสานความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้แทนจากคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ผู้แทนหน่วยงานภาคี ผู้แทนขบวนองค์กรชุมชน ผู้แทนภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนเชิงนโยบายและการปฏิรูปประเทศไทย ซึ่งได้ติดตามและรายงานความคืบหน้าในระบุดีตติมาและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSOCR) ของรัฐบาลตามระยะเวลาที่กำหนด ทั้งสิ้น 15 โครงการ ภายใต้แผนปฏิรูปประเทศ 5 ด้าน ประกอบด้วย

○ **แผนการปฏิรูปด้านสังคม** โครงการที่อยู่ภายใต้แผนการปฏิรูปด้านสังคมดังกล่าว จำนวน 6 โครงการ ได้แก่ (1) การเสนอกฎหมายร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน (2) การแก้ไข พ.ร.บ. สภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 (3) การพัฒนาตำบลเข้มแข็ง (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง (4) การพัฒนาธุรกิจและสัมมาชีพชุมชน (5) การยกระดับสถานะสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (6) การสร้างต้นกล้าใหม่ ไปพัฒนานวัตกรรมสังคม (SIF)

○ **แผนการปฏิรูปด้านการเมือง** ประกอบด้วย (1) การสร้างความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรในชุมชนท้องถิ่น (2) การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) การพัฒนากลไกการแก้ปัญหาคความขัดแย้งโดยสันติวิธี (4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น (5) การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน

○ **แผนการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจ** โครงการการเชื่อมโยงเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนการพัฒนาธุรกิจและสัมมาชีพชุมชน

การประสานความร่วมมือกับภาคีพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ ร่วมกับเครือข่าย ขบวนการองค์กรชุมชน พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เพื่อเสนอต่อรัฐบาลพิจารณากำหนด เป็นนโยบายด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีข้อเสนอสำคัญ ดังนี้

(1) สนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย หรือผู้ยากไร้ ทั้งในเมืองและ ชนบทที่มีมากกว่าหนึ่งล้านครัวเรือนให้มีความมั่นคงทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม

(2) ส่งเสริมและพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชน โดยสนับสนุนการเสริมสร้างความ เข้มแข็งทั้งด้านงบประมาณ และการบริหารจัดการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลให้มีบทบาทและ ความสามารถจัดสวัสดิการพื้นฐาน ให้สมาชิกและผู้ยากไร้ในชุมชนท้องถิ่น ร่วมกันทำการประสานบูรณาการจัด สวัสดิการพร้อมกับหน่วยงานรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากโดยชุมชน โดยส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนาความ เข้มแข็งขององค์กรธุรกิจชุมชนให้เป็นแกนหลักและสามารถจัดทำแผนธุรกิจ พัฒนาสินค้าและบริการ การ จัดการด้านการตลาดที่สอดคล้องกับกลไกการตลาดปัจจุบัน โดยการร่วมมือ ร่วมทุนกับองค์กรธุรกิจเอกชน หรือยกระดับเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อให้เกิดการเพิ่มและหมุนเวียนของเศรษฐกิจในชุมชนท้องถิ่น

(4) สนับสนุนระบบการออมในรูปแบบการปลูกไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่ของ ครัวเรือน ชุมชน การจัดการประโยชน์จากไม้ และการส่งเสริมระบบการออมด้วยต้นไม้ เพื่อสร้างความมั่นคง ทางเศรษฐกิจการแก้ปัญหาหนี้สิน และเพิ่มพื้นที่สีเขียวของประเทศ โดยสนับสนุนให้สภาองค์กรชุมชน และ กลุ่มองค์กรชุมชนทั่วประเทศเป็นกลไกการดำเนินโครงการ

(5) ส่งเสริมการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และการจัดทำแผนพัฒนาสังคมแบบองค์รวม ระยะ 3 – 5 ปี ในระดับตำบล/เทศบาล เพื่อการแก้ไขปัญหาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคมที่ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง (Area Based) โดยให้สภาองค์กรชุมชนและกองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นกลไกดำเนินการร่วมกับของภาค ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

★ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) สำนักงานประสานการสนับสนุน นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาวะรองรับสังคมสูงวัย (สป.สว.) พัฒนาข้อเสนอทางนโยบายสาธารณะรองรับ สังคมสูงวัย 1) เกิดความร่วมมือและการพัฒนาข้อเสนอทางวิชาการในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อ รองรับสังคมสูงวัย 2) เกิดการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น การพัฒนาข้อเสนอทางวิชาการในการขับเคลื่อน นโยบายสาธารณะเพื่อรองรับสังคมสูงวัย 4 มิติ ด้านเศรษฐกิจ : การออมเพื่อสังคมสูงวัย ด้านสังคม : การ เสริมสร้างศักยภาพและจัดการของชมรมผู้สูงอายุ ด้านสภาพแวดล้อม : การปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคม สูงวัยด้วย 1 ตำบล 1 ศูนย์อยู่ดี ด้านสุขภาพ : ร่วมสร้างชุมชนรอบรู้สุขภาพและพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ ระยะยาว

★ เวที สานใจ สานพลังภาคี สนับสนุนปฏิรูปชุมชนเข้มแข็ง ครั้งที่ 2/2562 (สานใจฟอรัม) ว่าด้วย “ดิจิทัลกับการสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง” ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) สร้างการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภาคีเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปชุมชนให้เข้มแข็ง ผ่านเวทีสานใจฟอรัม ว่าด้วย “ดิจิทัลกับการสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง” ที่จุดประกาย ขยายผล การนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปหนุนเสริมงานและ กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งในพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ ขบวนการองค์กร ชุมชนจากพื้นที่รูปธรรมการใช้ดิจิทัลกับการสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง

★ **ขับเคลื่อนโครงการ “เครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมือง ร่วมกับศูนย์วนศาสตร์ชุมชนเพื่อคนกับป่า (รีคอฟ) ”** โดยมีพื้นที่ปฏิบัติการของสภาองค์กรชุมชน จำนวน 38 จังหวัด มีแผนความร่วมมือในการปฏิบัติการร่วมกัน โดยใช้ฐานข้อมูลของสภาองค์กรชุมชนดำเนินการร่วมกับหน่วยงาน และผลักดันโครงการธนาคารต้นไม้ของสภาองค์กรชุมชน ตลอดจนติดตามความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนเรื่องป่าไม้ของชุมชน ซึ่งในพื้นที่บางจังหวัด ได้ดำเนินการขับเคลื่อนเรื่องป่าไม้ในชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง โดยใช้กลไกกลุ่มองค์กรชุมชนและฐานข้อมูลสนับสนุนในการขับเคลื่อนงาน ซึ่งส่วนที่เกี่ยวข้องที่ต้องดำเนินการต่อไป คือ ผลักดันและส่งเสริมโครงการธนาคารต้นไม้ เพื่อปลูกต้นไม้สร้างพื้นที่สีเขียวในชุมชนให้เกิดขึ้นอย่าง

★ **บันทึกข้อความร่วมมือการพัฒนาประชาธิปไตยและการเลือกตั้งระหว่างมูลนิธิองค์รกลาง เพื่อประชาธิปไตยกับสภาองค์กรชุมชน** โดยสร้างความร่วมมือจากภาคประชาชนในการตรวจสอบและแจ้งเบาะแสข้อมูลในระดับพื้นที่แก่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้เกิดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย และให้การเลือกตั้งมีความสุจริต โปร่งใส ซึ่งบทบาทของสภาองค์กรชุมชนจะเป็นองค์กรชาวบ้านที่จะทำหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้ง สอดส่องการทำงานการเมืองภาคพลเมือง เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยฐานราก และการเมืองภาคพลเมืองของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

★ **ร่วมมือกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในโครงการธนาคารต้นไม้** ผลักดันให้เกิดแผนการออมโดยการปลูกต้นไม้ ซึ่งมีแนวทางในการขับเคลื่อน ได้แก่ 1) สร้างแนวคิดการปลูกต้นไม้ใช้หนี้เพื่อรองรับสังคมสูงวัย พัฒนาประเด็นต่างๆ และสามารถนำไปขับเคลื่อนในพื้นที่ได้ทันที 2) รวบรวมข้อมูลในพื้นที่ที่มีความพร้อม 3) จัดเวทีความร่วมมือกับ ธกส. กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น และ 4) หนุนเสริมการทำงานของพื้นที่กับเครือข่ายธนาคารต้นไม้/ธกส. และ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประสานงานและจัดทำชุดความรู้

5.3 การประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ด้านการพัฒนามาตรฐานระบบการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรชุมชน ด้านเงินและบัญชีให้มีระบบที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน สามารถนำไปสู่การรับรองจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและมีความน่าเชื่อถือต่อสาธารณะ โดยมีผลการดำเนินงานใน 5 ภาค ดังนี้

ภาค	สถาบันการศึกษา	การพัฒนาศักยภาพ	จำนวนองค์กรที่ได้รับการพัฒนา
เหนือ	ม.แม่โจ้	โครงการยกระดับศักยภาพการจัดทำงบประมาณ บัญชีการเงิน การบริหารความเสี่ยง กองทุนสวัสดิการชุมชน ภาคเหนือ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล	10 กองทุน
อีสาน	ม.มหาสารคาม	การพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะการจัดระบบการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรชุมชน	12 กองทุน
ใต้	มรภ.สุราษฎร์ธานี	หลักสูตรประกาศนียบัตร สหวิทยาการเพื่อการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น	20 กองทุน
กลางและตะวันตก	มรภ.กาญจนบุรี	การพัฒนาศักยภาพองค์กรชุมชนให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถในด้านการบริหารจัดการองค์กรที่ดี	11 องค์กร
	มรภ.นครสวรรค์	1) การอบรมการใช้คอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐาน 2) การบริหารจัดการที่ดีและการจัดทำบัญชีเบื้องต้น	45 องค์กร
กทม.และตะวันออก	ม.ราชพฤกษ์	การพัฒนาศักยภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน	23 กองทุน

○ **ภาคเหนือ** เกิดการประสานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พัฒนาศักยภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน ภายใต้โครงการยกระดับศักยภาพ การจัดทำงบประมาณ บัญชี การเงิน การบริหารความเสี่ยง กองทุนสวัสดิการชุมชนภาคเหนือ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล ให้แก่ผู้แทนกองทุนสวัสดิการชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 10 กองทุน รวม 100 คน จากการอบรม ผู้นำสามารถยกระดับสมรรถนะด้านระบบการจัดทำงบประมาณแบบจัดการตนเองแก่องค์กรชุมชน (Budgeting) พัฒนาศักยภาพในการจัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบขององค์กรชุมชน (Systematic Accounting) ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เกิดความเข้าใจด้านการเงินที่มีความเหมาะสมกับแต่ละกองทุนขององค์กรชุมชน (Appropriate Financing) เข้าใจการบริหารความเสี่ยง (Risk management) มากยิ่งขึ้น และมีความเข้าใจ มีความรู้ เรื่องธรรมาภิบาลในการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน เกิดทัศนคติผู้นำองค์กรชุมชนอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักนิติธรรม (Good governance) รวมถึงการพัฒนาตนเอง ให้เกิดชุดองค์ความรู้ที่สามารถนำไปเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์แก่กองทุนของตนเอง และ กองทุนใกล้เคียง

○ **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** เกิดการประสานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยมหาสารคามในการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะการจัดการระบบการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรชุมชน ให้กับกองทุนสวัสดิการชุมชน 12 กองทุนในจังหวัดมหาสารคาม โดยการอบรมประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญตามประเด็นหลัก 2 เรื่อง คือ การจัดทำบัญชีขององค์กร/กองทุนสวัสดิการชุมชน และการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลองค์กร ส่งผลให้คณะกรรมการกองทุนฯ ได้เรียนรู้ระบบบัญชีและงบการเงินของกองทุนฯ เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องบัญชี การจัดการสำหรับองค์กรสวัสดิการชุมชน การวางแผนและตัดสินใจเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งกองทุน เรียนรู้เข้าใจการนำใช้ข้อมูลการบัญชีเกิดประโยชน์ สามารถจัดจำแนกและสรุปข้อมูลได้ และนำผลมาวิเคราะห์สถานะทางการเงิน เพื่อชี้ผลสำเร็จในการดำเนินงาน รวมทั้งได้เรียนรู้รูปแบบมาตรฐานใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทของกองทุน สู่การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดี และมีแผนงานและการเตรียมการปรับปรุงและพัฒนาระบบบัญชีที่ดีขึ้นของกองทุน

○ **ภาคใต้** เกิดการประสานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาวิทยาธิการราชภัฏสุราษฎร์ธานี ในการกำหนดหลักสูตรประกาศนียบัตร สหวิทยาการเพื่อการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ที่ประกอบด้วยรายวิชาที่จำเป็นต่อการทำงานของขบวนองค์กรชุมชนในปัจจุบันประกอบด้วย 1) การพัฒนาผู้นำภาคพลเมือง 2) การจัดการภัยพิบัติ 3) การออกแบบและวางผังชุมชนเมืองและชนบท 4) บทบาทหน้าที่ของสภาองค์กรชุมชน ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 5) ศาสตร์พระราชากับการจัดการเศรษฐกิจชุมชน 6) นวัตกรรมชุมชน 7) การจัดการวัฒนธรรมชุมชน 8) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 9) วิชาการจัดการขยะชุมชนและการสร้างมูลค่าขยะชุมชน และ 10) สุขภาวะชุมชน ซึ่งจากการประเมินผลตามเกณฑ์ มีสภาองค์กรชุมชนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินดังกล่าว จำนวน 20 ตำบล จากที่เข้าร่วม 29 ตำบล ผลจากการอบรม ผู้นำชุมชนได้รับการส่งเสริมจิตสำนึก การส่งเสริมคุณธรรม การสร้างพลเมืองจิตอาสา การจัดการภาคเครือข่ายและการมีส่วนร่วม รวมถึงเทคนิคการประชุมและการเป็นเลขานุการในขบวนองค์กรชุมชนอย่างมืออาชีพและถูกต้อง รวมถึงการสร้างกรอบแนวคิด การจัดทำแผนที่ความคิด เทคนิคการประชุมแบบมีส่วนร่วม เทคนิคการวางแผนแบบมีส่วนร่วม รวมถึงการดำเนินการจัดข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อสนองต่อความต้องการในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นที่ถูกต้องตามหลักสากล ในการขับเคลื่อนงานในขบวนองค์กรชุมชนและท้องถิ่น พร้อมกับการจัดแผนชุมชน กับหน่วยงาน เพื่อการรองรับการพัฒนา ในแผนยุทธชาติ 20 ปี ต่อขบวนองค์กรชุมชน และเทคนิคการประเมินโครงการและการจัดรายงานประจำปี ต่อขบวนองค์กรชุมชนและท้องถิ่น ในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน

○ **ภาคกลางและตะวันตก** เกิดการประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา 2 แห่งในพื้นที่ ได้แก่

1) มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ในการพัฒนาศักยภาพองค์กรชุมชนให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการองค์กรที่ดี ให้กับกลุ่มออมทรัพย์สหกรณ์ในโครงการบ้านมั่นคง และ กองทุนสวัสดิการชุมชน จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 11 องค์กร รวม 30 คน

2) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ โดยมีการอบรม 2 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 การอบรมการใช้คอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐาน การใช้โปรแกรม Excel ในการจัดทำบัญชี และการใช้โปรแกรม PowerPoint เพื่อให้ชาวบ้านองค์กรชุมชนนครสวรรค์ ได้เกิดทักษะในการใช้เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนงาน รวมถึงการหนุนเสริมขบวนฯ ในเรื่องของการทำบัญชี และการเงิน เพื่อนำไปสู่การจัดการกลุ่มออมทรัพย์ฯ นำมาซึ่งการบริหารจัดการที่ดี มีกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วม ประกอบด้วย สหกรณ์ กลุ่มออมทรัพย์ในโครงการบ้านมั่นคง กองทุนสวัสดิการชุมชน โครงการบ้านพอเพียงชนบท รวม 33 องค์กร ผู้เข้าร่วม 60 คน ครั้งที่ 2 การอบรมเรื่องการบริหารจัดการที่ดีและการจัดทำบัญชีเบื้องต้น “โครงการพัฒนาชุมชนตามแนวพระราชโอรบาย คณะวิทยาการจัดการ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพด้านการจัดทำบัญชีขององค์กรชุมชน” ผู้เข้าร่วมประกอบด้วยแกนนำสหกรณ์ กลุ่มออมทรัพย์ในโครงการบ้านมั่นคง รวม 12 องค์กร 43 คน

○ **ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก** เกิดการประสานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ จังหวัดนนทบุรีในการพัฒนาศักยภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน จำนวน 23 กองทุน เพื่อติดตามการดำเนินงาน สถานะกองทุนสวัสดิการชุมชน การวิเคราะห์ศักยภาพกองทุน พร้อมทั้งยกระดับสู่การจัดการแผนพัฒนาคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อการเชื่อมโยงบูรณาการร่วมกับภาคีหน่วยงานอื่นๆ รวมทั้งยังได้ร่วมกันวิเคราะห์พื้นที่และจัดแผนปฏิบัติการพัฒนาโครงการสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน ปี 2563

ประเด็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กร

6 **การพัฒนาระบบสารสนเทศ** **ข้อมูล การจัดการความรู้** **และการสื่อสาร** **ประชาสัมพันธ์**

เป็นการพัฒนาระบบสารสนเทศ ข้อมูล การจัดการความรู้และการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่เท่าทันสถานการณ์ และสามารถเชื่อมโยงการทำงานอย่างเป็นระบบ และนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานและประกอบการจัดทำชุดความรู้ ทั้งในมิติงานพื้นที่และงานประเด็น เพื่อการสื่อสาร เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ อันเป็นการสร้างความรับรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายและสาธารณะ พร้อมทั้งเป็นต้นแบบในการขยายผลสู่พื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

6.1 การจัดการความรู้ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยส่งเสริมการจัดการความรู้ในพื้นที่ พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและนักวิชาการในการค้นหาความรู้ชุมชนผ่านการศึกษาวิจัย เพื่อยกระดับสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของชุมชนในแต่ละพื้นที่ จากการจัดการความรู้ในพื้นที่ชุมชน ส่งผลให้เกิดชุดความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์และปฏิบัติการจริงในประเด็นต่างๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนา และเป็นแบบอย่างการดำเนินงานในการขยายผลสู่พื้นที่อื่นๆ

การดำเนินการในปี 2562 เกิดกระบวนการในการจัดทำชุดความรู้พื้นที่รูปธรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นประเด็นต่าง ๆ เช่น การพัฒนาที่อยู่อาศัย สวัสดิการชุมชน เศรษฐกิจและทุนชุมชน สภาองค์กรชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเป็นชุดความรู้พื้นที่รูปธรรมระดับตำบล จังหวัด ภูมิภาค นิเวศน์ และเกิดการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากชุดความรู้ดังกล่าวในการสื่อสารประชาสัมพันธ์และเป็นตัวอย่างในการขยายผลสู่สาธารณะจำนวน 539 ชุดความรู้ โดยเผยแพร่ในช่องทางสื่อสารสาธารณะ เช่น เว็บไซต์ พอช. รายการวิทยุพลังชุมชน และหนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ไทยโพสต์ เป็นต้น

ภาค	จำนวนชุดความรู้
ภาคเหนือ	105
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	110
ภาคใต้	112
ภาคกลางและตะวันตก	101
ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออกเฉียง	111
รวม	539

6.2 ระบบข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศ

1) **เพิ่มขีดความสามารถในการใช้ระบบข้อมูลและสารสนเทศแก่ผู้ปฏิบัติงานและขบวนองค์กรชุมชน** เกิดการจัดทำสมรรถนะบุคลากรด้านดิจิทัล และแผนพัฒนาบุคลากรดิจิทัล 2562 ส่งผลให้เกิดการส่งเสริมและยกระดับความสามารถของบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการใช้งานโปรแกรมระบบข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้ปฏิบัติงานและขบวนองค์กรชุมชน เพื่อให้เกิดบริหารจัดการข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ

2) **ยกระดับฐานข้อมูลและสารสนเทศพร้อมใช้งาน** โดยมีการศึกษาแนวทางการปรับปรุงโปรแกรมระบบบูรณาการพื้นที่ปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง (CODI Areainterop) ก่อให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาข้อติดขัดด้านเทคนิคของโปรแกรม การปรับปรุงการออกรายงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพเกิดความสะดวกแก่ผู้ใช้งานมากขึ้น และตอบสนองการทำงานได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์

3) **พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเชื่อมโยงและบูรณาการกับหน่วยงาน/ภาคีที่เกี่ยวข้อง** เกิดการปรับปรุงพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่าย โปรแกรมสนับสนุนและบริหารองค์กรทั้ง 14 ระบบ และเว็บไซต์ของสถาบันฯ ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานสถาบันฯ และขบวนองค์กรชุมชนสามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเกิดช่องทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์งานพัฒนาที่ทันสมัยและรวดเร็วขึ้น นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงแผนแม่บทฉุกเฉินด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เป็นปัจจุบัน และสอดคล้องกับกับโครงสร้างการทำงานขององค์กร

4) **สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัล** เกิดการประสานความร่วมมือกับ 3 หน่วยงานเพื่อสนับสนุนการใช้ข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัลแก่ชุมชน ได้แก่

 สำนักงานเศรษฐกิจดิจิทัล (depa) เพื่อร่วมส่งเสริม สนับสนุนและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลแก่ชุมชน รวมถึงสนับสนุนพื้นที่รูปธรรมในการพัฒนาข้อเสนอโครงการเพื่อรับการสนับสนุนจาก depa โดยได้รับการสนับสนุนจำนวน 16 โครงการ งบประมาณ 4.99 ล้านบาท

 ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กระทรวง พม. เกิดแนวทางร่วมในการเชื่อมโยงและบูรณาการระบบฐานข้อมูลผู้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัย กับข้อมูลผู้ได้รับเงินอุดหนุนจากหน่วยงานต่างๆ ของกระทรวงฯ ผ่านระบบ Social Map และ M-Society Linkage

 สำนักงานกองทุนดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เกิดการพิจารณาโครงการเพื่อหนุนเสริมการพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดและบริการการท่องเที่ยวของชุมชนผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล

พอช. จับมือ depa พอช.จับมือ depa ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลชุมชน

ลงนามบันทึกความร่วมมือส่งเสริมเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อชุมชน

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนมีภารกิจหลักในการส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน ในทางหนึ่ง คือ การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อชุมชนในด้านต่างๆ เช่น การประสานงาน การเฝ้าระวังให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องเทคโนโลยีแก่องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน ภาคประชาสังคม และเสนอพื้นที่เป้าหมายที่มีศักยภาพและความพร้อม รวมถึงหนุนเสริมการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่เป้าหมาย ให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี

เพื่อให้สามารถสนับสนุนองค์กรชุมชนได้อย่างเกิดประสิทธิภาพ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนจึงได้ประสานความร่วมมือกับสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (depa) ในการส่งเสริมและสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจชุมชน โดยมีการลงนามบันทึกความร่วมมือส่งเสริมเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อชุมชน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2562 โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนจะดำเนินการติดตาม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี ในพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตามเป้าหมายและผลลัพธ์ที่กำหนดเอาไว้ ในขณะที่สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลจะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาด้านข้อมูล นโยบาย และมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล เพื่อส่งเสริมให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนงานพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งประสานเชื่อมโยงหน่วยงาน/สถาบันการศึกษา/ผู้ประกอบการด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อเข้าร่วมหนุนเสริมพื้นที่เป้าหมาย ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีฯ แก่องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน รวมถึงภาคประชาสังคม ตามที่ได้รับการสนับสนุนและประสานงานจาก พอช.

ในการนี้ มีการเปิดตัวโครงการนำร่อง *โครงการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการท่องเที่ยวและอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลเกาะลิบง* โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวและพัฒนาอาชีพเกาะลิบง ซึ่งจะมีการใช้อากาศยานไร้คนขับหรือโดรนในการถ่ายภาพทางอากาศเพื่อติดตามฝูงพะยูนที่อาศัยอยู่ตามชายฝั่งเกาะลิบง รวมทั้งเฝ้าระวังการทำประมงที่ผิดกฎหมาย และเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว *โครงการการใช้ภาพถ่ายและวีดิโอภาพเสมือนจริง (Virtual Reality) เพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน* ตำบลโนนตาล อ.ท่าอุเทน จ.นครพนม และ *โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศสู่การเกษตรด้วยอากาศยานไร้คนขับ* ตำบลคลองหินปูน อ.วังน้ำเย็น จ.สระแก้ว

นอกจากนี้ ยังมีโครงการอื่นๆ ที่อยู่ระหว่างการพิจารณาอีกจำนวน 12 โครงการ เช่น ระบบสัญญาณเซนเซอร์เพื่อเตือนภัยช้างป่า ตำบลพวา อ.แก่งหางแมว จ.จันทบุรี เครื่องวัดระดับออกซิเจนบ่อเลี้ยงปลาดิจิทัล สหกรณ์การประมงบางจะเกร็ง-บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสาคร ระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์การจัดการร้านค้าชุมชน ตำบลท่าเสา อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี เป็นต้น

ที่มา : ข่าวความเคลื่อนไหวงานพัฒนา

6.3 การสื่อสารประชาสัมพันธ์

1) การผลิตสื่อเพื่อการสื่อสารและสร้างภาพลักษณ์องค์กร และเป็นเครื่องมือในการสื่อสารงานขององค์กรและขบวนการองค์กรชุมชน สร้างความเข้าใจต่อกลุ่มเป้าหมาย อาทิ ขบวนการองค์กรชุมชน หน่วยงานภาคีทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม และสาธารณะ ได้แก่

☑ หนังสือและเอกสาร ได้แก่ รายงานประจำปี 2561 และจัดทำเป็นหนังสือ E-book เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ พอช. หนังสือ “เรียนรู้จากการซ่อมสร้างชุมชนกะเหรี่ยงบางกลอย” หนังสือ “รวมบทเรียนนวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง และพื้นที่ปฏิบัติการเรียนรู้ใหม่ พัฒนาคคน พัฒนาชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็ง” หนังสือ “รายงานการติดตามระบบงานพื้นที่ พัฒนาระบบตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ” สมุดบันทึก ประจำปี 2562 “18 ปี พอช. มุ่งสร้างชุมชนเข้มแข็ง” เพื่อเผยแพร่ภารกิจของ พอช. และขบวนการองค์กรชุมชน รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการสื่อสารไปยังเครือข่ายองค์กรชุมชน หน่วยงานภาคีต่างๆ และผู้ศึกษาดูงาน หนังสือ “ระบบสวัสดิการชุมชน” เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 9 กองทุนที่ได้รับรางวัล และ 28 กองทุนที่เข้าร่วมเสนอโครงการมอบรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นต้น

☑ ผลิตรายการโทรทัศน์ผลการดำเนินงานของสถาบันฯ และขบวนการองค์กรชุมชน ตลอดจนการดำเนินงานตามประเด็นงานต่างๆ เช่น วิทยุทัศน์ “18 ปี พอช. มุ่งสร้างชุมชนเข้มแข็ง” วิทยุทัศน์สวัสดิการชุมชน “ราษฎร์สร้าง รัฐสาน กองทุนสวัสดิการชุมชน” วิทยุทัศน์สร้างบ้านสร้างชุมชน ไทยทุกคนมั่นคงเข้มแข็ง HOUSING FOR ALL ASEAN ASEAN BY 2036 เนื่องในวันที่อยู่อาศัย โลก 2018 วิทยุทัศน์การพัฒนาที่อยู่อาศัยบ้านประชารัฐ “ประชารัฐร่วมใจ คืบคลอนน้ำใส ให้คนเมือง เพื่อความสุขอย่างยั่งยืน” วิทยุทัศน์ “สภาองค์กรชุมชน ร่วมสร้างประเทศ สู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” วิทยุทัศน์ “การท่องเที่ยวและการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลเกาะลิบง อ.กันตัง จ.ตรัง” เป็นต้น เพื่อใช้เผยแพร่ให้แก่บุคคลทั่วไปในที่ประชุม/สัมมนา รวมทั้งในช่องทาง Facebook และ YOUTUBE ของสถาบันฯ

☑ นิทรรศการเพื่อเผยแพร่การทำงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ได้แก่ นิทรรศการการประชุมสภาองค์กรชุมชนตำบลระดับชาติครั้งที่ 11 ชูประเด็น “สภาองค์กรชุมชน ร่วมสร้างประเทศ สู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” ณ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ระหว่างวันที่ 30-31 มกราคม 2562 นิทรรศการสวัสดิการชุมชน หลักประกันความมั่นคงในชีวิตของคนในชุมชน “ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี” และพื้นที่รูปธรรมกองทุนสวัสดิการชุมชน 41 กองทุน/ตำบล ที่สอดคล้องกับแนวคิดการจัดงานดังกล่าวข้างต้น วันที่ 8-10 มกราคม 2562 ณ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน นิทรรศการภารกิจ พอช. รางวัลกองทุนสวัสดิการชุมชนดีเด่นปี 2562 ตามแนวคิด อ.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ‘จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน’ ระหว่างวันที่ 9 มีนาคม 2562 ณ ธนาคารแห่งประเทศไทย นิทรรศการการพัฒนาที่อยู่อาศัย ตามแผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) และผลการดำเนินงาน เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้าใจต่อนายกรัฐมนตรีและรัฐบาล ในคราวประชุม ครม. ประจำวันอังคารที่ 5 มีนาคม 2562 โดยจัดแสดงนิทรรศการระหว่างวันที่ 4-5 มีนาคม 2562 ณ ทำเนียบรัฐบาล นิทรรศการภารกิจ พอช. และการจัดแสดงนิทรรศการมีชีวิตนำเสนอรูปธรรมผลผลิตจากองค์กรชุมชน เพื่อสาธิตและเผยแพร่ประเด็นงานเศรษฐกิจฐานราก โดยชุมชนเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ในงานสถาปนากระทรวง พม. ครบรอบ 16 ปี เพื่อสร้างการรับรู้ และความเข้าใจ พร้อมทั้งนำเสนอผลการดำเนินงานของ พอช. และรูปธรรมการพัฒนา ระหว่างวันที่ 4 - 5 ตุลาคม 2561 ณ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น

2) การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญที่เสริมสร้างให้ขบวนการองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง ชุมชนเป็นแกนหลักในการพัฒนาผ่านช่องทางต่างๆ โดยประสานความร่วมมือกับสื่อสาธารณะ และภาคีที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนงานสื่อสารขององค์กรและขบวนการชุมชน ทั้งสื่อสาธารณะ สื่อเว็บไซต์ พอช. สื่อสารออนไลน์ พื้นที่สื่อสิ่งพิมพ์ พื้นที่สื่อทีวี และรายการวิทยุ “พลังชุมชน” ทางวิทยุกรมประชาสัมพันธ์ FM 92.5 MHz ก่อให้เกิดช่องทางการสื่อสารงานพัฒนาขององค์กรและขบวนการชุมชนและสร้างการรับรู้ต่อสาธารณะ

3) รายงานผลการดำเนินการชี้แจงประเด็นข่าวที่มีคุณภาพและรายงานเข้าสู่ระบบฯ ได้ทันตามระยะเวลาการตอบสนองที่กำหนดไว้ โดยมีการรายงานประเด็นสำคัญที่ทันต่อสถานการณ์ เข้าสู่ระบบ IA-Chat และ IR-Chat ตามระยะเวลาที่กำหนด และรายงานผลไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง ในช่วงที่ปี 2562 สถาบันฯ มีการรายงานผลผ่านระดับดังกล่าวรวม 6 ครั้ง

ช่องทางการรับข่าวสาร และการสื่อสารของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

Thailand Social Expo 2016 เวทีวิชาการ จากบ้านมั่นคง
ของมนุษย์สู่ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง

https://web.codic.or.th/printing_media/20190703-194248/

เรียนรู้จากการซ่อมสร้างชุมชนบ้านบางกLOY

https://web.codic.or.th/printing_media/20190903-150054/

ถอดบทเรียนพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบอีสาน

https://web.codii.or.th/printing_media/20190903-152441/

รวมบทเรียน นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง และพื้นที่ปฏิบัติการเรียนรู้ใหม่ พัฒนาคณ พัฒนาชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็ง

https://web.codii.or.th/printing_media/20190903-160427/

7

การเพิ่มประสิทธิภาพระบบ การกำกับและบริหารองค์กร

มุ่งเน้นการวางรากฐานการพัฒนาให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาองค์กรและชุมชนให้เกิดความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้

7.1 บทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน : การเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ในปี 2562 คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการตามบทบาทและปฏิบัติหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของสถาบันฯ โดยมีการประชุมคณะกรรมการสถาบันฯ จำนวน 13 ครั้ง ซึ่งมีคณะกรรมการเข้าร่วมประชุมร้อยละ 80 ขึ้นไปของจำนวนกรรมการ จำนวน 11 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 84.61 ของจำนวนการประชุม

การประชุม	วัน/เดือน/ปี	จำนวนคณะกรรมการสถาบันฯ ทั้งหมด	คณะกรรมการสถาบันฯ เข้าร่วมประชุม	ร้อยละ
ครั้งที่ 10/2561	25 ตุลาคม 2561	11 คน	11 คน	100.00
ครั้งที่ 11/2561	29 พฤศจิกายน 2561	11 คน	8 คน	72.73
ครั้งที่ 12/2561	13 ธันวาคม 2561	10 คน	7 คน	70.00
ครั้งที่ 13/2561	26 ธันวาคม 2561	10 คน	10 คน	100.00
ครั้งที่ 1/2562	30 มกราคม 2562	10 คน	10 คน	100.00
ครั้งที่ 2/2562	27 กุมภาพันธ์ 2562	10 คน	9 คน	90.00
ครั้งที่ 3/2562	28 มีนาคม 2562	11 คน	10 คน	90.90
ครั้งที่ 4/2562	25 เมษายน 2562	11 คน	9 คน	81.81
ครั้งที่ 5/2562	23 พฤษภาคม 2562	11 คน	10 คน	90.90
ครั้งที่ 6/2562	27 มิถุนายน 2562	11 คน	11 คน	100.00
ครั้งที่ 7/2562	25 กรกฎาคม 2562	11 คน	9 คน	81.81
ครั้งที่ 8/2562	29 สิงหาคม 2562	11 คน	10 คน	90.90
ครั้งที่ 9/2562	9 กันยายน 2562	11 คน	11 คน	100.00

7.2 การพัฒนาระบบการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล

1) ระบบตรวจสอบภายใน มีวัตถุประสงค์การตรวจสอบเพื่อให้มั่นใจในความครบถ้วนถูกต้องเพียงพอ และเชื่อถือได้ในการปฏิบัติงาน สอบทานความเพียงพอเหมาะสมของระบบการควบคุมภายใน และการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และคุ้มค่า เป็นไปตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และคุ้มค่า สร้างความมั่นใจในการบริหารจัดการแก่ฝ่ายบริหาร ซึ่งดำเนินงานตรวจสอบภายในประจำปีงบประมาณ 2562 ดังนี้

- แผนงานตรวจสอบที่ปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันฯ ตามมาตรา 36
  - (1) การตรวจสอบการเงิน
  - (2) การตรวจสอบการพัสดุ
- แผนงานตรวจสอบที่ปฏิบัติตามข้อบังคับ ฉบับที่ 20 ว่าด้วยการตรวจสอบภายใน
  - (3) การตรวจสอบสินเชื่อ
  - (4) การสอบทานการประเมินระบบควบคุมภายใน
- แผนงานตรวจสอบตามการประเมินระดับความเสี่ยง
  - (5) การตรวจสอบโครงการบ้านพอเพียงชนบท
- แผนการตรวจสอบตามคณะกรรมการตรวจสอบ
  - (6) การตรวจสอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลจากการตรวจสอบภายใน หน่วยงานรับตรวจได้มีการปฏิบัติตามข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบ พร้อมทั้งมีกระบวนการติดตามการปรับปรุงแก้ไขตามข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ ซึ่งสรุปสาระสำคัญของการตรวจสอบภายในตามแผนงาน ดังนี้

○ *การตรวจสอบการเงิน* จากการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานด้านการเงินของส่วนงาน ปี 2562 พบว่าโดยส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานเป็นไปตามหลักเกณฑ์และระเบียบที่กำหนด มีข้อผิดพลาดเพียงเล็กน้อยที่เกิดจากผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งได้มีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงในประเด็นต่างๆ เพื่อให้การทำงานเกิดความถูกต้องและรัดกุมมากขึ้น

○ *การตรวจสอบการพัสดุ และการจัดซื้อจัดจ้าง* จากการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน พบการจัดซื้อจัดจ้างบางโครงการดำเนินการไม่เป็นไปตามแผนงานที่ได้รับอนุมัติ ซึ่งได้เสนอแนะให้จัดทำรายงานชี้แจงสาเหตุผลความจำเป็น พร้อมแนบยื่นให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กฎกระทรวง ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 และระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด รวมทั้งการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการดำเนินงาน

○ *การตรวจสอบสินเชื่อ* จากการตรวจสอบการดำเนินงาน เกิดข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการดำเนินงานด้านสินเชื่อ ได้แก่ การบริหารจัดการสหกรณ์ ควรให้ความสำคัญกับการทำบัญชี การเก็บเอกสารเบิกจ่ายงบประมาณและเอกสารสำคัญอื่นๆ รวมทั้งตรวจสอบและจัดทำข้อมูลให้ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน โดยเฉพาะทะเบียนการเปลี่ยนแปลงสิทธิของสมาชิก ซึ่งต้องให้ผู้รับผลประโยชน์คนปัจจุบันของสหกรณ์มาจัดทำสัญญาค้ำประกันกับสถาบันฯ โดยเร็ว นอกจากนี้ ต้องเร่งเบิกจ่ายงบประมาณสนับสนุนให้เป็นไปตามแผนกิจกรรมที่เสนอไว้กับสถาบันฯ การสนับสนุนของสถาบันฯ ในการพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ฟื้นฟูแก้ไขของค์กรผิดนัด ติดตามการดำเนินงานของสหกรณ์อย่างใกล้ชิด รวมทั้งวิเคราะห์ขีดความสามารถในการชำระคืนให้สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงขององค์กร เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการปรับโครงสร้างหนี้ที่เหมาะสมตามระเบียบสถาบันฯ รวมทั้งควรมีการรายงานสรุปสถานการณ์ความคืบหน้าองค์กรที่อยู่ระหว่างการบังคับคดี รายงานต่อผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง

○ การสอบทานการประเมินระบบควบคุมภายใน ของหน่วยงานภายในสถาบันฯ จำนวน 16 หน่วยงาน พบว่า การควบคุมภายในของสถาบันฯ มีความเพียงพอ มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561

○ การตรวจสอบโครงการบ้านพอเพียงชนบท เกิดข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนา ดังนี้ การดำเนินงานของขบวนการองค์กรชุมชน ควรจัดเก็บเอกสารสำคัญในการดำเนินโครงการให้ครบถ้วน กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบดูแลการจัดเก็บเอกสาร รวมทั้งควรมีการติดป้ายประชาสัมพันธ์เปิดข้อมูลข่าวสารการรับงบประมาณ นอกจากนี้ ขบวนการองค์กรชุมชนควรก่อตั้งกองทุนเพื่อเป็นกองทุนสำรองสำหรับผู้เดือดร้อนที่ยังไม่ได้รับการสนับสนุน เพื่อเป็นการสร้างระบบการช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกันของชุมชน การสนับสนุนของสถาบันฯ ควรเร่งรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชน เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับสถาบันฯ ว่าด้วยการรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน พ.ศ. 2553 พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพองค์กรชุมชน โดยเฉพาะระบบการบริหารจัดการที่ดี

○ การตรวจสอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จากการตรวจสอบการดำเนินงานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เกิดข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาระบบ ได้แก่ จำเป็นต้องศึกษากฎหมายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด รวมทั้งต้องทบทวนนโยบายและแนวปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยด้านสารสนเทศขององค์กรในทุกด้าน

2) ระบบการควบคุมภายใน แผนการควบคุมภายใน (CSA) ประจำปีงบประมาณ 2562 ของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ได้นำแผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงระดับสูงและสูงสุด จำนวน 40 แผนงาน/โครงการ ความเสี่ยงระดับปานกลางและต่ำ 25 แผนงาน/โครงการ รวมทั้งสิ้น 65 แผนงาน/โครงการ มาใช้ในการจัดทำแผนการควบคุมภายใน (CSA) ประจำปีงบประมาณ 2562 โดยได้มีการดำเนินงานตามแนวทางการควบคุมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้มีแผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงคงเหลือในปี 2562 จำนวน 25 แผนงาน/โครงการ โดยเป็นแผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงสูง 7 แผนงาน/โครงการ และระดับปานกลาง 6 แผนงาน/โครงการที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องในปี 2563 ประกอบด้วย การสนับสนุนการฟื้นฟูแก้ไขปัญหาสินเชื่อบริษัท การเบิกจ่ายงบประมาณโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัย และการบริหารจัดการงานก่อสร้างตามโครงการบ้านมั่นคง

สรุปแผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยง ประจำปี 2562 และความเสี่ยคงเหลือ

ระดับความเสี่ยง	แผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยง ประจำปี 2562	แผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงคงเหลือ ประจำปี 2562
สูงสุด	7	-
สูง	33	7
ปานกลาง	13	6
ต่ำ	12	12
รวม	65	25

สรุปผลการดำเนินงานตามแนวทางการควบคุมภายในของ 16 ส่วนงาน สามารถควบคุมความเสี่ยงของแผนงาน/โครงการ ดังนี้

การเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้	จำนวนแผนงาน	ผลจากการควบคุมภายใน
ระดับความเสี่ยงที่ได้รับการป้องกัน	ไม่ถูกระบุเป็นความเสี่ยง	40	จัดการและป้องกันความเสี่ยงได้ (ร้อยละ 61.54)
ระดับความเสี่ยงลดลง	อยู่ในระดับที่ยอมรับได้	12	จัดการความเสี่ยงได้ (ร้อยละ 18.46)
ระดับความเสี่ยงไม่ลดลง	ไม่อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (ความเสี่ยงคงเหลือระดับปานกลาง-สูง-สูงสุด)	13	มีความเสี่ยงคงเหลือ (ร้อยละ 20.00)
รวมทั้งสิ้น		65	

แผนงานที่มีความเสี่ยงคงเหลือในปี 2562 รวมทั้งปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดที่พบ ส่วนงานที่รับผิดชอบจะนำไปพิจารณาประกอบการวิเคราะห์แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2563 เพื่อปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน และจัดทำเป็นแผนควบคุมภายในของส่วนงานประจำปีงบประมาณ 2563 ต่อไป

3) ระบบการบริหารความเสี่ยง ตามแผนบริหารความเสี่ยงของสถาบันฯ ประจำปีงบประมาณ 2562 ประกอบด้วย 2 ประเด็นงาน โดยมีการดำเนินการในแต่ละประเด็นงาน ดังนี้

(1) *การขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัย* มีการดำเนินการตามแผนการบริหารความเสี่ยง ได้แก่ การจัดระบบและกระบวนการบริหารโครงการ การสำรวจข้อมูลกลุ่มเป้าหมายที่เดือดร้อน การจัดทีมและออกแบบการก่อสร้าง การติดตามสถานะการก่อสร้าง/การเบิกจ่ายงบประมาณตามแผนการก่อสร้าง การพัฒนาศักยภาพทีมงานสอบทานโครงการบ้านมั่นคง/การฝึกอบรมช่างชุมชน และการประสานความร่วมมือกับภาคีต่างๆ ทั้งสถาบันการศึกษาท้องถิ่น และหน่วยงานเจ้าของที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยในระดับเมือง ซึ่งจากการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยงส่งผลให้การดำเนินงานตามตัวชี้วัดด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยบรรลุเป้าหมาย แต่ความเสี่ยงด้านการเงิน ได้แก่ การเบิกจ่ายงบประมาณโครงการบ้านมั่นคงยังอยู่ในระดับสูง เนื่องจากการเบิกจ่ายงบประมาณยังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งต้องมีการจัดทำแผนควบคุมอย่างต่อเนื่องในปี 2563

(2) *ความเสี่ยงการพัฒนาคุณภาพสินเชื่อและการแก้ไขปัญหาสินเชื่อผิดนัด* มีการดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยง ได้แก่ การจัดชั้นความเข้มแข็งองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ การกำหนดมาตรการพัฒนาองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ การติดตามตรวจสอบ การแก้ไขปัญหาสินเชื่อผิดนัด ฯลฯ พบว่ายังมีความเสี่ยงในระดับสูง ซึ่งเป็นความเสี่ยงด้านการดำเนินงานและการเงิน ซึ่งต้องมีการจัดทำแผนควบคุมอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามการดำเนินคดีตามกฎหมายสามารถดำเนินการได้ตามระยะเวลาที่กำหนด ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร

4) การประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ร่วมกับศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ดำเนินการสำรวจความพึงพอใจเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยกลุ่มเป้าหมายในการสำรวจ ประกอบด้วย (1) กลุ่มผู้รับบริการหรือกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. ภายใต้ง 4 โครงการหลัก ประกอบด้วย โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน โครงการสนับสนุนสวัสดิการชุมชน โครงการบ้านพอเพียงชนบท และโครงการบ้านมั่นคง จำนวน 913 คน และ (2) กลุ่มคณะอนุกรรมการ จำนวน 135 คน รวมทั้งสิ้น 1,048 คน นอกจากนี้ ได้มีการสำรวจกลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพ 30 คน ได้แก่ กลุ่มอนุกรรมการและหน่วยงานภาคีภายนอกที่มีความร่วมมือกับสถาบันฯ โดยสรุปผลการสำรวจความพึงพอใจและข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการของสถาบันฯ ดังนี้

(1) ความพึงพอใจของผู้รับบริการ จำนวน 913 คน ผลการสำรวจในภาพรวม พบว่า ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสถาบันฯ ในระดับมาก ค่าคะแนนร้อยละ 85.60 หรือค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 โดยจำแนกผลความพึงพอใจแยกรายโครงการและแยกตามพื้นที่ดำเนินงานโครงการ ดังนี้

(1.1) ระดับความพึงพอใจแยกรายโครงการ พบว่า มีค่าคะแนนร้อยละความพึงพอใจใกล้เคียงกัน คือ โครงการบ้านพอเพียงชนบท มีความพึงพอใจสูงสุด ร้อยละ 85.85 รองลงมา คือ โครงการบ้านมั่นคง ร้อยละ 85.80 โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน ร้อยละ 85.40 และโครงการสนับสนุนสวัสดิการชุมชน ร้อยละ 85.35 ตามลำดับ

(1.2) ระดับความพึงพอใจแยกตามพื้นที่ดำเนินงานโครงการ (ภาค) พบว่า ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าคะแนนความพึงพอใจสูงสุด คือ ร้อยละ 85.80 รองลงมา คือ ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก ร้อยละ 85.55 ภาคกลางและตะวันตก ร้อยละ 85.45 และภาคใต้ ร้อยละ 85.25 ตามลำดับ

(2) ความพึงพอใจของคณะกรรมการ จำนวน 135 คน ผลการสำรวจในภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก ค่าคะแนนร้อยละ 83.95 หรือค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารายละเอียดผลการสำรวจความพึงพอใจรายข้อ ซึ่งทุกเรื่องอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน คือ สูงกว่าร้อยละ 80 แต่มีประเด็นเมื่อเทียบกับข้ออื่น ๆ ยังมีข้ออ่อนที่ควรเพิ่มประสิทธิภาพ ดังนี้

- ด้านผลที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. คือ บทบาทสหกรณ์ชุมชนตำบลสามารถเป็นกลไก/เวทีกลางในการเชื่อมโยงองค์กรชุมชน/ขบวนการองค์กรชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้ (ค่าคะแนนร้อยละ 82.50)

- ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการของ พอช. คือ การพัฒนา/ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศฐานพัฒนาให้มีความทันสมัยและพร้อมใช้งาน (ค่าคะแนนร้อยละ 82.60)

- ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ/ผู้ส่งเสริมงานพัฒนาของ พอช. คือ การสร้างความร่วมมือในการทำงานร่วมกับหน่วยงาน/ภาคีพัฒนาในพื้นที่ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นร่วมกัน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. อบจ. พมจ. สถาบันการศึกษา (ค่าคะแนนร้อยละ 83.15)

ตาราง แสดงการเปรียบเทียบค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระหว่างผู้ให้บริการกับคณะกรรมการ จำแนกตามรายด้าน

ประเด็นความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจผู้รับบริการ (1,276 คน)				ระดับความพึงพอใจคณะกรรมการ (100 คน)			
	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ผลการประเมิน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ผลการประเมิน
1. ด้านผลที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช.	85.60	4.12	0.57	มาก	83.90	3.78	0.61	มาก
2. ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการของ พอช.	84.80	3.96	0.60	มาก	83.60	3.72	0.56	มาก
3. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ/ผู้ส่งเสริมงานพัฒนาของ พอช.	86.45	4.29	0.63	มากที่สุด	84.40	3.88	0.61	มาก
ภาพรวม	85.60	4.12	0.54	มาก	83.95	3.79	0.52	มาก

5) การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ประจำปีงบประมาณ 2562 โดยสำนักงาน ป.ป.ช. ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สรุปผลคะแนนภาพรวม 85.46 อยู่ในระดับ A โดยสรุปคะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส แยกตามตัวชี้วัด ดังนี้

ที่	แบบสำรวจ	ตัวชี้วัด	คะแนน
1	แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (IIT)	การปฏิบัติหน้าที่	87.51
2		การใช้งบประมาณ	78.72
3		การใช้อำนาจ	80.61
4		การใช้ทรัพย์สินของราชการ	77.84
5		การแก้ไขปัญหาการทุจริต	78.00
6	แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (EIT)	คุณภาพการดำเนินงาน	76.21
7		ประสิทธิภาพการสื่อสาร	66.34
8		การปรับปรุงการทำงาน	70.44
9	แบบตรวจการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT)	การเปิดเผยข้อมูล	100.00
10		การป้องกันการทุจริต	100.00
สรุปผลคะแนน ITA			85.46

ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. มีข้อเสนอแนะการดำเนินการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถาบันฯ ดังนี้

➤ *หน่วยงานมีคะแนน IIT อยู่ในระดับดี (Good)* บ่งชี้ให้เห็นว่าหน่วยงานมีแนวโน้มการดำเนินงานที่เป็นไปตามหลักการความโปร่งใสและมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน โดยบุคลากรส่วนใหญ่ยังเชื่อมั่นและแสดงความไว้วางใจที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารที่มุ่งสู่การป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ต้องเป็นประเด็นการพัฒนาสำหรับหน่วยงานที่ได้คะแนนในระดับดี คือ 1) ควรปฏิบัติงาน/ให้บริการแก่ผู้มาติดต่อทุกคนอย่างเท่าเทียม 2) การสร้างการรับรู้เกี่ยวกับแผนการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี 3) เปิดโอกาสให้บุคลากรภายในหน่วยงาน มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ 4) จัดให้มีช่องทางเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในสามารถแจ้งเบาะแสอันควรสงสัย โดยมีมาตรการคุ้มครองผู้ร้องเรียน ข้อมูลของผู้ร้องเรียนจะต้องถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับ

➤ *ในส่วนของ EIT มีคะแนนอยู่ในระดับพอใช้ (Fair)* ชี้ให้เห็นว่าประชาชนหรือผู้รับบริการยังคงมีความเชื่อมั่นในคุณภาพการดำเนินงานของหน่วยงานว่ายึดหลักตามมาตรฐาน แต่อยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก ในส่วนของประสิทธิภาพการสื่อสาร แม้หน่วยงานจะมีการวางระบบการสื่อสาร แต่ข่าวสารอาจยังไม่เป็นปัจจุบันมากนัก นอกจากนี้ แม้จะมีความพยายามปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการให้บริการที่มีคุณภาพ แต่ยังไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร ซึ่งสิ่งที่ควรเป็นประเด็นการพัฒนาสำหรับหน่วยงานที่ได้คะแนนในระดับพอใช้ โดยควรดำเนินการอย่างเข้มข้นมากขึ้น คือ 1) การพัฒนาให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานปฏิบัติงาน/ให้บริการแก่ผู้ติดต่อด้วยความโปร่งใส เป็นไปตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนด 2) ควรมีการเผยแพร่ผลงานหรือข้อมูลที่สาธารณชนควรรับทราบอย่างชัดเจน 3) พัฒนาการดำเนินงาน/การให้บริการของหน่วยงาน โดยเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการ ผู้มาติดต่อหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน การบริการให้เกิดความโปร่งใส ปรับปรุงวิธีการและขั้นตอนการทำงานให้ดีขึ้น

➤ **หน่วยงานมีคะแนน OIT อยู่ในระดับยอดเยี่ยม (Excellence)** โดยมีการวางระบบที่มีความเป็นเลิศเพื่อเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ของหน่วยงานให้สาธารณชนได้รับทราบอย่างเป็นปัจจุบัน ซึ่งการเผยแพร่ข้อมูลในประเด็นข้างต้นทั้งหมดแสดงถึงความพยายามของหน่วยงานที่จะป้องกันการทุจริตในหน่วยงานให้ลดน้อยลงหรือไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ทำให้โดยภาพรวมแล้ว หน่วยงานสามารถเป็น “ต้นแบบ” ในการดำเนินงานในด้านความโปร่งใสแก่ส่วนราชการอื่น ๆ ได้

7.3 การบริหารสินเชื่อ

1) **การสนับสนุนสินเชื่อแก่องค์กรชุมชน** ในปี 2562 ระหว่างเดือน ตุลาคม 2561 – กันยายน 2562 มีการสนับสนุนสินเชื่อแก่องค์กรชุมชนรวม 24 องค์กร วงเงิน 389.92 ล้านบาท โดยมีผู้รับประโยชน์ 58 ชุมชน 1,269ครัวเรือน

ประเภทสินเชื่อ	จำนวนเงินอนุมัติ (ล้านบาท)	จำนวน องค์กร	จำนวนผู้รับประโยชน์	
			ชุมชน	ครัวเรือน
พัฒนาที่อยู่อาศัย (บ้านมั่นคง)	389.92	24	58	1,269

2) **สรุปผลการชำระคืนสินเชื่อสะสมคิดเป็นสัดส่วน ดังนี้**

ผลการชำระคืนสินเชื่อสะสม	ร้อยละ
● ร้อยละของสินเชื่อที่ได้รับชำระคืนต่อสินเชื่อที่จ่ายเงินแล้ว	46.19
● ร้อยละของจำนวนเงินสินเชื่อที่ได้รับการชำระคืนต่อจำนวนเงินสินเชื่อที่พึงได้รับชำระคืนทั้งหมด	102.04
● ร้อยละของสินเชื่อคงเหลือผิติดนัดต่อสินเชื่อคงเหลือทั้งหมด	9.57
● ร้อยละของเงินงวดผิติดนัดต่อสินเชื่อคงเหลือทั้งหมด	5.85

สถาบันฯ มีผลการดำเนินงานสินเชื่อสะสม ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานถึงกันยายน 2562 ดังนี้

- สินเชื่ออนุมัติสะสม 973 องค์กร 10,435.41 ล้านบาท
ผู้รับประโยชน์ 6,229 ชุมชน 405,370 ครัวเรือน
- จำนวนเงินสินเชื่อที่องค์กรชุมชนได้รับแล้ว 8,972.37 ล้านบาท
จำนวนเงินสินเชื่อที่รับการชำระคืน 4,144.13 ล้านบาท
- สินเชื่อคงเหลือ 688 องค์กร 4,828.24 ล้านบาท

8 การบริหารและพัฒนา บุคลากร	เป็นการยกระดับความสามารถของบุคลากรทุกระดับในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศปฏิบัติงานบนระบบ Online พัฒนาและสร้างการเรียนรู้จากการปฏิบัติภารกิจจริงทั้งภายในและภายนอกองค์กร

8.1 การพัฒนาผู้ปฏิบัติงานตามสมรรถนะกลุ่มตำแหน่งงานและตามแผนความก้าวหน้าสายอาชีพ (career path)

- **การพัฒนาผู้บริหารระดับต้น/กลาง/สูง** ได้แก่
  - พัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยี โดยการอบรมหลักสูตรบริหารจากหน่วยงานภายนอก การเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มพูนความรู้ และทักษะเฉพาะด้านของผู้บริหาร เพื่อให้บุคลากรระดับบริหารของสถาบันฯ ได้รับความรู้และมุมมองใหม่ๆ เกี่ยวกับการบริหารองค์กรภายใต้บริบทและสถานการณ์แวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง เกิดการประเมินทบทวนการทำงานองค์กรอย่างรอบด้านทั้งภายนอกและภายในองค์กรร่วมกัน

และสามารถนำความรู้จากภายนอก รวมถึงเนื้อหาจากการประเมินร่วมกันมาผสมผสานและออกแบบระบบการบริหารองค์กรในแนวทางใหม่ได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

○ พัฒนาศักยภาพผู้บริหารของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน “เติมความรู้ สร้างพลังขับเคลื่อนงานองค์กร” พร้อมทั้งติดตามผลการดำเนินงานไตรมาสที่ 1 เมื่อวันที่ 8 - 9 กุมภาพันธ์ 2562 ซึ่งผู้เข้าร่วมได้รับความรู้และมุมมองใหม่ในการบริหารองค์กรภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง การวิเคราะห์งานสถาบันให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ การกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ในปี 2562 ตามประเด็นงานต่างๆ ของสถาบัน

○ จัดทำข้อมูลผู้ปฏิบัติงานที่สามารถเข้าร่วมอบรมหลักสูตรของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในระดับผู้บริหารระดับต้นและระดับกลาง ร่วมคัดเลือกเข้าร่วมในหลักสูตร นพม. และพม. โดยมีผู้ปฏิบัติงานแจ้งชื่อเข้าร่วมจำนวน 1 คน โดยมีกำหนดการอบรมตั้งแต่ 25 ธันวาคม 2561 - 16 มกราคม 2562

● **การพัฒนาบุคลากรทุกตำแหน่งด้านเทคโนโลยี** ได้แก่ “การใช้เทคโนโลยีเพื่อการปฏิบัติงาน” จำนวน 7 หลักสูตร

1) เวทีเปิดโลกทัศน์ ผู้ปฏิบัติงาน พอช. หัวข้อเรื่อง “การเปลี่ยนผ่านองค์กร พอช. สู่องค์กรดิจิทัล (Digital Transformation)” เพื่อปรับเปลี่ยนวิถีคิด (Mindset) รวมถึงกระตุ้นให้บุคลากรในทุกระดับตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการและบริหารจัดการองค์กร ในวันศุกร์ ที่ 26 เมษายน 2562 มีผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วมเรียนรู้ 102 คน

2) ส่งเสริมการใช้งานโปรแกรมสนับสนุนการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหาร ปี 2562 ด้วยโปรแกรมพื้นฐาน 2 โปรแกรม ได้แก่ โปรแกรมระบบสารสนเทศด้านการสนับสนุนการตัดสินใจ (EIS) และโปรแกรมระบบสารสนเทศบริหารทรัพยากรบุคคล (HRIS) โดยกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้บริหารระดับต้น ระดับกลาง และผู้ระดับบริหารและสูงรวม 95 คน

3) การใช้โปรแกรมระบบบูรณาการการบริหารจัดการโครงการ (CODI Project) โดยการพัฒนาความรู้ความสามารถการใช้งานระบบสารสนเทศการบริหารจัดการโครงการ (Codi Project Management) ระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2562 ดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการรวม 14 ครั้ง มีผู้เข้าอบรม 463 คน

4) โปรแกรมระบบบริหารการเงิน (E-Finance) โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้ความรู้การใช้งานโปรแกรมระบบบริหารการเงิน (E-Finance) เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2562 มีผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วม 55 คน

5) การใช้งานคอมพิวเตอร์อย่างปลอดภัย โดยการอบรมให้ความรู้เรื่องการใช้งานคอมพิวเตอร์อย่างปลอดภัยในปีงบประมาณ 2562 ให้กับสำนักงานภาคเหนือ สำนักงานภาคใต้ สำนักทรัพยากรบุคคล และภายในสำนักเทคโนโลยีและสารสนเทศ จำนวน 25 คน

6) การพัฒนาความรู้และทักษะด้านดิจิทัลของผู้ปฏิบัติงานตามตำแหน่งงาน โดยการประชาสัมพันธ์หลักสูตรออนไลน์ที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อเชิญชวนให้ผู้ปฏิบัติงานที่สนใจหรือเกี่ยวข้องเลือกเรียนรู้หลักสูตรต่างๆ ด้วยตนเองตามช่วงเวลาที่เหมาะสม ซึ่งเป็นหลักสูตรของ DGA จำนวน 7 หลักสูตร มีผู้ปฏิบัติงานของสถาบันฯ สนใจในการพัฒนาตนเองด้านทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) ผ่านหลักสูตรออนไลน์ของสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านดิจิทัลภาครัฐจำนวน 13 คน

● **การพัฒนาผู้ปฏิบัติงาน** ประกอบด้วย **กลุ่มคนรุ่นใหม่ CODI Young Talent** มีผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วมโครงการ จำนวน 32 คน ซึ่งโครงการดังกล่าวอยู่ระหว่างดำเนินการประเมินผลระหว่างหัวหน้าส่วนงานและประเมินตนเอง ในช่วงเดือนตุลาคม 2562 และ**กลุ่มผู้ปฏิบัติงานใหม่** ปฐมนิเทศผู้ปฏิบัติงานใหม่ : ก้าวสู่

พอช. มุ่งสร้างชุมชนเข้มแข็ง ปีงบประมาณ 2562 จำนวน 2 รุ่น รวม 44 คน โดยจัดให้มีการเรียนรู้งานระบบภายในและเรียนรู้จากพื้นที่จริง ได้แก่ พื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี และ จังหวัดจันทบุรี

8.2 การเปิดเวทีให้ความรู้กลาง สำหรับผู้ปฏิบัติงานทุกตำแหน่ง

1) การส่งเสริมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและการปลูกจิตสำนึกต่อต้านการทุจริตให้กับผู้ปฏิบัติงานของสถาบันภายใต้โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและการปลูกจิตสำนึกต่อต้านการทุจริต การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการและการบริหารจัดการเรื่องร้องเรียน ในวันพุธที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 โดยมีผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วม 107 คน

2) การพัฒนาบุคลากรสถาบัน เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2562 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “แนวทางการบริหารคนยุคใหม่และการปรับระบบ HR สำหรับการบริหารคนยุคใหม่” โดย อ.ณรงค์วิทย์ แสนทอง มีผู้เข้าร่วม 65 คน

3) การพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการ ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เรื่อง แนวทางการบริหารงบประมาณ การเงิน และการเบิกจ่ายเงินตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มีผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วม 105 คน

4) การพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน Workshop Unlock the “Visual thinking” power เคาะสนิม-ปลุกพื้นที่ทักษะการใช้ภาพวาดง่ายๆ รุ่นที่ 1 เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2562 มีผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วม 40 คน

5) การพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านความรู้สหกรณ์ “กฎหมายสหกรณ์ฉบับใหม่ & เทคนิคการอ่านและวิเคราะห์งบการเงิน” วันที่ 26 – 27 สิงหาคม 2562 ณ จังหวัดปทุมธานี มีผู้ปฏิบัติงานเข้ารับการอบรม 74 คน

6) พัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านที่อยู่อาศัยและพัฒนาองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ จำนวน 92 คน จำนวน 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตร การบริหารจัดการสินเชื่อเบื้องต้น หลักสูตรการติดตามและพัฒนาองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ผลที่เกิดขึ้น คือ ผู้ปฏิบัติงานได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านการบริหารสินเชื่อของสถาบันในโครงการบ้านมั่นคง ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบสินเชื่อของสถาบัน ความแตกต่างการให้เชื่อของสถาบันกับธนาคาร เป็นต้น

8.3 การพัฒนาบุคลากรผ่านการรณรงค์ พัฒนาอัตลักษณ์ ภาพลักษณ์ และวัฒนธรรมองค์กร สนับสนุนงบประมาณโครงการส่งเสริมกลุ่มกิจกรรมทางสังคม

- โครงการส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย เช่น ศูนย์คุณธรรม มูลนิธิหัวใจอาสา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒฯ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม “จิตอาสาทำแนวกันไฟป่า” ณ ป่าชุมชน สำนักสงฆ์วัดป่าอภัย ตำบลเจ้าวัด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานีเมื่อวันที่ 25-27 มกราคม 2562

- โครงการส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมร่วมกับมูลนิธิหัวใจอาสาและองค์กรพันธมิตรที่เป็นองค์กรภาคีเครือข่ายงานพัฒนา ได้จัดงานวิ่ง Run For Love สังคมสดใส ด้วยหัวใจอาสา ในวันอาทิตย์ที่ 3 กุมภาพันธ์ 2562 ณ สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ กรุงเทพฯ

- สนับสนุนการทำกิจกรรมทางสังคมของผู้ปฏิบัติงานร่วมกับขบวนองค์กรชุมชน โครงการ “ผลงานพลังสร้างฝาย ปลูกรักผูกดวงใจ ผืนป่าพงไพรไทยยั่งยืน” ระหว่างวันที่ 17 – 20 พฤษภาคม 2562 มีผู้ปฏิบัติงานร่วมเรียนรู้จำนวน 17 คน และขบวนองค์กรชุมชนตำบลท่าเสา อ.อำเภอยะโยค จ.กาญจนบุรี จำนวน 32 คน

8.4 การสัมมนาผู้ปฏิบัติงานประจำปี มีเป้าหมาย เพื่อสร้างอัตลักษณ์ ภาพลักษณ์ วัฒนธรรมองค์กร และแนวปฏิบัติตามค่านิยมร่วมคน พอช. ร่วมกัน เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับผู้ปฏิบัติงาน พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความรัก ความผูกพันต่อองค์กร และการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน โดยในปี 2562 มีการสัมมนาเจ้าหน้าที่ประจำปี 2562 ระหว่างวันที่ 28 กุมภาพันธ์ – 2 มีนาคม 2562 ณ จังหวัดกาญจนบุรี ภายใต้แนวคิด “18 ปี CODI Core Values for change” มีกิจกรรมที่ดำเนินการ ได้แก่ 1) กิจกรรมอาสาบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม ที่วัดยางเกาะ และโรงเรียนกลอนโต ต.กลอนโต อ.ด่านมะขามเตี้ย จ.กาญจนบุรี 2) กิจกรรมสร้างค่านิยม วัฒนธรรม อัตลักษณ์องค์กร 3) กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานผ่านกีฬาและกิจกรรมสันทนาการ มีผู้เข้าร่วม 338 คน

8.5 การคัดเลือกผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วมโครงการ “1 คนดี มีจริยธรรม 1 หน่วยงาน” ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์ โดยมีผู้ปฏิบัติงานของสถาบันได้รับรางวัลจำนวน 4 คน คือ

- 1) นางสาวปิยะพร กะละหมัด ได้รับรางวัล “ 1 คนดี มีจริยธรรม 1หน่วยงาน”
- 2) นางสาวกรรณิการ์ เมืองแก้ว ได้รับรางวัล ชมเชย “ 1 คนดี มีจริยธรรม 1หน่วยงาน”
- 3) นายบุญทัน มาพงษ์ ได้รับรางวัล ชมเชย “ 1 คนดี มีจริยธรรม 1หน่วยงาน”
- 4) นางสาวพุทธวลัย ชุมทอง ได้รับรางวัล ชมเชย “ 1 คนดี มีจริยธรรม 1หน่วยงาน”

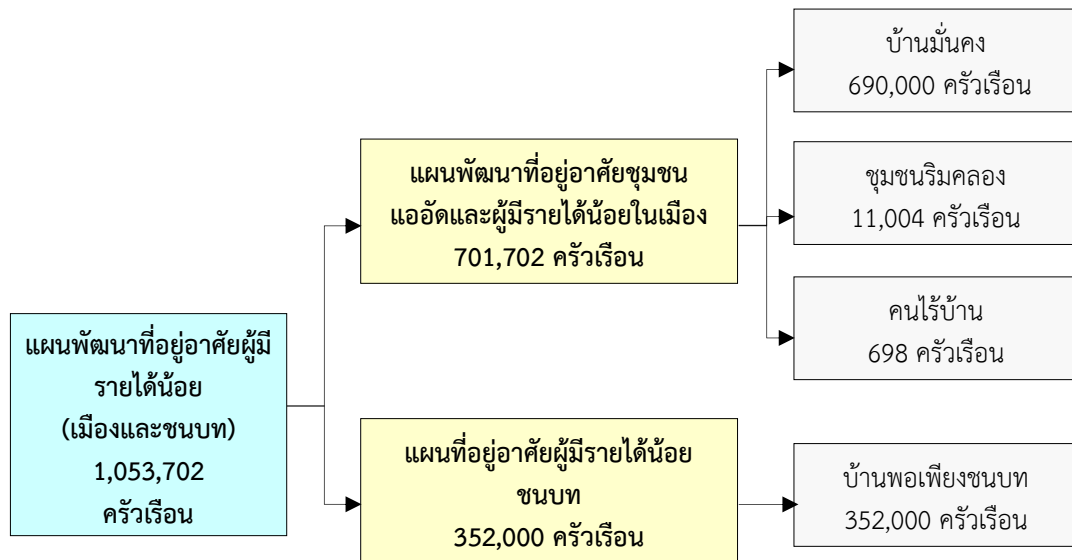
การสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนดำเนินการสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทภายใต้ ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579) มุ่งเน้นการส่งเสริมและสร้างโอกาสด้านที่อยู่อาศัย พร้อมพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่กลุ่มผู้มีรายได้น้อย โดยการแก้ไขปัญหาและพัฒนาที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐาน มีสภาพแวดล้อมที่ดี สร้างโอกาสในการเข้าถึงระบบการเงินและสินเชื่อเพื่อการอยู่อาศัย และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกระดับเพื่อนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ภายใต้วิสัยทัศน์ “คนไทยทุกคนมีที่อยู่อาศัยถ้วนหน้าและมีคุณภาพชีวิตที่ดีในปี 2579 (Housing For All)” ซึ่งแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวยึดโยงกับปฏิญญาสากลที่ประเทศไทยให้การรับรอง ได้แก่ เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่ 11 ของสหประชาชาติ และวาระใหม่แห่งการพัฒนา ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ในการพัฒนาเมืองและที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมและยั่งยืนสำหรับทุกคน โดยเน้นการแบ่งระดับตามรายได้ และการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่สอดคล้องกับวงจรชีวิต (Life-cycle)

แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัย ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) มีแนวทางการดำเนินงานภายใต้ 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาและสนับสนุนให้มีที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐาน	เพื่อสนับสนุนให้ทุกคนมีที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐาน โดยผลักดันและขับเคลื่อนนโยบายด้านที่อยู่อาศัย สร้างโอกาสในการมีที่อยู่อาศัย และเสริมสร้างและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านที่อยู่อาศัยอย่างเป็นระบบ
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างระบบการเงินและสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย	เพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงระบบการเงิน โดยเสริมสร้างโอกาสในการเข้าถึงระบบการเงิน
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การยกระดับการบูรณาการด้านบริหารจัดการที่อยู่อาศัย	เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนที่อยู่อาศัย โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและท้องถิ่นในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัย และเสริมสร้างและพัฒนากลไกการบูรณาการ สร้างขีดความสามารถในการพัฒนาที่อยู่อาศัย
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน	เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยส่งเสริมการจัดสวัสดิการในชุมชน และส่งเสริมให้ประชาชนรักถิ่นที่อยู่
ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี	เพื่อจัดการระบบสาธารณสุขโรค ระบบสาธารณสุขการ จัดการที่ดิน และผังเมืองที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมการจัดการที่ดินและผังเมือง ส่งเสริมการจัดระบบสาธารณสุขโรคและระบบสาธารณสุขการ ส่งเสริมการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่ประหยัดพลังงาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ดำเนินการตามแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย (เมืองและชนบท) ครอบคลุมพื้นที่เมืองและชนบท กลุ่มเป้าหมาย 1,053,702 ครัวเรือน ประกอบด้วย 2 แผนงาน 4 โครงการ คือ

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ.2562 เกิดผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท ดังนี้

1. การพัฒนาความมั่นคงที่อยู่อาศัย “โครงการบ้านมั่นคง”

โครงการบ้านมั่นคงเป็นการพัฒนาที่อยู่อาศัยของคนจนในชุมชนแออัด โดยมีเป้าหมายในการแก้ปัญหาความไม่มั่นคงในการอยู่อาศัย เพื่อสร้างชุมชนที่มั่นคงตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งดำเนินงานอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2546 นอกจากสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยแล้ว ยังเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชนให้ดีขึ้น รวมถึงการจัดระบบดูแลเพื่อรักษาดินและบ้านให้มั่นคงยั่งยืน หรือที่เรียกว่า การทำ “บ้าน” ที่ให้มากกว่าคำว่า “บ้าน” พร้อมทั้งส่งเสริมการทำงานของขบวนชุมชน เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายและขับเคลื่อนการทำงานระดับภาคและส่วนกลาง อาทิ การจัดงานวันที่อยู่อาศัยโลก การส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยระดับจังหวัด และการพัฒนาเมืองทุกมิติ

จากการดำเนินงานโครงการบ้านมั่นคงในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ก่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาชุมชนเมืองและชนบทระหว่างขบวนองค์กรชุมชน ท้องถิ่นและหน่วยงานในพื้นที่ ส่งผลให้ชุมชนเกิดการรวมกลุ่มในลักษณะกลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยสู่การสร้าง ความมั่นคงในการอยู่อาศัย โดยเกิดการสนับสนุนการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและที่อยู่อาศัย 6,945 ครัวเรือน 166 ชุมชน ใน 32 จังหวัด ส่งผลให้ผู้มีรายได้น้อยมีความมั่นคงในการอยู่อาศัย มีคุณภาพชีวิตและการอยู่อาศัยที่ดีขึ้น สามารถแก้ปัญหาชุมชนแออัด ชุมชนบุกรุก สร้างสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ของเมืองและชุมชน รวมทั้งสมาชิกชุมชนในโครงการมีระบบการออมทรัพย์ที่จะต้องดำเนินควบคู่กับการบริหารจัดการโครงการ

นอกจากนี้ เกิดการพัฒนาที่ดินตามนโยบายปฏิบัติการยึดคืนพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินมาจากนายทุน ได้ยึดครองพื้นที่อย่างผิดกฎหมายร่วมมือกับสำนักงานปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.) ใน 37 พื้นที่ 4,512 ครัวเรือน โดยการจัดโซนที่ดินทำกินและโซนที่อยู่อาศัยให้กับกลุ่มมีรายได้น้อย ยากจน ด้อยโอกาส ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรผู้ยากจน ส่งผลให้เกิดการใช้โครงการบ้านมั่นคงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับชุมชนที่ประสบปัญหาความไม่มั่นคงในการอยู่อาศัยทั้งในพื้นที่ชนบท และพื้นที่ประสบภัยพิบัติ เน้นการสร้าง

ความมั่นคงในการอยู่อาศัยทั้งในเรื่องที่ดิน ที่อยู่อาศัย สาธารณูปโภค และก่อเกิดพื้นที่รูปธรรมเพื่อเป็นต้นแบบ และขยายผลในหลายพื้นที่

การสนับสนุนโครงการและงบประมาณ

ปี 2562

 เป้าหมาย 5,500 ครัวเรือน เกิดการสนับสนุนการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและพัฒนาที่อยู่อาศัย จำนวน 6,945 ครัวเรือน 166 ชุมชน ใน 32 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 126.27 ของเป้าหมาย โดยดำเนินการบ้านมั่นคงในพื้นที่เมือง 2,433 ครัวเรือน และบ้านมั่นคงในพื้นที่ชนบท 4,512 ครัวเรือน วงเงินงบประมาณอุดหนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยทั้งสิ้น 432.84 ล้านบาท จำแนกเป็น

- งบประมาณอุดหนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัย 346.20 ล้านบาท
- สนับสนุนการดำเนินงานของภาคี ท้องถิ่น และขบวนเมือง 42.64 ล้านบาท
- งบดำเนินงานพัฒนา 44.00 ล้านบาท

พื้นที่	จำนวนจังหวัด	จำนวนชุมชน	จำนวนครัวเรือน
● ภาคเหนือ	3	74	1,182
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	8	18	1,074
● ภาคใต้	7	27	1,545
● ภาคกลางและตะวันตก	7	24	1,213
● ภาคกรุงเทพ ปริมณฑลและตะวันออก	7	23	1,931
รวม	32	166	6,945

ปี 2560 - 2562

ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัย ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ในช่วงปี พ.ศ. 2560 - 2562

 เป้าหมายในช่วงปี 2560 - 2562 รวม 19,710 ครัวเรือน เกิดการสนับสนุนการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและพัฒนาที่อยู่อาศัย จำนวน 18,448 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 93.60 วงเงินงบประมาณอุดหนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยทั้งสิ้น 1,017.82 ล้านบาท

 สนับสนุนการดำเนินงานของภาคี ท้องถิ่น และขบวนเมือง รวม 93.49 ล้านบาท

 โครงการบ้านมั่นคงชนบท เป็นการขยายผลการพัฒนาที่อยู่อาศัยสู่พื้นที่ชนบท โดยเริ่มจากนโยบายปฏิบัติการยึดคืนพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินจากนายทุนที่ได้ยึดครองพื้นที่อย่างผิดกฎหมาย ซึ่งสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ประสานความร่วมมือกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เพื่อจัดสรรที่ดินให้กับกลุ่มเกษตรกรเพื่อใช้ประโยชน์ โดยสถาบันฯ สนับสนุนการรวมกลุ่ม/ชุมชน ส่งเสริมให้มีระบบการออมทรัพย์ โดยองค์กรชุมชนเป็นหลักในการดำเนินการ มีการวางแผนทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยชนบทในลักษณะการสร้างชุมชนใหม่ในพื้นที่ ส.ป.ก. หรือพื้นที่ประสบภัยพิบัติ ใช้โครงการบ้านมั่นคงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับชุมชนที่ประสบปัญหาความไม่มั่นคงในการอยู่อาศัยในพื้นที่ชนบท และพื้นที่ประสบปัญหาภัยพิบัติที่จำเป็นต้องรื้อย้ายชุมชนหรือต้องพัฒนาระบบสาธารณูปโภคในชุมชนใหม่ เน้นการสร้าง ความมั่นคงในการอยู่อาศัยทั้งในเรื่องที่ดิน ที่อยู่อาศัย สาธารณูปโภค และการสร้างอาชีพ รายได้ในที่ดินทำกิน

หลักการสำคัญของโครงการบ้านมั่นคงชนบท คือ พัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนให้มีระบบการทำงานที่เป็นระบบบริหารจัดการร่วมของชุมชน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมบริหาร โดยใช้โครงการเป็นเครื่องมือในการสร้าง/พัฒนาคน จัดระบบคน/ชุมชน รวมถึงเชื่อมโยงระบบการทำงานและงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดเป็นพื้นที่ต้นแบบในการทำงานร่วมกับ ส.ป.ก. ในระบบการจัดการร่วมของชุมชนในมิติ การจัดการด้านกายภาพ มิติด้านเศรษฐกิจฐานราก และมิติเชิงสังคม เพื่อนำไปสู่การขยายผลในพื้นที่อื่นๆ

กระบวนการดำเนินโครงการบ้านมั่นคงชนบท

- 1) ใช้กระบวนการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในการเชื่อมโยงคนทำงาน การบูรณาการข้อมูลที่มีทั้งข้อมูลผู้เดือดร้อนที่อยู่อาศัยและข้อมูลที่ดินที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหา นำไปสู่การวางแผนการแก้ไขปัญหาทั้งเมือง
- 2) สร้างกองทุนของตนเอง ทั้งกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนสวัสดิการ กองทุนรักษาดินรักษากัน เพื่อเป็นทุนภายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาทุกมิติของชุมชน
- 3) ใช้กลไกสภาองค์กรชุมชน/ เครือข่ายผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในการขับเคลื่อนงานพัฒนาที่อยู่อาศัยและงานพัฒนาด้านต่างๆในพื้นที่
- 4) พัฒนาแผนชุมชนในทุกมิติ บูรณาการแผนชุมชน/ตำบล กับท้องถิ่น เชื่อมโยงแผนการพัฒนาที่อยู่อาศัยสู่ยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด
- 5) สร้างความร่วมมือกับภาคี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม นักวิชาการ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง
- 6) พัฒนาความรู้คนทำงานในด้านต่างๆ ได้แก่ การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การพัฒนา ขบวนการองค์กรชุมชน การบริหารจัดการที่ดี การเงิน การออกแบบวางผัง ช่าง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การใช้ข้อมูล สื่อ ฯลฯ

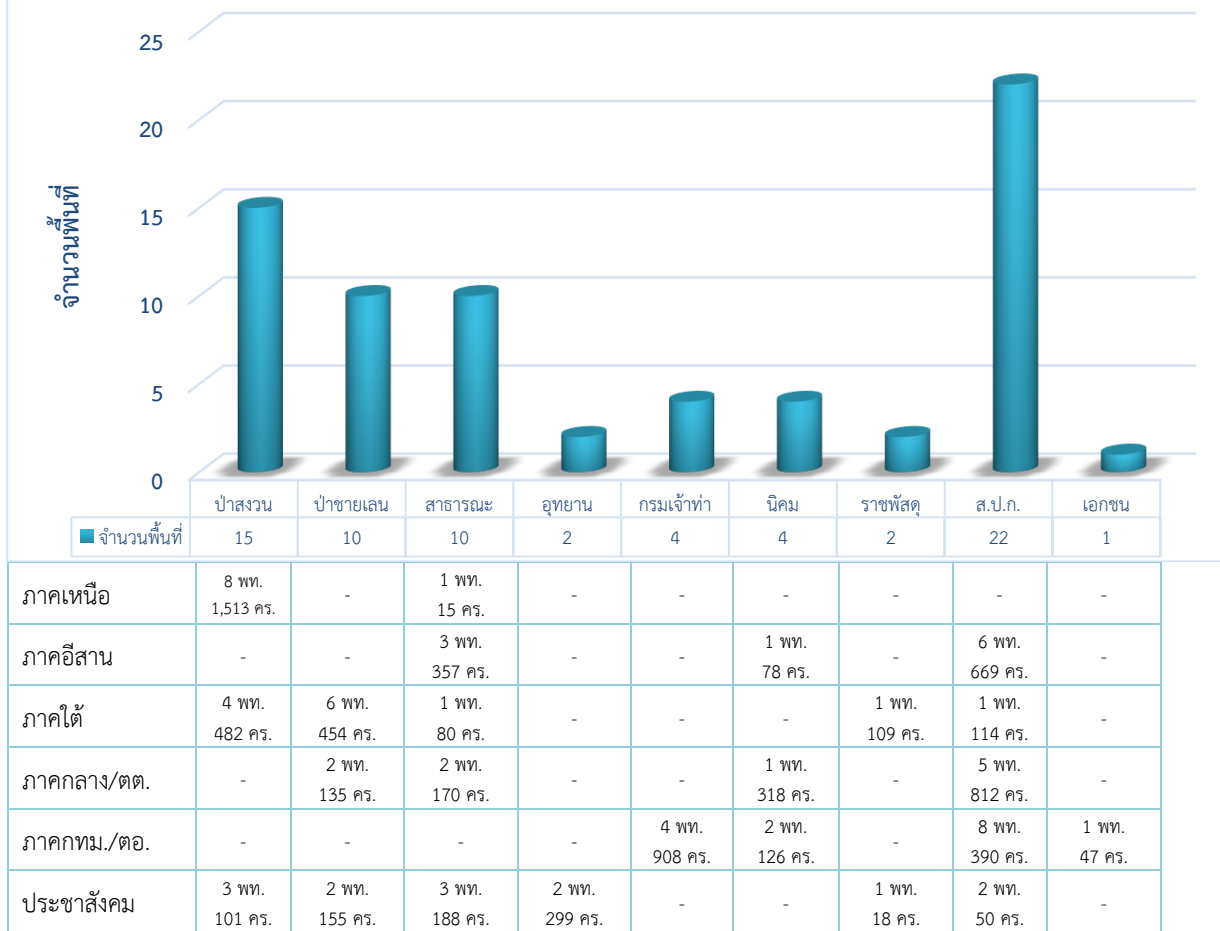
ผลการดำเนินโครงการบ้านมั่นคงชนบท ปี 2560-2562

๕ ปี 2560 สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) มีมาตรการในการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เพื่อนำมาจัดพัฒนาโซนที่ดินทำกินและอยู่อาศัย จัดสรรให้กับประชาชนผู้มีรายได้น้อย ยากจน ด้อยโอกาส เพื่อให้ประชาชนได้มีที่อยู่อาศัยและที่ดินที่มั่นคง ในเบื้องต้นมีพื้นที่ทั้งหมด 28 พื้นที่ 8 จังหวัด โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนดำเนินการใน 10 พื้นที่ 12 โครงการ 1,145 ครัวเรือน

๕ ปี 2561 โครงการบ้านมั่นคงชนบทเป็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถสร้างโอกาสของคนจนที่ไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย เกิดพัฒนาการสร้างชุมชนใหม่ควบคู่กับการพัฒนาในทุกด้าน แม้ในพื้นที่ประสบภัยพิบัติ ในลักษณะการจัดการร่วมของชุมชนท้องถิ่น มีการพัฒนาโดยพื้นที่เป็นตัวตั้งครอบคลุมในทุกมิติและบูรณาการร่วมกันหลายฝ่าย จำนวน 19 พื้นที่ 25 โครงการ 2,048 ครัวเรือน

๕ ปี 2562 จากการเติบโตและขยายตัวของเมือง ทำให้โซนที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยขยายตัวออกนอกเมืองมากขึ้น ประกอบกับนโยบายการจัดการที่ดินทำกินให้ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ด้านการลดความเหลื่อมล้ำของรัฐบาล ทำให้มีการจัดสรรที่ดินรัฐประเภทต่างๆ ที่สามารถสร้างโอกาสของคนจนที่ไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย และนำไปสู่การเข้าถึงบริการของรัฐในด้านต่างๆ ทั้งในระดับนโยบายและท้องถิ่น ทำให้ผู้เดือดร้อนเข้าสู่กระบวนการโครงการบ้านมั่นคงชนบท จำนวน 37 พื้นที่ 63 โครงการ 4,512 ครัวเรือน

ประเภทที่ดินที่ได้รับการสนับสนุนโครงการบ้านมั่นคงชนบท ปี 2560 – 2562

รูปธรรมการดำเนินงานบ้านมั่นคงชนบท

โครงการบ้านมั่นคงชนบทเทศบาลตำบลหาดเล็ก จังหวัดตราด

เทศบาลตำบลหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านคลองมะขาม หมู่ 2 บ้านโชดทราย หมู่ 3 บ้านคลองหิน หมู่ 4 บ้านหาดเล็ก และหมู่ 5 บ้านคลองสน ซึ่งในแต่ละหมู่บ้านมีการตั้งรกรากอยู่อาศัยในพื้นที่มาเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 20 – 50 ปี มีทั้งที่ดินเอกชน ที่ดินตนเอง ที่ดินกรมเจ้าท่า และที่ดินจัดสรร ซึ่งส่วนใหญ่ชาวบ้านจะบุกรุกอยู่ในบริเวณที่ดินกรมเจ้าท่าและปลูกสร้างที่อยู่อาศัยกระจัดกระจายทั่วทั้งบริเวณ สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ริ้วแหลม ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชุมชนมีอยู่ 2 บริเวณหลักๆ คือบริเวณท่าเทียบเรือบ้านคลองมะขาม (หมู่ 1) – บ้านคลองสน (หมู่ 5) ซึ่งเป็นชุมชนประมงอยู่บริเวณตอนเหนือและบริเวณหมู่ 4 บ้านหาดเล็ก ด้านใต้สุดติดกับพรมแดนประเทศกัมพูชา หน้าด่านซึ่งเป็นศูนย์กลางพาณิชยกรรมหลักของพื้นที่ มีการตั้งถิ่นฐานโดยรอบบริเวณท่าเทียบเรือ

เนื่องจากชุมชนประกอบอาชีพประมงซึ่งเป็นคนไทยดั้งเดิมและคนไทยที่อพยพมาจากเกาะกง นอกจากนี้ยังมีแรงงานจากประเทศกัมพูชาที่ทำงานในท่าเรือ

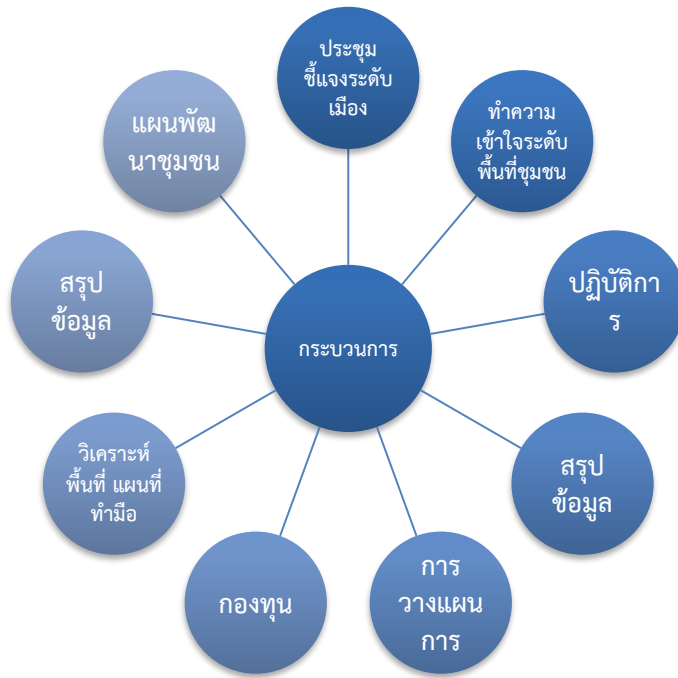
ปัญหาส่วนใหญ่ในพื้นที่เกิดจากการสร้างที่อยู่อาศัยบุกรุกในที่ดินของกรมเจ้าท่า จำนวน 738 ครัวเรือน เนื่องจากครอบครัวมีความเป็นอยู่อย่างแออัด ทำให้เกิดการขยายครอบครัวเข้าไปอยู่ในที่ดินกรมเจ้าท่า เช่น หมู่ 2 บ้านโฆตหิน และชุมชนบ้านคลองนามีการสร้างชุมชนใหม่ ที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่ดินไม่มีโฉนดบุกรุกอยู่ในที่ดินกรมเจ้าท่าและที่ดินประเภทอื่นๆภายในตำบล เนื่องจากกรมเจ้าท่ามีการบังคับใช้พระราชบัญญัติ การเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2560 ว่าด้วยเรื่องสิ่งปลูกสร้างล่องลำน้ำ ในพื้นที่ดังกล่าว จึงทำให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคง นำสู่การจัดทำความร่วมมือระหว่างกรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เทศบาลตำบลหาดเล็ก ขบวนการองค์กรชุมชนจังหวัดตราด จังหวัดตราด และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของกรมเจ้าท่าในเขตเทศบาลตำบลหาดเล็ก ให้มีความมั่นคง มีสภาพแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจที่ดี โดยชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา พร้อมชุมชนขนาดเล็กเป็นต้นแบบการแก้ไขปัญหาที่ดินที่อยู่อาศัยของกรมเจ้าท่า โดยกรมเจ้าท่าออกใบอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งปลูกสร้างแม่บ้านแก่ชาวบ้านเพื่อซ่อมสร้างบ้านเพสแรกจำนวน 60 หลัง และอยู่ในระหว่างการพิจารณาทั้งหมด 738 หลัง

โครงการบ้านมั่นคงชนบทเทศบาลปากน้ำปราณ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

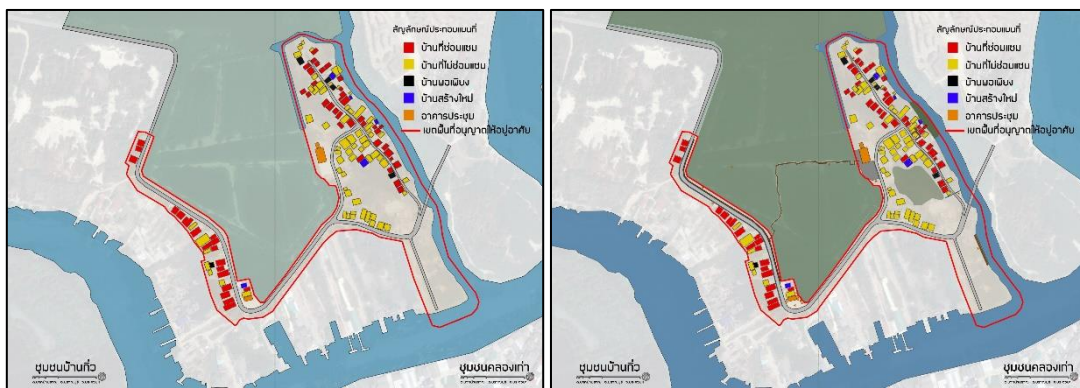

เทศบาลตำบลปากน้ำปราณ ประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน ได้แก่ ชุมชนบ้านกิว ชุมชนคลองเก่า ชุมชนศาลเสด็จเตี้ย ชุมชนศาลเจ้าแม่ทับทิม ชุมชนพัฒนาท้องถิ่น และชุมชนสามัคคี ประชากร 3,016 ครัวเรือน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมง และรับจ้างทั่วไป จากการสำรวจข้อมูลพบว่าชุมชนส่วนใหญ่บุกรุกอยู่อาศัยในที่ดินป่าชายเลนมาเป็นระยะเวลา 30 ปี จำนวนผู้บุกรุก 150 ครัวเรือน มีลักษณะการอยู่อาศัยหนาแน่น ปลูกสร้างบ้านในลักษณะยกพื้นสูง เนื่องจากตั้งอยู่ท่ามกลางป่าชายเลนและเดินทางหากันด้วยสะพาน กระทั่งความเจริญเริ่มเข้าสู่พื้นที่มีถนนตัดผ่านชุมชน มีการขุดดินบริเวณบ้านไปใช้ทำถนนที่สูงกว่าตัวบ้าน ชาวบ้านจึงร่วมกันซื้อที่ดินจากบริษัทอยู่ต่อเรือใกล้ๆชุมชน ในการถมที่ดินบ้านให้เสมอกัน และ มีกลุ่มครัวเรือนบางส่วนที่ยังคงอาศัยตติริมน้ำซึ่งเป็นกลุ่มที่มักได้รับผลกระทบมากที่สุดเมื่อเกิดภัยพิบัติ

กระบวนการพัฒนาโครงการบ้านมั่นคงชนบท

ปัจจุบันชาวบ้านยังคงต่อสู้เรื่อง “โฉนดชุมชน” และการขออยู่อาศัยในที่ดินป่าชายเลน จนกระทั่งกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้ดำเนินการรังวัดขอบเขตชุมชนและอนุญาตให้พัฒนาที่อยู่อาศัยภายใต้ขอบเขตที่กำหนดให้ได้ โดยห้ามมิให้มีการรุกล้ำเพิ่มเติม ทั้งนี้เครือข่ายบ้านมั่นคงป่าชายเลน (พื้นที่รูปธรรมแม่รำพึง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์) ร่วมกับคณะประสานงานขบวนองค์กรชุมชน (คปอ.) สภาองค์กรชุมชน พร้อมด้วยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้รวบรวมและทำการตรวจสอบข้อมูลอีกครั้ง เพื่อดำเนินการพัฒนาที่อยู่อาศัยบนพื้นที่ป่าชายเลนให้มีความมั่นคงขึ้น ในขณะเดียวกันชุมชนและแกนนำ โดยการขับเคลื่อนงานของเครือข่ายที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยภาคกลางและตะวันตก ได้มีการเวทีสร้างความเข้าใจการพัฒนาที่อยู่อาศัยและพัฒนาคุณภาพชีวิต จัดตั้งกลุ่มย่อย เชื่อมโยงเครือข่าย ทำการสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อน ประเมินราคาวัสดุก่อสร้างบ้าน วางระบบบริหารจัดการ และประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน

ผังชุมชนปัจจุบัน

ผังชุมชนอนาคต

การประเมินผลการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดอย่างเป็นระบบทั้งเมือง

การศึกษาการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดอย่างเป็นระบบทั้งเมือง ของโครงการบ้านมั่นคงประจำปี 2562 เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดอย่างเป็นระบบทั้งเมือง (Cities without Slums) วัดผลการดำเนินงานโดยเน้นชุมชนแออัดในเมืองภายใต้โครงการบ้านมั่นคง เป็นการยกระดับการแก้ไขปัญหาและพัฒนาเมืองอย่างเป็นระบบทั้งเมือง ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ในเป้าหมายที่ 11

การพัฒนาเมืองและถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืน โดยเป็นการศึกษาผลสำเร็จจากการแก้ไขปัญหาและพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนแออัดในเมืองที่สามารถอธิบายผลกระทบความเปลี่ยนแปลงของชุมชน ที่ เริ่มจากสภาพปัญหาที่อยู่อาศัยแต่มีการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการวางแผนแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย และการพัฒนาคุณภาพชีวิต และกลไกการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยในเมือง ส่งผลให้เกิดความมั่นคงในที่ดินและที่อยู่อาศัย โดยเน้นสิทธิร่วมกันของชุมชน การลดลงของชุมชนแออัดในเมือง การมีกลุ่มออมทรัพย์/สหกรณ์/กองทุนดูแลสมาชิกในชุมชน การเป็นศูนย์เรียนรู้ ศึกษาดูงานการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดให้กับองค์กร หน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศจากโครงการบ้านมั่นคง

พื้นที่และกลุ่มเป้าหมายใน 10 เมือง 7 จังหวัด 2,817 ครัวเรือน

ลำดับ	ภูมิภาค	เขตการปกครอง	จังหวัด	โครงการ	ครัวเรือน	กลุ่มเป้าหมาย	ร้อยละ
1	เหนือ	อบต.ช่วงเปา	เชียงใหม่	5	181	70	38.67
2	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ทต.กาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์	4	423	232	54.85
3	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ทต.ชนบท	ขอนแก่น	4	480	122	25.42
4	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ทต.บ้านไผ่	ขอนแก่น	10	1,042	379	36.37
5	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ทต.สุรินทร์	สุรินทร์	11	1,310	551	42.06
6	กลางและตะวันตก	ทต.บางหลวง	นครปฐม	3	142	142	100.00
7	กรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออก	อบต.บางขุน	ปทุมธานี	3	307	265	86.32
8	กรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออก	ทต.รังสิต	ปทุมธานี	8	1,110	244	21.98
9	ใต้	ทต.เกาะสมุย	สุราษฎร์ธานี	3	688	655	95.20
10	ใต้	ทต.นาสาร	สุราษฎร์ธานี	3	363	157	43.25
5 ภูมิภาค		10 เขต/ตำบล	7 จังหวัด	54	6,046	2,817	46.59

จากการประเมินการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดอย่างเป็นระบบทั้งเมือง เกิดผลในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ความมั่นคงในที่ดินและที่อยู่อาศัย โดยเน้นสิทธิร่วมกันของชุมชน หลังการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยโดยโครงการบ้านมั่นคง ก่อให้เกิดความมั่นคงในที่ดินแบบสิทธิร่วม 4 ระดับ คือ 1) การรวมกลุ่มเพื่อซื้อที่ดินเพื่อสร้างชุมชนใหม่ร่วมกันในนามสหกรณ์ เกิดกรรมสิทธิ์ร่วมอย่างถูกต้องตามกฎหมาย 2) การขออนุญาตอยู่อาศัยในที่ดินรัฐ 3) รวมกลุ่มขอเช่าที่ดินรัฐระยะยาว มีการทำสัญญาเช่าอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และ 4) รวมกลุ่มขอเช่าที่ดินระยะสั้น 6 โครงการ

2. การลดลงของชุมชนแออัดในแต่ละเมือง จากการศึกษาพื้นที่กรณีศึกษาใน 10 เมือง 54 โครงการ พบว่า การดำเนินงานโครงการบ้านมั่นคงทำให้ชุมชนแออัดในเมืองลดลง ร้อยละ 75.17 และเกิดการพัฒนาคูณภาพชีวิตทั้งด้านการจัดระเบียบที่อยู่อาศัย ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม มีระบบสาธารณสุขที่ขึ้นตลอดจนสามารถบริหารจัดการชุมชนใหม่ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ลำดับ	พื้นที่	จังหวัด	โครงการ	ผลสำรวจผู้เดือดร้อนทั้งเมือง(ครัวเรือน)	ผลการแก้ปัญหา(ครัวเรือน)	ร้อยละ
1	อบต.ช่วงเปา	เชียงใหม่	5	358	181	50.56
2	เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์	4	418	423	101.20
3	เทศบาลตำบลชนบท	ขอนแก่น	4	480	480	100.00
4	เทศบาลเมืองบ้านไผ่	ขอนแก่น	10	1,295	1,042	80.46
5	เทศบาลเมืองสุรินทร์	สุรินทร์	11	1,310	1,310	100.00
6	อบต.บางขุน	ปทุมธานี	3	891	307	34.46
7	เทศบาลนครรังสิต	ปทุมธานี	8	1,110	1,110	100.00
8	เทศบาลตำบลบางหลวง	นครปฐม	3	199	142	71.36

ลำดับ	พื้นที่	จังหวัด	โครงการ	ผลสำรวจผู้เดือดร้อน ทั้งเมือง(ครัวเรือน)	ผลการแก้ปัญหา (ครัวเรือน)	ร้อยละ
9	เทศบาลเมืองเกาะสมุย	สุราษฎร์ธานี	3	1,000	688	68.80
10	เทศบาลเมืองนาสาร	สุราษฎร์ธานี	3	708	157	22.18
รวม 10 เมือง		7 จังหวัด	54	7,769	5,840	75.17

3. กลุ่มออมทรัพย์ สหกรณ์ และกองทุนเมือง เกิดการรวมกลุ่มออมทรัพย์ สหกรณ์ และมีกองทุนเป็นของชุมชน เพื่อให้เกิดทุนหมุนเวียนสำหรับการพัฒนาที่ดินและที่อยู่อาศัย เกิดการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และบรรเทาเหตุจำเป็นเร่งด่วนของชุมชนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมในฐานะประชาชนทั่วประเทศ

4. แผนการพัฒนาเมือง และการบูรณาการความร่วมมือในการพัฒนาเมือง เกิดการส่งเสริมให้ชุมชนประสานความร่วมมือกับท้องที่ ท้องถิ่น หน่วยงาน สถาบันการศึกษา และภาคีเครือข่ายพัฒนาในพื้นที่ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย และปัญหาอื่นๆในเมือง ให้เกิดการพัฒนาเมืองทั้งระบบ และหลายโครงการ เกิดความร่วมมือในการพัฒนาเมืองเป็นอย่างดี

- ท้องถิ่น มีส่วนร่วมเป็นอย่างดีในการสนับสนุนทั้งบุคลากรในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยร่วมกับชุมชนแออัดในเมือง ตั้งแต่เรื่องการวางวัดที่ดิน การบริการงานก่อสร้าง สนับสนุนงบประมาณด้านสาธารณูปโภค และการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นหลังจากมีบ้านเป็นของตนเอง ทั้งการส่งเสริมอาชีพ สาธารณสุข สวัสดิการ

- สถาบันการศึกษา มีบทบาทในการมาช่วยสนับสนุนยกระดับความรู้ และพัฒนาศักยภาพให้ผู้มีรายได้น้อยในเมืองได้มีความรู้ ความสามารถ ทั้งมหาวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน กรมส่งเสริมสหกรณ์ ในพื้นที่

- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สนับสนุนการติดตั้ง หรือ การขยายเขตไฟฟ้าในโครงการบ้านมั่นคง
- การประปา สนับสนุนการติดตั้งระบบประปาในโครงการ

5. ศูนย์เรียนรู้การแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด โครงการบ้านมั่นคงหลายแห่งยกระดับเป็นแหล่งเรียนรู้ จัดพื้นที่การเรียนรู้ทางกายภาพ ตามลักษณะอันโดดเด่นของแต่ละพื้นที่ โดยมีการศึกษาดูงานเป็นจำนวนมากทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ

การประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคมโครงการบ้านมั่นคง ปี 2562

การประเมินมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคมของโครงการบ้านมั่นคงเป็นการสะท้อนผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ อันสะท้อนประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมโครงการทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งบทบาทของโครงการบ้านมั่นคงในการพัฒนาทุนทางสังคมของผู้อยู่อาศัย การสร้างสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ของชุมชน เป็นการช่วยลดภาระของรัฐในการดำเนินการ และทำให้เกิดการพัฒนาสังคมตามแนวทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals, SDGs) ของสหประชาชาติ ในเป้าหมายข้อที่ 11 การพัฒนาเมืองและถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืน และเพื่อเป็นผลการศึกษาเชิงวิชาการที่สามารถอธิบายผลกระทบความเปลี่ยนแปลงของชุมชนบ้านมั่นคง ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นจากการสนับสนุนงบประมาณของรัฐบาล โดยมีการประเมินมาจากกลุ่มเป้าหมายที่มีแผนการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยทั้งเมือง และมีการดำเนินการสร้างบ้านแล้วเสร็จ เข้าอยู่อาศัยเรียบร้อยแล้ว อย่างน้อยร้อยละ 50 ของกลุ่มผู้เดือดร้อน ประจำปี 2562 ทำการศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 13 เมือง 9 จังหวัด 3,649 ครัวเรือน ครอบคลุมทั้ง 5 ภูมิภาค

ผลการประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคมของโครงการบ้านมั่นคง ดังนี้

(1) การประเมินมูลค่าบ้านและที่ดิน คัดเลือกกรณีตัวอย่าง 13 เมือง 13 ชุมชนบ้านมั่นคง พบว่าโครงการบ้านมั่นคงสนับสนุนให้ชุมชนมีการปรับปรุงที่อยู่อาศัยและพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็น ตลอดจนพัฒนาสภาพแวดล้อมของชุมชนให้ดีขึ้น เพื่อให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น และเชื่อมโยงกับการ

พัฒนาสังคมด้านอื่นๆ ด้วยการส่งเสริมการซ่อมแซม/ก่อสร้างบ้านที่มีต้นทุนต่ำ ในลักษณะการปลูกสร้างบ้านเดี่ยว บ้านแฝด หรือบ้านทาวเฮ้าส์ ความสูงไม่เกิน 2 ชั้น ขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านเฉลี่ย 48 ตารางเมตร/หลังคาเรือน ราคาต้นทุนในการก่อสร้างบ้านเฉลี่ยหลังละ 325,624.00 บาท ปัจจุบันมีบุคคลภายนอกมาสอบถามราคาขายจากสมาชิกโครงการบ้านมั่นคงเฉลี่ยหลังละ 1,080,769.23 บาท เกิดมูลค่าส่วนต่างจากราคาต้นทุนถึง 725,181.82 บาท/หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ 163.09 ส่วนมูลค่าที่ดินมีอัตราสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 102.28 เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินและที่อยู่อาศัย มากกว่าการเป็นที่พักอาศัยอย่างเดียว แต่ใช้ประโยชน์เพื่อเป็นร้านค้าให้บริการแก่สมาชิกชุมชน แหล่งผลิตสินค้า รับงานมาทำที่บ้าน “ถือเป็นเงินงบประมาณก้อนเล็กๆที่ ไม่ใช่เพื่อสร้างบ้าน ซื่อที่ดิน แต่เป็นการส่งเสริมให้ชุมชนร่วมกันคิด ร่วมกันทำ”

(2) การประเมินรายการทรัพย์สิน รายได้ รายจ่าย และภาระหนี้สิน จากกลุ่มตัวอย่าง 3,649 ครัวเรือน มีรายการทรัพย์สิน รายได้ รายจ่ายและหนี้สิน เฉลี่ยต่อครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น เป็นผลมาจากความสามารถในการลดหนี้สินเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของครัวเรือน แต่นำมาเพิ่มหนี้สินส่วนบุคคล เช่น กลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งตัดสินใจซื้อเครื่องปรับอากาศ คอมพิวเตอร์ รถยนต์เพิ่มมากขึ้น หรือเปลี่ยนแปลงให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น รวมถึงนำรายได้ส่วนหนึ่งเพื่อลงทุนด้านการศึกษาสำหรับบุตรหลาน ขยับขยายฐานการประกอบอาชีพมากขึ้น สะท้อนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นโดยใช้เวลาการเปลี่ยนแปลงสั้นๆ จากเดิมที่สมาชิกโครงการบ้านมั่นคงเป็นเพียงกลุ่มคนรากหญ้าหรือกลุ่มหาเช้ากินค่ำ ได้พัฒนาให้ชุมชนมีสถานะที่ดีขึ้น มีระบบกองทุนชุมชนที่สมาชิกทุกคนสามารถเข้าถึงแหล่งทุนภายในที่มีระบบที่ยืดหยุ่น และเป็นหลักค้ำประกันให้กับชุมชนได้

(3) การประเมินกองทุน 3 กลุ่มประเภท ได้แก่ กองทุนระดับชุมชน/เมือง เพื่อกู้ยืมในรูปแบบต่างๆ มีจำนวนสมาชิกที่เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 59.19 กองทุนสวัสดิการ เพื่อดูแลและประกันคุณภาพชีวิต มีจำนวนสมาชิกที่เข้าถึงสวัสดิการได้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 68.98 และกองทุนรักษาดินรักษาน้ำบ้าน มีจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 35.76 ซึ่งเกิดทุนร่วมในการดูแลช่วยเหลือกัน มีระบบในการบริหารจัดการกันเอง ตามเงื่อนไข/ข้อตกลงที่ชุมชนกำหนดร่วมกัน นอกจากนี้ยังมีกลุ่มกองทุนประเภทอื่นๆ เช่น กองทุนสำหรับการประกอบอาชีพ กองทุนด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม กองทุนสำหรับกลุ่มเด็กและเยาวชน กองทุนสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ และกองทุนประเภทอื่นๆ ที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน มีระบบเงินทุนที่หมุนเวียนกันภายในซึ่งหากเกิดปัญหาเร่งด่วนก็สามารถกู้ยืมเงินมาแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที

(4) การประเมินคุณค่าทางสังคมของโครงการบ้านมั่นคง จากการพัฒนาที่อยู่อาศัยโครงการบ้านมั่นคง โดยให้คน ให้ชุมชนเป็นหลักในการพัฒนา เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งและบ้านที่มากกว่าบ้าน ใช้เรื่องของการสร้างบ้านเป็นเครื่องมือในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง เป็นรากฐานของชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาทุกเรื่อง เกิดกระบวนการทำงานที่กระตุ้นให้สมาชิกเป็นผู้ที่ตื่นรู้ (Active) สร้างความเข้มแข็งในการร่วมกันบริหารจัดการ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ สร้างความสัมพันธ์ทางอำนาจในแนวราบ (Horizontal social capital) จากสภาพปัญหาของความไม่เท่าเทียมกัน การเข้าไม่ถึงโอกาสในการมีที่ดิน ที่อยู่อาศัย และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในสังคม จนกลายเป็นแหล่งทรุดโทรม ซึ่งโครงการบ้านมั่นคงเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันให้ผู้อยู่อาศัยในชุมชนได้เปลี่ยนสถานะจากผู้นับถือนโยบายของรัฐที่ดี กลุ่มผู้เช่า กลุ่มครอบครัวขยายที่ดี เปลี่ยนสถานะเป็นผู้อยู่อาศัยในชุมชนอย่างถูกกฎหมาย เกิดความเท่าเทียมในการมีที่อยู่อาศัยและอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี สิทธิในการเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วมในการพัฒนา ทำกิจกรรม หรือแสดงความคิดเห็น เสนอแนวทางการพัฒนาเมืองต่อภาครัฐได้ เกิดการสร้างตัวตนใหม่ จากฐานของความมั่นคงในการครอบครองที่ดิน การพัฒนาที่อยู่อาศัย และพัฒนาเรื่องบ้านที่มากกว่าบ้านให้ดีขึ้น

(5) แผนพัฒนาเมือง จากกระบวนการรวมกลุ่มสมาชิกโครงการบ้านมั่นคงและขยายไปสู่สมาชิกชุมชนโดยรอบ จนเป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานภาคีต่างๆ เกิดกิจกรรมที่สร้างโอกาสในการเข้าถึงและเท่าเทียมของกลุ่มผู้เดือดร้อน เริ่มต้นจากกิจกรรมง่ายๆ และพัฒนาให้เห็นถึงความสามารถที่ชุมชนลุกขึ้นมาจัดการตนเองได้ ซึ่งเป้าหมายและแผนพัฒนาเมืองที่สำคัญ คือคนในเมืองต้องกำหนดชีวิตของตนเองได้ ตามแบบวิถีชีวิตชุมชน

ดั้งเดิม ต่อยอดการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นพื้นที่สาธารณะสำหรับทุกคนในเมือง สร้างรายได้และแหล่งเศรษฐกิจแห่งใหม่ ขยายการทำงานกองทุนพัฒนาเมืองเพื่อยกระดับเป็นสถาบันการเงิน

 การสนับสนุนแนวทางการบริหารจัดการที่ดีและการสอบทาน โดยดำเนินโครงการติดตามเสริมพลังการบริหารจัดการงบประมาณโครงการบ้านมั่นคงระดับเมือง/จังหวัด/ภาค เพื่อพัฒนาแกนนำและระบบติดตามสอบทานงานบ้านมั่นคงในทุกกระดับ ติดตามสอบทานการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการบ้านมั่นคงใน 3 รูปแบบ ได้แก่ ระบบเบิกงบประมาณลงเครือข่ายภาค ระบบเบิกงบประมาณลงเครือข่ายจังหวัด และเบิกจ่ายงบประมาณลงเครือข่ายเมือง สามารถติดตามสถานะของงบประมาณที่อยู่ในระดับต่างๆ และดำเนินงานในทุกกระดับเพื่อคลี่คลายข้อติดขัดในการดำเนินงาน การบริหารจัดการของเครือข่ายในแต่ละระดับ ตลอดจนปัญหา ข้อติดขัด ข้อค้นพบ เพื่อนำข้อสรุปที่ได้จากการสอบทานสู่การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการที่ดีในระดับเมือง จังหวัด และระดับภาค รวมถึงเสริมพลังการขับเคลื่อนงานของขบวนการบ้านมั่นคงในระดับเมือง จังหวัด และระดับภาค โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย เครือข่ายระดับภาคจำนวน 5 ภาค เครือข่ายระดับจังหวัดจำนวน 23 จังหวัด เครือข่ายระดับเมืองจำนวน 42 เมือง และเครือข่ายอื่นๆ จำนวน 2 เครือข่าย พร้อมทั้งกำหนดประเด็นในการติดตาม สอบทาน ได้แก่ 1) กลไกการบริหารจัดการงบประมาณ/ระบบการตัดสินใจ 2) ระบบการเบิกจ่ายงบประมาณจากภาค/จังหวัด/เมือง ไปสู่ชุมชน 3) ระบบการจัดเก็บเอกสาร 4) ประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณ

สรุปผลจากการติดตามสอบทาน

❖ **ปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินงาน** : กลไกการบริหารงบประมาณเครือข่ายระดับภาค เครือข่ายระดับจังหวัด และเครือข่ายระดับเมือง ส่วนใหญ่มาจากตัวแทนชุมชน มีกระบวนการในการตัดสินใจร่วมค่อนข้างน้อย การหนุนเสริมให้เกิดระบบเครือข่ายระดับภาค เครือข่ายระดับจังหวัด และเครือข่ายระดับเมืองไม่มีเครื่องมือในการสนับสนุนในการทำงานให้กับคณะกรรมการแต่ละเมือง ดังนั้นการคุมงบประมาณจะมีหลากหลายรูปแบบตามความเข้าใจของแต่ละพื้นที่

❖ **สิ่งดีๆ ที่ค้นพบ**

1) การจัดทีมสอบทาน เป็นทีมผสมระหว่างเจ้าหน้าที่การเงิน และตัวแทนขบวนการชุมชนส่งผลให้การสอบทานมีความน่าเชื่อถือ ระบบการทำงานรวดเร็วขึ้น รวมถึงเจ้าหน้าที่ได้มีส่วนปฏิบัติการร่วมกับองค์กรชุมชนในการจัดระบบการบริหารจัดการ รับรู้ประเด็นผลการสอบทานเพื่อนำไปใช้การพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงาน

2) คณะทำงานระดับเมืองมีความตื่นตัวในการเตรียมการรับตรวจ มีการเตรียมพร้อมก่อนทีมสอบทานลงพื้นที่สอบทาน โดยมีการสรุปงบประมาณของเมือง/ชุมชน

3) ระบบการสอบทานไขว้ภาค ทำให้คณะทำงานสอบทานที่เป็นองค์ประกอบขบวนการชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในระบบต่าง ๆ ที่หลากหลายและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่

2. โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง

เป็นการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลในการกำหนดมาตรการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและการสร้างที่อยู่อาศัยรुक้าแนวคลองและทางระบายน้ำ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2559 โดยดำเนินการในพื้นที่คลองลาดพร้าวและบางซื่อ เป้าหมายดำเนินการใน 50 ชุมชน 7,069 ครัวเรือน

รูปแบบการพัฒนาที่อยู่อาศัย เน้นหลักการสำคัญคือ “การจัดการร่วมกันของชุมชนในรูปแบบของสหกรณ์” มีรูปแบบการพัฒนา 3 รูปแบบ ได้แก่

1) **การก่อสร้างรูปแบบใหม่ในที่ดินเดิม** เป็นการรื้อย้ายชุมชนจากบริเวณจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งกรณีนี้ชาวบ้านที่ปลูกสร้างบ้านเรือนบริเวณริมคลองต้องรื้อย้ายบ้านเรือนออกจากแนวคลองและจัดผังชุมชนใหม่มีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคและสภาพแวดล้อมในชุมชนใหม่ ซึ่งทุกครัวเรือนสามารถสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ได้ทั้งหมดโดยยังคงรูปแบบชุมชนเดิมและอาศัยอยู่ในบริเวณชุมชนเดิมได้โดยไม่ต้องปรับตัวมาก บนที่ดินที่ชุมชนร่วมกันจัดหามาได้ด้วยการซื้อ/หรือเช่าระยะยาว เพื่อจัดระเบียบการอยู่อาศัยใหม่รองรับครัวเรือนที่มีสิ่งปลูกสร้างรुकล้ำคูคลองและทางระบายน้ำ

2) **การรื้อย้ายไปอยู่ที่ใหม่** เป็นการรื้อย้ายชุมชนที่ปลูกสร้างที่อยู่อาศัยรुकล้ำคูคลองและทางระบายน้ำออกจากแนวคลองโดยการซื้อหรือเช่าที่ดินใหม่ เป็นการรื้อย้ายชุมชนริมคลองออกไปอยู่ที่ใหม่มีข้อดีในเรื่องความมั่นคงในด้านที่อยู่อาศัยแต่ชุมชนต้องอยู่ไกลจากชุมชนเดิม เกิดภาระค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงในการซื้อที่ดินและก่อสร้างบ้าน

3) **การเช่าซื้ออาคารในโครงการที่มีอยู่แล้ว** เช่น โครงการบ้านเอื้ออาทร โครงการของภาคเอกชน โครงการของบรรษัทบริหารสินทรัพย์ของกระทรวงการคลัง เป็นต้น

ผลจากการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ.2562 ในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว ซึ่งมีการดำเนินงานต่อเนื่องมาตั้งแต่ 2559 จนถึงปัจจุบัน มีชุมชนได้รับอนุญาตเช่าที่ธนารักษ์ 38 ชุมชน จัดซื้อที่ดินใหม่ 9 ชุมชน และจัดตั้งสหกรณ์แล้ว 26 สหกรณ์ ปัจจุบันมีพื้นที่ที่สามารถดำเนินการได้ 35 ชุมชน 3,288 ครัวเรือน จำแนกเป็น

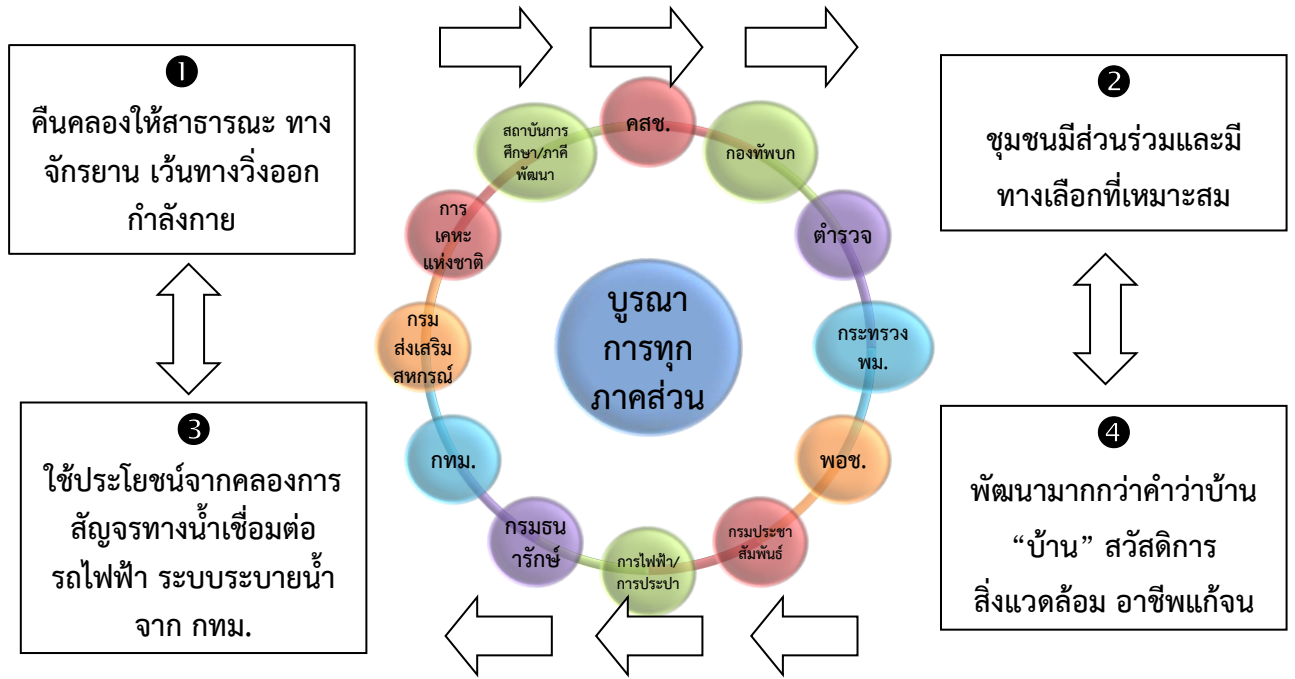
- 1) บ้านที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ 2,324 ครัวเรือน
- 2) อยู่ระหว่างก่อสร้างบ้าน 553 ครัวเรือน
- 3) พื้นที่พร้อมก่อสร้าง 411 ครัวเรือน และอยู่ในช่วงรื้อย้าย 1,741 ครัวเรือน

ทั้งนี้ มีพื้นที่ที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ 18 ชุมชน 2,040 ครัวเรือน เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมโครงการ ไม่ยอมรื้อย้ายและอยู่ระหว่างดำเนินคดีทางกฎหมาย ส่งผลให้การดำเนินงานมีความล่าช้าไม่สามารถบรรลุผลตามได้เป้าหมายและระยะเวลาที่กำหนด

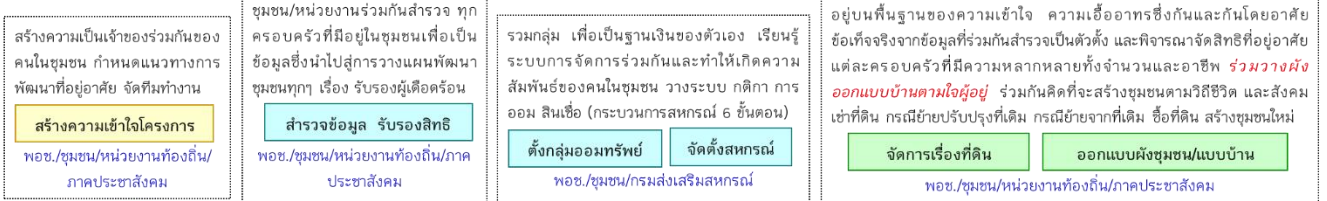
การพัฒนาที่อยู่อาศัยในพื้นที่คลองเปรมประชากร กระทรวงมหาดไทยได้มีการเสนอแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานระบบคลองและการพัฒนาชุมชนริมคลองเปรมประชากร มีแผนดำเนินการ 9 ปี (พ.ศ. 2562 – 2570) ต่อคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2562 โดยสถาบันฯ รับผิดชอบการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร ระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี (พ.ศ. 2562 – 2564) ใน 4 พื้นที่ จำนวน 32 ชุมชน 6,386 ครัวเรือน ประกอบด้วย เขตดอนเมือง 14 ชุมชน 2,695 ครัวเรือน เขตหลักสี่ 14 ชุมชน 2,519 ครัวเรือน เขตจตุจักร 5 ชุมชน 402 ครัวเรือน และปทุมธานี 6 หมู่บ้าน 770 ครัวเรือน

ในปี 2562 เป้าหมายดำเนินการ 904 ครัวเรือน โดยมีการทำความเข้าใจกับชุมชนในทุกพื้นที่ และอยู่ระหว่างกระบวนการรับรองสิทธิ์ จัดตั้งสหกรณ์ รั้งวัดเนื้อที่รายชุมชนของกรมธนารักษ์ ซึ่งได้มีการอนุมัติโครงการและงบประมาณสนับสนุนใน 3 ชุมชน 583 ครัวเรือน ได้แก่ ชุมชนประชาร่วมใจ 2 ชุมชนประชาร่วมใจ 1 และกลุ่มหลังวัดเสมียนนารี ชุมชนสามัคคีเทวสุนทร และกลุ่มหน้าวัดเสมียนนารี

นโยบายการแก้ไขปัญหา

กระบวนการทำงานในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยชุมชนแออัด/ริมคลอง/บ้านมั่นคง

3. โครงการบ้านพอเพียงชนบท

เป็นการพัฒนาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ชนบทให้กับประชาชนที่มีรายได้น้อยประสบปัญหาความเดือดร้อนที่อยู่อาศัย ทั้งบ้านที่ก่อสร้างมานานแล้วมีสภาพชำรุดทรุดโทรม ก่อสร้างด้วยวัสดุที่ไม่มั่นคง ไม่ได้ปรับปรุงซ่อมแซม และครอบครัวขยายที่มีความจำเป็นต้องก่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ แต่ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากมีรายได้น้อยเพียงพอนำมาใช้ในการเติมซ่อมแซม ปรับปรุง ต่อเติมบ้าน หรือการสร้างใหม่แทนบ้านเดิมที่มีสภาพทรุดโทรม ซึ่งอาจเป็นภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัย โดยมีวัตถุประสงค์การดำเนินงาน

- 1) เพื่อให้ครัวเรือนยากจนที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้านที่ดินและที่อยู่อาศัยในชุมชนได้มีที่อยู่อาศัยที่ดีขึ้น มีความมั่นคง โดยชุมชนท้องถิ่นเป็นแกนหลักในการดำเนินการ
- 2) เพื่อสนับสนุนให้ชุมชนได้ดูแลและช่วยเหลือผู้อยู่อาศัยที่เป็นผู้ยากจน ในการดำเนินการซ่อมแซมปรับปรุง ต่อเติมบ้าน หรือการสร้างใหม่แทนบ้านเดิมที่มีสภาพทรุดโทรม ที่อาจเป็นภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัยได้
- 3) เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถวางแผนจัดการที่ดินและที่อยู่อาศัยร่วมกันในระดับพื้นที่กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสามารถเชื่อมโยงกับงานพัฒนาในด้านต่างๆ ในตำบล

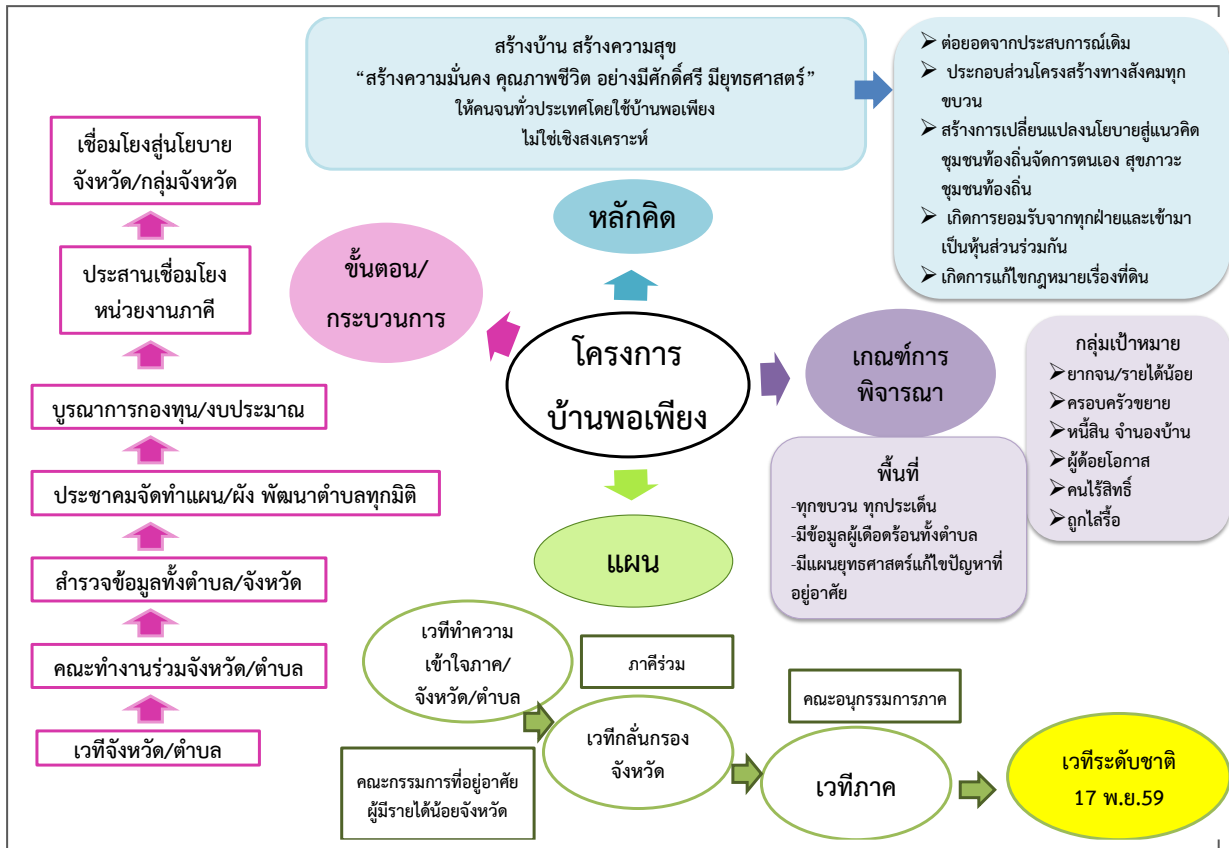
หลักการสำคัญในการดำเนินงาน

1) ใช้กระบวนการทำงานที่ชุมชนเป็นแกนหลักในการร่วมกันแก้ไขปัญหา โดยการเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่ม/องค์กรชุมชนในตำบล หรือองค์กรชุมชนตำบลที่มีทุนด้านการพัฒนาต่างๆ เช่น สถานองค์กรชุมชน เครือข่ายที่ดินชนบท กองทุนสวัสดิการชุมชน องค์กรการเงินชุมชน ฯลฯ กับกลุ่มผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในการจัดการปัญหาร่วมกัน

2) สร้างความเข้าใจแก่ชุมชน เพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากที่สุด ตั้งแต่การร่วมกำหนดหลักเกณฑ์ผู้เดือดร้อน การสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อนทั้งตำบล การพิจารณากลับกรอง จัดทำแผนงานโครงการ การร่วมกันซ่อมแซม ก่อสร้างที่อยู่อาศัย

3) ประสานเชื่อมโยงให้เกิดความร่วมมือระหว่างชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาที่ดินและที่อยู่อาศัย เพื่อร่วมกันทำงานและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เน้นการก่อสร้างที่อยู่อาศัยโดยมีช่างในท้องถิ่น หรือช่างและแรงงานในชุมชนร่วมกันดำเนินการ

4) สร้างระบบการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน จังหวัด และภาคได้ร่วมกันพิจารณาโครงการและวิธีการแก้ไขปัญหาของผู้เดือดร้อน เพื่อให้เกิดการจัดการร่วมกันของชุมชนอย่างเป็นธรรม ทำให้ผู้เดือดร้อนมีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพ

จากการดำเนินงานโครงการบ้านพอเพียงชนบท ซึ่งอยู่ภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) โดยมีเป้าหมาย 352,000 ครัวเรือน จากการดำเนินงานในปี 2560 - 2562 พัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยในชนบทภายใต้โครงการบ้านพอเพียงชนบท เกิดการปรับปรุง ซ่อมแซมและก่อสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาสครอบคลุมพื้นที่ 76 จังหวัด 2,391 ตำบล 39,194 ครัวเรือน ดังนี้

ปี พ.ศ.	เป้าหมาย (ครัวเรือน)	ผลการดำเนินงาน (ครัวเรือน)	คิดเป็นร้อยละ
2560	9,000	10,369	115.21
2561	15,000	16,275	108.50
2562	11,500	12,550	109.13
รวม	35,500	39,194	110.41

โดยมีผลการดำเนินงานครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 5 ภาคใน 76 จังหวัด ดังนี้

ที่	ภาค	จำนวน จังหวัด	จำนวน ตำบล	จำนวนครัวเรือน			
				ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	รวม
1	เหนือ	15	795	2,061	3,270	2,454	7,785
2	ตะวันออกเฉียงเหนือ	20	608	2,070	3,066	2,826	7,962
3	ใต้	14	275	2,077	3,174	2,303	7,554
4	กลางและตะวันตก	16	487	2,161	3,445	2,584	8,190
5	กรุงเทพฯ และตะวันออก	11	226	2,000	3,320	2,383	7,703
รวมทั้งสิ้น		76	2,391	10,369	16,275	12,550	39,194

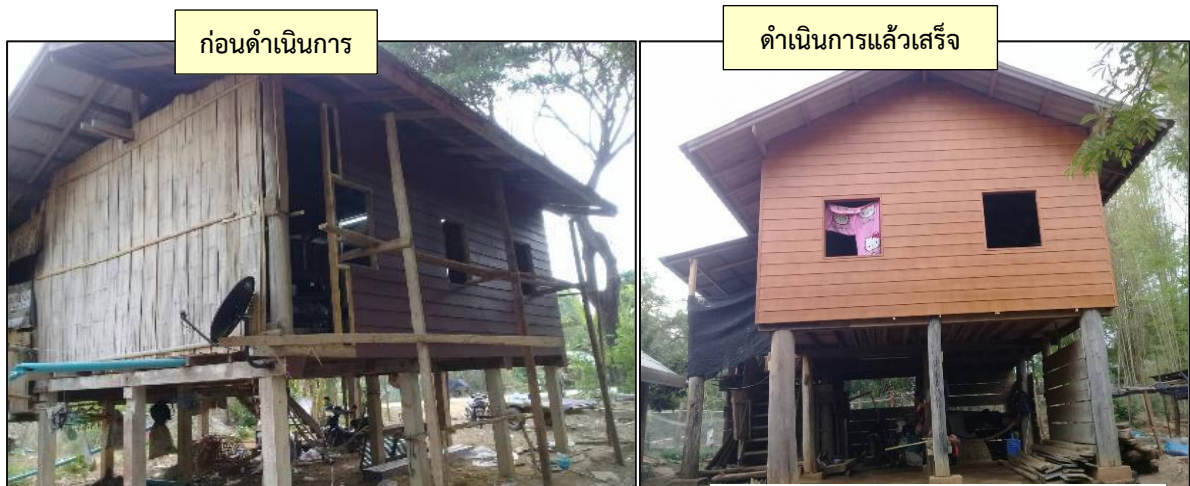
ส่งผลให้ครัวเรือนยากจนที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในชุมชนได้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตในการอยู่อาศัยที่ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อสุขภาวะของผู้อยู่อาศัยที่เป็นครัวเรือนยากจนภายใต้แนวคิด “สร้างบ้าน สร้างสุข สร้างความมั่นคงในชีวิต” โดยการสนับสนุนให้ชุมชนเป็นแกนหลักในการสร้าง/ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้เดือดร้อนในพื้นที่ ทำให้ชุมชนต่างๆ เกิดการตื่นตัวร่วมกันดำเนินงานในทุกขั้นตอนของการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ตั้งแต่การสำรวจ กลั่นกรองข้อมูล ผู้เดือดร้อน การคัดเลือก การรวมกลุ่มผู้เดือดร้อน จัดซื้อวัสดุและดำเนินการก่อสร้างร่วมกัน ซึ่งทำให้สามารถดำเนินการได้รวดเร็ว ภายใต้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน โดยการสมทบ/ร่วมแรงก่อสร้างของผู้เดือดร้อนและคนในชุมชน และก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือกับภาคีพัฒนาในการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยอย่างบูรณาการ ทำให้ผู้มีรายได้น้อยได้เข้าถึงสวัสดิการพื้นฐานด้านที่อยู่อาศัย อันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต อันเป็นการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยสามารถลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและแก้ไขปัญหาความยากจนตามเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลด้านการพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานรากในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและสร้างชุมชนที่น่าอยู่

รูปธรรมการดำเนินงาน

บ้านพอเพียงชนบท ตำบลขุนควน จังหวัดพะเยา

บ้านพอเพียงชนบท ตำบลมหาราช
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โครงการบ้านพอเพียงชนบทจังหวัดชุมพร ดำเนินการขับเคลื่อนโดยกลไกสวัสดิการชุมชนและสภาองค์กรชุมชน ใช้กองทุนสวัสดิการเชื่อมโยงการทำงานกับภารกิจของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่และเป็นแกนกลางขับเคลื่อนงานพัฒนาโครงการบ้านพอเพียงชนบท ซึ่งกระบวนการพัฒนาโครงการที่ผ่านมา เริ่มจากขบวนจังหวัดนำโดยกลไกสวัสดิการชุมชนร่วมกันกำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาโครงการบ้านพอเพียงชนบทจังหวัดชุมพรและสร้างเครือข่ายกลไกระดับอำเภอสู่กระบวนการพัฒนาพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ร่วมกันระดับตำบล

กลไกการหนุนเสริมการพัฒนาโครงการบ้านพอเพียงชนบท ดำเนินการโดยสภาองค์กรชุมชนตำบลประสานความร่วมมือกับประชาชนและหน่วยงานดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน มีการดำเนินงานที่สำคัญ

(1) เวทีสร้างความเข้าใจร่วมกันอย่างมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยแนวใหม่

(2) ดำเนินการสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อนด้านที่ดินทำกินและจัดทำข้อมูล Quantum GIS

(3) พัฒนาต่อยอดสู่การสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย สำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อนด้านที่ดินทำกินในพื้นที่ตำบล คณะทำงานสภาองค์กรชุมชนนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา ขณะเดียวกันขยายผลสู่การสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้ด้อยโอกาสในตำบล

ทั้งนี้ ในการสนับสนุนด้านที่อยู่อาศัยมีการกำหนดกติการ่วม โดยวิเคราะห์ข้อมูลผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยและการประกอบอาชีพ ประกอบด้วย

1. บ้านที่จะซ่อมสร้างอยู่ในแผนที่หรือมีการเพิ่มเติมภายหลังก็ได้ขึ้นอยู่กับความจำเป็น
2. ให้ตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านที่เป็นสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลนาพญาคัดเลือก
3. การซ่อมแซมบ้านแต่ละหลังขึ้นอยู่กับความจำเป็นของแต่ละหลังแต่ไม่เกินงบประมาณที่กำหนด
4. การประกอบอาชีพเพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและสร้างรายได้เสริมในครัวเรือน
5. คณะกรรมการตรวจรับ มาจากหน่วยงานภาคีและท้องที่ของแต่ละหมู่บ้าน
6. การติดตามประเมินผล ตัวแทนสภาองค์กรชุมชนจากแต่ละหมู่บ้านรายงานความก้าวหน้าและคณะทำงานลงพื้นที่ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ที่จะได้รับการสนับสนุนภายใต้โครงการบ้านพอเพียงความพร้อมของฐานข้อมูลผู้เดือดร้อน ความพร้อมของพื้นที่ตำบลเป็นหลัก การเชื่อมโยงฐานทุน กองทุนที่ดิน กองทุนสวัสดิการชุมชนและกองทุนอื่นๆ มีการประสานงานความร่วมมือ ความพร้อมของคณะทำงาน การขับเคลื่อนงานในการแก้ไขปัญหาชุมชนโดยใช้สภาองค์กรชุมชนเป็นกลไกสำคัญ แผนสภาองค์กรชุมชนที่มีการนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาพร้อมกับหน่วยงาน ท้องถิ่น

การบูรณาการกลไกร่วมกับองค์กรภาคี โดยมีการแบ่งบทบาท ดังนี้

- องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น มีบทบาทรับรองแต่งตั้งคณะทำงานโครงการบ้านพอเพียงชนบท สนับสนุนบุคลากรด้านสำรวจข้อมูล ประเมินการค่าใช้จ่ายการก่อสร้าง และสนับสนุนนักพัฒนาชุมชนตำบล
- หน่วยงานท้องที่ คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีบทบาทด้านการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน โครงการในรูปของคณะทำงาน และสนับสนุนการสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการยอมรับในชุมชนและภาคีอื่นๆ
- สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร มีบทบาทในการรายงานนโยบายการแก้ไขปัญหาที่ดิน จากโครงการบ้านพอเพียงชนบท และโครงการบ้านมั่นคงชนบท
- หน่วยงานภาครัฐ มีบทบาทสนับสนุนงานด้านอาชีพ และจะขยายผลไปยังพื้นที่ตำบลโครงการบ้านพอเพียงชนบทอื่นๆ

ผลจากการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจากโครงการบ้านพอเพียงชนบท จังหวัดชุมพร

กรณีเทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร ซ่อมแซมบ้านผู้ยากไร้ในพื้นที่ที่มีความมั่นคง ปลอดภัยในการดำรงชีวิตในระยะแรกจำนวน 20 หลัง โดยในการดำเนินงานได้มีการลงแรงช่วยเหลือกันในส่วนองแรงงานช่างต่างๆ เนื่องจากมีงบประมาณสนับสนุนเฉพาะค่าวัสดุอุปกรณ์เท่านั้น ขณะเดียวกันสภาองค์กรชุมชนได้ประมวลข้อเสนอในการพัฒนาเสนอต่อเทศบาลเพื่อขอให้บรรจุในแผนพัฒนาของเทศบาล ซึ่งผลปรากฏว่าเทศบาลได้บรรจุในแผนดำเนินงานปี 2561-2564 ได้แก่ (1) โครงการสร้างจิตสำนึกสิ่งแวดล้อมจำนวน 5,000 บาทเพื่ออบรมให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะในชุมชน และ (2) สนับสนุนการจัดทำข้อมูลชุมชนจำนวน 20,000 บาท เพื่อให้เกิดการประชุมและเวทีรับฟังข้อมูลเพื่อจัดแผนชุมชน

กรณีตำบลทะเลทรัพย์ การดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนในการพัฒนาด้านที่อยู่อาศัยเพื่อให้คนผู้ยากไร้ในตำบลได้มีที่อยู่ที่มั่นคง แข็งแรงปลอดภัย ได้รับความร่วมมือที่ดีจากองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชนทุกหมู่บ้านเป็นอย่างดีในการร่วมมือกันลงแรงซ่อมแซมบ้านกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งพอช. สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน ในขณะเดียวกันคณะทำงานสภาองค์กรชุมชนได้จัดทำข้อเสนอการพัฒนาเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อบรรจุในแผนดำเนินงานปี 2562 ซึ่งส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลทะเลทรัพย์บรรจุในแผนสำคัญได้แก่ (1) สนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชนจำนวน 20,000 บาท

เพื่อสนับสนุนพัฒนาสร้างความสำเร็จ และการจัดสวัสดิการให้แก่ครอบครัว (2) ส่งเสริมการจัดทำแผนชุมชน จำนวน 30,000 บาทเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอปัญหาการพัฒนาและจัดทำเป็นแผนของชุมชน

กรณีตำบลนาพญา การดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนในการพัฒนาด้านที่อยู่อาศัยเพื่อให้คนผู้ยากไร้ ในตำบลได้มีที่อยู่ที่มีมั่นคง แข็งแรงปลอดภัยนั้น ได้รับความร่วมมือที่ดีจากองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชนทุกหมู่บ้านเป็นอย่างดีในการร่วมมือกันลงแรงซ่อมแซมบ้านกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้ง พอช. ที่สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน ในขณะที่เดียวกันคณะทำงานสภาองค์กรชุมชนจัดทำข้อเสนอ การพัฒนาตำบลเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลนาพญาเพื่อบรรจุในแผน 3 ปี (ปี 2560 – 2562) ส่งผลให้ องค์การบริหารส่วนตำบลบรรจุในแผน 3 ปีที่สำคัญได้แก่ (1) การส่งเสริมกลุ่มอาชีพจำนวน 30,000 บาท เพื่อ สนับสนุนพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวให้มีอาชีพรายได้เพิ่มขึ้น (2) สนับสนุนการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 30,000 บาทเพื่อสนับสนุนการรวบรวมข้อมูลและอนุรักษ์ภูมิปัญญาชุมชนให้คงสืบทอดต่อไป

สิ่งที่ได้จากการทำงาน (1) มีความร่วมมือที่ดีของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (2) สภาองค์กร ชุมชนเป็นที่รู้จักและยอมรับมากขึ้น (3) มีความภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในชุมชน (4) เกิดความ เชื่อมั่นในสภาองค์กรชุมชนจากประชาชนในตำบล หน่วยงาน ภาคีรัฐมากขึ้น (5) มีความร่วมมือกันที่ดีในชุมชน ทั้งภาคส่วนชุมชนโดยสภาองค์กรชุมชน ท้องถิ่น ท้องที่และสมาชิก โดยเฉพาะการลงแรงช่วยเหลือซ่อมแซม บ้านผู้เดือดร้อน (6) การจัดทำแผนพัฒนาตำบลทำให้สมาชิกเห็นเป้าหมายและแนวทางเดินร่วมกัน

ปัญหา/อุปสรรคจากการดำเนินโครงการบ้านพอเพียงชนบท

1. การดำเนินงานยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงาน
2. งบประมาณมีจำกัดทำให้ไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชนผู้เดือดร้อน
3. ประชาชนยังไม่เข้าใจการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชน
4. พื้นที่ตำบลกว้างทำให้ประสานงานได้ยาก

4. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มคนไร้บ้าน

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนร่วมกับเครือข่ายคนไร้บ้านและมูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย (มพศ.) ดำเนินการสำรวจ 3 เมืองหลัก ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดขอนแก่น พบจำนวนคนไร้ บ้าน 1,395 คน กระจายอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 1,093 คน ขอนแก่น จำนวน 136 คน และ เชียงใหม่ จำนวน 166 คน ซึ่งปัญหาสำคัญของการพัฒนาคนไร้บ้านปัญหา คือ ปัญหาเชิงโครงสร้างในเรื่อง การมีส่วนร่วมของกลุ่มคนไร้บ้าน และการไม่มีแนวนโยบายการพัฒนาสำหรับกลุ่มคนไร้บ้านในด้านต่างๆ ที่ ชัดเจนและสอดคล้องกับคนไร้บ้าน ดังนั้น เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย สถาบันฯ จึงได้มีโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มคนไร้บ้าน โดยดำเนินการสนับสนุนการพัฒนาและสร้างศูนย์ คนไร้บ้าน 3 ศูนย์ใน 3 เมืองหลัก คือ กรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดขอนแก่น

การดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มคนไร้บ้านของสถาบันฯ ให้ความสำคัญต่อ 1) การ สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตในรูปแบบการพัฒนาที่ดำเนินการโดยคนไร้บ้าน หรือคนไร้บ้านดำเนินการ ร่วมกับภาคีพัฒนา ซึ่งหน่วยงานภาครัฐจะมีบทบาทสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่น มาตรการ หน่วยงานที่ รับผิดชอบ งบประมาณ เป็นต้น เพื่อให้กลุ่มคนไร้บ้านและภาคประชาสังคมดำเนินงานพัฒนาได้มากขึ้น ทั้งนี้

สอดคล้องกับการกระจายและเพิ่มพื้นที่การมีส่วนร่วมของชุมชน ท้องถิ่น และภาคีพัฒนา และ 2) การพัฒนาสร้างรูปธรรมการพัฒนาแก้ไขปัญหาคณไร่บ้านในมิติต่างๆ เช่น ด้านที่อยู่อาศัย การพัฒนาอาชีพ สังคมสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

หลักการสำคัญในการดำเนินงาน

1) จัดตั้ง “คณะกรรมการพัฒนากลุ่มคนไร่บ้านแบบบูรณาการและมีส่วนร่วมจากภาคีทุกภาคส่วน” ภายใต้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม นักวิชาการ และเครือข่ายคนไร่บ้าน โดยมีบทบาทกำหนดแนวทางการดำเนินงานพัฒนากลุ่มคนไร่บ้าน ตั้งแต่การสำรวจข้อมูล การสรุปทเรียนแนวทางการพัฒนาคนไร่บ้าน และพัฒนาทิศทาง แนวนโยบาย มาตรการ แผนงานต่าง ๆ ในการพัฒนากลุ่มคนไร่บ้าน

2) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอกกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในการสนับสนุนการดำเนินโครงการร่วมกัน ได้แก่

- กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สนับสนุนด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่างๆ เช่น ด้านการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มคนไร่บ้าน การส่งเสริมอาชีพ รายได้ สุขภาวะ
- กรุงเทพมหานคร/จังหวัด สนับสนุนด้านการจัดทำฐานข้อมูลและการรับรองกลุ่มคนไร่บ้าน ที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนราษฎร ด้านสุขภาพอนามัย การศึกษา

3) การสร้างศูนย์คนไร่บ้าน รวมถึงพัฒนาขยายศูนย์เพื่อให้สามารถรองรับให้บริการได้เพิ่มขึ้น จำนวน 3 แห่ง ใน 3 เมืองหลัก โดยร่วมมือกับท้องถิ่นและภาคีพัฒนาต่าง ๆ

4) การรับรองกลุ่มคนไร่บ้านที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนราษฎร ที่ผ่านการรับรองของเครือข่ายคนไร่บ้าน (ไม่ใช่การรับรองสถานะทางทะเบียนราษฎร) เพื่อให้บุคคลดังกล่าวได้รับการช่วยเหลือดูแลด้านสุขภาพอนามัย การศึกษา และอื่นๆ เป็นต้น

5) สนับสนุนการพัฒนาเสริมศักยภาพและระบบการดำเนินงานของเครือข่ายคนไร่บ้าน เพื่อให้คนไร่บ้านมีองค์กรเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง และสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง

6) การสำรวจข้อมูลคนไร่บ้านทั่วประเทศให้เป็นฐานข้อมูลเดียวที่ใช้ร่วมกันระหว่างเครือข่ายคนไร่บ้าน หน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาสังคม และเป็นข้อมูลตั้งต้นสำหรับการพัฒนาแก้ไขปัญหาคณไร่บ้าน และจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไร่บ้านเชิงโครงสร้างในมิติต่างๆ

7) เชื่อมโยงและสร้างความร่วมมือระหว่างคนไร่บ้านกับหน่วยงาน องค์กร (Matching) ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชน และประชาสังคม ครอบคลุมมิติด้านสาธารณสุข สังคม การพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาชุมชน เป็นต้น เพื่อให้บริการหรือช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนาทักษะความสามารถคนไร่บ้านอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดหน่วยเคลื่อนที่ให้บริการด้านสุขภาพอนามัยแก่ผู้สูงอายุที่ศูนย์คนไร่บ้าน เป็นต้น

8) นำร่องการพัฒนา “ที่อยู่อาศัยของคนไร่บ้าน” เป็นการช่วยเหลือกลุ่มคนไร่บ้านที่ยั่งยืนให้มีความมั่นคงในการอยู่อาศัย

ผลการดำเนินงานของศูนย์คนไร่บ้าน ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2560 ถึงปัจจุบัน

➤ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตคนไร่บ้าน จังหวัดขอนแก่น “บ้านโฮมแสนสุข” ออกแบบวางแผนและติดตามการก่อสร้าง พร้อมทั้งสนับสนุนการจัดทำสื่อให้ความรู้เกี่ยวกับคนไร่บ้าน โดยในการก่อสร้างศูนย์คนไร่บ้าน มีการจ้างแรงงานบางส่วนมาจากไร่บ้าน ซึ่งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้และพัฒนาทักษะให้กับคนไร่บ้าน ซึ่งได้ดำเนินการก่อสร้างศูนย์คนไร่บ้านแล้วเสร็จและอยู่ระหว่างดำเนินการปรับปรุงภายในศูนย์ฯ

➤ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตคนไร้บ้าน จังหวัดปทุมธานี ประสานความร่วมมือกับภาคีสถาบันการศึกษาในการจัดกระบวนการออกแบบร่วมกับคนไร้บ้าน ปัจจุบันอยู่ระหว่างขั้นตอนการสรุปแบบร่วมกับ ม.รังสิต สมาคมคนไร้บ้าน สลัมสี่ภาค ที่ปรึกษาด้านงานออกแบบ โดยมีแผนงานก่อสร้าง ระยะเวลา 8 เดือน ตั้งแต่เดือน 1 กันยายน 2562 – 30 เมษายน 2563

จากการสนับสนุนศูนย์คนไร้บ้าน ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มและฟื้นฟูศักยภาพคนไร้บ้าน เป็นการช่วยเหลือให้คนไร้บ้านกลับคืนสู่สังคมเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและสังคม รวมทั้งเป็นการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายคนไร้บ้านยกระดับเป็นสมาคมคนไร้บ้านได้ร่วมกันช่วยเหลือดูแลและสร้างความเป็นครอบครัว/ชุมชนของคนไร้บ้านที่มีกติกาและระบบบริหารจัดการร่วมกัน เป็นการลดและแก้ปัญหาของสังคมและภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐ

5. โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ไล้รื้อ

ปัญหาไฟไหม้ไล้รื้อที่อยู่อาศัยและภัยพิบัติต่างๆ เป็นภาวะฉุกเฉินที่ชุมชนแออัดมักประสบ ในปัจจุบัน มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการเกิดไฟไหม้ ซึ่งเป็นปัญหาที่ชุมชนไม่อาจคาดการณ์ได้ เป็นความเดือดร้อนเฉพาะหน้า ทั้งนี้ในกระบวนการเตรียมความพร้อมจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ ต้องใช้ระยะเวลาประมาณ 6 เดือนขึ้นไป ชุมชนที่ประสบเหตุจึงมีความจำเป็นต้องมีที่พักอาศัยชั่วคราว

โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไล้รื้อ ภัยพิบัติ เป็นการสนับสนุนชุมชนที่ประสบภัยพิบัติ ไฟไหม้ ไล้รื้อ หรือจำเป็นต้องรื้อย้ายเพื่อสร้างชุมชนใหม่ โดยสนับสนุนการสร้างบ้านพักชั่วคราวให้กับครัวเรือนผู้ประสบภัย ในปี 2562 มีเป้าหมาย 1,000 ครัวเรือน ซึ่งจากการดำเนินงานเกิดการสนับสนุนบ้านพักชั่วคราวให้แก่ชุมชนที่ประสบภัย 1,416 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 141.60 ของเป้าหมาย วงเงินงบประมาณ 24,783,346 บาท โดยจำแนกประเภทการสนับสนุนก่อสร้างบ้านพักชั่วคราวที่ได้รับผลกระทบจากการไล่ที่/ไล้รื้อ จำนวน 300 ครัวเรือน ซ่อมแซมบ้านที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติจำนวน 1,101 ครัวเรือน และกรณีถูกไฟไหม้ 15 ครัวเรือน ครอบคลุมพื้นที่ต่างๆ ดังนี้

- (1) ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก 186 ครัวเรือน เป็นการช่วยเหลือกรณีสร้างบ้านพักชั่วคราวคนไร้บ้าน จังหวัดปทุมธานี 15 ครัวเรือน กรณีเคหสถานออมทรัพย์ร่วมใจ 1 เพื่อที่อยู่อาศัย 18 ครัวเรือน กรณีช่วยเหลือชุมชนในภาคกรุงเทพฯ และตะวันออก 153 ครัวเรือน
- (2) ภาคกลางและตะวันตก สนับสนุนกรณีไล้รื้อชุมชนสามตำบลเมืองนครปฐม 19 ครัวเรือน

(3)ภาคใต้ 427 คริวเรือน ช่วยเหลือชุมชนประสบภัยพิบัติในพื้นที่จังหวัดตรัง นครศรีธรรมราช และชุมพร 330 คริวเรือน ช่วยเหลือชุมชนในจังหวัดพัทลุง กระบี่ และตรัง 97 คริวเรือน

(4)ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 784 คริวเรือน ช่วยเหลือชุมชนที่ประสบภัยพิบัติ และอัคคีภัย

ผลจากการสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว ทำให้กลุ่มคนด้อยโอกาสหรือคนจนที่สุดในสังคม และเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเร่งด่วน/เฉพาะหน้าจากกรณีเพลิงไหม้ ไล่อ้อ หรือต้องรื้อย้ายได้รับการดูแลในการมีที่อยู่อาศัยรองรับเฉพาะหน้าและได้รับโอกาสในการพัฒนา เพื่อสร้างที่อยู่อาศัยที่มั่นคงต่อไป

การจัดการภัยพิบัติและการจัดการที่อยู่อาศัยชั่วคราว : สถานการณ์ไฟไหม้ ไล่อ้อ และภัยพิบัติ

ภัยพิบัติพายุโซนร้อนนพาทิก : อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

จากเหตุการณ์พายุโซนร้อนนพาทิกพัดถล่มพื้นที่ภาคใต้ เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2562 ที่ผ่านมา บริเวณอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ชุมชนบ้านมั่นคงและชุมชนบริเวณโดยรอบได้รับความเสียหายอย่างรุนแรงบ้านพักทั้งหลังคาเรือนและมีน้ำท่วมขังเป็นระยะเวลานาน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ภาควิเคราะห์ภัย ท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูหมู่บ้านเพื่อให้พี่น้องที่ประสบภัยได้กลับมาใช้ชีวิตความเป็นอยู่ที่ปกติสุขดังเดิมด้วยความรวดเร็ว และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จนกระทั่งสามารถพัฒนาต่อยอดอื่นๆ ต่อไปได้ในอนาคต

ก่อนเกิดเหตุการณ์พายุโซนร้อนนพาทิกชาวบ้านได้มีการเตรียมตัวเพื่อรับมือ เนื่องจากได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อและหน่วยงานต่างๆ ใช้ฐานข้อมูลสมาชิกโครงการบ้านมั่นคงมาตั้งต้นการสำรวจข้อมูลความเดือดร้อน/ความเสียหาย และนำประสบการณ์ เครื่องมือ ระบบการประสานงาน จากที่เคยทำโครงการบ้านมั่นคง มาหนุนเสริมการให้ความช่วยเหลือให้เป็นไปได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ระดมความร่วมมือจากหน่วยงานภาคีภาคส่วนต่างๆ โดยมีเครือข่ายสภาองค์กรชุมชน เครือข่ายชุมชนบ้านมั่นคง ท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางหลักในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ลดความซ้ำซ้อนในการทำหน้าที่ โดยเปิดเผยข้อมูลและงบประมาณอย่างตรงไปตรงมาสามารถตรวจสอบได้ นอกจากนี้ การทำงานยังสามารถนำไปขยายผลในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป ด้วยแนวคิด “งาน เร็ว ถูก และดี” ถือได้ว่าประสบการณ์จากโครงการบ้านมั่นคงสามารถเชื่อมโยงการบริหารจัดการในด้านการก่อสร้างที่มีคุณภาพและราคาถูก สร้างความสัมพันธ์ด้วยการเอาแรงงานร่วมกัน จากภัยพิบัติที่เกิดขึ้น มีการช่วยเหลือฟื้นฟูกัน แต่ในส่วนของการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายในอนาคต ทางสถาบันจำเป็นต้องศึกษาค้นหาวิธีการ รูปแบบการก่อสร้าง เลือกรูปแบบ และการวางผังชุมชนที่จะเสี่ยงน้อยลง

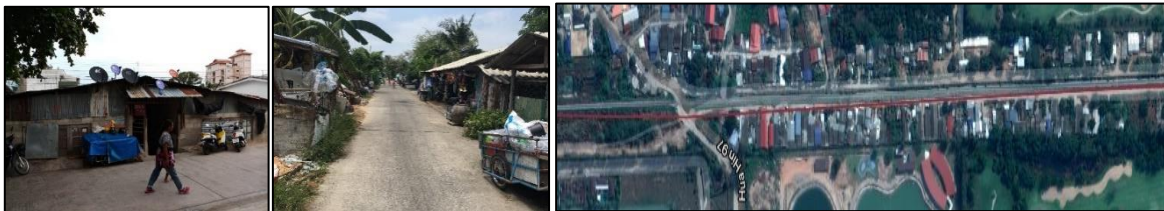
ชุมชนไล่อ้อเร่งด่วน : ชุมชนภูมิใจ เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

ปี 2559 ชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สาธารณะ/ลำราง/คลองย่อยในเขตกรุงเทพมหานคร ต้องรื้อย้ายออกจากบริเวณพื้นที่ เพื่อไม่ให้ไปกีดขวางทางระบายน้ำ และสำนักกรุงเทพมหานครจะได้เข้าไปดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในลำคลอง ทั้งนี้ ชุมชนได้ถูกประกาศให้รื้อย้ายออกจากพื้นที่จำนวน 5 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนคลองเป็ง เขตวัฒนา ชุมชนราษฎร์บัวขาว เขตสะพานสูง ชุมชนเบนตาโพ เขตคลองสามวา ชุมชนอยู่เย็น เขตลาดพร้าว และหมู่บ้านนักกีฬา เขตสะพานสูง จำนวน 145 ครัวเรือน โดยทั้ง 5 ชุมชน ได้เข้าร่วมการแก้ไขปัญหาภาคประชาชนกับเครือข่ายสลัมสี่ภาค พร้อมทั้งเจรจากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน ผ่านการแก้ไขปัญหาโครงการบ้านมั่นคงของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

กระบวนการเริ่มจากการสร้างความเข้าใจโครงการแก้ไขปัญหาพร้อมกันในพื้นที่ เพื่อให้ชุมชนได้เข้าใจแนวทาง รวมถึงการจัดกลไก/การรวมกลุ่ม การสำรวจข้อมูลชุมชนที่ได้รับความเดือดร้อน การพิจารณาสิทธิผู้อยู่อาศัย จากผลการสำรวจข้อมูลมีจำนวนผู้เดือดร้อน 200 ครัวเรือน สนใจเข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคงจำนวน 145 ครัวเรือน ส่วนผู้เดือดร้อนที่เหลือแยกย้ายกลับภูมิลำเนา ผลจากการเจรจากับหน่วยเจ้าของที่ดิน ทุกชุมชนต้องรื้อย้ายออกจากพื้นที่ภายในเดือนเมษายน 2563 ด้วยความที่แต่ละชุมชนมาจากหลายแห่ง จำเป็นต้องมาอยู่ร่วมกัน ส่งผลให้สมาชิกแต่ละชุมชนได้ร่วมประชุมหารือตั้งชื่อชุมชนเพื่อเป็นการรวมพลังผู้เดือดร้อนคนจนในแต่ละเขต โดยใช้ชื่อใหม่ว่า “ชุมชนภูมิใจ” ที่หมายถึง ความภูมิใจของคนจนที่ได้มาร่วมกันสร้างความมั่นคงในเรื่องที่ดินที่อยู่อาศัย

ปัจจุบันชุมชนรื้อย้ายเพื่อไปสร้างความมั่นคงในที่ดินใหม่บริเวณบึงนายพล เขตคลองสามวา (ขนาดที่ดิน 12 ไร่ 3 งาน 45 ตารางวา) โดยจัดตั้งเป็นสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงภูมิใจ จำกัด เพื่อกำกับดูแลและเสนอโครงการไฟไหม้โลเรือ ที่รัฐบาลสนับสนุนผ่านสถาบันฯ เพื่อแก้ไขปัญหาชุมชนในระหว่างรอการสร้างบ้านตามโครงการบ้านมั่นคง จำนวนครัวเรือนละ 18,000 บาท

โครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่สายนครปฐม-หัวหิน ระยะทาง 169 กิโลเมตร เป็นการพัฒนารถไฟทางคู่ใหม่ โดยก่อสร้างทางรถไฟใหม่เพิ่ม 1 ทาง ขนานไปกับทางรถไฟเดิม เขตทางกว้าง 60 เมตร ระบบรางเป็นทางกว้าง 1 เมตร (Meter Gauge) มีจำนวน 28 สถานี แนวเส้นทางมีจุดเริ่มต้นที่สถานีรถไฟนครปฐม (กม. 47+700) ไปตามแนวเส้นทางรถไฟเดิมมุ่งไปทางทิศตะวันตกถึงชุมทางหนองปลาดุก จากนั้นแนวเส้นทางเลี้ยวซ้ายลงสู่ภาคใต้ ผ่านจังหวัดราชบุรี เพชรบุรี สิ้นสุดที่ กม. 217+700 (เลยสถานีหัวหินไปประมาณ 4 กิโลเมตร) โดยบริเวณสถานีช่วง กม.211+582.900 ถึง กม.215+872.900 ระยะทาง 4.290 กิโลเมตร เป็นทางวิ่งยกระดับชุมชน ซึ่งในช่วงมิถุนายน 2562 เป็นต้นมา บริษัทรับเหมาเริ่มเข้ามาเคลียร์รังในที่บริเวณที่ไม่มีผู้อยู่อาศัย ร้อยละ 70 ดังนั้น แคนนำชุมชน สมาชิกผู้เดือดร้อน จึงได้ประชุมแลกเปลี่ยนสถานการณ์ในระดับชุมชน และวางแผนในการทำข้อมูลผู้เดือดร้อนในชุมชนตนเอง เพื่อเตรียมสำหรับการนำเสนอข้อมูลความเดือดร้อนของแต่ละชุมชน โดยมีการตั้งคณะทำงานในระดับชุมชนที่เป็นผู้เดือดร้อนขึ้นมาเป็นผู้ประสานงาน เบื้องต้นมีผู้เดือดร้อนโดนดำเนินคดีแล้วจำนวน 19 ราย (พื้นที่ชุมชนเขาพิทักษ์) และมีแนวโน้มที่ผู้เดือดร้อนจะต้องจำคุก รวมทั้ง ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ให้ความร่วมมือในรื้อย้ายออกจากพื้นที่ทั้งที่ยังไม่สามารถหาที่ดินที่อยู่อาศัยใหม่ได้ ชุมชนจึงมีแนวในการคลี่คลายปัญหาให้กับผู้เดือดร้อนใน 19 ชุมชน 1,004 หลังคาเรือน 3,118 ราย คือ (1) จัดทีมคณะทำงานชุดเล็กและทนายความลงพื้นที่ เพื่อเร่งดำเนินการทางกฎหมาย (2) เกรงใจขอใช้ที่ดินสาธารณะประโยชน์กับท้องถิ่น หรือเร่งรวบรวมเงินเพื่อซื้อที่ดินในเมืองหัวหิน

กิจกรรมสำคัญปี 2562

❖ “มหกรรมความรู้และบริการทางสังคม”

Thailand Social Expo 2019

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หน่วยงานในสังกัด และภาคีเครือข่าย ร่วมจัดงาน “Thailand Social Expo 2019” ภายใต้แนวคิด “ร่วมมือ ร่วมใจ สังคมไทย ยั่งยืน – Partnership for Sustainable” ซึ่งเป็นการจัดงานมหกรรมด้านสังคมที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย เพื่อเป็นการต่อ

ยอดและขยายผลของการรวบรวมผลงานนวัตกรรมทางสังคมและเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาสังคมและกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งผลการคิดค้นและการดำเนินงานสำคัญในด้านสังคมของประเทศไทยและภูมิภาคอาเซียน โดยผนึกกำลังบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมและการบูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่ดำเนินงานด้านสังคมของประเทศไทย ระหว่างวันที่ 5-7 กรกฎาคม ณ ศูนย์ประชุมเมืองทองธานี ภายในงานมีการจัดแสดงนิทรรศการ การแสดงผลงานนวัตกรรมทางสังคมของหน่วยงานต่างๆ การประชุมวิชาการทางสังคมของไทยและอาเซียน และการออกบูธแสดงผลผลิตภัณฑ์และสินค้าต่างๆ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนกำหนดแนวคิดในการจัดงานคือ “บ้านมั่นคงของมนุษย์ สู่ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง” เพื่อแสดงให้เห็นการทำงานที่นอกจากจะสนับสนุนให้ชุมชนได้แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของมนุษย์แล้ว ยังส่งเสริมให้ชุมชนแก้ไขปัญหาและพัฒนาในด้านต่างๆ ด้วยตนเอง โดยมีชุมชนร่วมแสดงผลงานและการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นประกอบด้วยตัวแทนจาก 5 ภาค คือ

- ภาคเหนือ ได้แก่ ตำบลลำประดา อ.บางมูลนาก จ. พิจิตร มีจุดเด่นด้านการใช้ธรรมณูญตำบลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ตำบลกุดหว้า อ.ภูฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์ มีจุดเด่นด้านการใช้วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นฐานการพัฒนา
- ภาคกลางและตะวันตก ได้แก่ ตำบลหนองโรง อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี มีจุดเด่นด้านการอนุรักษ์ป่าชุมชน ส่งเสริมการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจชุมชน
- ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก ได้แก่ ตำบลดงขี้เหล็ก อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี มีจุดเด่นด้านสถาบันการเงินชุมชน และการแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำ
- ภาคใต้ ได้แก่ ตำบลเขาแก้ว อ.ลานสกา จ.นครศรีธรรมราช มีจุดเด่นด้านการใช้สภาองค์กรชุมชนเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน

นอกจากนี้ยังจัดการเสวนาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยมีนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำชุมชน ขบวนการองค์กรชุมชน ภาคีเครือข่ายการพัฒนา รวมทั้งผู้แทนจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กัมพูชา พม่า ศรีลังกา และบังคลาเทศ มาร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์งานพัฒนา ได้แก่

++++ เวทีวิชาการ : ตำบลบูรณาการ เพื่อชุมชนเข้มแข็ง +++++

ปาฐกถาพิเศษ “จากบ้านมั่นคงของมนุษย์สู่ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง” โดยนางสาวสมสุข บุญยะบัญชา ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และ ประธานมูลนิธิศูนย์ศึกษาที่อยู่อาศัยแห่งเอเชีย รวมถึงการการเล่าเรื่องผ่าน “เรื่องเล่าเร้าพลัง” กับ 5 ตำบลบูรณาการประกอบด้วย (1) ตำบลเขาแก้ว จังหวัดนครศรีธรรมราช จัดการตนเองโดยยึดหลักการเอาข้อเท็จจริงของชุมชนเป็นตัวตั้ง จัดการปัญหาด้วยตัวชุมชนเอง ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ (2) ลำ

ประดาโมเดล ตำบลลำประดา จังหวัดพิจิตร วาระประชาชนสู่ตำบลจัดการตนเอง เน้นเรื่องการช่วยเหลือ และร่วมกันจัดการปัญหาในชุมชน (3) ตำบลหนองโรง จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งมีความมุ่งมั่นและการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นพลังในการขับเคลื่อนวิถีชีวิต และวิถีชุมชนคนหนองโรง (4) ตำบลดงขี้เหล็ก จังหวัดปราจีนบุรี ยึดหลักชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง มุ่งพัฒนาคน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น (5) ตำบลกุดหว้า จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยนำฐานและทุนทางวัฒนธรรม เช่น พวงมาลัยไม้ไผ่ งานบุญบั้งไฟทะเลไล้งาน มาเป็นจุดแข็งและบูรณาการสู่ตำบลเข้มแข็ง

จากเวทีดังกล่าว ได้เกิดข้อเสนอเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อขยายผลพื้นที่บูรณาการความร่วมมือไปสู่ชุมชนเข้มแข็ง ดังนี้ (1) ให้มีการกระจายอำนาจให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะและทิศทางการพัฒนาที่มาจากความต้องการของชุมชนและสอดคล้องกับบริบทของชุมชน จะทำให้นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (2) ให้มีการสื่อสารเผยแพร่ชุดความรู้พื้นที่รูปธรรมความสำเร็จของตำบลบูรณาการสู่ชุมชนเข้มแข็งเพื่อให้เกิดการขยายผลการพัฒนาที่ชุมชนเป็นผู้กำหนดการพัฒนาที่ยั่งยืน

++++ เวทีเสวนา Asian Partnership for Urban Poor and Inclusive City Development++++

เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาที่อยู่อาศัยคนจนเมืองระหว่างประเทศในเอเชีย และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรชุมชนในประเทศไทยและองค์กรชุมชนในเอเชีย โดยมีการแลกเปลี่ยนการแก้ไขปัญหาคนจนในเมืองและการพัฒนาเมืองจากวิทยากรประเทศในเอเชีย จากกัมพูชา ศรีลังกา พม่า และตัวแทนจาก U.N. Habitat ได้แก่ H.E. Mann Chhoeurn (Cambodia) Mr.Meegoda Nandasiri Gamage และ MS.Asoka Herath (Sri Lanka) MS.Aung Vanlizar (Myanmar) และ Mr.Tam Hoang ผู้แทน U.N. Habitat ในประเด็นการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยซึ่งเกิดขึ้นในเมืองใหญ่ต่างๆ คือ กระบวนการรวมกลุ่มออมทรัพย์ และกระบวนการทำงานที่ตัดสินใจโดยชาวบ้าน โดยใช้การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการสำคัญ การสร้างภาคีเครือข่ายทั้งองค์กรภายในและองค์กรนานาชาติ โดยการทำงานของชุมชนกับภาครัฐต้องขยายภาคีให้จึงจะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งได้มีข้อเสนอเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาจากการพัฒนาเมืองอย่างมีส่วนร่วม ดังนี้ (1) เสนอให้องค์กรสหประชาชาติมีบทบาทในการสนับสนุนให้เกิดเวทีแลกเปลี่ยนโดยเน้นย้ำเรื่องการทำงานร่วมกันกับรัฐบาล ซึ่งประเทศไทยมีกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งต้องได้รับการสนับสนุนเชิงนโยบาย (2) บทบาทของท้องถิ่นควรมีบทบาทในการตอบสนองความต้องการของชุมชน คือ ทำหน้าที่บริหารจัดการทรัพยากรของท้องถิ่น รับผิดชอบของชุมชนที่พึงมีหาทางออกการแก้ปัญหาของชุมชน และชุมชนต้องรับผิดชอบต่อตนเอง ต้องมีฉันทามติร่วมของชุมชนและท้องถิ่นเพื่อความรับผิดชอบต่อชุมชน

++++ เวทีเสวนา บ้าน รากฐานการพัฒนาชุมชนและความมั่นคงของมนุษย์ทุกมิติ +++++ เพื่อนำเสนอแนวคิดและชุดประสบการณ์ความรู้ เรื่องการแก้ไขปัญหาที่ดินและที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย โดยขบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ร่วมกับท้องถิ่น ท้องที่ องค์กรพัฒนาต่างๆ และสถาบันการศึกษา สะท้อนปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยของคนจน และนำเสนอรูปแบบการจัดการปัญหาที่อยู่อาศัยในกลุ่มประชากรเฉพาะ อาทิ กลุ่มคนไร้บ้าน กลุ่มคนไร้สัญชาติ กลุ่มที่อยู่อาศัยในที่ดินรัฐ ฯลฯ นำสู่การพัฒนาทุกมิติ กับความหมาย “บ้าน ที่มากกว่า บ้าน” และการขยายพื้นที่การพัฒนาจากเมืองไปสู่ชนบท

++++ เวทีเสวนาหัวข้อ "คืนความสุขให้คนคลอง คืนสายคลองให้คนเมือง" +++++

การพัฒนาที่อยู่อาศัยริมคลองในกรุงเทพมหานคร ที่มีคนอยู่อาศัยริมคลองกว่า 23,000 ครัวเรือน บางส่วนเป็นชุมชนแออัด บางส่วนเป็นการรื้อล้างพื้นที่คลอง กลุ่มคนเหล่านี้ไม่มีความมั่นคงทั้งที่ดินและที่อยู่อาศัย จึงเป็นที่มาของการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยริมคลอง โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบหลักคือ พอช. มุ่งหวังว่าการปรับปรุงชุมชนแออัดริมคลองนั้นนอกจากจะสร้างความมั่นคงในที่อยู่อาศัยอย่างถูกต้องตามกฎหมายแล้วยังช่วยส่งเสริมให้กลุ่มคนเหล่านี้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี เป็นการคืนพื้นที่คลองแก่สาธารณะเพื่อใช้ประโยชน์ในการคมนาคมต่อไป

++++เวทีวิชาการ "Green City" +++++

'Green City พื้นที่สีเขียวสำหรับทุกคนในเมือง' ผู้ร่วมเสวนาประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องจากภาคส่วนต่างๆ รวมทั้งผู้แทนจากชุมชนในเมืองและชนบท มีผู้เข้าร่วมการเสวนาประมาณ 170 คน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาพื้นที่ระดับเมืองให้เต็มไปด้วยต้นไม้พืชพันธุ์ต่าง ๆ นานาชนิดเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการดำรงชีวิตของประชากรเมือง โดยสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด มุ่งหวังการลดปัญหาสิ่งแวดล้อม ลดความเสี่ยงของการเกิดความเสียหายจากภัยพิบัติและภัยธรรมชาติ ซึ่งหลังจากการเสวนานั้น ได้มีการ "ประกาศเจตนารมณ์ที่จะร่วมกันสร้างพื้นที่สีเขียวให้กับเมือง" โดยเครือข่ายขบวนองค์กรชุมชนทั่วประเทศที่มาร่วมงาน

❖ **การขับเคลื่อนตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง** โดยสนับสนุนให้องค์กรชุมชนนำตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็งประยุกต์ใช้ในแต่ละพื้นที่ เพื่อเป็นเครื่องมือในการติดตามผลการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาในระดับพื้นที่ด้วยตนเอง ซึ่งจากการขับเคลื่อนตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็งในปี 2562 มีการจัดทำรายละเอียดเนื้อหาของ **ตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง** ดังนี้

เป้าหมายการขับเคลื่อน ตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง

ระดับนโยบาย >> สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ "ชุมชนเข้มแข็ง"

ระดับองค์กร >> ปรับเปลี่ยนตัวชี้วัดสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนเป็น *เชิงคุณภาพ* มากกว่า *เชิงปริมาณ*

ระดับชุมชน >> ใช้ตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง เป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการพัฒนาของแต่ละพื้นที่ โดยมีสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

ตัวชี้วัดหลัก (Core Indicator)

➤ กลุ่ม 1

1. ผู้นำชุมชนมีความหลากหลาย มีความรู้ ทักษะ ทศนคติ และมีผู้นำใหม่
2. ชุมชนสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาของชุมชนด้วยตนเอง
3. ชุมชนมีข้อมูลและใช้ประโยชน์จากข้อมูลได้

➤ กลุ่ม 2

1. ชุมชนมีแหล่งทุนของชุมชน ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน
2. ชุมชนสามารถเชื่อมโยงและบูรณาการกับหน่วยงานภาคีได้
3. ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาของตนเองได้

➤ กลุ่ม 3

1. ชุมชนกำหนดกติกาของชุมชนเอง/กำหนดโดยคนของชุมชน
2. มีกลุ่มต่างๆ ในชุมชนที่มีการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของชุมชน
3. มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
4. ชุมชนสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาคูงานได้

แนวทางการขับเคลื่อน **ตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง**

1) ส่งเสริมการใช้ตัวชี้วัดและขยายผล โดยพัฒนาคู่มือจากบทเรียนที่ผ่านมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขยายผล รวมถึงจัดระบบ/กลไกที่ติดตาม หนุนเสริมการขับเคลื่อนตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็งในระดับพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

2) จัดปรับคำรับรองการปฏิบัติงานสถาบันฯ โดยอาจนำตัวชี้วัดในบางกลุ่มหรือบางประเด็นมากำหนดเป็นตัวชี้วัดภายในของส่วนงาน ก่อนจะยกระดับเป็นตัวชี้วัดตามคำรับรองของสถาบันฯ

3) พัฒนาระบบการจัดเก็บและเชื่อมโยงข้อมูล โดยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ระบบข้อมูล เชื่อมโยง และใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนการทำงานร่วมกันได้

3.3

การประเมินสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนตามมาตรการปรับปรุง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

การประเมินองค์การมหาชนตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กำหนดกรอบแนวทางการประเมิน 5 องค์ประกอบ ได้แก่

- (1) ประสิทธิภาพในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การจัดตั้งองค์การมหาชน งานตามกฎหมาย กฎ นโยบายของรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรี (Functional Base)
- (2) ประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามหลักภารกิจ ยุทธศาสตร์ แนวทางปฏิรูปภาครัฐ นโยบายเร่งด่วน หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษ (Agenda Base)
- (3) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามพื้นที่หรือการ บูรณาการการปฏิบัติงานตามหลายพื้นที่หรือหลายหน่วยงาน (Area Base)
- (4) ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและพัฒนานวัตกรรมในการบริหารจัดการระบบงาน งบประมาณ ทรัพยากรบุคคล และการให้บริการประชาชนหรือหน่วยงานของรัฐ (Innovation Base)
- (5) ศักยภาพในการเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาประเทศ ตามแผนหรือนโยบายระดับชาติ นโยบายของรัฐบาล ประกอบกับผลการประเมินโดยองค์กรภายในและภายนอกประเทศ (Potential Base)

ผลการประเมินสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เป็นการดำเนินงานใน 4 องค์ประกอบ 12 ตัวชี้วัด โดยผลประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ มีผลการดำเนินงานสูงกว่าเป้าหมายทุกองค์ประกอบ และสรุปผลประเมินภาพรวมองค์กรอยู่ในระดับคุณภาพ

ในส่วนผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) มีระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานในระดับ A ค่าคะแนน 85.46

Function Base	Agenda Base	Area Base	Innovation Base	Potential Base	สรุปผลประเมินองค์กร	คะแนน ITA
● สูงกว่า เป้าหมาย	● สูงกว่า เป้าหมาย	ไม่กำหนด ตัวชี้วัด	● สูงกว่า เป้าหมาย	● สูงกว่า เป้าหมาย	● ระดับคุณภาพ	85.46 คะแนน (ระดับคุณธรรมฯ : A)

ผลประเมินรายองค์ประกอบ

- หมายถึง ผลดำเนินงานสูงกว่าเป้าหมาย (ร้อยละตัวชี้วัดที่ผ่านการประเมินสูงกว่าร้อยละ 67)
- ◎ หมายถึง ผลดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย (ร้อยละตัวชี้วัดที่ผ่านการประเมินอยู่ระหว่างร้อยละ 50 – 67)
- หมายถึง ผลดำเนินงานต่ำกว่าเป้าหมาย (ร้อยละตัวชี้วัดที่ผ่านการประเมินต่ำกว่าร้อยละ 50)

สรุปผลประเมินภาพรวม

- หมายถึง ระดับคุณภาพ เป็นองค์การมหาชนที่มีผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับสูงกว่าเป้าหมาย ทุกองค์ประกอบที่ประเมิน
- หมายถึง ระดับมาตรฐาน เป็นองค์การมหาชนที่มีผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับสูงกว่าเป้าหมายไม่ครบทุกองค์ประกอบที่ประเมิน แต่ไม่มีองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งได้รับการประเมินในระดับต่ำกว่าเป้าหมาย
- หมายถึง ระดับต้องปรับปรุง เป็นองค์การมหาชนที่มีผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมายในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง (แม้ว่าจะได้รับการประเมินในองค์ประกอบอื่นในระดับเป็นไปตามเป้าหมายหรือสูงกว่าเป้าหมาย)

องค์ประกอบ การประเมิน	ประเด็นการประเมิน	เป้าหมาย	ผลการ ดำเนินงาน	สรุปผล ประเมิน	หมายเหตุ (ผลการประเมินรายองค์ประกอบ)
1. Function Base					● สูงกว่าเป้าหมาย
	1.1 มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคม 1.1.1 มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ	52.44 ล้านบาท	65.73 ล้านบาท (ร้อยละ 125.34)	● สูงกว่าเป้าหมาย	กระแสเงินรับสุทธิ - ต้นทุนเงินทุนที่ใช้ดำเนินการ ประมาณการ ณ 30 ก.ย. 2562 115.77 - 50.04 = 65.73 ล้านบาท
	1.1.2 มูลค่าเพิ่มทางสังคม	ร้อยละ 100 -กองทุนสวัสดิการชุมชน 1,000 ตำบล สมาชิกได้รับการสมทบไม่น้อยกว่า 1 ล้านคน - คริวเรือนเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่อยู่อาศัย 2,083 คริวเรือน	ร้อยละ 125.66	● สูงกว่าเป้าหมาย	- กองทุนสวัสดิการชุมชน 1,507 ตำบล สมาชิกได้รับการสมทบ 1,291,890 คน คิดเป็นร้อยละ 150.70 โดยสมาชิกสวัสดิการชุมชนได้รับประโยชน์จากการจัดสวัสดิการชุมชนร่วมกัน ซึ่งมีรูปแบบสวัสดิการที่หลากหลาย และเกิดการออมเงินของสมาชิกในชุมชน อันเป็นการสร้างประกันความมั่นคงในชีวิตให้กับคนในชุมชนที่สามารถดูแลคนในชุมชนทุกช่วงวัยตั้งแต่เกิดจนตาย ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น - คริวเรือนผู้มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการพัฒนาที่อยู่อาศัย 2,096 คริวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100.62 และเกิดกลุ่มออมทรัพย์/สหกรณ์เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัย ก่อให้เกิดทุนของชุมชนในการดูแลและช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย
	1.2 จำนวนกองทุนสวัสดิการชุมชนสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตให้กับคนในชุมชน	1,000 กองทุน	1,042 กองทุน (ร้อยละ 104.20)	● สูงกว่าเป้าหมาย	
	1.3 จำนวนตำบลรูปธรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคงและสมดุล	510 ตำบล	518 ตำบล (ร้อยละ 101.57)	● สูงกว่าเป้าหมาย	
	1.4 การแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดอย่างเป็นระบบทั้งเมือง (Cities without Slums)	10 เมือง	10 เมือง (ร้อยละ 100.00)	● ตามเป้าหมาย	
	1.5 การจัดตั้งและพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชนระดับตำบลสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	2,167 ตำบล (ตั้งใหม่ 534 ตำบล พัฒนาสภาฯ เดิม 1,633 ตำบล)	2,181 ตำบล (ร้อยละ 100.65)	● สูงกว่าเป้าหมาย	- จัดตั้งสภาองค์กรชุมชน 490 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 91.76 - พัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชน 1,691 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 103.55
2. Agenda Base					● สูงกว่าเป้าหมาย
	2.1 การสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน 2.1.1 ร้อยละการดำเนินการตามแผนการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	● ตามเป้าหมาย	

องค์ประกอบ การประเมิน	ประเด็นการประเมิน	เป้าหมาย	ผลการ ดำเนินงาน	สรุปผล ประเมิน	หมายเหตุ (ผลการประเมินรายองค์ประกอบ)
	2.1.2 ร้อยละการชี้แจง ประเด็นสำคัญที่ทันต่อ สถานการณ์	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	● ตาม เป้าหมาย	
	2.2 ชุมชนผู้มีรายได้น้อย ในเมืองและชนบทที่มีที่อยู่ อาศัยที่มั่นคงและคุณภาพ ชีวิตที่ดีขึ้น	17,000 ครัวเรือน	18,138 ครัวเรือน (ร้อยละ 106.69)	● สูงกว่า เป้าหมาย	- โครงการบ้านมั่นคง 5,588 ครัวเรือน - โครงการบ้านพอเพียงชนบท 12,550 ครัวเรือน
3. Area Base	ไม่กำหนดตัวชี้วัด				
4. Innovation Base					● สูงกว่าเป้าหมาย
	4.1 ระดับความสำเร็จของ การสำรวจความพึงพอใจ และพัฒนาการให้บริการ	ร้อยละ 80.00	ร้อยละ 85.60	● สูงกว่า เป้าหมาย	คณะกรรมการฯ รับทราบรายงานผลการปรับปรุง งานตามผลการสำรวจความพึงพอใจของ ปีงบประมาณ พ.ศ.2561 และเห็นชอบวิธีการ สำรวจความพึงพอใจ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ในคราวประชุมครั้งที่ 4/2562 เมื่อวันที่ 25 เม.ย. 2562 และเห็นชอบรายงานผลการสำรวจความ พึงพอใจ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ในคราว ประชุมครั้งที่ 9/2562 เมื่อวันที่ 26 ก.ย. 2562
	4.2 ร้อยละการเบิกจ่าย ตามแผนการใช้จ่ายเงิน	ร้อยละ 96.00	ร้อยละ 96.72	● สูงกว่า เป้าหมาย	ประมาณการเบิกจ่าย ณ ก.ย. 2562 จำนวน 1,576.0552 ล้านบาท
	4.3 ระดับการพัฒนาด้าน การกำกับดูแลกิจการ	4.0000 คะแนน	4.9500 คะแนน	● สูงกว่า เป้าหมาย	
	4.4 การพัฒนามาตรฐาน ระบบการบริหารจัดการที่ ดีขององค์กรชุมชน และ ยกระดับความร่วมมือกับ สถาบันการศึกษาในการ พัฒนาองค์กรชุมชนและ เครือข่ายองค์กรชุมชนใน พื้นที่	-องค์กรการเงินมี ระบบบริหาร จัดการที่ดีในการ จัดทำบัญชีและงบ การเงิน 200 องค์กร -เกิดชุดความรู้การ พัฒนาคุณภาพ องค์กรชุมชน	ร้อยละ 104.50	● สูงกว่า เป้าหมาย	- เกิดการพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อในการ บริหารจัดการที่ดีในการจัดทำบัญชีและงบ การเงิน 209 องค์กร คิดเป็นร้อยละ 104.50 ส่งผลให้เกิดมาตรฐานการบริหารจัดการที่ดีของ องค์กรชุมชน -เกิดความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา โดยมีชุด ความรู้การพัฒนาคุณภาพองค์กรชุมชน เพื่อใช้ เป็นคู่มือการดำเนินงาน
5. Potential Base					● สูงกว่าเป้าหมาย
	พัฒนาระบบสารสนเทศ การสนับสนุนการพัฒนา ขบวนองค์กรชุมชน (CODI Project Management	ดำเนินการตาม แผน ร้อยละ 100	ดำเนินการตาม แผนไตรมาส1-4 ร้อยละ 100	● ตาม เป้าหมาย	เกิดการพัฒนาระบบสารสนเทศ โดยมีการจัดทำ คู่มือและอบรมผู้ใช้งานทั้งขบวนองค์กรชุมชนและ สำนักงานภาค ส่งผลให้เกิดการใช้ประโยชน์ใน การบริหารโครงการสนับสนุนการพัฒนาขบวน องค์กรชุมชนในเชิงพื้นที่อย่างเป็นระบบโดย สามารถบันทึกข้อมูลองค์กรชุมชนและโครงการ พร้อมทั้งพิมพ์แบบฟอร์มต่างๆ จากระบบได้อย่าง ถูกต้องและเป็นมาตรฐานเดียวกันอย่างมี ประสิทธิภาพ

ผลประเมินรายตัวชี้วัด ● หมายถึง ผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายหรือสูงกว่าเป้าหมาย (ผ่าน)
○ หมายถึง ผลดำเนินงานต่ำกว่าเป้าหมาย (ไม่ผ่าน)

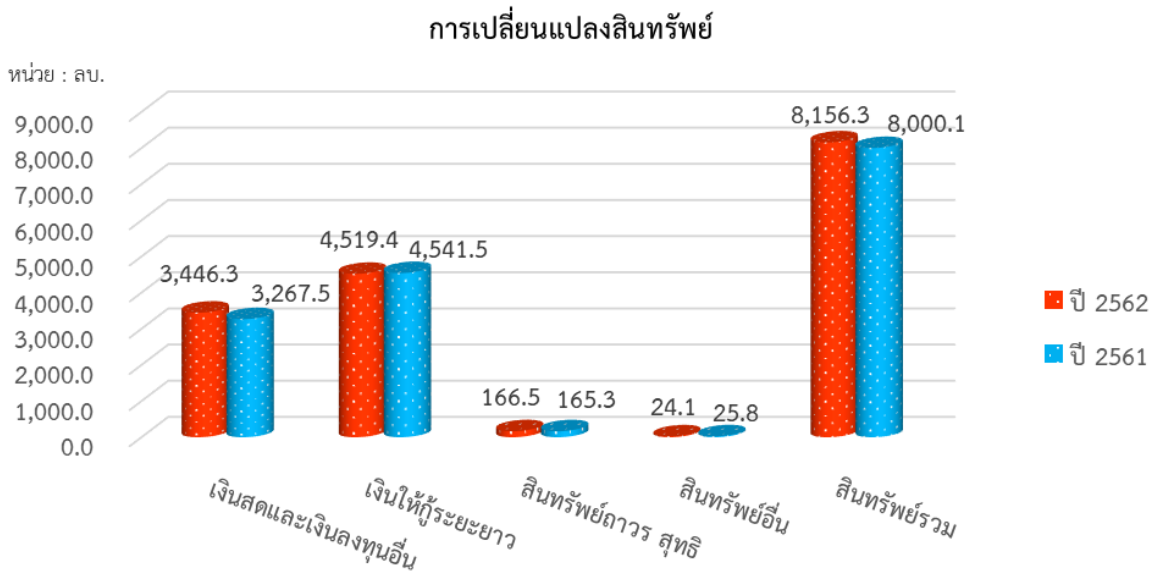
3.4

รายงานสถานะการเงินและผลการดำเนินงาน

รายงานผลการดำเนินงานด้านการเงิน ประจำปีงบประมาณ 2562

1. สถานะการเงิน

สินทรัพย์

ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 สถาบันมีสินทรัพย์รวม จำนวน 8,156.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 156.2 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.0 สินทรัพย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.4 เป็นเงินให้กู้ระยะยาว จำนวน 4,519.4 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 22.1 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.5 โดยส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยโครงการบ้านมั่นคง จำนวน 4,213.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 93.2 ซึ่งสถาบันจ่ายเงินกู้สินเชื่อสะสมในปีงบประมาณ 2562 รวมจำนวน 352.7 ล้านบาท สินทรัพย์ร้อยละ 42.3 เป็นเงินสดและเงินลงทุนอื่น จำนวน 3,446.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 178.8 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.5

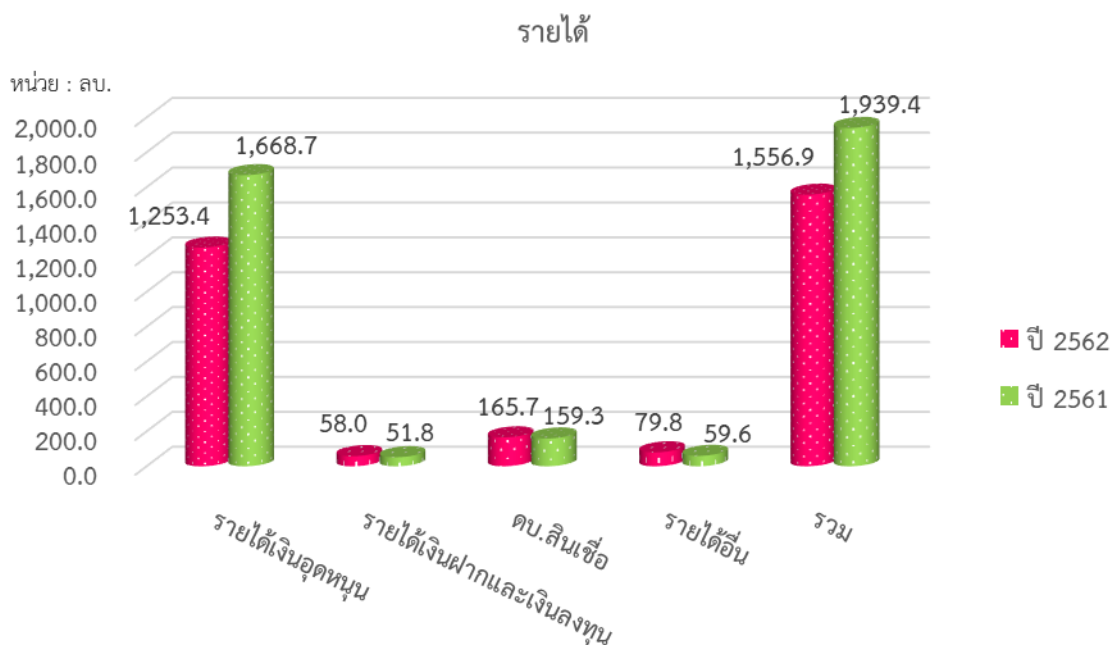
หนี้สิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 สถาบันมีหนี้สินรวม จำนวน 64.9 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 18.6 ล้านบาท หรือร้อยละ 40.2 หนี้สินส่วนใหญ่เป็นหนี้สินหมุนเวียน จำนวน 51.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 27.6 ล้านบาท หรือร้อยละ 114.1 เนื่องจากเป็นเงินรับฝากค่าเช่าที่ดินและเงินที่องค์กรชุมชนคืนเงินสนับสนุนพร้อมดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารซึ่งอยู่ระหว่างการตรวจสอบผู้โอนเงินให้กับสถาบัน และรายได้รอการรับรู้ จำนวน 13.1 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 9.0 ล้านบาท หรือร้อยละ 40.7 เนื่องจากรับรู้รายได้ประจำปี

ส่วนทุน

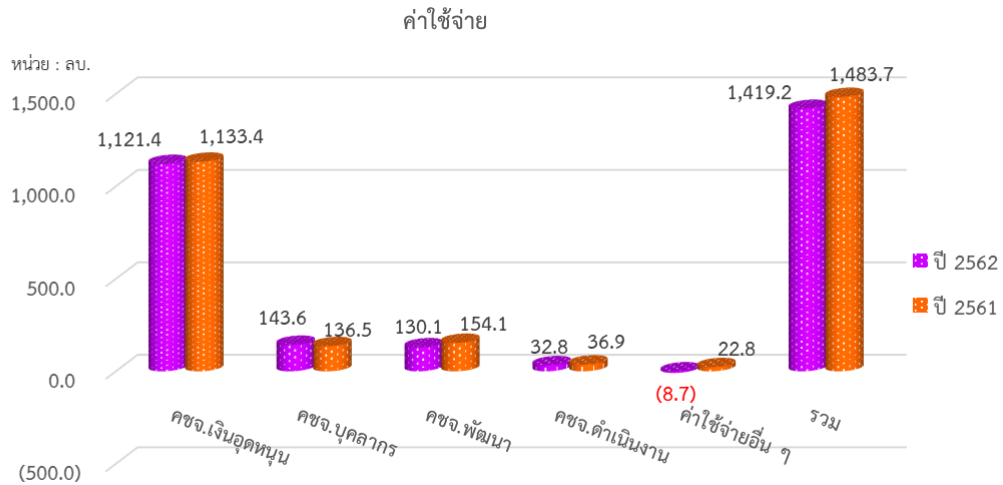
ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 สถาบันมีเงินทุนรวม จำนวน 8,091.4 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 137.7 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.7 เนื่องจากมีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายจำนวน 137.7 ล้านบาท ส่วนเงินทุนหมุนเวียนของสถาบัน มีจำนวน 6,879.5 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 85.0 ของเงินทุนรวม

2. ผลการดำเนินงานด้านการเงิน

ด้านรายได้ :

- 1) รายได้เงินอุดหนุนจากรัฐ ปี 2562 มีจำนวน 1,253.4 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 415.3 ล้านบาท หรือร้อยละ 24.9 โดยรายได้เงินอุดหนุนที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาล ส่วนใหญ่จะเป็นรายได้เงินอุดหนุนภายใต้โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน โครงการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดบ้านมั่นคง และโครงการบ้านพอเพียงชนบท
- 2) รายได้จากการบริหารกองทุน ประกอบด้วย
  - รายได้ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร พันธบัตรรัฐบาล และเงินลงทุน จำนวน 58 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 6.2 ล้านบาท หรือร้อยละ 12.0 เนื่องจากจำนวนเงินลงทุนเพิ่มขึ้น
  - รายได้จากสินเชื่อ มีจำนวน 165.7 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 6.4 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.0 เนื่องจากสถาบันมีมาตรการแก้ไขหนี้สินเชื่อผิดนัด รวมทั้งมีการอนุมัติและเบิกจ่ายสินเชื่อเพิ่มขึ้น
  - รายได้อื่น มีจำนวน 79.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 20.2 ล้านบาท หรือร้อยละ 33.9 ล้านบาท ส่วนใหญ่จะเป็นรายได้จากการรับคืนเงินสนับสนุนจากองค์กรชุมชน จำนวน 77.2 ล้านบาท และรายได้อื่น จำนวน 2.6 ล้านบาท

ด้านค่าใช้จ่าย :

- 1) ค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุน มีจำนวน 1,121.4 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 12.0 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.1 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน โครงการพัฒนาความมั่นคงที่อยู่อาศัยคนจนในชุมชนแออัด และโครงการบ้านพอเพียงชนบท
- 2) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ประกอบด้วย
  - ค่าใช้จ่ายบุคลากร มีจำนวน 143.6 ล้านบาท ประกอบด้วย เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายสวัสดิการต่างๆ เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 7.1 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.2
  - ค่าใช้จ่ายงบพัฒนา มีจำนวน 130.1 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 24 ล้านบาท หรือร้อยละ 15.6
  - ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน มีจำนวน 32.8 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 4.1 ล้านบาท หรือร้อยละ 11.1
  - ค่าใช้จ่ายอื่น ประกอบด้วย ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย หนี้สูญจะสูญ และค่าใช้จ่ายอื่น มีจำนวน (8.7) ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 31.5 ล้านบาท หรือร้อยละ 138.2

สรุปผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2562 สถาบันมีรายได้รวม จำนวน 1,556.9 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 382.5 ล้านบาท หรือร้อยละ 19.7 ค่าใช้จ่ายรวม จำนวน 1,419.2 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 64.5 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.3 ทำให้ในงวดบัญชีปี 2562 สถาบันมีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย จำนวน 137.7 ล้านบาท

ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข

1. การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง พบว่า
  - 1.1 ปัจจุบันยังมีกลุ่มผู้ต่อต้านไม่เข้าร่วมโครงการ และไม่ยอมรื้อบ้านกระจายตัวอยู่ในชุมชน ทำให้งานก่อสร้างต้องดำเนินการเป็นเฟสๆ ตามสภาพพื้นที่ที่สามารถรื้อย้ายได้จริง และอยู่ระหว่างดำเนินคดีทางกฎหมายส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินการเบิกจ่ายได้ตามแผนงานโครงการ
  - 1.2 กระบวนการดำเนินโครงการจะยึดหลักการให้เป็นไปตามกฎหมายตั้งแต่การรังวัดและจัดให้ใช้พื้นที่จากกรรมสิทธิ์ ซึ่งการก่อสร้างจะต้องเริ่มต้นจากการขออนุญาตผังชุมชน รวมถึงแบบก่อสร้างจากกรรมสิทธิ์ สำหรับการขออนุญาตก่อสร้างจะต้องขอจากสำนักงานเขตจึงจะสามารถดำเนินการก่อสร้างบ้านได้ นอกจากนี้พื้นที่บริเวณริมคลองมีพื้นที่น้อยการก่อสร้างตามกฎหมายปกติไม่อาจดำเนินการได้ ทำให้ระยะเวลาการดำเนินโครงการมีความล่าช้า

แนวทางการแก้ไข

1. มีการประชุมติดตามการดำเนินงานระหว่างหน่วยงาน ภาคี และชุมชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการปรับแผนและการทำงานร่วมกัน โดยจัดให้มีการประชุมระดับพื้นที่ทุกสัปดาห์
2. ใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อดำเนินการกับผู้ไม่ยินยอมรื้อบ้าน โดยกรรมสิทธิ์หรือสำนักงานเขต ซึ่งใช้ พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร และในส่วนของผู้ไม่เข้าร่วมที่ลุกล้ำลำน้ำ สำนักงานเขตกรุงเทพมหานครจะใช้ ปว.44 ในการรื้อถอน

3. มีการเสนอข้อติดขัดเชิงนโยบายต่อคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกันพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ รวมถึงประสานความร่วมมือกับภาคีที่เกี่ยวข้อง
2. การดำเนินงานตามโครงการบ้านมั่นคง พบว่า
  - 2.1 องค์กรชุมชนที่ผ่านมติเห็นชอบแผนงานโครงการคณะทำงานพัฒนาและกลั่นกรองโครงการบ้านมั่นคง หรือคณะอนุกรรมการบ้านมั่นคงและการจัดการที่ดินปี 2562 อยู่ระหว่างการดำเนินการตามมติของคณะทำงานฯ และคณะอนุกรรมการบ้านมั่นคง โดยส่วนใหญ่เป็นองค์กรที่อยู่ในที่ดินรัฐ เช่น ที่ดินป่าชายเลน ที่ดินเจ้าท่า ที่ดิน ส.ป.ก. และที่ดินป่าสงวน ซึ่งกระบวนการและขั้นตอนการปรับปรุงในที่ดินเดิมจะต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ
  - 2.2 องค์กรชุมชนที่ได้รับการอนุมัติโครงการใหม่ในปีงบประมาณ 2560 - 2561 อยู่ระหว่างขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนงานโครงการ เนื่องจากจะต้องได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกในโครงการร่วมด้วย
  - 2.3 งบประมาณที่ได้รับการอนุมัติในปีงบประมาณ 2562 องค์กรผู้เสนอโครงการอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ การขอใช้สินเชื่อเพื่อซื้อที่ดินและสร้างบ้าน รวมทั้งอยู่ระหว่างการจัดทำรายละเอียดเอกสารเบิกจ่ายกับสถาบัน

แนวทางการแก้ไข

1. สถาบันร่วมกับเครือข่ายองค์กร มีระบบการวางแผนติดตามพร้อมหนุนเสริมเพื่อแก้ไขข้อติดขัดในการดำเนินงานของชุมชนให้สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ตามแผนงานโครงการ และระยะเวลาที่กำหนด
2. มีการประสานหน่วยงานต่างๆ เช่น ที่ดินป่าชายเลน ที่ดินเจ้าท่า ที่ดิน ส.ป.ก. และที่ดินป่าสงวน เพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินสำหรับผู้มีรายได้น้อย
3. พัฒนาศักยภาพแกนนำเครือข่ายองค์กรชุมชนและเจ้าหน้าที่ให้สามารถติดตามความก้าวหน้า และจัดทำรายละเอียดเอกสารเบิกจ่าย รวมทั้งเงื่อนไขหรือระเบียบกติกาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. มีระบบการกำกับติดตามแผนการเบิกจ่ายรายองค์กร รายเดือนเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในการดำเนินงานสนับสนุนขบวนการองค์กรชุมชน
5. ออกแบบกลไก และทบทวนกระบวนการ คู่มือ เครื่องมือการดำเนินงานที่สอดคล้องกับพื้นที่ และเพิ่มประสิทธิภาพ พร้อมทั้งทบทวนแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยระดับพื้นที่ (ตำบล เมือง จังหวัด) ตลอดจนคลี่คลายปัญหา ข้อติดขัดในพื้นที่ที่ยังไม่สามารถสร้างบ้านแล้วเสร็จในโครงการบ้านมั่นคง